
This is the **published version** of the bachelor thesis:

Valldepérez Mauri, Olga; Puigvert Planagumà, Gemma, dir. Anàlisi de metodologies per a l'ensenyament del llatí a Catalunya. 2017. 284 pag. (838 Grau en Estudis d'Anglès i de Clàssiques)

This version is available at <https://ddd.uab.cat/record/179736>

under the terms of the license

ANÀLISI DE METODOLOGIES PER A L'ENSENYAMENT DEL LLATÍ A CATALUNYA

**Universitat Autònoma
de Barcelona**

JUNY 2017

TREBALL DE FI DE GRAU

Grau en Estudis d'Anglès i Clàssiques

OLGA VALLDEPÉREZ MAURI

Tutora: Dra. GEMMA PUIGVERT

AGRAÏMENTS

Un gran volum de gent ha format part d'aquest treball i gràcies a tots ells ha estat possible dur a terme la present tasca. Voldria fer un esment especial a tots els professors, alumnes i centres que hi han col·laborat. Tots ho han fet amb un somriure i prestant tota la bona voluntat d'ajudar que pogués aconseguir els meus objectius.

També voldria agrair a la meva tutora, Dra. Gemma Puigvert, l'interès i la passió que hi ha abocat des d'un començament. No podria haver disposat d'una millor direcció. Les seves paraules m'han convertit en Galatea.

I, per últim, a la meva família:

Paula, per fer de germana gran i cuidar-me com la mama.

Tata, per ser el fil *conductor* de la meva vida.

Mama, perquè, sense saber com ajudar, m'ajudes.

Joel, per dir-me cada dia “tu pots amb tot”. Cada dia. I per les hores braç a braç.

Clàudia i Sergi, per haver començat junts amb la ‘thesis statement’ i acabar junts amb el ‘hopeful ending’. Ha funcionat.

Moltes gràcies.

Olga Valldepérez Mauri

Bellaterra, 2017

ÍNDEX

INTRODUCCIÓ	3
1. MARC TEÒRIC	5
1.1 Adquisició de segones llengües.....	5
1.2 Normativa d'educació.....	9
1.2.1 Currículum llatí: matèria optativa de 4t	9
1.2.2 Currículum llatí: Batxillerat	11
1.2.3 Currículum Estudis Clàssics: Grau universitari.....	12
1.3 Descripció dels mètodes didàctics llatins	14
1.3.1 Mètode Gramàtica-Traducció (MGT).....	14
1.3.2 Mètode Inductiu-Contextual (MIC)	16
1.3.3 Altres propostes metodològiques	18
2. MARC EMPÍRIC	28
2.1 Enfocament metodològic	28
2.2 Objectes d'estudi.....	29
2.3 Instruments.....	33
2.3.1 Qüestionaris a alumnes	33
2.3.1.1 Qüestionaris a alumnes de 2n de Batxillerat	33
2.3.1.2 Qüestionaris a alumnes de la UAB	33
2.3.2 Qüestionaris a docents	34
2.3.3 Entrevistes a docents	35
2.3.4 Documents i dades	36
2.3.5 Observació	37
2.4 Anàlisi de dades.....	37
2.4.1 Anàlisi del qüestionari dels alumnes.....	37
2.4.1.1 Institut de Deltebre	37
2.4.1.2 Col·legi Diocesà Sagrada Família	46
2.4.1.3 Institut Gallecs.....	54
2.4.1.4 Institut de Premià de Mar	62
2.4.1.5 Institut Euclides.....	71
2.4.1.6 Institut Bellvitge	81
2.4.1.7 IES Mariano José de Larra (Madrid).....	87
2.4.1.8 IES Porreres (Mallorca)	95
2.4.1.9 Estudis clàssics UAB: Primer curs.....	101
2.4.1.10 Estudis clàssics UAB: Tercer curs	109
2.4.2 Anàlisi global dels alumnes de batxillerat	116
2.4.3 Anàlisi global dels alumnes de la UAB	121
2.4.4 Anàlisi del qüestionari dels professors.....	128
2.5 Interpretació de les dades.....	137
2.5.1 Interpretació dels qüestionaris dels alumnes.....	137
2.5.1.1 Institut de Deltebre	137
2.5.1.2 Col·legi Diocesà Sagrada Família	138
2.5.1.3 Institut Gallecs.....	139
2.5.1.4 Institut de Premià de Mar	139

2.5.1.5 Institut Euclides	140
2.5.1.6 Institut Bellvitge	141
2.5.1.7 IES Mariano José de Larra	141
2.5.1.8 IES Porreres	142
2.5.1.9 Estudis clàssics UAB: Primer curs	143
2.5.1.10 Estudis clàssics UAB: Tercer curs	144
2.5.1.11 Interpretació global dels alumnes de batxillerat	144
2.5.1.12 Interpretació global dels alumnes de la UAB	145
2.5.2 Interpretació dels qüestionaris dels professors	147
3. CONCLUSIONS	149
BIBLIOGRAFIA	157
ANNEXOS	
Annex A: Qüestionari als alumnes de batxillerat	p. i
Annex B: Qüestionari als alumnes de la UAB	p. iii
Annex C: Qüestionari professors	p. v
Annex D: Guió de l'entrevista a professors	p. vii
Annex E: Institut de Deltebre	p. viii
Annex F: Col·legi Diocesà Sagrada Família	p. xvi
Annex G: Institut Gallecs	p. xxiv
Annex H: Institut de Premià de Mar	p. xxxii
Annex I: Institut Euclides	p. xl
Annex J: Institut Bellvitge	p. xlviii
Annex K: IES Mariano José de Larra	p. lvi
Annex L: IES Porreres	p. lxiv
Annex M: Universitat Autònoma de Barcelona: 1r	p. lxxii
Annex N: Universitat Autònoma de Barcelona: 3r	p. lxxxiv
Annex O: Global dels alumnes de Batxillerat	p. xcv
Annex P: Global dels alumnes de la UAB	p. ciii
Annex Q: Professors	p. cxiv

INTRODUCCIÓ

El llatí és una llengua que, encara que no es parli des de fa gairebé dos mil anys, és molt pròxima a la nostra. El català és llengua hereva del lèxic llatí i, com a tal, les semblances són moltes. Tot i això, la llengua llatina és tractada com una llengua llunyana, que té una escassa connexió amb el català. Quan un estudiant s'enfronta a un text llatí sembla que no pot entendre res si no fa ús d'un diccionari llatí-català.

Molt probablement el problema rau en la manera d'enfocar l'ensenyament i l'aprenentatge del llatí. El mètode emprat per ensenyar llatí als estudiants és la causa del seu grau de coneixença de la llengua. La seva competència es pot veure tant en els resultats de les Proves d'Accés a la Universitat com en el desenvolupament dels alumnes que han escollit Estudis Clàssics com a grau universitari.

Al llarg dels meus estudis acadèmics, he detectat que, des d'un punt de vista general, el nivell de llatí amb el qual els estudiants comencen els seus estudis universitaris de clàssiques no és el més adequat. El coneixement del llatí quan es comença el grau és directament proporcional al coneixement de la llengua quan s'acaba. Si s'augmenta aquest coneixement des d'un principi, els resultats finals seran exponencialment més elevats. Per obtenir professionals del llatí després de quatre anys d'ensenyament universitari, és necessari que els estudiants comencin amb un nivell bastant més elevat que habiliti l'aprenentatge transcendent.

Des d'un punt de vista particular, els estudiants de llatí a nivell universitari presenten característiques heterogènies quant als coneixements de la llengua. En un mateix curs poden haver-hi estudiants capaços d'entendre un text clàssic real, mentre que per a d'altres encara és complicat enfrontar-se a un text llatí adaptat. Aquesta heterogeneïtat es deu, en gran part, als mètodes emprats als centres educatius de secundària. Així doncs, cal saber quin mètode didàctic és el més efectiu per aprendre llatí. D'aquesta manera els centres educatius de secundària podran escollir d'impartir la metodologia d'ensenyament més adequada i, així, aconseguir tenir després una classe de primer curs universitari més homogènia quant al coneixement de la llengua llatina.

Personalment, com a estudiant de grau combinat d'anglès i clàssiques, m'agradaria tenir l'oportunitat de poder ensenyar les tres llengües en què m'ha capacitat aquest grau i

m'agradaria ensenyar-les amb la mateixa seguretat totes tres. Saber quin mètode didàctic és el més efectiu per cada llengua em proporcionarà la seguretat de saber que els meus alumnes estan aprenent la llengua de la manera més eficaç possible. Fent aquest estudi sobre didàctica llatina ens assegurem que les pròximes generacions tinguin l'oportunitat d'aprendre llatí amb el mètode més eficient. Deixo per a un futur pròxim l'estudi sobre la didàctica tant del grec com de l'anglès.

Aquest TFG té com a finalitat principal indagar, analitzar i comprendre, amb la major precisió i profunditat possible, quin és el sistema didàctic de la llengua llatina amb més possibilitats d'èxit. Així doncs, el present treball pretén aconseguir una valoració dels diferents mètodes didàctics del llatí per saber quin és el sistema més eficaç quant a l'aprenentatge i als resultats tant a les PAU com durant el grau de clàssiques amb uns alumnes que han escollit estudiar en profunditat aquesta llengua. L'objectiu final és tenir una valoració i uns resultats científics a les nostres mans per poder informar als centres educatius de quin és el mètode que poden emprar perquè els seus alumnes siguin competents amb la llengua.

Quant a l'estructura, aquest treball consta de tres grans apartats: el marc teòric, el marc empíric i les conclusions. Per arribar als objectius establerts, en el marc teòric s'ha dut a terme una recerca bibliogràfica sobre la didàctica llatina que ha permès la indagació sobre el tema. Gràcies als recursos bibliogràfics s'ha realitzat una descripció objectiva dels diferents mètodes didàctics llatins. Pel que fa al marc empíric, es caracteritza l'enfocament metodològic de la investigació i es presenta el disseny de la mateixa. En aquesta part també es fa referència al procés tant de recollida de les dades com de l'anàlisi d'aquestes. La investigació consta d'una anàlisi qualitativa amb entrevistes i observació directa com a instruments d'informació que han procurat l'opinió dels professors i alumnes i la descripció subjectiva dels diferents mètodes educatius des de dins de l'aula. També s'ha fet una anàlisi quantitativa dels resultats extrets dels qüestionaris en aquests mateixos centres d'educació secundària. D'aquesta mateixa manera, també s'han realitzat entrevistes i enquestes a la Universitat Autònoma de Barcelona tant a professors com a alumnes d'Estudis Clàssics. En la tercera part, es detallen les conclusions pròpies a les quals s'ha arribat gràcies a la relació entre els objectius plantejats i els resultats finals.

1. MARC TEÒRIC

1.1 Adquisició de segones llengües

L'adquisició d'una segona llengua segueix certs principis que van des de les propietats del procés lingüístic humà fins a l'accessibilitat que té l'estudiant a la llengua, passant per la motivació i la forma en què un estudiant rep informació i evidències sobre la llengua que vol aprendre. Perquè l'adquisició tingui èxit, l'ensenyament ha d'estar en consonància amb aquests principis. Per consegüent, l'objectiu principal de l'estudi de l'adquisició és esbrinar com funcionen cadascun d'aquests principis. Al llarg de la història hi ha hagut molts lingüistes que ho han investigat. Han formulat hipòtesis i ideat teories sobre l'aprenentatge tant d'una primera llengua com d'una segona. Aquestes investigacions han tingut impacte sobre la didàctica de les llengües, ja que s'han formulat mètodes d'ensenyament de llengües a partir de les seves teories.

J. Carbonell i Manils explica:

<<Pocos aprenden una lengua para traducirla [...] En un curso de idioma moderno nunca nos piden que traduzcamos nada: nos exigen que expliquemos, que entendamos... Por el contrario, los latinistas exigimos a nuestros alumnos que 'traduzcan' desde el primer día, y que lo hagan con precisión, contraviniendo el precepto de Horacio cuando escribía *Nec uerbum uerbo curabis reddere fidus interpres* (*Arte poética*, 133) [...] Y paulatinamente vamos reduciendo una lengua variopinta y libre como lo era la latina, a una lengua encorsetada y académica, fruto de la tradición escolar.>>¹

Prenent com a referència aquestes paraules i tenint en compte que el llatí és una llengua per ser adquirida, podem fixar-nos en les investigacions que s'han fet sobre l'adquisició de segones llengües per saber com serà l'adquisició de la llengua llatina, ja que no s'haurien de fer gaires diferències entre una llengua moderna com podria ser l'anglès o el francès i una llengua antiga com el llatí i el grec. Segons el professor ja citat i molts altres professors i experts (com M. Montessori o J. Bezard) les característiques que

---

¹ Carbonell i Manils, J. "El reto de una metamorfosis del latín per se al latín instrumental" *Aspectos didácticos de latín*. Núm. 5, Zaragoza: ICE, 1997: 172

presenten els alumnes per aprendre una llengua moderna seran les mateixes que presentaran per aprendre la llengua llatina o grega. Per tant, si les característiques de l'alumnat són iguals i les llengües presenten una mateixa forma d'adquisició, els sistemes didàctics poden ser semblants o, fins i tot, iguals. Per al professor que subscriu les paraules escrites més amunt i per a molts altres professors que expressen la mateixa opinió seria incompreensible fer diferències quant a l'ensenyament entre les llengües mortes i vivies. Així doncs, per arribar a un bon aprenentatge del llatí, ens podem basar en un bon sistema didàctic d'una llengua moderna.

Si analitzem els factors que contribueixen a l'adquisició d'un segon llenguatge, algunes de les propostes provenen d'experts com Carrió i Mestre², que analitzen quin rol té la motivació en l'adquisició d'una segona llengua. El seu objectiu és saber quina relació hi ha entre el tipus de motivació i l'èxit en l'aprenentatge d'una llengua. Per tal d'assolir la seva meta, observen i analitzen l'actitud i l'estratègia metodològica utilitzada pel professor i els efectes que això té quan s'aplica sobre els estudiants. Amb "tipus de motivació" es refereixen a la motivació integradora, per una banda, la qual està lligada a interessos socioculturals i a una actitud positiva cap a la comunitat a la qual pertany la llengua estudiada; i per una altra banda, la motivació instrumental, la qual està constituïda per interessos laborals o econòmics, ja que es basa en una raó funcional, en obtenir una recompensa social o econòmica a canvi de l'aprenentatge. Segons les autores de l'article, la motivació es compon de l'esforç (temps que es dedica a l'estudi), el desig (o anhel de convertir-se en expert en la llengua) i el sentiment (les reaccions afectives en relació a l'aprenentatge).

És significatiu l'experiment que van dur a terme les investigadores per poder testar la motivació d'estudiants d'una llengua. Van seleccionar dos grups els quals van estar sotmesos a dos professors diferents que plantejaven activitats diferents. El grup A va fer exercicis repetitius, sense possibilitat de variació d'activitats. A més a més, les solucions

---

² Carrió-Pastor, Mª Luisa i Mestre Mestre, Eva M^a. "Motivation in Second Language Acquisition" *Procedia – Social and Behavioral Sciences*, Núm 116, 2014: 240-244

de totes les activitats estaven al final del llibre, la qual cosa significava que una única resposta era possible. Els alumnes del grup B, amb l'ajuda del professor, plantejaven les activitats i organitzaven el seu aprenentatge, ja que podien decidir els exercicis que més s'adaptessin a les necessitats individuals de cadascú. Quan les investigadores van fer els qüestionaris per saber la seva opinió sobre la llengua i les classes, els alumnes del grup B van respondre positivament a les preguntes relacionades amb la motivació integradora, mentre que les preguntes relacionades amb la motivació instrumental les van valorar de manera més irrellevant. El grup A va respondre a les mateixes preguntes de manera totalment contrària.

Després d'obtenir els resultats de l'experiment i analitzar el seu comportament durant les classes, van poder arribar a certes conclusions rellevants: els dos tipus de motivació (integradora i instrumental) són essencials per aconseguir èxit en l'aprenentatge d'una llengua. Tot i això, la motivació integradora s'ha provat que manté l'èxit a llarg termini. La motivació instrumental té els seus fruits en l'aprenentatge d'una llengua específica, mentre que la motivació integradora mostra predisposició en l'aprenentatge de qualsevol llengua. Aquest estudi també va demostrar que els estudiants amb motivació instrumental els interessava més obtenir l'habilitat de comunicar-se i expressar-se que no pas l'aprenentatge en si de la llengua. En resum, la motivació, sigui quina sigui, és una variable indispensable per a l'èxit en l'aprenentatge d'una llengua.

Una altra explicació que exposen els lingüistes és l'efecte que té la llengua mare d'un individu sobre l'aprenentatge d'una segona llengua. Alan Juffs³ afirma que <<The role of the first language is believed to be key no matter one's theoretical perspective, so the L1 also has an enormous effect on the developing L2 from the formal linguistic approach as well as the emergentist perspective.>> També hi ha molts experts que asseguren que tenen més facilitat per aprendre una nova llengua aquells individus amb més L1 i L2, ja que es produeixen més connexions lingüístiques mentals i l'adquisició lèxica i gramatical no suposa un esforç tan gran. Així doncs, aplicant aquestes explicacions a la llengua llatina,

---

³ Juffs, Alan. "Second Language Acquisition" *Wiley Interdisciplinary Reviews*. Vol. 2 Núm 3, 2011: 282.

es pot donar per entès que la llengua mare dels alumnes juga un paper essencial en el seu aprenentatge, i si aquesta llengua mare prové del llatí, com seria en el cas dels estudiants catalans i castellans, s'entén que es pot treure un avantatge més gran.

Ramos Restrepo estudia l'adquisició del vocabulari i fa una revisió d'alguns dels experiments i conclusions que han plantejat diferents experts. Al seu article⁴ explica que la major part del vocabulari és adquirit de manera incidental per mitjà de l'ocurrència lèxica en contextos informatius. Afirmar que <<Second language learning largely depends on vocabulary, as *the building blocks* from which learners start their second language (L2) acquisition. [...] vocabulary is a key aspect in second language acquisition, especially when it comes to its incidental learning.>> Per tant, com que el vocabulari és el fonament per aprendre una segona llengua s'ha investigat quina és la millor manera per adquirir-lo. Les investigacions diuen que els estudiants adquireixen la major part del vocabulari a partir de la lectura. Després d'adquirir les primeres mil paraules a partir de l'ensenyament intencional a l'aula, l'estudiant pot ampliar el seu lèxic gràcies a la lectura. Té molta importància la freqüència d'exposició que té una paraula en el text per assegurar-ne l'aprenentatge i interiorització. Ramos Restrepo diu que l'adquisició del vocabulari incidental depèn del context de cada paraula i de l'atenció en el significat i en la forma de cada aprenent. Explica que per poder intuir correctament el significat d'un nou mot, aquest ha d'estar envoltat d'un context en el qual es tingui coneixença del 95% de les altres paraules per poder aconseguir una comprensió general, i d'un 98% per arribar a una total comprensió. Huckin i Coadi⁵ expliquen que els texts d'interès personal per als estudiants faciliten l'adquisició de vocabulari incidental. Les conclusions a les quals s'arriba a l'article sobre l'adquisició del vocabulari és que el professor ha de considerar el text que més interessi als estudiants i la qualitat contextual que permet l'adquisició del vocabulari. També és feina del professor seleccionar tasques que permetin als estudiants

---

⁴ Restrepo Ramos, Falcon Dario. "Incidental vocabulary learning in second language acquisition: a literatura review" *Profile Issues in Teachers' Professional Development*, Vol. 17 Núm. 1, 2015: 157-166

⁵ Huckin i Coady "Incidental vocabulary acquisition in a second language: A review" *Studies in Second Language Acquisition*. Vol. 21 Núm 2, 1999: 181-193

centrar l'atenció en les paraules i en la comprensió global del text. Aquestes paraules permetran als estudiants utilitzar el vocabulari nou en situacions reals.

En efecte, els experts en adquisició de llengües no plantegen la traducció o l'ús del diccionari com una via per a la formació d'estudiants en una llengua. Demostren que la motivació per part de l'alumne, la lectura de textos que siguin d'interès, les explicacions gramaticals i altres factors, tècniques i mètodes que s'aniran explicant més endavant asseguruen un aprenentatge fructífer i amb èxits a llarg termini.

1.2 Normativa d'educació

El Departament d'Ensenyament de Catalunya legisla l'educació catalana, de manera que va aprovar la Llei d'Educació de Catalunya (LEC) al 2009, la qual va ser publicada al Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya (DOGC). En competència de l'Estatut de Catalunya, la LEC va ser establerta en base de la llei d'educació que estableix l'Estat Espanyol.

1.2.1 Currículum llatí: matèria optativa de 4t

Segons l'article 12.3 del decret 187/2015, de 25 d'agost, d'ordenació dels ensenyament de l'educació secundària obligatòria, el llatí és una de les matèries optatives de 4t curs de l'ESO.

L'assignatura de llatí “aporta continguts de l'educació bàsica com a complement dels aprenentatges lingüístics i comunicatius i dels coneixements de l'herència cultural.”⁶ Segons el currículum establert pel Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya, la competència bàsica del llatí en l'àmbit lingüístic és la comunicativa. Hi ha cinc dimensions en aquest àmbit:

- **Dimensió comprensió lectora:** és important l'ús d'estratègies de comprensió de textos i l'aplicació de coneixements morfosintàctics per poder interpretar un text

---

⁶ Currículum educació secundària obligatòria: àmbit lingüístic (llatí)

llatí senzill. Es poden interpretar i traduir textos del llatí a la llengua de l'alumne i a l'inrevés. També es pot fer lectura de textos clàssics ja traduïts.

- **Dimensió expressió escrita:** aquesta es durà a terme a partir de la traducció i interpretació de textos i també amb la creació de textos i missatges escrits.
- **Dimensió comunicació oral:** potenciació de la llengua pròpia parlant sobre el món clàssic i la seva tradició. El llatí pot ser emprat com una estratègia fent ús de frases fetes i expressions senzilles.
- **Dimensió literària:** lectura de textos literaris (traduïts o no) que dona a conèixer la tradició literària.
- **Dimensió plurilingüe i intercultural:** proporciona la intercomprensió entre les llengües romàniques.

Quant a l'àmbit social, hi ha dues dimensions:

- **Dimensió històrica:** enfocament cap al marc geogràfic i històric i cap als aspectes socials de la societat romana.
- **Dimensió cultural i artística:** coneixement del món clàssic i per consegüent, l'afectació en la cultura del present.

Els continguts de l'assignatura s'estructuren a partir de les dimensions esmentades anteriorment. La base de l'estudi és la comparació de textos originals i traduïts presentats de manera progressiva segons la seva dificultat. La traducció proporciona un descobriment de la llengua que implica la lògica del pensament, afavoreix la memòria i potencia els hàbits de disciplina en l'estudi.

A l'estudiant se l'avaluarà per saber si ha assolit les competències bàsiques d'acord amb cada dimensió que tingui a veure amb l'àmbit lingüístic i cultural. En aquest lloc web⁷ es pot trobar el document del "Currículum educació secundària obligatòria: àmbit lingüístic (llatí)" on hi ha el llistat de continguts i criteris d'avaluació, així com també la

---

⁷ <http://xtec.gencat.cat/web/.content/curriculum/eso/curriculum2015/documents/ANNEX-3-Ambit-lingueistic.pdf> [Data de consulta: 10/04/2017]

descripció de l'assignatura, la qual s'ha pres com a referència per fer l'explicació que hi ha a sobre d'aquestes línies.

1.2.2 Currículum llatí: Batxillerat

Segons l'article 13.4 del Decret 142/2008, de 15 de juliol, pel qual s'estableix l'ordenació dels ensenyaments del batxillerat, el llatí és una de les matèries de la modalitat d'humanitats i ciències socials. Sobre aquestes matèries, l'article 13.5 del mateix decret ja mencionat especifica: <<Els alumnes i les alumnes han de cursar en el conjunt dels dos cursos de batxillerat un mínim de sis matèries de modalitat, de les quals almenys cinc han de ser de la modalitat triada.>>

Com que el Llatí és una matèria de modalitat a batxillerat, té ponderació a les Proves d'Accés a la Universitat (PAU) a la preinscripció universitària. En la branca d'Humanitats, el Llatí pot obtenir una ponderació de 0,2 en 59 titulacions de diferents universitats de Catalunya i de 0,1 en 14 titulacions. En la branca de Ciències Socials i Jurídiques, obté ponderació de 0,2 en 59 graus i 0,1 en 125 graus. En la branca de Ciències obté ponderació de 0,1 en dues titulacions; en la de Ciències de la Salut el llatí pondera 0,2 en dos graus. Finalment, en la Branca d'Enginyeria i Arquitectura el llatí obté una ponderació de 0,2 a una titulació i de 0,1 a tres titulacions.

Segons el currículum de llatí de batxillerat, les habilitats que adquireixen els alumnes els preparen per a estudis futurs. La matèria té la intenció de posar equilibri entre els continguts lingüístics i els culturals. S'ha d'entendre el món clàssic de manera conjunta i no separar continguts i tractar-los de manera descontextualitzada.

El llatí té tres competències específiques de la matèria:

- **Competència lingüística:** pretén l'interès per la reflexió sobre la llengua pròpia i sobre el funcionament de qualsevol sistema lingüístic.
- **Competència artística i cultural:** la cultura llatina, sobretot la literatura clàssica i la mitologia, ha tingut gran influència en el món occidental i present. La lectura d'obres clàssiques enriqueix la cultura de l'alumnat i els forma com a lectors.

- **Competència social i ciutadana:** invita a la reflexió de la vida la qual proporciona respecte i actitud d'estima envers les manifestacions ètniques, culturals, lingüístiques i religioses.

L'assignatura de llatí contribueix a les competències generals del batxillerat. Reforça la competència comunicativa. Proporciona una reflexió lingüística, obligada pel fet de ser una llengua flexiva. La indagació morfològica, sintàctica i lèxica proporciona mecanismes d'estructuració mental per a l'alumnat. També proporciona l'habilitat de gestionar i tractar informació de diferents disciplines (filologia, arqueologia, història, etc.), així com el maneig de diferents tipus de fonts i d'eines TIC. L'assignatura proporciona la capacitat d'anàlisi de la realitat que afavoreix la interacció amb el món, així com la competència interpersonal i el desenvolupament del treball en equip.

En aquest lloc web⁸ es pot trobar el currículum de llatí de batxillerat, el qual proporciona la descripció més detallada de l'assignatura, així com també els objectius, continguts i criteris d'avaluació de cada curs (primer i segon de batxillerat)

1.2.3 Currículum Estudis Clàssics: Grau universitari

El grau d'Estudis Clàssics de la Universitat Autònoma de Barcelona és un grau públic de 240 ECTS que ofereix 80 places de nou ingrés. El perfil d'ingrés de l'estudiant que opta a cursar aquest grau universitari hauria de complir amb:

- Bona expressió oral i escrita
- Capacitat de síntesi i comprensió
- Domini bàsic de les estructures morfològiques i sintàctiques de la llengua grega i llatina.
- Capacitat d'interpretació i raonament
- Interès per la llengua, cultura i literatura
- Capacitat de relació de fenòmens lingüístics, culturals i literaris.

---

⁸<http://xtec.gencat.cat/web/.content/alfresco/d/d/workspace/SpacesStore/0092/e4494b91-e084-4675-b25a-6f26c8ded3aa/llati.pdf> [Data de consulta: 10/04/2017]

Aquest grau té com a objectius l'estudi de la llengua, la literatura, la cultura, història i filosofia grega i llatina, tractant-ho des d'una perspectiva filològica. La finalitat del grau és projectar els Estudis Clàssics cap a disciplines com la història, el pensament, l'arqueologia, la història de l'art, l'antropologia històrica i la història de la cultura.

L'objectiu dels tres primers anys és que l'estudiant adquireixi una base lingüística i filològica amb la qual podrà enfrontar-se a la lectura directa, la millora d'edicions i tindrà la capacitat de comprendre i explicar coneixements de tipus històric, institucional, literari i cultural. L'estudiant podrà ampliar els seus coneixements lingüístics de grec i llatí, així com formar-se una visió formal del món antic i dels estudis clàssics.

Quan acabi el grau, l'estudiant ha de ser capaç de:

- Demostrar un coneixement filològics, lingüístics, literaris i històric-culturals.
- Aplicar els coneixements, els instruments i la capacitat d'anàlisi en la resolució de problemes.
- Recopilar dades i poder fer judicis de valor sobre aspectes socials, científics o ètics.
- Transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic especialitzat i no especialitzat.
- Aplicar les competències per començar estudis especialitzats.

Els objectius i les metes s'assoliran per mig del pla d'estudis el qual ofereix 240 crèdits, desglossats de la següent manera:

- 60 ECTS: formació bàsica → 1r curs
- 108 ECTS: matèries obligatòries → 2n i 3r curs
- 66 ECTS: matèries optatives (inclou les pràctiques externes)
  - 12 ECTS → 3r curs
  - 45 ECTS → 4t curs
- 6 ECTS: Treball de Fi de Grau → 4t curs

D'aquesta manera, el Grau d'Estudis Clàssics pretén formar uns professionals competents en llengua, literatura, cultura i història grega i llatina.

Cal esmentar en aquest apartat que el grau de Clàssiques que ofereix la UAB es pot combinar amb el grau d'anglès. Per al 2017 només s'ofereix aquesta combinació, tot i que durant els anys anteriors ha hagut la possibilitat de cursar clàssiques amb altres graus com el de català o hispàniques. Els alumnes estudien 78 ECTS els quals pertanyen al grau pur de clàssiques i 78 al grau amb el qual combinen. A més, hi ha 12 ECTS d'assignatures comunes com Literatura Comparada i Introducció a la Lingüística; 6 ECTS del Treball de Final de Grau (últim curs) en el qual l'estudiant pot escollir a quin departament fer-lo; finalment, resten 72 ECTS d'optatives que poden ser escollides entre assignatures dels dos departaments. En acabar, l'estudiant obté una sòlida formació en llengua, literatura i cultura tant d'una vessant com de l'altra, de manera que aquest obtindrà el títol de graduat/da en Estudis d'Anglès i Clàssiques.

1.3 Descripció dels mètodes didàctics llatins

1.3.1 Mètode Gramàtica-Traducció (MGT)

El llatí era la llengua estrangera estudiada per excel·lència. Tot i això, al llarg del segle XVI el llatí va anar desapareixent i va acabar morint. Com a conseqüència, va deixar de ser estudiat com a segona llengua i va ser substituït per altres llengües com l'anglès, el francès, etc. És per això que el motiu d'estudiar llatí a les aules va canviar. Llavors el llatí va passar de ser una llengua estrangera a una assignatura acadèmica sense raons comunicatives.

El mètode *gramàtica-traducció* (MGT) té com a orígens l'ensenyament del llatí i el grec. És un dels primers mètodes d'ensenyament de llengües que va sorgir cap al segle XVIII. Fins la meitat del segle XX ha estat el mètode més utilitzat per ensenyar una llengua estrangera. Amb aquest sistema didàctic no només s'han impartit classes de llengua llatina sinó també d'altres llengües estrangeres encara vives. Fins i tot a l'actualitat encara hi ha professors que apliquen les bases d'aquesta metodologia, sigui de manera parcial o total. Els màxims representants teòrics d'aquest sistema d'ensenyament són Johann Seidenstücker, H. S. Ollendorf, Karl Pölz i Johann Meidinger.

L'objectiu principal del mètode és capacitar l'estudiant a llegir i traduir literatura, així com fomentar el desenvolupament intel·lectual de l'estudiant. En aquest sistema didàctic, l'ensenyament es centra més en la forma que en el contingut. Els manuals o llibres de text

contenen llistats de vocabulari amb la traducció a la llengua mare, regles gramaticals i oracions o textos per traduir.

La llengua vehicular de les classes és la llengua mare dels estudiants. Aquest mètode requereix anàlisi morfosintàctica de cada paraula d'un text per després poder començar a traduir-lo de manera literal (paraula per paraula) a la llengua mare de l'estudiant. Les regles gramaticals són apreses de manera deductiva, és a dir, a través de l'estudi directe d'aquestes regles, i, després, són memoritzades a base de repetició. D'aquesta manera, l'alumne podrà realitzar l'anàlisi formal i després la traducció. També es requereix l'aprenentatge del vocabulari de la llengua meta. Les regles gramaticals s'interioritzen amb la pràctica d'exercicis rutinaris i traduint frases seleccionades que continguin els conceptes gramaticals que es treballin en cada moment. La traducció d'aquestes frases pot ser en ambdues direccions: del llatí a la llengua mare o a la inversa. Les proves es basen en la traducció de textos clàssics. No sol haver-hi proves de comprensió oral o expressió oral. Tampoc es presta atenció a la fonologia o als aspectes comunicatius.

En conjunt, un alumne o alumna que aprengui llatí amb el mètode gramàtica-traducció tindrà una gran competència en aspectes gramaticals amb els qual podrà aprofundir en els estudis filològics. Altrament, tindrà la possibilitat de treballar amb textos originals des de ben al principi. Això no obstant, l'estudiant pot desvincular la llengua real de la gramàtica i no adquirirà competències en el camp oral (comprensió i expressió), si aquestes fossin necessàries. Molts dels alumnes ja experimentats encara presenten dificultats per comprendre la simple lectura d'un text. Així doncs, generalment, aquest sistema d'aprenentatge seria més adequat per a un estudi especialitzat en l'estructura filològica.

1.3.2 Mètode Inductiu-Contextual (MIC)

El mètode *inductiu-contextual* (MIC) és l'evolució del mètode directe⁹ ideat per Otto Jespersen, i per tant, del mètode natural¹⁰. És aplicat a la llengua llatina pel lingüista i professor danès Hans Ørberg en la seva producció *Lingua Latina per se Illustrata* el 1955. Aquest mètode es basa en la immersió lingüística a partir de textos en els quals es pot deduir el significat de cada paraula i el sentit de cada frase gràcies a la gradació i el context en el qual són presentades. Aquest curs de llatí consta de dues parts¹¹:

- *Familia Romana*: curs inicial, el qual equivaldria a 4t d'ESO i 1r de Batxillerat
- *Roma Aeterna*: curs avançat, el qual equivaldria a 2n de Batxillerat i universitat

El professor Ørberg va explicar en què consistia el seu mètode en el congrés internacional “Docere” a Nápoles-Montella que es va celebrar entre el 24 d'abril i l'1 de maig de l'any 1998. Segons el professor, és molt difícil recrear l'ambient d'aprenentatge natural dins l'aula. Hi ha grans distàncies entre l'aprenentatge natural que pot fer un nen quan va a un nou país amb una nova llengua, en el qual té una immersió total i rep un input totalment contextualitzat i l'aprenentatge d'un alumne que rep explicacions del seu professor a dins de l'aula unes certes hores a la setmana. Els nens no necessiten explicacions de vocabulari o gramàtica per aprendre la llengua, sinó que capten el sentit de les paraules i les

---

⁹ <<Incorpora una nueva orientación en la enseñanza de lenguas al otorgar una absoluta prioridad a la lengua oral y propugnar la enseñanza en la lengua meta. Se basa en los siguientes principios: uso exclusivo de la lengua meta; enseñanza de vocabulario y estructuras de uso cotidiano; enseñanza inductiva de la gramática; desarrollo de las destrezas de comunicación oral de forma progresiva y graduada mediante el intercambio de preguntas y respuestas entre profesores y alumnos; Introducción oral de los nuevos contenidos de enseñanza; uso de la demostración, de objetos y dibujos en la introducción del vocabulario concreto, y de la asociación de ideas en la introducción del vocabulario abstracto; enseñanza de la expresión y de la comprensión oral; énfasis en la pronunciación y en la gramática.>> (Centro Virtual Cervantes 1997-2017) [Data de consulta: 16/04/2017]

¹⁰ <<El método natural basa sus planteamientos en la convicción de que el proceso de aprendizaje de una segunda lengua es similar al proceso de adquisición de la primera lengua. [...] Si bien en varios momentos de la historia de la enseñanza de lenguas se ha establecido un paralelismo entre el proceso de aprendizaje de la segunda lengua con el de la lengua materna, es a finales de la década de 1860 cuando el método empleado por L. Sauveur en su escuela de Boston recibe el nombre de método natural. Sauveur basa su método de enseñanza en la interacción oral intensiva en la lengua meta, usando preguntas como medio para introducir y estimular el uso de la lengua. Él y otros seguidores de este método defienden la idea de que una lengua extranjera o segunda puede ser enseñada sin recurrir a la primera lengua si el significado es transmitido a través de la presentación de objetos y de la ejemplificación de acciones.>> (Centro Virtual Cervantes 1997-2017) [Data de consulta: 16/04/2017]

¹¹ <http://www.culturaclasica.com/lingualatina/index.htm> [Data de consulta: 16/04/2017]

estructures durant el període d'escolta passiva. De la mateixa manera que els nens no necessiten explicacions lèxiques o gramaticals per entendre el sentit, els alumnes d'una llengua estrangera, com pot ser la llengua llatina, tampoc requereixen aquestes explicacions.

Havent arribat a tal conclusió, Ørberg va idear el seu mètode en el qual cada frase presentada als alumnes resulta immediatament comprensible per si sola, és a dir, s'explica per si mateixa. Aquesta oferta de frases gradua i organitza la introducció de vocabulari. D'aquesta manera no hi ha necessitat de traduir o explicar aspectes gramaticals, ja que l'alumne és capaç de captar el significat de les paraules i de les oracions i el funcionament de les regles gramaticals.

La intenció és que els alumnes rebin un input comprensible, d'acord amb els seus coneixements. Es necessita un text elemental que estigui tan organitzat que el significat i la funció de cada nova paraula o estructura gramatical (i, per tant, el sentit de la frase) quedi perfectament clar en el moment de la seva lectura. El professor ha de saber que les paraules i formes gramaticals només tenen sentit quan estan situades en un context. Així doncs, s'han d'aprendre en un context. D'aquesta manera, les explicacions i traduccions són totalment innecessàries. De la mateixa manera que són innecessàries per a un nen que aprèn la llengua jugant amb els seus nous amics, els quals mai no li donarien una explicació gramatical o li traduirien una paraula en el seu idioma matern.

La principal feina que va fer Ørberg en el moment de dissenyar i escriure el seu llibre de text en llatí va ser idear un text extremadament graduat. Llavors es va centrar a crear varietat de contextos en què les paraules i estructures tinguin tal sentit que les noves paraules i formes gramaticals es puguin deduir a partir del context. Per aconseguir-ho, si és necessari, inclou en el text il·lustracions i notes al marge, utilitzant el vocabulari ja après. L'organització textual d'Ørberg té com a objectiu no només la comprensió immediata del sentit sinó també l'assimilació o consolidació de cada paraula i estructura. Ho aconsegueix fent que aparegui cada paraula i estructura en diferents contextos en què hi hagi paraules ja introduïdes i assimilades. Ørberg afirma que el seu curs de llatí està basat en el principi de la "inducció contextualitzada".

Per últim, el propòsit final és mantenir l'atenció dels alumnes en el text. Per tant, és important proporcionar un text que doni informació rellevant o que conti una història

d'interès per a l'alumnat. Ha de ser un text que faciliti la visualització de les situacions i que es puguin identificar amb els personatges. També seria una bona excusa per introduir aspectes de la cultura romana.

Quant a la motivació, un text amb les característiques esmentades aquí dalt proporciona satisfacció a l'estudiant quan s'adona que pot descobrir el significat de tot per si mateix sense haver de fer una llarga feina consultant el diccionari o els apèndixs gramaticals. Aquest fet és sorprenent per als alumnes i més quan s'enfronten a un text amb sentit, del qual poden aprendre una història i aspectes interessants sobre la civilització romana.

En resum, la comprensió directa proporciona confiança i estimula la concentració, ja que no hi ha cap factor textual que deixi lloc a pensar en aspectes que no tinguin a veure amb el sentit del text. D'entrada, l'alumne se sent satisfet quan entén un text sense haver-lo d'analitzar. Aquest fet provoca una motivació que afavoreix l'assimilació del lèxic i la gramàtica. L'enfocament contextual que proporciona el mètode Ørberg fa que es pugui revisar allò ja vist quan l'alumne no recorda amb exactitud el significat d'una paraula. D'aquesta manera el mètode és encara més eficaç. Així doncs, seguint la lectura del text, l'estudiant avança cap a l'objectiu real de l'aprenentatge de la llengua llatina: la lectura de la literatura llatina en versió original.

1.3.3 Altres propostes metodològiques

Cristóbal Macías Villalobos¹² explica com aplicar una metodologia híbrida per a l'ensenyament del llatí a les aules universitàries. La metodologia híbrida té com a base metodològica el mètode actiu, és a dir, inductiu-contextual, i el mètode tradicional. El professor proposa aplicar el mètode Ørberg però fent una adaptació dels capítols que consisteix a reduir l'extensió dels textos i incorporar fragments propis. Aquestes modificacions donaran la possibilitat d'incorporar totes les persones gramaticals dels verbs i dels pronoms des del primer capítol (Ørberg, al principi, només incorpora la tercera persona). Una de les claus de la seva proposta híbrida és la lectura en veu alta. Per

---

¹² Macías Villalobos, Cristóbal. "Claves para el empleo de una metodología híbrida en la enseñanza del latín" *Aula de Secundaria*, Núm. 21, 2017: 32-35.

comprendre el text no són necessaris els diccionaris ni la traducció sistemàtica. Es tracta de fer una lectura i comprensió directa del text. En aquest mètode, no es fa ús de la traducció per comprendre l'obra, sinó que serveix per tractar a fons problemes lèxics, morfològics o morfosintàctics que poden sorgir quan es llegeix el text. També es proposa la traducció inversa (castellà-llatí), com a exercici de reflexió lingüística. Per treballar la comprensió lectora els estudiants fan activitats de comprensió i resum dels textos ja llegits en castellà o en llatí. Quant al vocabulari, aquest s'explica en llatí i, només com a últim recurs, en la llengua vehicular de l'aula. És important la creació d'un glossari propi a partir del vocabulari explicat a classe. El lèxic s'ha d'aprendre de memòria, ja que els exàmens es fan sense diccionari. L'estudiant ha de memoritzar no només el sentit de la paraula sinó que també l'enunciat d'aquesta. El professor Macías explica que si a l'examen apareix una paraula que no s'ha tractat a classe, els estudiants reben l'explicació d'aquest nou mot en llatí. Per tractar la gramàtica llatina, proposa la utilització dels quadres de morfologia nominal, pronominal i verbal d'Ørberg, així com les activitats del mateix autor (Pensum A-B-C). En la seva proposta, inclouen alguns altres exercicis com la definició de paraules en llatí; valorar afirmacions segons siguin vertaderes o falses i explicar en llatí el perquè de la falsedat; anàlisi i traducció de formes nominals i verbals; passar frases relacionades amb el capítol de singular a plural i a la inversa i també passar frases de veu activa a veu passiva. Per tant, aquest mètode proposat pel professor Cristóbal Macías, que ell anomena híbrid, podria ser classificat com a mètode actiu i natural, ja que les modificacions que hi ha sobre el mètode inductiu-contextual continuen sent de naturalesa activa.

El professor Francisco Bombín¹³ va fer un recull de propostes metodològiques de la llengua llatina que han dut a la pràctica diferents professors. Basant-se en la seva experiència i testimoni, exposa els seus encerts i dificultats. Comença parlant del professor Vanlentí Fiol, el qual fa referència a tres tipus de traducció: traducció oral preparada *a priori*, traducció improvisada i traducció escrita. Tot i els diferents tipus de traducció, l'objectiu final sempre és trobar el sentit complet i coherent de l'obra en

---

¹³ Bombín García, Francisco. "Estudios clásicos y la didáctica del latín" *Estudios Clásicos*, Núm. 99, 1991: 109-120.

qüestió. La traducció paraula per paraula només serà per a exercicis gramaticals específics. Valentí Fiol proposa que els professors proporcionin anotacions gramaticals en els passatges més complicats. L'ús del diccionari s'ha de limitar als cursos superiors, en els quals els alumnes estiguin ja preparats i capacitats per utilitzar-lo. A més a més, el seu ús s'ha de limitar al mínim imprescindible.

A continuació fa referència a les idees del professor García Diego el qual assegura que s'ha de dominar la gramàtica i el lèxic per poder fer una traducció seriosa, ja que si no es pot caure en la impropietat. Per poder dominar les regles i la teoria, al principi és important començar amb frases soltes que continguin els continguts gramaticals i sintàctics treballats. El professor ha de seleccionar i presentar els textos, així com dirigir i ajudar en la traducció d'aquests. El professor no només ha de dominar la gramàtica i la sintaxi, sinó que també ha de transmetre dades culturals, literàries o gramàtica històrica. Proposa que en lloc d'aprendre la gramàtica aïllada, els estudiants memoritzin les frases que continguin les regles gramaticals. Quant al vocabulari, és important demostrar la semblança amb el català o el castellà i exercitar la memòria mental i acústica per memoritzar els mots.

Marín Peña és un altre dels professors al qual fa referència l'article ja citat. El professor Peña fa especial menció del lèxic. La seva proclama base és la memorització del lèxic. Segons ell, un mètode adient per classificar mots seria amb fitxes, ja que l'ordre alfabètic pot ser exacte i es poden anar augmentant les dades de cada paraula. Una fitxa ha de contenir l'enunciat, declinació o conjugació, el gènere, la etimologia i els significats. El dors de la fitxa ha de contenir les observacions o irregularitats. Segons el professor Peña, el diccionari no ha dut cap benefici a l'estudiant.

Seguidament, s'exposen les idees del filòleg, hel·lenista i acadèmic espanyol, Francisco Rodríguez Adrados, el qual proposa ensenyar llatí i grec junts, ja que es poden fer connexions racionals interessants, i així, fugir de la memorització sistemàtica. L'estudi de les declinacions s'hauria de fer a partir de la comparació de paraules i de connexions etimològiques. D'aquesta manera, es copsa, per exemple, el rotacisme, la sincopa o l'assimilació. L'alumne ha de buscar l'explicació històrica i comparativa de la sintaxi amb l'ajuda del professor, ja que no serveix l'explicació sistemàtica amb lingüística. Durant els primers anys d'aprenentatge, és interessant explicar la gramàtica amb exemples aplicats i comparar-la amb la llengua romànica en què es dugui a terme la

classe. Aquest seria el primer esforç per part de l'estudiant. L'esforç més rellevant ve amb la traducció de textos, amb els quals s'acaba d'aprendre tota la gramàtica. El professor afirma que per fer una bona traducció amb fluïdesa i facilitat és important memoritzar vocabulari, per poder limitar l'ús del diccionari. S'han de traduir passatges sencers amb comentaris culturals. Abans, però, el professor ha de situar el text i resumir les parts traduïdes. Hauria de donar a conèixer l'autor i l'esquema general de la literatura.

García Calvo va ser gramàtic, dramaturg, poeta, traductor i pensador; va estudiar filologia clàssica. L'article aborda la seva proposta, la qual és fundada per una metodologia activa. La gramàtica s'ha de deduir a partir de la traducció i la lectura de textos. La flexió nominal i verbal es pot aprendre amb frases on les paraules varien de funció. Quant a la traducció, s'hauria d'evitar l'activitat mecànica i passar a buscar el sentit del text, i no de les paraules.

Seguint amb el mateix article, s'explica l'opinió que té sobre el diccionari José Rodríguez. Segons el professor, perquè resulti fructífer, el seu ús ha de ser regulat. El diccionari requereix una explicació detallada de com utilitzar-lo, és per això que els primers anys d'aprenentatge del llatí és bo utilitzar vocabularis especials o glossaris. Proposa, també, memoritzar el significat de les paraules i utilitzar el diccionari per ampliar el vocabulari.

L'últim autor tractat en aquest article és el professor Jiménez Delgado, el qual afirma que el millor mètode que hi ha per ensenyar llatí és crear simpatia i motivar als alumnes. Per poder aconseguir aquesta màxima, la gramàtica s'ha d'estudiar amb moderació, però el vocabulari s'ha d'aprendre de memòria des del principi. Proposa un mètode actiu en què es parli i s'escrigui en llatí. És beneficiós ensenyar amb mapes, fotografies, esquemes, cançons o llibres d'endevinalles, acudits, contes, curiositats, etc. Esmenta com a llibres de referència la *Palestra Latina*, *Latinitas* i *Acta Diurna*. Proposa començar a traduir amb textos ficticis, però ben aviat passar als textos reals fent una traducció orientada. També fa especial referència a la lectura del llatí. No fa falta parar a traduir els autors clàssics, només cal captar-ne la idea general. És una bona manera de familiaritzar-se amb els clàssics i poder-se fixar en l'ús de casos, modes, temps verbals, etc. Segons Jiménez Delgado, la lectura és un sistema més eficaç que la traducció.

L'advocat i filòleg Henry Campos Vargas també fa una proposta metodològica¹⁴ dirigida a estudiants de filologia clàssica. El seu objectiu és capacitar als seus estudiants per pensar, discutir i reflexionar aspectes llatins en llatí. Per poder assolir aquest objectiu la base del curs és la lectura, la escriptura i l'oralitat en llatí. Explica que s'ha de llegir en veu alta els textos respectant les vocals llargues i curtes. El professor ha d'utilitzar el llatí com a llengua vehicular de la classe. Quant al vocabulari, s'ha d'aprendre el lèxic de memòria, el significat i el règim de cada paraula. Per facilitar la feina, el professor ha de mostrar la proximitat que tenen els mots a les llengües romàniques, així com l'etimologia i els grups de família lèxica. Traduir hauria de ser una tasca constant i continuada, és per això que el professor hauria d'enviar una frase curta cada dia, perquè l'estudiant no perdi en cap moment l'hàbit i pugui traduir diàriament.

Joaquín Fernández Cacho¹⁵ també exposa diverses propostes en l'ensenyament del llatí de diferents professors i professores. L'aplicació del mètode de María Montessori consisteix en lectura, diàleg i audició perquè l'alumne estigui immers en la llengua llatina; d'aquesta manera l'aprenentatge de la gramàtica es farà de manera inductiva. D'altra banda hi ha el professor Antonio Mandara la base del qual és el mètode natural, global, inductiu i directe. Es basa en Erasme, ja que la gramàtica no és la finalitat d'aprendre llatí, sinó que és el mitjà per arribar a un estudi avançat. Fernández Cacho també fa una proposta metodològica en el seu propi llibre. Explica que la finalitat de l'aprenentatge de qualsevol llengua, i, per tant, del llatí és la comprensió global dels textos. Per tant, les frases soltes i descontextualitzades només serveixen per aprofundir en aspectes gramaticals. També afirma que és important l'ensenyament sociocultural per poder aprendre amb més facilitat la llengua que s'estudiï. Explica que la gramàtica s'ha d'abordar a través dels textos i amb exercicis dissenyats per a tal fi. La gramàtica ha d'estar al servei de la comprensió dels textos. El vocabulari també s'hauria d'aprendre a partir dels textos i exercicis dissenyats. Tot i que s'han d'integrar les quatre habilitats lingüístiques (parlar, escoltar, escriure i llegir), l'ensenyament s'ha de basar fonamentalment en la comprensió escrita. Quant a la traducció, exposa l'opinió d'alguns

---

¹⁴ Campos Vargas, Henry. "¿Cómo enseñar en latín?, una propuesta metodológica." *Pensamiento Actual*, Vol. 15 Núm. 24, 2015: 83-91.

¹⁵ Fernández Cacho, Joaquín. *Didáctica del Latín*. Zaragoza: ICE Universidad de Zaragoza, 2001.

experts com A. De Rosalia que proposa una traducció escolar (entre la literal i la lliure), C. Calvano, que prefereix la lectura abans que la traducció, o J. Carbonell que lluita perquè el llatí s'entengui com una altra llengua moderna, la qual no gosàiem traduir per poder comprendre el significat d'un text.

J. Carbonell, juntament amb J. Alberich i B. Matas van idear i dissenyar una metodologia per ensenyar llatí a alumnes catalans, els quals tenen el català com a llengua mare i el castellà com a segona llengua. Seguint aquesta metodologia van publicar llibres de text per a alumnes de primer nivell de llatí com *ERIDANVS. Iniciació al llatí*¹⁶ i més endavant *Llatí I*¹⁷. La base de l'aprenentatge són textos originals d'autors llatins i medievals. Els textos són reals, però n'hi ha que han pogut sofrir alguna adaptació les quals tenen a veure amb omissions d'oracions massa dificultoses per al nivell treballat. En pocs casos es fan canvis lèxics o d'estructures sintàctiques. Els textos són originals perquè l'alumne ha de treballar, des del començament, amb textos escrits per autors que parlaven i dominaven el llatí i no amb textos creats de manera artificial per didàctics contemporanis. Els textos són seleccionats de manera que la dificultat morfo-sintàctica augmenti progressivament. Si en un text apareix un concepte encara no explicat, el professor hauria de donar la solució per a la traducció d'aquesta part difícil, per tal d'evitar que l'alumne no s'hagi d'aturar davant d'un obstacle. El mètode explica l'evolució de la morfologia i la fonètica des de l'indoeuropeu fins al producte final que, en aquest cas, és el llatí. Ho plantegen d'aquesta manera atès que els paradigmes eren molt regulars als principis i, si s'entén l'evolució d'aquesta regularitat, serà més fàcil d'entendre les irregularitats presents en el llatí. Totes les explicacions són fetes en favor de la claredat, per consegüent, algunes explicacions s'han deixat de banda, ja que no afavorien la comprensió simple. Com que l'objectiu final és la comprensió de textos, s'explica la morfologia de manera que faciliti aquesta comprensió. És per això que s'evita l'explicació d'alguns apartats gramaticals que no apareixeran mai en un text llatí i, en tot cas, si apareixen, seran fàcilment reconeguts gràcies a la regularitat dels altres conceptes. Per tant, i com a tall d'exemple,

---

¹⁶ Alberich, Joan, Carbonell, Joan i Matas, Bàrbara. *ERIDANVS. Iniciació al llatí*. Madrid: Alhambra, 1986

¹⁷ Alberich, Joan, Carbonell, Joan i Matas, Bàrbara. *Llatí I*. Barcelona: Castellnou Edicions, 1997

no es fa cap referència als verbs de la conjugació mixta, perquè no apareixerà mai en un text un verb conjugat tot sencer. En cas que aparegui un verb de la conjugació mixta, l'alumne el veurà en formes fàcilment identificables si sap i coneix les altres conjugacions. Per aquesta mateixa raó, tampoc s'expliquen els gerundis, imperatius, infinitius de futur en -iri, etc. Quant a la sintaxi, només s'expliquen en detall les estructures sintàctiques l'ús de les quals difereix del català o castellà. Els exercicis es basen en la pràctica de la morfologia i la sintaxi a partir d'activitats de substitució o complementació. El vocabulari es treballa a partir de l'ús continuat, seguint uns índexs de freqüència comprovats. Pel que fa a la morfologia nominal, no s'exposen les declinacions, sinó que es comença per explicar l'acusatiu dels substantius els quals estan dividits en temàtics, atemàtics i temes en -a. Aquesta divisió permet una explicació per casos i no per declinacions. Es comença per l'acusatiu singular, donat que és el cas que apareix amb més freqüència i després es continua pel nominatiu singular. Amb aquests dos casos, un alumne ja pot traduir el primer passatge proposat al llibre de text de Juli Gai Fedre, el qual està format bàsicament per acusatius i nominatius. Es segueix amb l'explicació de l'ablatiu singular amb les preposicions, després el genitiu singular i, per últim i seguint el mateix ordre, tots els plurals. Després d'explicar el datiu i ablatiu plurals, es fa referència al datiu singular. De manera global, l'explicació de la gramàtica nominal i verbal està enfocada a tenir la possibilitat de traduir textos reals des del primer dia que es comença a aprendre llatí, ja que l'objectiu de l'aprenentatge de la llengua llatina és la comprensió de la literatura llatina en versió original.

P. Ll. Cano, J. Carbonell i B. Matas, amb la col·laboració d'A. Barreda, F. Carbajo, J. S. Hernández i G. Puigvert van dissenyar una “proposta eminentment pràctica per a l'aprenentatge de la llengua llatina”¹⁸. Per als autors, l'objectiu de l'adquisició del llatí, és entendre els textos. Per tant, la gramàtica funcionarà com a element d'ajuda a la comprensió d'aquests textos. Així doncs, és clar que l'objectiu final no és aprendre gramàtica llatina, sinó tenir la capacitat de llegir llatí. Aquesta proposta va dirigida a estudiants de Filologia Clàssica de la universitat i, per tant, es pren com a base que els

---

¹⁸ Cano, P. Ll., Carbonell, J., i Matas, B. *Introducció a l'estudi de la llengua llatina. Modul 1*. Bellaterra: Servei de Publicacions Universitat Autònoma de Barcelona, 1998

estudiants saben català i castellà. També és un fet inevitable que els estudiants tinguin nivells molt diversos degut a les diferents procedències: n'hi ha que han estudiat llatí un any, dos, tres o no cap. Per tant, tenint totes aquestes premisses en compte, van idear un mètode multiús adaptable a les diferents necessitats de l'alumnat. Els textos proposats són modificats de tal manera que s'obtenen tres nivells diferents de textos. El nivell 1 correspondria a un text simplificat, mentre que el nivell 3 seria el text original que va escriure l'autor clàssic o medieval, segons correspongui. Com a norma general de manipulació de textos, en el primer nivell, s'elimina la subordinació. Les oracions subordinades passen a ser oracions simples i independents, perquè el text no perdi sentit. En algunes oracions també es canvi l'ordre dels mots amb la intenció de simplificar el text evitar dificultats massa grans de comprensió. En el segon nivell s'incorporen, de manera progressiva, les construccions de relatiu, participi, infinitiu, gerundi i gerundiu. El tercer nivell correspon al text original i, per tant, incorpora la subordinació i l'estil indirecte. Com que l'objectiu final no és la traducció sinó que la interpretació del text o comprensió, després de la lectura del text, els estudiants han de respondre a qüestions de comprensió, les quals l'obliguen a tornar al text i rellegir-lo. Amb aquests exercicis es pretén motivar l'alumnat mostrant que coneixen gran part del lèxic i ajudar-lo a la comprensió de passatges menys evidents. Aquests exercicis de comprensió també estan dividits per nivells. També hi ha exercicis de judici de veracitat o falsedat, exercicis de sinonímia, construcció de frases a partir d'elements desordenats i combinació d'elements agrupats per categories morfològiques per obtenir frases gramaticals i semàntiques. Tots aquests exercicis també són classificats per nivells. Amb aquest mètode, la morfologia s'aprèn amb el text. Per tant, les explicacions són progressives i selectives, segons la necessitat de cada passatge. L'aprenentatge de les desinències nominals, pronominals i verbals es tracta de manera horitzontal, evitant explicacions històriques i mostrant totes les regularitats possibles com al mètode dels professors Alberich, Carbonell i Matas¹⁹. D'aquesta manera es proposen exercicis que ajuden a l'adquisició de la morfologia per nivells. Des del començament introdueixen nocions morfosintàctiques, tot i que seran les mínimes imprescindibles per a la comprensió textual. Es plantegen exercicis per

---

¹⁹ Veure nota 18

desenvolupar la competència intuïtiva de l'estudiant. Hi ha exercicis basats en la possibilitat o impossibilitat semàntica; en la contingència o prescindibilitat dels elements que configuren les frases; en les substitucions de perífrasis; en les classificacions d'acord amb la semàntica verbal, etc. També s'inclouen exercicis de lèxic, donat que és una part imprescindible per a la comprensió. Els exercicis estan basats en la sinonímia, antonímia, famílies lèxiques, contextualització, lectura transversal o transparència lèxica.

Tot i no ser una proposta metodològica per a l'ensenyament i aprenentatge de la llengua llatina, també fóra bo de mencionar en el present treball l'Accademia Vivarium Novum²⁰, situada a Roma, la qual proporciona una formació totalment en llatí i, ocasionalment, en grec antic. El fundador i director és Luigi Miraglia el qual és considerat la persona que parla llatí amb més fluïdesa del món. El seu mètode d'ensenyament de llatí es basa en el mètode Inductiu-Contextual del professor Hans Ørberg i per a l'ensenyament del grec utilitza el mètode *Athénaze*. L'acadèmia ofereix deu beques per a estudiants de secundària i vint-i-vuit beques per a estudiants universitaris, els quals estan internats en les instal·lacions que ofereix l'acadèmia. Els alumnes estudien, durant un curs acadèmic (d'octubre a juny), disciplines com:

- Historia litterarum Latinarum recentioris aetatis
- Linguae Latinae rudimenta et Ars Latine scribendi
- Latinarum litterarum antiquarum historia
- Philosophia antiquorum
- Lingua Graeca tironibus ac medii ordinis discipulis
- Historia rerum gestarum
- Metrica et prosodia

Els criteris d'admissió en aquesta acadèmia són molt estrictes i només els homes poden accedir-hi. La llengua de comunicació és el llatí, dins i fora de l'aula, amb professors i companys. Les normes de comportament que s'exposen en la seva pàgina web són les següents:

- Alcoholic beverages, smoking and drugs of any kind are prohibited.
- Only classical music is allowed.
- Obscenities of any kind (in conversation, in performance, in composition and in any other situation) are not permitted.

---

²⁰ <https://vivariumnovum.net/en> [Data de consulta: 16/05/2017]

- A moderate and neutral manner of dress is required.
- Students must respect fundamental norms of hygiene.
- The established hours for breakfast, lunch, dinner, classes and chores must be observed.

Una de les regles bàsiques diu: “Latin must be used in all activities on a daily basis”. Com que aquesta regla es compleix, l’Accademia Vivarium Novum és considerada un dels pocs llocs del món en el qual el llatí i, ocasionalment, el grec són utilitzats com a llengua de comunicació.

En resum, gairebé tots els professors esmentats aquí i que han debatut sobre la didàctica llatina coincideixen en el fet que el llatí és una llengua per ser entesa i que per poder assolir aquesta premissa hi ha diferents tècniques, com conèixer la cultura i apropar-se als textos llegint-los i traduint-los. Per facilitar la comprensió, s’ha de fer un esforç en aprendre el vocabulari i la gramàtica, però sempre amb el text com a base i seguint un mètode actiu.

2. MARC EMPÍRIC

2.1 Enfocament metodològic

L'estudi empíric del present treball s'ha basat en la recollida de dades procedents d'alumnes de segon curs de Batxillerat, alumnes de la UAB i professors de llatí. De manera paral·lela, també s'han recollit dades i impressions a partir de l'observació presencial d'algunes classes de llatí a batxillerat.

La recollida de dades dels alumnes s'ha fet a partir d'un qüestionari el qual va ser dissenyat per tal de saber amb l'exactitud més gran possible el seu gust pel llatí, la motivació que tenen, la seva opinió de les classes de llatí i les capacitats i habilitats que ells mateixos tenen envers la llengua llatina. La recollida de dades dels professors s'ha dut a terme a partir d'un qüestionari, d'una entrevista i de dades específiques sol·licitades a cada professor.

En relació amb els objectius de l'estudi empíric dut a terme, la intenció era saber l'opinió que tenia l'alumnat i el professorat sobre el sistema d'aprenentatge i ensenyament, respectivament. L'objectiu final era esbrinar i saber amb arguments estadístics, que s'aparten de la mera teoria, què aporta a l'alumnat el mètode d'ensenyament que empra cada professor i professora per ensenyar llatí.

Per tal d'assolir els objectius esmentats, la meua tasca s'ha basat, primerament, en contactar amb diversos professors i professores de diferents instituts i amb diferents metodologies gràcies al fet que la Dra. Gemma Puigvert, tutora d'aquest treball, em va facilitar els seus contactes. La primera aproximació va ser a través del correu electrònic, a partir del qual els vaig explicar què estava fent i què necessitava. La resposta de tots els professors i professores va ser afirmativa a col·laborar en el present estudi. Conjuntament, vam acordar un dia de visita en el qual podria passar el qüestionari als alumnes, tindria l'oportunitat de veure alguna de les seves classes i també tindria temps per fer l'entrevista i que el professor en qüestió m'expliqués el seu punt de vista quant a les classes de llatí.

El dia de la visita a cada institut vaig tenir l'oportunitat d'estar en contacte directe amb alumnes i professors la qual cosa em va proporcionar la situació adient per poder copsar de manera directa les impressions sobre allò que buscava saber. Els alumnes, a banda de contestar les preguntes del qüestionari em van expressar les seves inquietuds, els seus

interessos i, sobretot, la seva opinió pel que fa a l'assignatura. Els professors també es van mostrar totalment oberts per expressar tot allò que sentien i pensaven amb referència al centre, els alumnes, l'assignatura, el seu mètode, les PAU, etc.

Altrament, durant l'observació directa de la classe que vaig tenir l'oportunitat de presenciar, vaig poder percebre i aguantar tot el que passa durant una hora de llatí a una aula de batxillerat. Vaig prendre nota de què feien i com ho feien, quines eren les preguntes i com el professor enfocava la resposta. Vaig observar quin era el mètode d'ensenyament del professor i com els alumnes rebien aquest sistema d'ensenyament. Vaig comprendre quines eren les dificultats amb què es trobaven els alumnes, quins dubtes tenien, què era el que els resultava més complicat. D'aquesta mateixa manera també vaig poder apreciar les facilitats que tenien i, sobretot, quina era la seva relació amb el llatí.

Tot seguit, la meua feina es va basar en el buidatge de totes les dades obtingudes: qüestionaris als alumnes, qüestionaris als professors, entrevista als professors i notes de l'observació. A continuació, vaig procedir a fer les taules i gràfics de totes les preguntes quantitatives dels qüestionaris per poder obtenir dades numèriques i amb percentatges, les quals faciliten la comprensió de la situació real de l'alumnat i el grup docent i condueixen a l'assoliment dels objectius establerts.

2.2 Objectes d'estudi

Aquest estudi s'ha fet sobre individus pertanyents a diferents centres educatius. La variable decisiva ha estat el mètode emprat pel professor. Així doncs, s'ha intentat seleccionar professors amb diferents mètodes d'ensenyament i, a partir d'aquí, s'ha anat als centres als quals pertanyien tals professors. Els alumnes utilitzats per a les estadístiques han estat els que estaven cursant segon de batxillerat humanístic en aquell centre. D'aquesta manera queda exposat a la taula que hi ha a continuació:

NOM DEL CENTRE	LOCALITAT	NOMBRE D'ALUMNES (2n de Batxillerat)	NOMBRE DE PROFESSORS
Col·legi Diocesà Sagrada Família	Tortosa	21	Judit Margalef
Institut Bellvitge	Barcelona	3	Adela Barreda
Institut de Deltebre	Deltebre	11	Luci Heredia
Institut Euclides	Pineda de Mar	13	Manel Noguerol
Institut Gallecs	Mollet	9	Laura Lucas
Institut Premià de Mar	Premià de Mar	16	Margalida Capellà
TOTAL:	6 centres 6 localitats	73 alumnes	6 professors

Taula 1 Objectes d'Estudi Centres Visitats

Donat que el mètode Inductiu-contextual només era impartit a l'Institut Euclides i al de Premià de Mar, es va decidir contactar amb altres professors que també ensenyessin a partir del mateix mètode, per tal de tenir la mateixa quantitat de dades dels diferents mètodes analitzats. Així doncs, també són objecte d'estudi la professora Luisa Bleuca, que imparteix classes de llatí a l'institut Mariano José de Larra de Madrid i al professor Raül Segarra que treballa a l'institut Porreres de Mallorca. Val a dir que als instituts esmentats no va ser possible anar a fer l'observació de la classe i, per tant, l'estudi empíric ha estat reduït. Pel que fa als qüestionaris, han estat contestats tant pels alumnes de 2n curs com de 1r. Per no eliminar respostes, hem decidit fer ús de tots els qüestionaris i, així, obtenir més varietat d'opinió. D'aquesta manera queda la següent taula:

NOM DEL CENTRE	LOCALITAT	NOMBRE D'ALUMNES	NOMBRE DE PROFESSORS
IES Mariano José de Larra	Madrid	14	Luisa Bleuca
IES Porreres	Mallorca	6	Raül Segarra
TOTAL:	2 centres 2 localitats	20 alumnes	2 professors

Taula 2 Objectes d'Estudi Centres No Visitats

Endemés, també han estat objecte d'estudi alumnes de la Universitat Autònoma de Barcelona que cursen l'assignatura de Textos Llatins com a assignatura obligatòria de primer curs per als estudiants del grau de clàssiques, juntament amb els graus combinats amb clàssiques i alumnes que cursen l'assignatura de Lírica Llatina com a assignatura obligatòria de tercer curs per als estudiants dels mateixos graus esmentats anteriorment. Textos Llatins també pot ser cursada com optativa per alumnes pertanyents a altres graus de la Facultat de Lletres de la UAB. Així doncs, d'aquesta manera queda la següent taula:

NOM DEL CENTRE	ASSIGNATURA	NOMBRE D'ALUMNES	PROFESSORS
UAB Facultat de Filosofia i Lletres	Textos Llatins	32	Sebastià Giralt
	Lírica Llatina	14	Gemma Puigvert
TOTAL:		46 alumnes	2 professors

Taula 3 Objectes d'Estudi UAB

Per últim, com ja hem anat dient al llarg d'aquest apartat, a banda dels alumnes, també han estat objecte d'estudi els professors i professores de llatí que treballaven als centres esmentats a la Taula 1, així com la professora que treballa a Madrid i el professor que està a Mallorca (Taula 2). Altrament, amb la finalitat de tenir més varietat d'opinió per part dels professors pel que fa al seu mètode i a la relació entre els alumnes i el llatí, vam decidir intentar que el màxim nombre possible de professors de llatí que ensenyessin a Catalunya contestessin el mateix qüestionari que van contestar els professors de la Taula 1 i 2. D'aquesta manera, passen a ser objecte d'estudi tots els professors que, desinteressadament i prestant part del seu temps, van respondre el qüestionari a partir de l'eina de Google per generar formularis i respondre'ls accedint-hi a partir d'un enllaç. Per tant, tenint tot això en compte, la taula de professors queda de la següent manera:

PROCEDÈNCIA	NOMBRE DE PROFESSORS
de centres visitats	6
de centres no visitats	2
del formulari de Google	35
TOTAL	43 professors

Taula 4 Objecte d'estudi: professors

En conjunt i de manera global, s'ha analitzat un total de 130 alumnes i 43 professors. Vegem la taula que segueix:

PROCEDÈNCIA	NOMBRE D'ALUMNES	NOMBRE DE PROFESSORS
de centres visitats	73	6
de centres no visitats	20	2
de la UAB	46	Ø
del formulari de Google	Ø	35
TOTAL	139 alumnes	43 professors

Taula 5 Total objectes d'estudi

2.3 Instruments

2.3.1 *Qüestionaris a alumnes*

2.3.1.1 *Qüestionaris a alumnes de 2n de Batxillerat*

El qüestionari del qual parlarem al llarg de tot aquest subapartat es troba a l'Annex A i en aquest enllaç²¹. Es tracta d'un qüestionari dissenyat per ser contestat per alumnes de 2n de Batxillerat que estiguin cursant l'assignatura de llatí en la modalitat humanística.

Els alumnes que han contestat el qüestionari pertanyen als centres educatius que he visitat, així com al centre de Madrid on treballa la professora Luisa Blecua i al centre de Mallorca on és docent el professor Raül Segarra. Els primers el van respondre de manera presencial mentre jo era amb ells durant el dia de la visita (a excepció dels alumnes de l'institut Gallecs i Bellvitge). Els segons el van respondre de manera virtual a partir de l'enllaç citat a la nota 21.

Consultant l'Annex A, es pot observar el format i la tipologia del qüestionari. El formen 14 preguntes i un breu formulari de dades bàsiques. Així doncs, està constituït, per començar, per una bateria de preguntes per determinar les dades bàsiques com el centre, la comarca, l'edat, el sexe i si el subjecte és repetidor o no. Segueix una primera pregunta per expressar qualitativament el motiu pel qual va decidir d'estudiar llatí. A continuació, la majoria de preguntes són de tipus escala valorativa, ja que els alumnes han de valorar entre 0 i 3, corresponent total desacord a 0 i total acord a 3. Com a excepció hi ha la pregunta número 3, la qual és eliminatòria: han d'escollir entre una opció o una altra. Altrament, a la sisena pregunta, el subjecte, a banda de valorar de 0 a 3, ha de fer una enumeració.

2.3.1.2 *Qüestionaris a alumnes de la UAB*

El qüestionari del qual parlarem al llarg d'aquest subapartat es troba a l'Annex B. Es tracta d'un qüestionari dissenyat per ser contestat per alumnes que cursen assignatures de

---

²¹ <https://goo.gl/forms/7BUC9ktclvA4HPcU2>

llatí a la universitat. Va dirigit als alumnes que estiguin estudiant el grau d'Estudis Clàssics o un grau combinat amb Estudis Clàssics.

Han contestat el qüestionari els alumnes que, concretament, estan cursant l'assignatura de Textos Llatins a la Universitat Autònoma de Barcelona. Aquesta assignatura, que pertany al segon semestre del curs, va dirigida als estudiants de primer curs del grau de Clàssiques, juntament amb els graus que combinen amb Clàssiques, així com a altres graus que poden cursar aquesta assignatura com a optativa. També han contestat el qüestionari els alumnes de tercer curs de l'assignatura de Lírica Llatina que ofereix la mateixa universitat, durant el mateix període del curs, als mateixos graus, tot esmentat anteriorment. Tots els alumnes han respost el qüestionari de manera presencial, durant 10 minuts que va deixar el professor i la professora de l'assignatura per completar-lo.

Consultant l'Annex B es pot observar el format i la tipologia del qüestionari. El formen 17 preguntes i un breu formulari de dades bàsiques. Així doncs, està constituït, per començar, per una bateria de preguntes per determinar les dades bàsiques com el centre de procedència, la comarca de procedència, l'edat, el grau, el curs, el sexe i si el subjecte és repetidor o no (en cas afirmatiu s'ha d'especificar quina assignatura ha repetit). Segueix una primera pregunta per expressar qualitativament el motiu pel qual va decidir d'estudiar llatí. A continuació, la majoria de preguntes són de tipus escala valorativa, ja que els alumnes han de valorar entre 0 i 3, corresponent total desacord a 0 i total acord a 3. Com a excepció hi ha les preguntes número 3 i 6, les quals són eliminatòries: han d'escollir entre dues i tres opcions, respectivament. Altrament, a la desena pregunta, el subjecte, a banda de valorar de 0 a 3, ha de fer una enumeració.

2.3.2 Qüestionaris a docents

El qüestionari del qual parlarem al llarg de tot aquest subapartat es troba a l'Annex C i en aquest enllaç²². Es tracta d'un qüestionari dissenyat per ser contestat per professors i professores de llatí de Batxillerat a centres de la Comunitat Autònoma de Catalunya.

---

²² <https://goo.gl/forms/NxD2WBhYCHArEHGz2>

El qüestionari l'han contestat professors que complien les característiques esmentades a dalt, i també algun professor pertanyent a les Illes Balears. La majoria dels professors han respost a tal qüestionari a partir de l'enllaç mencionat a la nota 22. Els professors que he visitat als diferents centres ja esmentats han tingut la possibilitat de respondre el mateix qüestionari de manera escrita.

Consultant l'Annex C, es pot observar el format i la tipologia del qüestionari. El formen 11 preguntes i un breu formulari de dades bàsiques. Així doncs, està constituït, per començar, per una bateria de preguntes per determinar les dades bàsiques com el centre on treballen, la comarca, la titulació universitària que tenen, els anys dedicats a l'ensenyament en general, els anys dedicats l'ensenyament del llatí i el sexe. A continuació hi ha les 11 preguntes, tres d'elles són de tipus escala valorativa, ja que han de valorar entre 0 i 3, corresponent 0 a total desacord i 3 a total acord. Totes les altres preguntes són de tipus qualitatiu, ja que han de valorar, explicar i expressar diferents punts del mètode didàctic que empren per ensenyar llatí. Aquestes preguntes són de resposta oberta, per tal de donar la màxima llibertat possible en les respostes i, així, aconseguir una rica varietat d'opinions i explicacions, totes interessants i de profit per a completar aquest treball.

Les dades obtingudes a partir dels qüestionaris als professors han estat gestionades de manera diferent. Els resultats dels qüestionaris que han respost les professores i els professors dels instituts visitats s'han utilitzat i plasmat al llarg del treball segons han convingut. Majoritàriament, s'han comentat al principi de la descripció de cada centre visitat, així doncs, es trobaran al llarg de l'apartat 2.4.1. Els resultats dels qüestionaris que han respost tots els altres professors i professores a partir de l'enllaç esmentat a la nota 22 s'inclouen en un apartat específic i han estat comentats juntament amb taules i gràfics. Els resultats dels qüestionaris fets pel professor i les professores dels centres visitats han estat sumats als altres qüestionaris, per així obtenir els resultats del total de docents que hi han participat.

2.3.3 Entrevistes a docents

A banda d'un qüestionari, els professors també van haver de respondre una entrevista, la qual es troba plasmada en l'Annex D. L'entrevista va dirigida als professors i professores de llatí a batxillerat. Han contestat a l'entrevista els professors dels instituts que he visitat,

així com el professor de Mallorca i la professora de Madrid. Aquests dos últims van respondre l'entrevista per escrit a través del correu electrònic. Amb els altres professors dels instituts no vam fer una entrevista de tipus pregunta-resposta, sinó que em van explicar amb detall tot el que necessitava saber, d'aquesta manera ja quedava resposta per complet. Les preguntes que van respondre segueixen a continuació:

1. Mètode d'ensenyament
2. Quins altres mètodes coneix?
3. Per què utilitza aquest mètode?
4. Aspectes positius del mètode
5. Aspectes negatius del mètode
6. Quin és el seu objectiu quan ensenya llatí? Pensa en les PAU?
7. Quina formació té quant al mètode que empra?
8. En què es basa una classe seva?
9. Com s'organitza (programació anual del curs i programació d'una classe)?
10. Utilitza eines TIC?

Taula 6 Preguntes entrevista a professors

Les respostes d'aquesta entrevista han estat incloses al treball progressivament i segons ha convingut. Per exemple, s'ha utilitzat amb la finalitat de descriure el mètode i el *modus operandi* de cada professor o professora al principi de cada anàlisi de dades dels alumnes, els quals es situen en l'apartat 2.4.1.

2.3.4 Documents i dades

Abans de la visita a cada institut, vaig comunicar als professors que per a realitzar el treball caldrien diferents dades i documents. El dia de la visita els professors em van proporcionar tot allò que necessitava:

- Mitjana dels resultats de llatí obtinguts a final de curs de 2n de batxillerat dels últims tres anys, és a dir, del curs 2013-2014, 2014-2015 i 2015-2016.
- Mitjana dels resultats de llatí obtinguts a les PAU dels últims tres anys, és a dir, del curs 2013-2014, 2014-2015 i 2015-2016.
- Programa anual del curs.

2.3.5 Observació

L'últim recurs que s'ha utilitzat per realitzar aquesta part pràctica del treball s'ha basat en l'observació directa de les classes de llatí de Batxillerat dels centres que he visitat²³, excepte de l'Institut Bellvitge. A la majoria de centres només he presenciat les classes de 2n de Batxillerat però a l'Institut Euclides vaig ser present durant les classes de 1r i 2n, ja que era interessant per al present treball. L'observació de la classe ha consistit, fonamentalment, en la presa de notes de tot allò rellevant que passa durant la classe i de com és una classe. Així doncs, s'observa l'estructura, les intervencions dels alumnes, les intervencions i explicacions dels professors, etc. Totes aquestes notes han estat utilitzades per determinar el mètode emprat pel professor, valorar la conducció de les classes i la resposta dels alumnes envers el mètode.

La informació recollida i anotada s'ha plasmat al treball de la manera següent: consta en la introducció de l'anàlisi de dades dels qüestionaris als alumnes de cada institut. D'aquesta manera, les dades que segueixen a continuació prenen més sentit, ja que abans hi ha una contextualització pel que fa a l'opinió del professor i a la observació pròpia del funcionament d'una classe.

2.4 Anàlisi de dades

2.4.1 Anàlisi del qüestionari dels alumnes

2.4.1.1 Institut de Deltebre

L'Institut de Deltebre està situat a Deltebre, una població situada al bell mig del Delta de l'Ebre, província de Tarragona. La professora de llatí és llicenciada en Filologia Clàssica i fa 25 anys que ensenya llatí. Des de sempre ha utilitzat el mateix mètode: gramàtica-traducció o tradicional. Amb el mètode d'ensenyament que utilitza està totalment

Imatge 1 Logotip Institut de Deltebre

---

²³ Veure Taula 1

satisfeta i se sent motivada, ja que els resultats són molt bons, tant als exàmens que es fan durant el curs al centre com als exàmens de les PAU. Afirmar que els resultats són molt similars, tal com veurem més endavant, amb la comparativa de les notes obtingudes pels alumnes. Encara que aquest mètode té aspectes massa memorístics, la dinàmica de les classes sol agradar a l'alumnat, ja que és bastant interactiva, donat que els alumnes participen durant la classe.

Quant al seu mètode, la professora utilitza apunts propis, és a dir, no fa ús de cap llibre de text. Ensenya les declinacions llatines copiant les desinències a la pissarra i explicant-les amb exemples. Fa el mateix amb els verbs. Els alumnes practiquen les declinacions dels substantius i adjectius i la conjugació dels verbs a partir de declinar sintagmes nominals i conjugar paradigmes verbals. Aquests tipus d'exercicis es van repetint al llarg de tot el curs, per fer satisfactòria la memorització del contingut gramatical. A més, també explica de manera progressiva tota la teoria de les regles gramaticals i sintàctiques, donant frases com a tall d'exemple. Els alumnes comencen a 4t a traduir frases soltes i, més endavant, cap a la meitat de 1r de Batxillerat, comencen amb la traducció de textos. Per poder traduir, els alumnes analitzen cada paraula morfològicament i sintàcticament i marquen totes les oracions subordinades que hi pugui haver, així com les dependències de cada sintagma i oració. Quant al lèxic, els alumnes busquen totes les paraules que no coneixen al diccionari. A 4t d'ESO i 1r de Batxillerat disposen d'un apèndix lexical. Després, a 2n comencen amb l'ús del diccionari.

- *Observació de la unitat didàctica*

Primer corregiran el següent text: <<Caracalla, post patris mortem, in Castra Pretoria pergens, apud milites conquestus est circumueniri se fratris insidiis, atque ita fratrem in Palatio fecit occidi. Eius corpus statim cremari praecepit. Dixit praeterea in Castris fratrem sibi uenenum parauisse; egitque publice iis gratias qui eum occiderunt.>> *Historia Augusta, Antonius Caracalla II, 4-5*

Després corregiran: <<Anus incognita ad Tarquinium Superbum regem adiit nouem libros ferens, quos esse diuina oracula dicebat. Eos uolebat uendere. Tarquinius pretium percontatus est. Mulier nimium atque immensum poposcit; rex derisit. Tum illa tres libros ex nouem deurit et, ecquid reliquos sex eodem pretio emere uellet, regem interrogauit.>> Gel·li, *Noctes Atticae* I, 19

“Comencen corregint la traducció que han fet a casa. Surt una alumna a la pissarra, ja que amb la frase²⁴ tots s’han trobat amb dificultats. Ho corregeixen a la pissarra perquè tot s’entén millor. L’alumna confon el cas de la paraula ‘castra’; s’equivoca amb el significat d’un verb, ja que l’ha intuït; confon un deponent per un verb passiu, però ràpidament identifica el seu error. La professora demana de posar l’etiqueta a l’infinitiu (morfologia i funció sintàctica). Després d’un moment de pensar i reflexionar, entre tots els alumnes arriben a la conclusió que un infinitiu passiu amb un acusatiu formen una oració completiva on l’infinitiu és el verb i l’acusatiu és el subjecte. En acabar d’analitzar la frase, comencen amb la traducció. L’alumna té dificultats per traduir l’oració completiva, ja que normalment l’estructura és: vb (oració principal) + que + vb (oració subordinada) però en aquest cas és vb + de què + vb. A partir de la traducció els alumnes veuen que hi ha un complement agent que abans no havien identificat. L’alumna que corregeix també té dificultats per saber amb quin temps verbal ha de traduir la frase subordinada al català, ja que la intenta traduir pel temps verbal en què està en llatí i no té gaire sentit. Després de resoldre aquesta frase, corregeix una altra part del text una altra alumna. Aquesta vegada tradueix des del seu lloc, ja que no hi ha dificultats en la traducció. Una de les alumnes que corregeix torna a tenir dificultats en traduir el temps verbal de l’oració completiva, ja que no ho pot traduir literalment perquè no s’entén el sentit. Quan acaben de traduir el text, la professora explica el sentit de la frase i una mica el context, ja que una alumna li ho ha demanat. Tradueixen un altre text. En aquest text es troben amb un problema de significat ambigu, ja que la traducció al català és <<va cremar tres llibres de nou>> i l’alumna té dubtes si la frase significa que el subjecte va cremar una altra vegada tres llibres o si va cremar 3/9 llibres. El significat correcte és l’últim. A partir d’aquí la professora explica el sentit i significat del text. Aprofitant aquest text, com que surt un subjuntiu, la professora recorda a la pissarra els subjuntius i explica un petit truc perquè els sigui més fàcil de recordar. També, utilitzant el text com a excusa, explica que hi ha verbs que regeixen doble acusatiu. S’ha acabat l’hora de classe.”

Aquest grup-classe està format per 11 estudiants, 10 noies i 1 noi i la seva edat se situa entre els 17 i 18 anys. D’11, 2 han repetit. Amb totes les seves respostes s’han creat taules i gràfics per il·lustrar amb claredat les seves respostes. En el present treball es plasmen o

---

²⁴ Caracalla, post patris mortem, in Castra Pretoria pergens, apud milites conquestus est circumueniri se fratris insidiis, atque ita fratrem in Palatio fecit occidi.

bé taules o bé gràfics, depenent de les necessitats. Per observar tots els resultats en nombres absoluts i percentatges, es pot consultar l'Annex E. La primera pregunta del qüestionari és de resposta oberta, ja que havien d'explicar els motius pels quals van decidir d'estudiar llatí. Aquestes són les seves respostes:

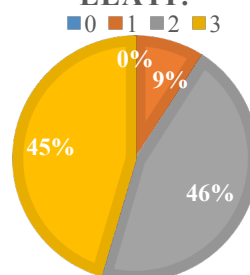
1. Per què vas decidir d'estudiar llatí?	
Opcions	Respostes
Perquè em va cridar l'atenció	7
Perquè em pondera a les PAU	4
Perquè em va agradar molt a 4t	1
Perquè m'agraden les llengües	1
Perquè no volia fer matemàtiques	1

Taula 7 Pregunta 1: qüestionari alumnes_institut de Deltebre

Amb aquesta taula veiem que la meitat de les respostes dels alumnes té a veure amb el fet que el llatí és una llengua que els va cridar l'atenció. Hi ha una alumna que especifica que va ser a 4t curs quan va veure que li agradava la matèria i, per aquest motiu, va decidir de continuar estudiant-la. L'altra xifra destacable està motivada per les PAU. Un 29% dels alumnes va decidir estudiar llatí pensant en el seu futur. Depenent del grau universitari que vulguin estudiar, el llatí els ponderarà 0'2 en els resultats de les PAU. És pensant en aquest resultat final que els alumnes han decidit de cursar aquesta matèria.

Amb la segona pregunta del qüestionari apreciem que al 91% dels estudiants els agrada entre un 2 i un 3 la matèria en l'escala valorativa de 0-1-2-3. Cap estudiant valora que no li agrada gens el llatí i només 1 estudiant afirma que li agrada poc l'assignatura.

2. T'AGRADA APRENDRE LLATÍ?

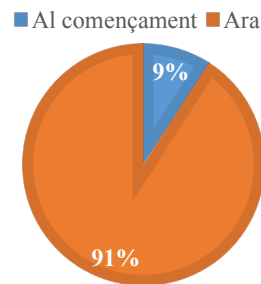

Gràfic 1 Pregunta 2: qüestionari alumnes_Institut de Deltebre

Per saber si als estudiants els agradava més quan van tenir un primer contacte amb el llatí o ara que ja porten la majoria tres cursos d'experiència, van haver de respondre a la tercera pregunta. Era interessant saber si afectava l'augment de dificultat de la matèria en el seu interès. Els resultats són clars: el 91% dels estudiants afirma que els agrada més en aquestes altures del curs que al principi, quan van començar a aprendre llatí. En valors

absoluts, aquest percentatge es tradueix a què 10 estudiants, enfront d'1, valora el llatí molt més ara que al començament.

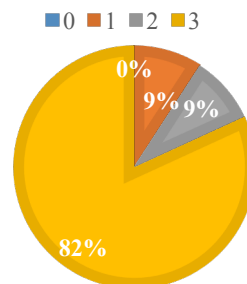
3. T'AGRADAVA MÉS QUAN VAS TENIR UN PRIMER CONTACTE AMB AQUESTA LLENGUA O ARA?

Gràfic 2 Pregunta 3: qüestionari alumnes_Institut de Deltebre

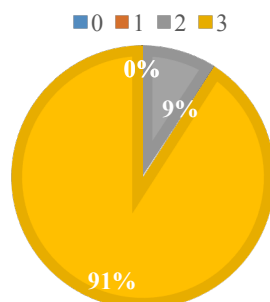
Per saber més en concret si als estudiants els agraden les classes de llatí, es va formular la quarta pregunta del qüestionari. El 82% dels estudiants van valorar les classes amb un 3/3 de l'escala valorativa. Només dos alumnes van escollir valorar amb un 1 i un 2 les lliçons de llatí.

4. T'AGRADEN LES CLASSES DE LLATÍ?

Gràfic 3 Pregunta 4: qüestionari alumnes_Institut de Deltebre

5. CREUS QUE APRENS DURANT LES CLASSES DE LLATÍ?

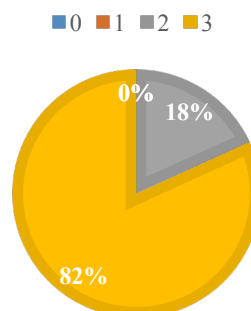

Gràfic 4 Pregunta 5: qüestionari alumnes_Institut de Deltebre

El percentatge puja fins a un 91% a la cinquena pregunta que diu: "Creus que aprens durant les classes de llatí?" 10/11 estudiants responen que aprenen molt (3/3).

La sisena pregunta té a veure amb els materials utilitzats. Un 82% dels estudiants creu que els són molt útils (3/3) els materials que proporciona la professora o que utilitzen ells mateixos per entendre i estudiar llatí. Els materials que esmenten són els que hi ha a la Taula 8. Anomenen, sobretot, el diccionari. A més, fan referència

6. ET SÓN ÚTILS ELS MATERIALS QUE S'UTILITZEN?

Gràfic 5 Pregunta 6: qüestionari alumnes_Institut de Deltebre

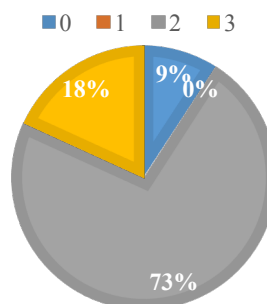
als dossiers de cultura que els proporciona la professora, als Power Points amb què s'explica la cultura, els textos per traduir i les lectures d'obres.

Materials utilitzats	
Opcions	Respostes
Diccionari	11
Dossiers	6
Power Point	6
Textos	6
Lectures	1

Taula 8 Preguntes 6: qüestionaris alumnes_Institut de Deltebre

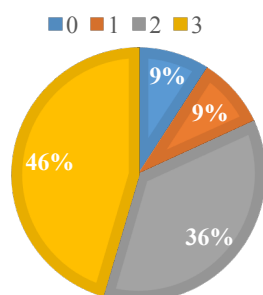
Les respostes a la setena pregunta són importants d'apreciar, ja que tenen a veure amb la motivació. El 73% de la classe creu que els exercicis plantejats el motiven 2/3, és a dir, podrien estar una mica més motivats. Hi ha un alumne que afirma que no el motiven gens i només dos que els motiven al màxim (3/3).

7. ET MOTIVEN ELS EXERCICIS PLANTEJATS?

Gràfic 6 Pregunta 7: qüestionari alumnes_Institut de Deltebre

8. PARTICIPES DURANT LA CLASSE?

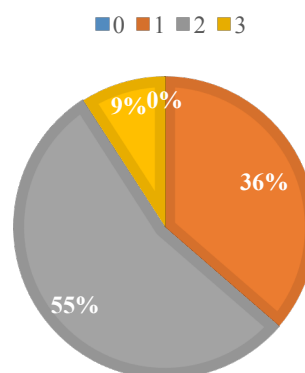
Gràfic 7 Pregunta 8: qüestionari alumnes_Institut de Deltebre

Amb la pregunta nou es buscava saber si als alumnes els agradaria aprendre llatí de manera oral. Els alumnes mostren dubtes de si els agradaria o no, ja que 10 dels estudiants ha respost entre un 1 i un 2 sobre tres. És a dir, l'alumnat d'aquesta classe fa una valoració bastant baixa del fet de tenir la possibilitat d'aprendre a parlar llatí. Es pot entendre que no està dins dels seus interessos més preuats.

Amb la següent pregunta, la número 10, s'aprecia que cap dels alumnes seria 100% capaç d'entendre llatí de manera oral en el moment del qüestionari. El 64% respon amb un 1 sobre 3, la qual cosa significa que es veuen gairebé incapaços de comprendre oralment el llatí.

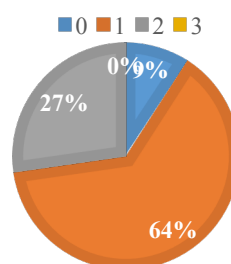
La participació durant la classe és bastant alta. A la pregunta número 8, el 82% dels alumnes afirma que participen entre 2 i 3 sobre tres. En valors absoluts, només hi ha dos alumnes que participen entre 0 i 1 sobre tres.

9. T'AGRADARIA APRENDRE A PARLAR LLATÍ?

Gràfic 8 Pregunta 9: qüestionari alumnes_Institut de Deltebre

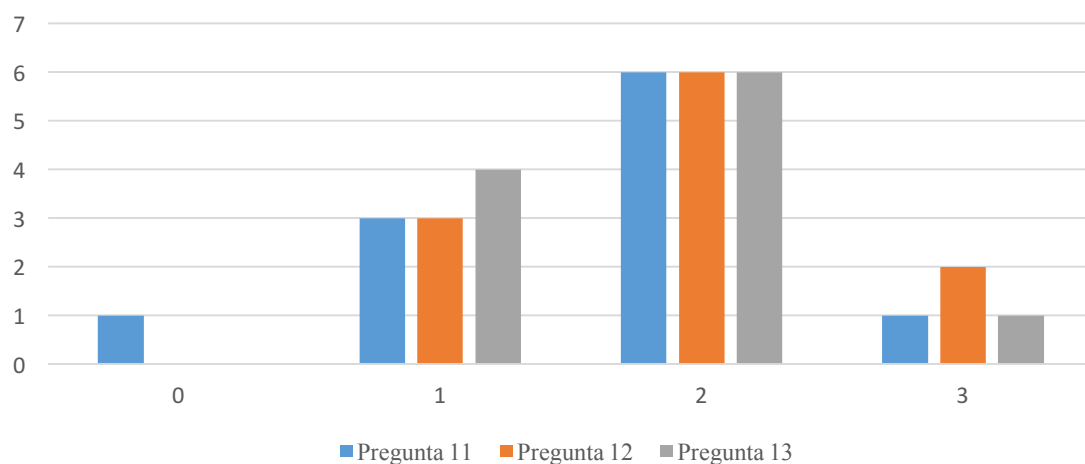
10. CREUS QUE PODRIES ENTENDRE EL LLATÍ DE MANERA ORAL ACTUALMENT?

Gràfic 9 Pregunta 10: qüestionari alumnes_Institut de Deltebre

Les preguntes 11, 12 i 13 demanen als alumnes que valorin si serien capaços de traduir un text sense diccionari, sense analitzar-lo morfològicament i sense analitzar-lo sintàcticament, respectivament. En aquest següent gràfic podem veure la comparativa entre les tres preguntes. Veiem que 6 d'11 alumnes serien capaços de traduir un text sense diccionari, sense analitzar-lo morfològicament ni sintàcticament un 2 sobre tres en una escala valorativa. Crida l'atenció que hi ha un alumne que seria incapaç de traduir sense diccionari, però en canvi, tots els altres es veuen capacitats per traduir sense analitzar, almenys en un 1 sobre 3. Màxim dos alumnes es veuen amb les habilitats suficients per traduir textos sense analitzar-los morfològicament. Si parlem de diccionari o d'analitzar sintàcticament, la xifra baixa a 1 alumne.

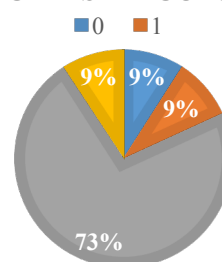
11. Series capaç de traduir un text sense diccionari?
12. Series capaç de traduir un text sense analitzar-lo morfològicament?
13. Series capaç de traduir un text sense analitzar-lo sintàcticament?

Gràfic 10 Preguntes 11, 12 i 13: qüestionari alumnes_Institut de Deltebre

Finalment, l'última pregunta era sobre el futur. La intenció era saber si els agrada suficientment el llatí com per a seguir-lo estudiant després d'acabar 2n de Batxillerat. La majoria, 8 alumnes, han respost l'opció de 2 sobre 3, la qual cosa no dona un sí absolut, però tampoc es tanquen a continuar gaudint de la llengua llatina.

14. T'AGRADARIA SEGUIR ESTUDIANT LLATÍ QUAN ACABIS EL CURS?

Gràfic 11 Pregunta 14: qüestionari alumnes_Institut de Deltebre

De l'Institut de Deltebre, la professora ens va proporcionar els resultats de llatí dels alumnes de 2n de batxillerat a final de curs i a les PAU dels últims tres anys. De totes les dades obtingudes s'han calculat les mitges, i aquests són els resultats comparats amb la nota mitjana de Catalunya:

Curs	Nombre alumnes final de curs	Nombre alumnes PAU	Mitjana final de curs	Mitjana PAU	Mitjana Catalunya
2013- 2014	9	5	6,3	6,7	5,63
2014- 2015	6	3	5,6	5,5	5,86
2015- 2016	9	6	6,3	7	6,87

Taula 9 Resultats finals i PAU_Institut de Deltebre

Així doncs, veiem que els resultats de final de curs i els de les PAU són molt aproximats. Els cursos acabats al 2014 i 2016 la mitjana de les PAU està per sobre de la nota mitjana de final de curs. En el cas del curs 2014-2015 només està una dècima per sota la mitjana de les PAU respecte de la de final de curs. Comparant els resultats de llatí d'aquest centre amb els de la mitjana de Catalunya, els anys 2014 i 2016 els resultats dels alumnes de l'Institut de Deltebre superen la mitjana de Catalunya. L'any 2015, els resultats dels alumnes estan 36 dècimes per sota de la mitjana catalana.

2.4.1.2 Col·legi Diocesà Sagrada Família

El Col·legi Diocesà Sagrada Família està situat a Tortosa, capital de la comarca del Baix Ebre (Tarragona). La professora de llatí és llicenciada en Filologia Clàssica i fa 17 anys que ensenya llatí. Des dels inicis que utilitza el seu mètode. Ella mateixa diu que es podria anomenar “entre tradicional i propi”. Amb el mètode i amb les classes de llatí se sent satisfeta i motivada i creu que els alumnes també ho estan. Destaca com a punt

Imatge 2 Logotip_Col·legi Diocesà Sagrada Família

fort que aquest mètode inclou bastants menys apartats memorístics que el mètode purament tradicional, la qual cosa fa que els alumnes es mantinguin molt motivats tot i l'increment de nivell que suposa canviar de curs. La crítica que fa té a veure amb el temps de traducció, ja que es veu bastant reduït. Quant a les PAU, normalment es presenten gairebé tots els seus alumnes, ja que veuen el llatí com una assignatura per treure bona nota. Amb els resultats individuals n'està contenta, ja que solen ser semblants o superiors als que obtenen als exàmens de final de curs del centre.

Pel que fa al seu mètode, la professora, tot i que els alumnes tenen el llibre de Llatí de l'editorial Barcanova, només l'utilitza per a tractar la cultura que entra com a continguts bàsics al currículum de Batxillerat. La gramàtica l'ensenya amb explicacions a la pissarra, i els alumnes prenen els seus apunts en una llibreta petita exclusiva per a la gramàtica llatina. En aquesta llibreta concentren tots els continguts gramaticals dels dos cursos de llatí. La seva metodologia es basa en el sistema de casos, és a dir, ensenya les declinacions de manera horitzontal i per temes. La professora fa breus proves de morfologia al llarg de tot l'any acadèmic durant els dos cursos. Aprovar aquest examen els dona dret a poder utilitzar l'apèndix gramatical als exàmens parcials i finals, la qual cosa els motiva molt a estudiar-se bé la gramàtica perquè els és molt útil l'ús de l'apèndix durant l'examen. Anteriorment, la professora els ensenya a fer un bon ús de l'apèndix gramatical per evitar errors o perdre temps mentre fan la traducció. Des de primer de batxillerat ja tradueixen textos originals, ja que la professora els té seleccionats de manera que els textos continguin els conceptes ja explicats. Per fer la traducció d'un text, els alumnes analitzen morfològicament i sintàcticament cada paraula i senyalen totes les relacions sintàctiques

que hi ha dins de la frase. El lèxic que apareix al text el busquen tot al diccionari, la professora mai proporciona cap significat del vocabulari ni als exercicis de classe ni als exàmens. D'aquesta manera, quan l'alumne s'enfronta a l'examen de les PAU, es troba més alleugerat quant al lèxic. També insisteix molt a buscar bé al diccionari i trobar el sentit adequat, l'accepció correcta de cada mot.

- *Observació de la unitat didàctica*

“Els alumnes es col·loquen en grups. El dia anterior van començar a traduir un text i durant la sessió d'avui l'acabaran. El pròxim dia el corregiran. Fan la traducció per grups. Aquesta vegada la professora no va crear ella els grups, sinó que es van agrupar els estudiants per afinitats. La professora va donant voltes per la classe resolent els dubtes que tenen els equips de treball. Observem que tots treballen activament i participen en la traducció. Tots tenen el diccionari, la llibreta de gramàtica i l'apèndix gramatical com a eines indispensables. La majoria de dubtes tenen a veure amb la conjunció 'ut', ja que és l'últim concepte que havien explicat. Altres dubtes tenen a veure amb el significat d'algunes paraules. L'actitud de la professora sempre és d'ajuda, però mai no els dona la solució. Els alumnes sols arriben a les conclusions pertinents amb l'ajuda de la professora. Tots els equips de treball coincideixen amb una dificultat: la traducció del sintagma 'multo die'. La professora demana que busquin millor al diccionari, ja que aquest els proporcionarà la solució que necessiten. Durant la classe, mentre la professora em comenta que ella explica les declinacions per casos, m'ho demostra amb una alumna. Demana a l'alumna en qüestió que em digui quina és la primera declinació, però no obtenim resposta, ja que no la sap. En canvi, quan li demana que digui l'acusatiu d'un dels temes, la resposta és correcta. Al final de la classe s'organitzen per a la setmana vinent fer una festa “bacanal”, d'aquesta manera faran la sessió de cultura. Quan la classe s'ha acabat, els alumnes em comenten que l'assignatura els agrada molt, que li dediquen moltes hores d'estudi, però obtenen recompensa, ja que és l'assignatura amb la qual tenen més bons resultats. Afirmen que els agrada més la cultura que la llengua, ja que la professora ho explica d'una manera molt especial i amb poc temps d'estudi poden obtenir molt bona puntuació a l'apartat de cultura dels exàmens. Comenten que la professora utilitza molt bones estratègies perquè hagin de memoritzar el menys possible. És hora de marxar”

La classe de 2n de Batxillerat està formada per un total de 21 estudiants: 14 noies i 7 nois. Dos d'ells han repetit un curs. La seva edat se situa entre els 17 i 19 anys. Amb totes les seves respostes s'han creat taules i gràfics per il·lustrar amb claredat la seva opinió. En el present treball es plasmen o bé taules o bé gràfics, depenent de les necessitats. Per

observar tots els resultats en nombres absoluts i percentatges, es pot consultar l'Annex F. La primera pregunta del qüestionari és de resposta oberta, ja que havien d'explicar els motius pels quals van decidir d'estudiar llatí. Aquestes són les seves respostes:

1. Per què vas decidir d'estudiar llatí?	
Opcions	Respostes
Perquè m'interessa i m'agrada la cultura clàssica	7
Perquè no volia fer matemàtiques	5
Perquè m'agraden les llengües	5
Perquè ho necessito per al grau	3
Perquè és una assignatura obligatòria	2
Perquè no m'agradava cap altre batxillerat	2
Perquè volia aprendre una nova llengua	1

Taula 10 Pregunta 1: qüestionari alumnes_Col·legi Diocesà Sagrada Família

En aquesta classe veiem que hi ha set alumnes que expressen que el motiu pel qual van decidir estudiar llatí va ser per un interès de gustos personals envers la cultura clàssica. D'altra banda hi ha un elevat nombre de respostes (5) que coincideixen en el fet que estan estudiant llatí per fugir de les matemàtiques. Una altra de les respostes destacables pel nombre de coincidències és el motiu del gust per les llengües. Cinc alumnes diferents han esmentat aquest interès, el qual els va fer decidir d'estudiar llatí. Totes aquestes respostes es podrien agrupar en dues categories: interès i obligació. Si ho simplifiquéssim d'aquesta manera, la taula quedaria de la següent manera:

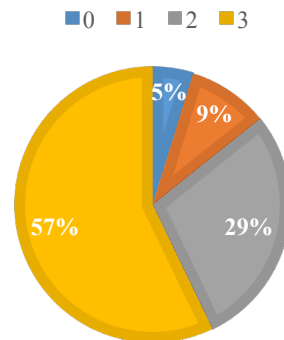
1. Per què vas decidir d'estudiar llatí?	
Opcions	Respostes
Motivació integradora	13
Motivació instrumental	12

Taula 11 Resum pregunta 1: qüestionari alumnes_Col·legi Diocesà Sagrada Família

Així doncs, veiem que els motius estan gairebé igualats pel que fa al nombre de respostes. Només una persona fa la diferència. Això significa que gairebé el 50% de la classe va decidir estudiar llatí per obligació, perquè no tenia cap altra opció, mentre que l'altra meitat va prendre la decisió fent cas als seus interessos particulars.

Amb la segona pregunta podem saber si, independentment del motiu pel qual van decidir estudiar llatí, és una assignatura que els agrada o no. Amb els resultats queda clarament expressada la seva opinió: al 57% dels estudiants els agrada molt (3/3) estudiar llatí. I si prenem la resposta 2/3 com a què els agrada

2. T'AGRADA APRENDRE LLATÍ?

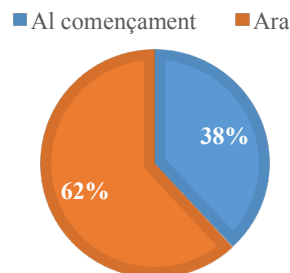

Gràfic 12 Pregunta 2: qüestionari alumnes_Col·legi Diocesà Sagrada Família

força, sumant tots dos resultats, obtenim que al 86% de la classe els agrada entre bastant i molt l'assignatura de llatí. D'aquesta manera, al 14% de la classe li agrada poc o gens el llatí. Amb aquests resultats podem apreciar que, tot i que en un primer moment la meitat dels alumnes van escollir l'assignatura per obligació, ara a molt més de la meitat de la classe, l'assignatura li agrada molt.

La tercera pregunta va ser feta amb la intenció de determinar si els alumnes perdien l'interès per l'assignatura quan aquesta augmenta en dificultat, o si, en canvi, els agrada més. Al 62% dels estudiants, el fet que augmenti de dificultat no els ha afectat en negatiu sobre la seva opinió que tenen respecte al llatí.

3. T'AGRADAVA MÉS QUAN VAS TENIR UN PRIMER CONTACTE AMB AQUESTA LLENGUA O ARA?

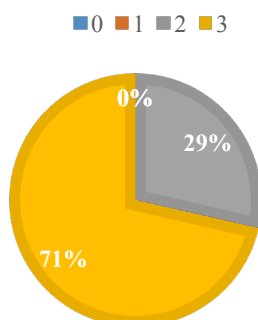
Gràfic 13 Pregunta 3: qüestionari alumnes_Col·legi Diocesà Sagrada Família

En canvi, al 38% dels estudiants, els agradava més al principi, quan van tenir un primer contacte amb la llengua. Els motius pels quals els agradava més abans no són ni demanats ni especificats.

Hi cap la possibilitat que a un estudiant li agradi el llatí, però no les classes de llatí, per motius diversos. Amb la quarta pregunta del qüestionari podem apreciar la seva opinió sobre les classes: a tots els alumnes els agraden les classes de llatí entre força i molt, ja

que el 100% de les respostes es situen entre el 2 i el 3 en l'escala valorativa. A més, a la gran majoria (71%) els agraden molt, ja que les valoren amb la màxima puntuació.

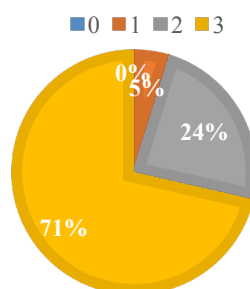
4. T'AGRADEN LES CLASSES DE LLATÍ?

Gràfic 14 Pregunta 4: qüestionari alumnes_Col·legi Diocesà Sagrada Família

Amb els resultats de la cinquena pregunta podem veure si els alumnes tenen la sensació d'aprendre durant una classe de llatí. El gràfic presenta que el 71% dels alumnes creuen que aprenen molt (3/3), el 24% creu que aprenen força i el 5% creu que aprenen més aviat poc.

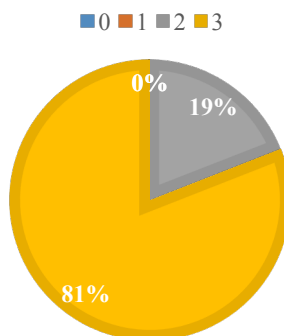
5. CREUS QUE APRENS DURANT LES CLASSES DE LLATÍ?

Gràfic 15 Pregunta 5: qüestionari alumnes_Col·legi Diocesà Sagrada Família

A la sisena pregunta, tots els estudiants responen amb un 2 i un 3 de l'escala de valors. Tots pensen que els materials que la professora els proporciona són considerablement útils. El 81% ha respost 3/3 i el 19%, 2/3. Per saber quins són els materials utilitzats, se'ls va demanar que els enumeressin.

6. ET SÓN ÚTILS ELS MATERIALS QUE S'UTILITZEN?

Gràfic 16 Pregunta 6: qüestionari alumnes_Col·legi Diocesà Sagrada Família

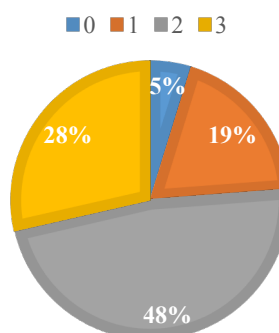
Els materials esmentats per més alumnes són el diccionari i l'apèndix gramatical. Sembla que aquestes dues eines els són imprescindibles per a l'estudi del llatí. La resta de materials es veuen esmentats en la següent taula:

Materials utilitzats	
Opcions	Respostes
Diccionari	20
Apèndix Gramatical	19
Llibre de text	6
Llibreta Gramatical	5
Vídeos	2
Textos extra	1

Taula 12 Pregunta 6: qüestionari alumnes_Col·legi Diocesà Sagrada Família

Respecte a la motivació, era interessant saber si consideren que els exercicis plantejats per la professora els motiven. En aquesta setena pregunta hi ha més varietat d'opinió que a les respostes anteriors. El 28% dels estudiants se senten molt motivats, el 48%, força motivats, el 19%, poc motivats i el 5% no ho estan gens de motivats.

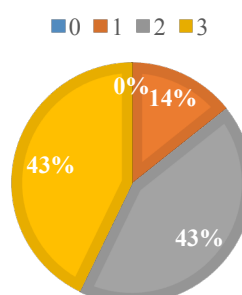
7. ET MOTIVEN ELS EXERCICIS PLANTEJATS?

Gràfic 17 Pregunta 7: qüestionari alumnes_Col·legi Diocesà Sagrada Família

També és interessant de saber la participació dels alumnes durant la classe. Segons la seva pròpia opinió, un 43% dels alumnes pensa que participa molt (3/3) i un altre 43% pensa que participa bastant (2/3). No hi ha cap alumne que digui que no hi participa gens.

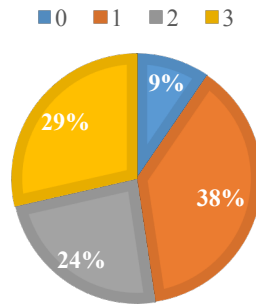
8. PARTICIPES DURANT LA CLASSE?

Gràfic 18 Pregunta 8: qüestionari alumnes_Col·legi Diocesà Sagrada Família

Per saber fins on arriben els seus interessos sobre el llatí, se'ls va preguntar si els agradaria poder arribar a parlar llatí. Amb aquesta pregunta, també hi ha molta varietat de resposta. Al 47% dels estudiants els agradaria entre gens i poc aprendre llatí, mentre que al 53% li agradaria entre bastant i molt aprendre a parlar llatí. Es destaca que només al 9% (és a dir, a 2 estudiants de 21) dels estudiants no els interessi gens el fet de parlar en llatí.

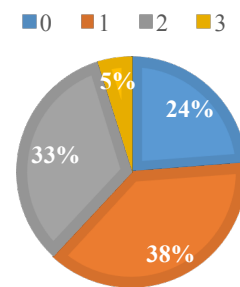
9. T'AGRADARIA APRENDRE A PARLAR LLATÍ?

Gràfic 19 Pregunta 9: qüestionari alumnes_Col·legi Diocesà Sagrada Família

Per saber la seguretat que tenen els alumnes quant a la competència de comprensió oral del llatí, se'ls va demanar la resposta a la pregunta 10. El 24% dels alumnes pensa que no podrien entendre gens el llatí si només el poguessin escoltar. El 38% pensa que el podrien entendre ben poc. A la balança del sí se situen el 33% dels alumnes, els quals creuen que l'entendrien força. Només el 5% creu que el podria entendre molt.

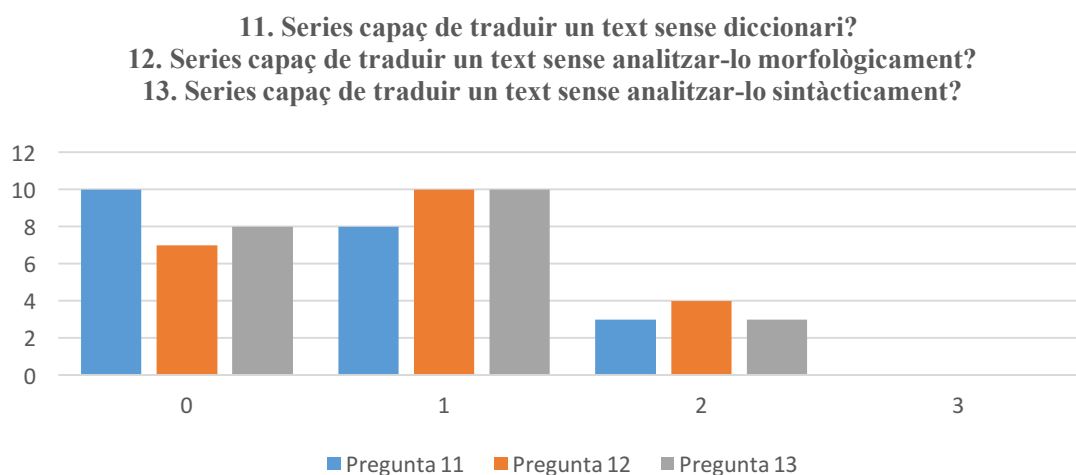
10. CREUS QUE PODRIES ENTENDRE EL LLATÍ DE MANERA ORAL ACTUALMENT?

Gràfic 20 Pregunta 10: qüestionari alumnes_Col·legi Diocesà Sagrada Família

Les preguntes 11, 12 i 13 demanen als alumnes que valorin si serien capaços de traduir un text sense diccionari, sense analitzar-lo morfològicament i sense analitzar-lo sintàcticament, respectivament. En aquest gràfic comparatiu podem veure quina relació hi ha entre les tres eines de traducció. L'anàlisi és el següent: no hi ha cap alumne que es vegi molt segur (3/3) per no utilitzar cap de les tres eines per fer la traducció. En canvi hi ha 3 alumnes que podrien traduir bastant sense diccionari, 4 alumnes que podrien traduir bastant sense analitzar morfològicament i 3 que ho podrien fer sense analitzar el text sintàcticament. El nombre d'alumnes puja en les respostes 1/3 i 0/3. Hi ha 10 alumnes que es veuen totalment incapaços de traduir sense diccionari, 7 alumnes que no podrien

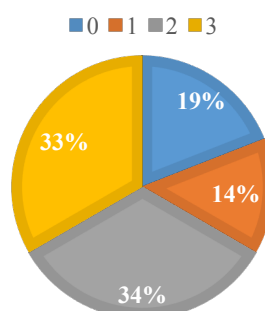
traduir sense analitzar morfològicament i 8 que no ho podrien fer sense analitzar el text sintàcticament. D'altra banda, hi ha 8 alumnes que podrien traduir poc d'un text on no poguessin utilitzar diccionari i 10 alumnes que no podrien analitzar el text ni morfològicament ni sintàcticament.

Gràfic 21 Preguntes 11, 12 i 13: qüestionari alumnes_Col·legi Diocesà Sagrada Família

Finalment, amb l'última pregunta es pot saber quines intencions de futur tenen els alumnes quant al llatí. A una àmplia majoria li agradaria continuar estudiant llatí, mentre que al 33% no els fa especial il·lusió.

14. T'AGRADARIA SEGUIR ESTUDIANT LLATÍ QUAN ACABIS EL CURS?

Gràfic 22 Pregunta 14: qüestionari alumnes_Col·legi Diocesà Sagrada Família

Per acabar, la professora ens va proporcionar els resultats de llatí de les PAU dels últims tres anys. De totes les dades obtingudes s'han calculat les mitges, i aquests són els resultats comparats amb la nota mitjana de Catalunya:

Curs	Mitjana PAU	Mitjana Catalunya
2013-2014	5,55	5,63
2014-2015	5,70	5,86
2015-2016	7'25	6,87

Taula 13 Resultats PAU_Col·legi Diocesà Sagrada Família

A la taula veiem que l'any 2014 i 2015 els resultats van estar una mica per sota de la mitjana catalana, tot i que amb poques dècimes de diferència. L'any 2016 la mitjana va pujar i, fins i tot, va superar les de Catalunya.

2.4.1.3 Institut Gallecs

L'institut Gallecs és un centre de secundària que està situat a Mollet del Vallès, comarca del Vallès Oriental

INS GALLECS
Institut d'Ensenyament Secundari

(Barcelona). La *Imatge 3 Logotip Institut Gallecs*

professora de llatí és llicenciada en filologia clàssica i fa 22 anys que es dedica a l'ensenyament del llatí. Afirmar sentir-se molt satisfeta i motivada amb el mètode que duu a la pràctica per ensenyar llatí. Creu que els seus alumnes normalment estan força motivats pel que fa a l'aprenentatge del llatí. La professora està contenta amb el seu mètode, ja que té com a punts forts que és molt progressiu i els alumnes poden anar adquirint tots els coneixements de manera constructiva. Fins que els conceptes no estan del tot assolits, no passa al següent tema. D'aquesta manera s'assegura que tota la classe estigui al mateix nivell d'aprenentatge, tot i que aquest fet fa que els alumnes amb més capacitat d'aprenentatge o amb més rapidesa es puguin avorrir pel ritme baix d'ensenyament. L'altra dificultat que veu al seu mètode és que si algun alumne no estudia bé la morfologia de 1r de Batxillerat, pot tenir moltes dificultats a segon. El seu objectiu bàsic quan ensenya llatí és que els alumnes gaudeixin de la llengua. Li interessa molt que l'alumnat entengui la importància del treball seriós i en rigor, el qual precisa no només el llatí, sinó molts altres aspectes transversals de la vida acadèmica i laboral. Posa especial

atenció a com es diuen les coses, ja que cada paraula té un valor específic en cada context, i s'ha de ser assertiu per obtenir l'èxit. Un altre dels objectius quan explica llatí és que l'alumnat aprengui i assenti els seus coneixements de sintaxi de la llengua llatina, catalana i castellana. Li interessa que els seus alumnes valorin la tradició clàssica, començant per les paraules i etimologies i seguint per la cultura. Quant a les PAU, no pensa en formar a l'alumnat per a aquest examen d'accés a la universitat durant els dos cursos, sinó que al final de segon comencen a practicar amb els exàmens tipus PAU i, d'aquesta manera, ja es preparen.

El mètode d'ensenyament de la professora de l'Institut Gallecs es basa en el Gramàtica-Traducció. La professora explica les declinacions a la pissarra de manera progressiva, tot i que la 3a declinació sempre és l'última de ser explicada. Amb la tercera declinació insisteix molt en el fet d'aprendre a formar nominatius, perquè després, quan hagin de buscar el lèxic al diccionari, puguin trobar les paraules d'aquesta tercera declinació, ja que, amb els anys, ha vist que són les més complicades de trobar. La gramàtica queda tota explicada a primer de batxillerat, així dediquen tot el curs de 2n a la traducció de textos. Per tant, a primer curs tradueixen més aviat poc. Els textos que poden traduir a primer inclouen tot el lèxic. A segon és quan ja poden utilitzar el diccionari. La professora no està a favor de l'ús de l'apèndix gramatical, ja que creu que els pot fer perdre temps durant l'examen. Per traduir, la professora proporciona un esquema a principi de curs on especifica tots els passos que han de seguir per fer una bona traducció. Normalment, si un alumne segueix aquells passos, la traducció és correcta.

- *Observació de la unitat didàctica*

“Tradueixen un text de Tit Livi, perquè el dia anterior van fer historiografia com a tema de literatura. La professora, amb el text, vol que apreciïn les característiques de l'autor i del gènere, ja que se n'ha adonat que amb tots els textos traduïts de Cèsar han pogut captar els seus trets més rellevants. La professora reparteix diccionaris que estan a l'aula. Comencen a traduir en veu alta i entre tots. Una alumna diu que té problemes amb l'adverbi 'deinde': no sap com traduir-lo. Intenta traduir-lo per 'després de', però amb aquesta traducció la frase manca de sentit. La professora posa a la pissarra altres exemples amb 'deinde' per fer-los veure que l'adverbi pot ser traduït simplement per 'després'. La professora insisteix que han de buscar al diccionari el significat adient per a cada context. Demana als alumnes que llegeixin les diferents accepcions que té un mot. Li presten especial atenció a la correcció de la morfosintaxi quan veu que hi ha problemes en la traducció. Apareix el nom 'Numitori'. Els alumnes creuen

que és nominatiu. La professora intenta que dedueixin el cas. Ensenya com és l'acusatiu. Amb l'exemple, ara saben que és datiu. Ara busquen el verb al diccionari i veuen que aquest verb regeix un complement directe i un altre indirecte. La professora diu que la paraula 'vetus' significa 'antic' i els explica que la ciutat de la Regenta és Vetusta, ja que l'obra és d'aspecte antic i conservador. Apareix un comparatiu, i recorda la teoria gramatical dels comparatius. Escriuen la següent frase a la pissarra, perquè els alumnes tenen molts dubtes. Recorda que han de seguir el procediment de traducció: busquen el verb; busquen el subjecte, però troben tres nominatius singulars. Han d'esbrinar quin és el subjecte. Arriben a la conclusió que poden haver-hi dos subjectes, ja que hi ha una comparació. La professora demana la interpretació de sintagmes una mica abstractes com 'voluntat del pare' o 'el respecte de l'edat', ja que vol que els alumnes sàpiguen a què es refereix el text. Copien la següent frase a la pissarra també, ja que tenen dubtes. Els alumnes no saben identificar 'sceleri' com un datiu. Tot i que tenen clara quina és la traducció, no ho saben analitzar sintàcticament. Quan la dificultat està solucionada, continuen amb la frase. La professora recorda què és un complement de règim verbal i torna a explicar el 'cum històric'. Apareix una altra vegada un sintagma nominal abstracte: 'esperança del part'. Veuen que significa 'l'esperança de tenir un fill'. Amb l'oració que tenen dificultats decideixen traduir-la per parts: primer les seccions més fàcils, després, totes les parts més complicades. Toca el timbre i la classe s'ha acabat.'"

La classe de 2n de Batxillerat de l'Institut Gallecs està formada per 7 noies i 2 nois. Dos dels estudiants són repetidors. L'edat dels estudiants està entre els 17 i els 19 anys. Amb les respostes obtingudes a partir dels qüestionaris s'han creat gràfics i taules, que es poden trobar tots agrupats a l'Annex G. La primera pregunta del qüestionari és de resposta oberta, ja que havien d'explicar els motius pels quals van decidir d'estudiar llatí. Aquestes són les seves respostes:

1. Per què vas decidir d'estudiar llatí?	
Opcions	Respostes
Perquè m'interessa la cultura clàssica	4
Perquè no volia fer matemàtiques	3
Perquè m'agraden les llengües, la literatura i la història	1
Perquè és important per als estudis i la vida	1

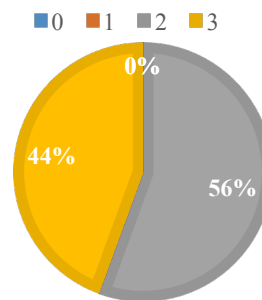
Taula 14 Pregunta 1: qüestionari alumnes_Institut Gallecs

Hi ha quatre alumnes que estan estudiant llatí perquè tenen interès per la cultura clàssica. Uns altres tres estudiants diuen que estan estudiant llatí perquè no volien fer matemàtiques. Un estudiant explica que va decidir estudiar llatí perquè li agraden les

llengües i el vessant cultural. Un altre cataloga el llatí com un estudi important per al futur tant acadèmic com vital.

Amb la segona pregunta es pot apreciar que als estudiants de l'Institut Gallecs els agrada bastant aprendre llatí ja que el 100% es divideix entre la resposta de 2/3 i 3/3. El 56% diu que li agrada força, mentre que el 44% valora que li agrada molt aprendre llatí.

2. T'AGRADA APRENDRE LLATÍ?

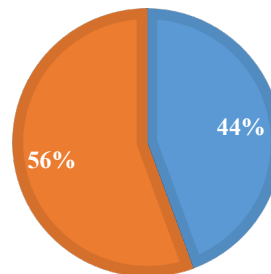

Gràfic 23 Pregunta 2: qüestionari alumnes_Institut Gallecs

Continuant amb els gustos de l'estudiant, se'ls va preguntar si els agradava més quan van tenir un primer contacte amb aquesta llengua o ara, tenint en compte que ja tenien uns anys d'experiència i la dificultat havia augmentat. A la majoria els agrada més ara (56%). Al 44% els agradava més al principi. Així doncs, veiem que tot i conèixer gairebé totes les facetes del llatí, el gust per la matèria ha incrementat.

3. T'AGRADAVA MÉS QUAN VAS TENIR UN PRIMER CONTACTE AMB AQUESTA LLENGUA O ARA?

■ Al començament ■ Ara

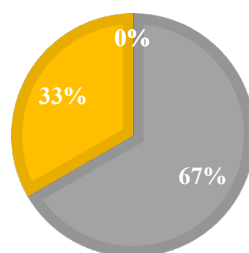

Gràfic 24 Pregunta 3: qüestionari alumnes_Institut Gallecs

A banda de saber si els agrada la matèria, és important de saber si els agraden les classes. Tots valoren aquesta pregunta entre 2 i 3 en l'escala valorativa. Al 67% dels estudiants els agrada 2/3 i al 33%, 3/3.

4. T'AGRADEN LES CLASSES DE LLATÍ?

■ 0 ■ 1 ■ 2 ■ 3

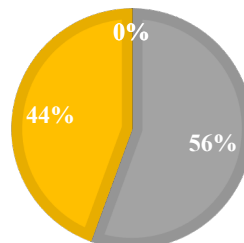

Gràfic 26 Pregunta 4: qüestionari alumnes_Institut Gallecs

Amb la intenció de saber quina és la sensació que tenen els estudiants sobre si aprenen o no, se'ls va formular la cinquena pregunta. Les respostes són molt semblants a les anteriors. No hi ha cap alumne que valori aquesta pregunta amb un 0 o un 1. El 56% afirma que creu que aprèn força durant la classe i el 44% diu que les classes són molt productives.

5. CREUS QUE APRENS DURANT LES CLASSES DE LLATÍ?

■ 0 ■ 1 ■ 2 ■ 3

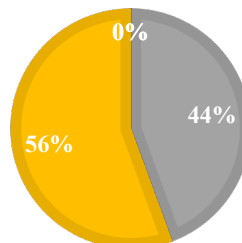

Gràfic 27 Pregunta 5: qüestionari alumnes_Institut Gallecs

Seguint amb la mateixa línia, tots els estudiants pensen que els són bastant o molt útils tots els materials que utilitzen per fer efectiu l'aprenentatge del llatí. El 56% creu que són molt útils i el 44% creu que són útils un 2/3. El material més esmentat per tots els estudiants és el dossier que els proporciona la professora amb

6. ET SÓN ÚTILS ELS MATERIALS QUE S'UTILITZEN?

■ 0 ■ 1 ■ 2 ■ 3

Gràfic 28 Pregunta 6: qüestionari alumnes_Institut Gallecs

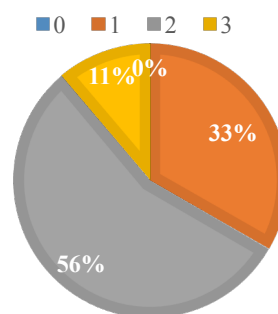
tots els continguts: gramàtica i cultura. També mencionen els apunts presos a classe, les fotocòpies que reparteix la professora, el diccionari, etc. Vegeu la següent taula amb tots els materials i el nombre d'alumnes que ha esmentat cada material:

Materials utilitzats	
Opcions	Respostes
Dossiers	4
Apunts	3
Llibres	3
Fotocòpies	3
Diccionari	2
Exàmens resolts	1
Textos	1
Power Point	1

Taula 15 Pregunta 6: qüestionari alumnes_Institut Gallecs

Amb l'interès de saber si els exercicis i activitats que fan a classe són del seu gust i se senten motivats amb ells, se'ls va fer la setena pregunta. El 33% dels alumnes enquestats van respondre que se senten poc motivats, el 56% força motivats i l'11% molt motivats.

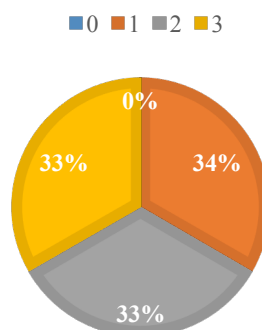
7. ET MOTIVEN ELS EXERCICIS PLANTEJATS?

Gràfic 29 Pregunta 7: qüestionari alumnes_Institut Gallecs

La participació de la classe està més o menys igualada. No hi ha cap alumne que no participi gens. En canvi hi ha 3 alumnes que afirmen participar poc, 3 que diuen participar força i els altres 3 restants diuen que hi participen molt. És així com queda el gràfic:

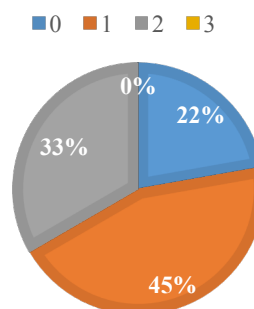
8. PARTICIPES DURANT LA CLASSE?

Gràfic 30 Pregunta 8: qüestionari alumnes_Institut Gallecs

A la pregunta ‘T’agradaria aprendre a parlar llatí?’, els alumnes han contestat de manera diversa. No hi ha cap alumne que estigui totalment convençut d’estudiar llatí de manera oral. El 22% té clar que no li agradaria gens estudiar-lo. Al 45% dels estudiants els interessaria poc i al 33% els interessaria força.

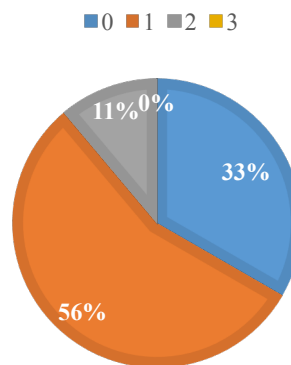
9. T'AGRADARIA APRENDRE A PARLAR LLATÍ?

Gràfic 31 Pregunta 9: qüestionari alumnes_Institut Gallecs

Després de preguntar per l’interès de l’expressió oral, se’ls va preguntar per la capacitat de comprensió oral. Tampoc cap alumne creu que seria capaç d’entendre el llatí un 3/3 de manera oral. El 33% de l’alumnat creu que seria totalment incapaç d’entendre’l. El 56%, la majoria, creu que podria entendre’l poc i l’11% (és a dir, 1 estudiant) va anotar que podria entendre el llatí 2/3 de manera oral.

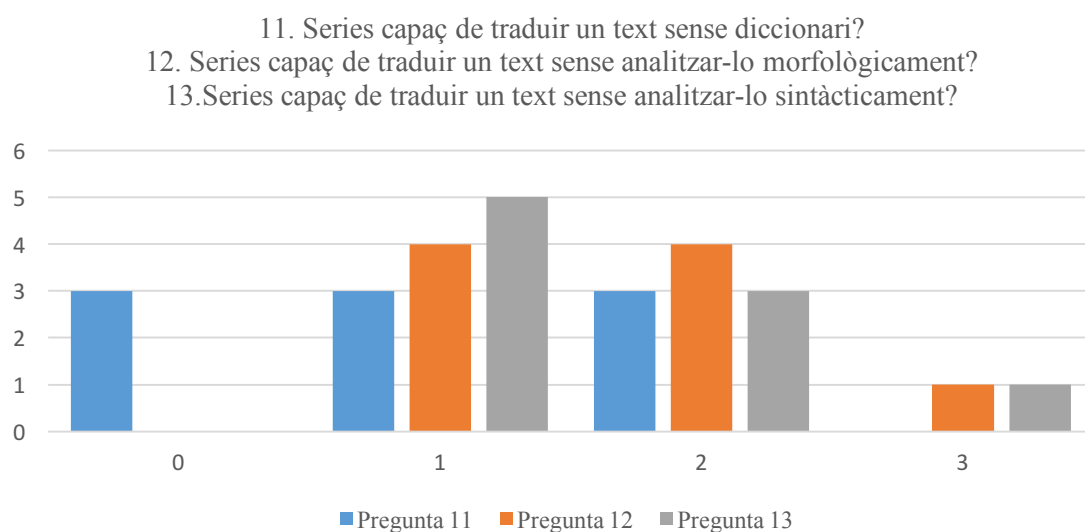
10. CREUS QUE PODRIES ENTENDRE EL LLATÍ DE MANERA ORAL ACTUALMENT?

Gràfic 32 Pregunta 10: qüestionari alumnes_Institut Gallecs

Amb les preguntes 11, 12 i 13 es pot saber quant de capaços serien els alumnes de traduir un text sense diccionari, sense analitzar-lo morfològicament i sense analitzar-lo sintàcticament, respectivament. En aquest gràfic comparatiu podem veure quina relació hi ha entre les tres eines de traducció. L’anàlisi és el següent: podem veure que 3 alumnes es veuen totalment incapaços de traduir un text sense diccionari, però cap estudiant afirma no veure’s gens preparat per traduir un text sense ser analitzat morfosintàcticament. A l’altre extrem hi ha que 1 alumne es creu molt capaç de poder traduir un text sense analitzar-lo morfològicament i també 1 alumne es veu amb les capacitats per fer la traducció d’un text sense anàlisi sintàctica. Tot i això, no n’hi ha cap que digui que podria traduir un text sense diccionari. Entre 3 i 6 alumnes diuen que es veurien poc capaços de

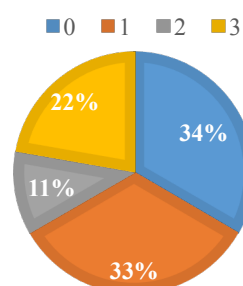
traduir el text ja sigui sense diccionari o sense anàlisi morfològica o sintàctica. Entre 3 i 4 alumnes diuen que es veurien força capaços per traduir un text sense aquestes tres eines.

Gràfic 33 Pregunta 11, 12 i 13: qüestionari alumnes_Institut Gallecs

Per últim, la darrera pregunta és per saber quines intencions de futur tenen els alumnes quant a l'estudi del llatí. En aquesta pregunta hi ha àmplia varietat d'opinió. Al 34% no li agradaria gens seguir estudiant llatí. Al 33% li agradaria més aviat poc. A la banda del sí es situen l'11% dels alumnes que afirma que els agradaria força i el 22% diu que els agradaria molt seguir estudiant-lo.

14. T'AGRADARIA SEGUIR ESTUDIANT LLATÍ QUAN ACABIS EL CURS?

Gràfic 34 Pregunta 14: qüestionari alumnes_Institut Gallecs

La professora de l'Institut Gallecs també ens va proporcionar les dades necessàries per continuar amb l'estudi de camp. Amb tot, disposem dels resultats dels alumnes de final de curs i de les PAU dels últims tres anys. De totes les dades obtinguts, s'ha calculat la mitjana i s'han comparat amb la mitjana de les PAU a Catalunya. Així queda la taula:

Curs	Nombre alumnes final de curs	Nombre alumnes PAU	Mitjana final de curs	Mitjana PAU	Mitjana Catalunya
2013- 2014	25	17	6,99	7	5,63
2014- 2015	15	8	6,2	6,18	5,86
2015- 2016	20	16	6,9	7,71	6,87

Taula 16 Resultats finals i PAU_Institut Gallecs

Així doncs, veiem que en general es presenten menys alumnes a les PAU que dels que són a final de curs: al 2014 és van presentar 68%, al 2015 el 53% i al 2016 el 80%. Pel que fa a la comparativa entre els resultats de final de curs i els de les PAU, es pot veure que al 2014 la diferència és només de 0,01. Al 2015 passa gairebé el mateix, la única diferència és de 0,02. En canvi, al 2016 és una mica més gran, gairebé d'un punt. Pel que fa a la comparativa entre la mitjana de les PAU de l'Institut Gallecs i la de Catalunya podem veure que, en els tres anys acadèmics, la mitjana sempre és superior. La mínima diferència és de 0,32 punts al 2015 i la màxima de 1,37 al 2014. Al 2016 és de 0,84 punts. En resum, d'una banda, els resultats que obtenen els alumnes a final de curs sempre són una mica inferiors als resultats que obtenen en fer l'examen de les PAU. D'altra banda, els resultats que treuen els alumnes a les PAU sempre és superior a la mitjana catalana.

2.4.1.4 Institut de Premià de Mar

L'Institut de Premià de Mar està situat a la mateixa ciutat que dóna nom al centre. Està a la comarca del Maresme, província de Barcelona. La professora és llicenciada en filologia clàssica i fa 26 anys que es dedica a l'ensenyament del llatí. Fa quatre anys va conèixer el mètode Inductiu-Contextual

Imatge 4 Logotip Institut Premià de Mar

d'Ørberg a les Jornades de Cultura Clàssica de Mèrida i va decidir posar-lo en pràctica a les seves classes. Des de llavors que utilitza el mètode però el seu grau de satisfacció és baix: al qüestionari el valora amb un 1 sobre 3. Tot i això, se sent molt motivada (3/3), encara que creu que els alumnes estan poc motivats (1/3). Explica que el seu mètode

desenvolupa la intuïció, permet ràpidament progressar en l'aprenentatge i afegir-se al grup-classe (així ho ha comprovat amb les noves incorporacions a 1r i a 2n). El llibre *Lingua Latina per se Illustrata* fa perdre la por a afrontar-se a un text llarg en llatí. Tot i això, els punts febles que es poden trobar amb el mètode és que si un alumne llegeix poc i no s'hi fixa bé, prestant atenció a les estructures llatines, no acaba d'assolir la gramàtica de la llengua llatina. A més, també veu una gran dificultat quan passen del llatí que llegeixen amb el mètode Ørberg i el llatí dels textos tipus PAU. La professora comenta que tot i que no es presenten els millors alumnes de llatí a l'examen de les PAU, els resultats estan a la línia de la mitjana catalana.

Quant al seu mètode, més en concret, es basa en el llibre del professor Ørberg, *Lingua Latina per se Illustrata*. A més, també complementa les seves classes amb les eines digitals com els blogs o pàgines web. *El Fil de les Clàssiques*²⁵ és un blog creat per la professora on col·laboren la major part dels alumnes que passen per les seves classes. Allí fan publicacions culturals, articles, diàlegs en llatí, vídeos, dibuixos. També utilitza l'eina Kahoot²⁶, la qual motiva bastant els estudiants. És un sistema de preguntes amb resposta múltiple a un ritme força elevat, ja que va amb temps. Les preguntes que hi apareixen poden ser publicades pels mateixos alumnes o per la professora. Per fer els exercicis del llibre de text que utilitzen, de vegades ho fan a través de HotPotatoes²⁷, una web que també permet la creació de preguntes amb resposta múltiple.

Per llegir en context tots els resultats que segueixen a continuació, serà bo de saber el perfil de l'alumnat que estudia al centre de Premià de Mar. Es tracta d'un centre de baix rendiment, ja que els alumnes no estan compromesos amb l'estudi. En general i sobre les classes de llatí, l'alumnat gairebé mai no estudia a casa durant les hores lliures. Com a molt aprofiten el temps a l'aula que els deixa el professor per fer la feina o estudiar. Normalment no llegeixen les lectures obligatòries que entren al temari de les PAU,

---

²⁵ <http://blocs.xtec.cat/elfildelesclassiques/> [Data de consulta: 2/05/2017]

²⁶ https://getkahoot.com/?utm_name=controller_app&utm_source=web_app&utm_medium=link [Data de consulta: 2/05/2017]

²⁷ <https://hotpot.uvic.ca/index.php> [Data de consulta: 2/05/2017]

gairebé mai no accedeixen al moodle, que és on tenen els temes de cultura penjats. La professora expressa que amb aquest perfil és molt difícil aprovar Batxillerat i, encara més, aprovar les PAU.

- *Observació de la unitat didàctica*

“Fan la lectura i traducció en llatí d’un resum de la Eneida, ja que no la van llegir quan ho havien de fer. D’aquesta manera, la professora aconsegueix que coneguin el contingut de l’obra de Virgili. Només una alumna ha acabat la traducció que havien de fer a casa. Cadascú treballa amb un ordinador de l’aula d’informàtica. El text que corregiran el tenen projectat amb el canó. L’alumna comença a llegir. La professora pregunta sobre ‘quod’ per fer incisió sobre la paraula i saber què és morfològicament. Busquen al diccionari què és ‘hostiis’. No aconsegueixen saber de quina paraula prové. La professora em comenta que ha hagut de donar fitxes de morfologia nominal i verbal per suplir els problemes que han tingut amb el llibre de text Lingua Latina per se Illustrata, ja que no l’han treballat bé. No s’hi han dedicat de manera constant i han fet “trampes” en les traduccions. Finalment acaben sabent que ‘hostiis’ prové de ‘hostia’ i significa sacrifici. La professora explica el significat fent referència a la ‘hostia’ cristiana que dona el mossèn. També explica que hi ha sacrificis cruentos (animals) i incruentos (aliments). Recorda que a l’Odissea també es fan sacrificis cruentos. I explica que avui en dia encara es fan sacrificis (la cultura musulmana, per exemple). Saben identificar un ablatiu absolut. Debaten si és ablatiu absolut o no tenint en compte la coma que sol haver a posteriori. Observo que la major part de la classe no està atenta. Només està activa la noia que corregeix i que ha traduït a casa. En la traducció, la professora anima als alumnes a intentar d’evitar els gerundis quan tradueixen al català, ja que és millor un complement circumstancial. Tot i això, els alumnes insisteixen que es reflecteixi el fet que és un participi de perfet. Ara se centren en ‘veneratus’. Discuteixen si és participi passiu i així ‘mactatis hostiis’ seria complement agent. Però veuen al diccionari que ‘veneratus’ és del verb ‘veneror’ i és deponent. La professora ha d’explicar què és un verb deponent. Per explicar la diferència entre veu activa, passiva i verb deponent, posa exemples en llatí que els alumnes recorden. Tot i això, els alumnes no tenen assumit el concepte ‘deponent’. Recorda que els verbs deponents no poden portar complement agent a diferència dels verbs passius. Finalment, arriben a la conclusió que ‘veneratus’ és un participi deponent i, per tant, no té complement agent. La professora diu que no consulten al diccionari per mandra. Insisteix que no saben què signifiquen les abreviatures del diccionari. La professora aconsella consultar al diccionari per saber a quina paraula s’enfronten, però han d’estar atents a la informació que els dona. Recorda que hi ha el llistat d’abreviatures al principi del diccionari. Per escollir el significat de les paraules, miren el context i recorden què saben de la gesta d’Enees. Estan continuament recordant què va passar per saber com traduir una paraula i fins i tot per saber què és morfològicament aquella paraula. L’alumna

demana que li repeteixi la definició de verb deponent. No acaba d'entendre què és un verb en forma passiva però en significació activa. La professora posa exemples de més verbs deponents, sempre en context i en llatí, perquè l'alumna ho pugui entendre. Tornen a 'mactatis hostiis' per saber què és sintàcticament. És complement circumstancial. Observo que només està activa l'alumna que corregeix; els altres estan a les xarxes socials, al correu electrònic i a pàgines web de notícies informatives. Tornen a recordar la història d'Enees, per saber on està geogràficament. Saben que si està amb la Sibil·la, Enees es troba a Cumes. La professora recorda als alumnes que han de conèixer el viatge d'Enees. Explica que encara ho poden trobar a l'actualitat. Busquen a Google Maps per saber a què dona a l'actualitat el nom Misè. Misè era un trompetista que va ser castigat (—> cap Misè). Relacionen noms de personatges amb noms geogràfics. Ensenya tots els accidents geogràfics que estan relacionats amb la mitologia grega. És un enllaç que tenen al Moodle. L'exercici que havien de fer per avui no només consistia en traduir sinó en saber donar respostes a preguntes sobre geografia i cultura. Les preguntes són: "quins personatges mitològics esmentats donen nom a accidents geogràfics?" (han de fer la redacció de la resposta, la qual val 2 punts) i "En quin moment del viatge d'Enees ens trobem?". Els últims minuts de la classe els dediquen a jugar amb l'eina Kahoot. La guanyadora del joc és l'alumna que ha corregit la traducció. S'acaba la classe i tots marxen."

La classe de 2n de Batxillerat de l'Institut de Premià de Mar està formada per 16 alumnes d'entre 17 i 20 anys. 12 d'ells són noies i 4, nois. Quatre alumnes són repetidors i un d'ells està cursant llatí per primera vegada en aquest curs de 2n de Batxillerat. Amb les respostes obtingudes a partir dels qüestionaris s'han creat gràfics i taules, que es poden trobar tots agrupats a l'Annex H. La primera pregunta del qüestionari és de resposta oberta perquè els alumnes expressessin els motius reals pels quals van decidir estudiar llatí. Aquestes són les seves respostes:

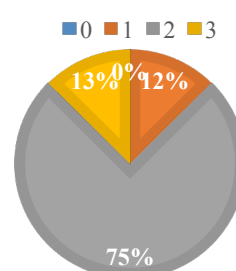
1. Per què vas decidir d'estudiar llatí?	
Opcions	Respostes
Perquè no volia fer matemàtiques	6
Perquè és obligatòria	4
Perquè ho necessito per al grau	4
Perquè em pondera 0,2 a les PAU	2
Perquè és necessari per a un batxillerat humanístic	2
Perquè és interessant	2
Perquè és interessant per a altres matèries	2

Taula 17 Pregunta 1: qüestionari alumnes_Institut de Premià de Mar

Amb el recull de dades es pot veure que 6 de 16 estan estudiant llatí perquè no volien fer matemàtiques. Quatre alumnes afirmen que ho van decidir perquè era una assignatura obligatòria per al batxillerat humanístic. Quatre estudiants van decidir estudiar llatí pensant en el grau que volien cursar a la universitat. Dos alumnes també ho fan pensant en un futur, ja que el llatí pondera 0,2 al resultat de l'examen d'accés a la universitat. D'altra banda, n'hi ha dos que creuen que és una matèria necessària si curses el batxillerat humanístic i quatre que diuen que és una assignatura interessant, dos d'ells creuen que és interessant per a altres matèries.

Per saber la seva opinió sobre si els agrada aprendre llatí es va formular la segona pregunta. Tot i que sabem que la majoria l'estudia per obligació, al 75% de l'alumnat està força content amb l'estudi del llatí, mentre que al 12% li agrada poc estudiar-lo. Al 13% dels estudiants els agrada molt.

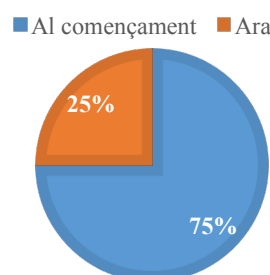
2. T'AGRADA APRENDRE LLATÍ?

Gràfic 35 Pregunta 2: qüestionari alumnes_Institut de Premià de Mar

Tot i que molts han contestat que els agrada aprendre llatí, 12 alumnes (75%) afirmen que els acontentava més al principi, quan van tenir un primer contacte amb la llengua. El 25% (4 alumnes) diu que els agrada més ara que abans.

3. T'AGRADAVA MÉS QUAN VAS TENIR UN PRIMER CONTACTE AMB AQUESTA LLENGUA O ARA?

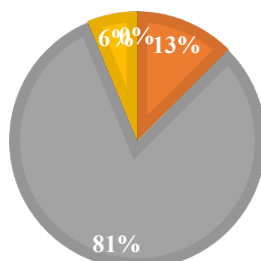

Gràfic 36 Pregunta 3: qüestionari alumnes_Institut de Premià de Mar

És possible que a un alumne li agradi estudiar llatí però no com són les classes. Per aquesta raó es va formular la quarta pregunta. D'aquí obtenim que al 6% li agraden molt com són les classes de llatí, al 81% li agraden força i al 13% li agraden poc. No hi ha cap alumne a qui no agradin gens aquestes classes.

4. T'AGRADEN LES CLASSES DE LLATÍ?

■ 0 ■ 1 ■ 2 ■ 3

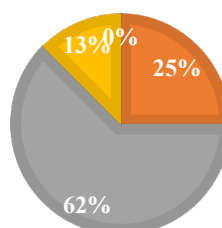

Gràfic 37 Pregunta 4: qüestionari alumnes_Institut de Premià de Mar

Amb la 5a pregunta s'aprecia que un 13% dels alumnes creu que aprèn molt durant les classes de llatí, però el 25% creu que aprèn poc. La resta d'alumnes (62%) valoren amb un 2 sobre 3 el seu aprenentatge a l'aula.

5. CREUS QUE APRENS DURANT LES CLASSES DE LLATÍ?

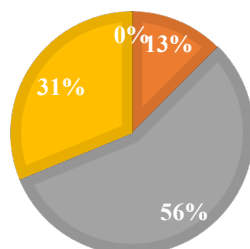
■ 0 ■ 1 ■ 2 ■ 3

Gràfic 38 Pregunta 5: qüestionari alumnes_Institut Premià de Mar

6. ET SÓN ÚTILS ELS MATERIALS QUE S'UTILITZEN?

■ 0 ■ 1 ■ 2 ■ 3

Gràfic 39 Pregunta 6: qüestionari alumnes_Institut Premià de Mar

A la gran majoria dels alumnes li són útils els materials utilitzats per a l'ensenyament del llatí. El 87% valora aquests materials entre un 2 i un 3 sobre 3. Dos dels setze alumnes (13%) creu que tots aquests materials utilitzats els són poc útils.

Quant als materials que s'utilitzen a l'aula, els alumnes n'esmenten deu de diferents. El més mencionat és la web Kahoot: 13 alumnes. El moodle és el segon més citat, tot i no ser un material en sí, sinó que és un sistema ple de recursos. A la taula hi ha tots els

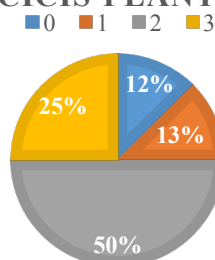
materials que els alumnes creuen importants i el nombre de vegades que han estat esmentats:

Materials utilitzats	
Opcions	Respostes
Kahoot	13
Moodle	12
Blogs	9
Diccionari	8
Internet	5
Hot Potatoes	5
Llibres	4
Lingua Latina Per Se Illustrata	4
Lectures	3
Apèndix	3

Taula 18 Pregunta 6: qüestionari alumnes_Institu Premià de Mar

La setena pregunta té a veure amb la motivació que senten els alumnes quant als exercicis plantejats per la professora. El 25% se sent molt motivat amb les activitats proposades per la professora. El 50% s'hi sent bastant. El 13% se sent poc motivat i el 12% no s'hi sent gens.

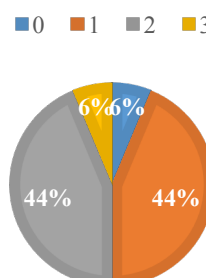
7. ET MOTIVEN ELS EXERCICIS PLANTEJATS?

Gràfic 40 Pregunta 7: qüestionari alumnes_Institut Premià de mar

Els alumnes opinen sobre la seva participació: 1 alumne (6%) afirma participar molt, 7 alumnes (44%) diuen participar bastant, també 7 alumnes (44%) diuen participar poc i, finalment, 1 (6%) alumne reconeix no participar gens durant les classes de llatí.

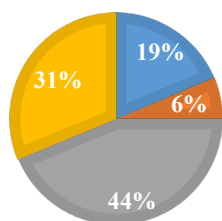
8. PARTICIPES DURANT LA CLASSE?

Gràfic 41 Pregunta 8: qüestionari alumnes_Institut Premià de Mar

9. T'AGRADARIA APRENDRE A PARLAR LLATÍ?

■ 0 ■ 1 ■ 2 ■ 3

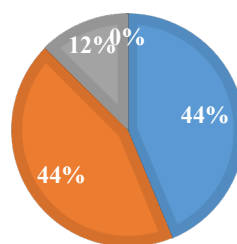

Gràfic 42 Pregunta 9: qüestionari alumnes_Institut Premià de Mar

Seguint amb la línia del llatí oral, es pregunta si els alumnes creuen que podrien arribar a entendre el llatí oral. El 44% és veu totalment incapaç de comprendre de manera oral i un altre 44% ho podria fer com a molt un 1 sobre tres. Ningú creu que el podria entendre molt. El 12% restant, que equival a 2 alumnes en nombres absoluts, creu que el podria entendre bastant.

10. CREUS QUE PODRIES ENTENDRE EL LLATÍ DE MANERA ORAL ACTUALMENT?

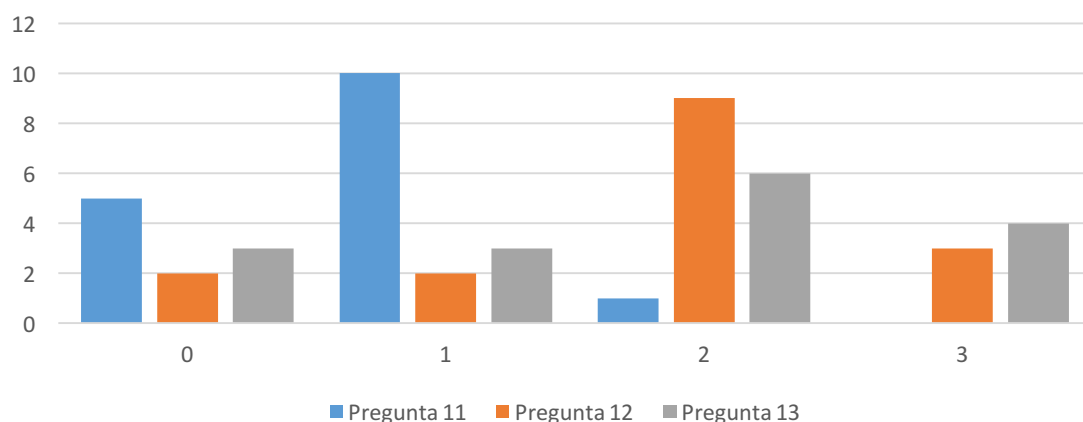
■ 0 ■ 1 ■ 2 ■ 3

Gràfic 43 Pregunta 10: qüestionari alumnes_Institut Premià de Mar

El següent gràfic compara les preguntes 11, 12 i 13, ja que totes fan referència a una eina de traducció diferent. La pregunta té a veure amb la capacitat dels alumnes de traduir un text sense utilitzar alguna d'aquestes tres eines. Amb les seves respostes veiem que 10 alumnes afirmen ser poc capaços de traduir sense diccionari i només 1 diu ser bastant capaç de fer-ho. Ningú és veu capaç al 100% de poder-ho fer sense diccionari i 5 alumnes diuen no ser gens capaços de traduir sense aquesta eina. Pel que fa a l'anàlisi morfològica, la majoria d'alumnes diu que seria prou capaç de poder traduir sense analitzar morfològicament. El 60% dels alumnes es situa a la balança del sí en quant a la capacitat de traducció sense anàlisi morfològic. Amb l'anàlisi sintàctica passa més o menys el mateix. Nou alumnes es veuen força preparats per traduir sense fer anàlisi sintàctica i tres alumnes s'hi veuen molt capaços.

11. Series capaç de traduir un text sense diccionari?
 12. Series capaç de traduir un text sense analitzar-lo morfològicament?
 13. Series capaç de traduir un text sense analitzar-lo sintàcticament?

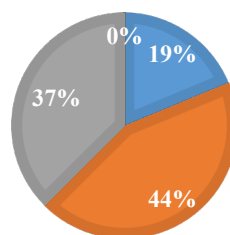

Gràfic 44 Pregunta 11, 12 i 13: qüestionari alumnes_Institut Premià de Mar

Finalment, l'última pregunta fa referència a les intencions de futur que tenen amb el llatí quan deixin de fer batxillerat. Es pregunta si entraria dins dels seus interessos seguir estudiant llatí. Al 37% li agradaria força continuar amb l'estudi de la llengua, mentre que al 44% no li agradaria gaire i al 19% restant no li agradaria gens. No hi ha cap alumne que digui que li encantaria poder-ho fer.

14. T'AGRADARIA SEGUIR ESTUDIANT LLATÍ QUAN ACABIS EL CURS?

■ 0 ■ 1 ■ 2 ■ 3

Gràfic 45 Pregunta 14: qüestionari alumnes_Institut Premià de Mar

La professora de llatí del centre també ens va proporcionar les dades necessàries per continuar amb l'estudi de camp. Disposem del nombre d'aprovat d'alumnes a final de curs i del resultat de les PAU d'aquells que es van presentar dels últims tres anys. De tots els resultats obtinguts, s'ha calculat la mitjana i s'han comparat amb la de les PAU a Catalunya. Així queda la taula:

Curs	Nombre alumnes aprovats a final de curs	Nombre alumnes PAU	Mitjana PAU	Mitjana Catalunya
2013- 2014	11	1	6	5,63
2014- 2015	10	3	5,75	5,86
2015- 2016	9	3	6,83	6,87

Taula 19 Resultats PAU_Institut Premià de Mar

Observant els resultats es pot apreciar, primerament, que el nombre d'estudiants que fan l'examen PAU és molt inferior als nombre d'estudiants que acaba 2n de Batxillerat. Fixant l'atenció en la nota obtinguda pels alumnes a l'examen PAU podem veure que és molt semblant. Al 2014 el resultat va estar per sobre de la mitjana. Al 2015 els resultats van estar per sota de la mitjana catalana per 0,11 punts. El mateix va passar al 2016, però només per 0,04 punts. Així doncs, la mitjana de l'institut està més o menys a la línia de la mitjana catalana.

2.4.1.5 Institut Euclides

L'Institut Euclides està situat a Pineda de Mar, comarca del Maresme (Barcelona). El professor que imparteix llatí en aquest centre és llicenciat en filologia clàssica i té un màster en Ciències de l'Antiguitat. Fa 15 anys que es dedica a l'ensenyament del llatí. Tot i que va començar a ensenyar amb el mètode tradicional, després de

Imatge 5 Logotip Institut Euclides

5 anys (al 2007) va decidir passar al mètode Inductiu-Contextual d'Ørberg. Aquest mètode el va conèixer a partir d'un company de feina que li va explicar el mètode que utilitzava i quins eren els resultats i l'impacte que creava sobre els alumnes. Afirmar estar força satisfet amb el mètode i molt motivat. També creu que els alumnes estan molt motivats en l'aprenentatge de la llengua llatina. Destaca com a punts forts del mètode que empra el fet que permet als alumnes començar a llegir i entendre llatí des de la primera classe. A més, el llibre de *Lingua Latina per se Illustrata* fa que els alumnes aprenguin vocabulari sense esforç i de manera efectiva i, com a conseqüència, l'alumnat pot traduir

sense diccionari. Tot i això, expressa que la facilitat per adquirir vocabulari provoca que els alumnes menystinguin la importància de la gramàtica (com l'aprenentatge de les declinacions) a l'hora de traduir. També comenta que és un pas difícil i complicat el dels textos contextualitzats del *Lingua Latina* als textos de tipus PAU, els quals manquen de context. Els resultats de les PAU amb el seu mètode els valora positivament. Acostumen a estar en línia amb la mitjana catalana. Creu que amb un mètode més tradicional o de gramàtica-traducció els resultats, en el seu centre, serien pitjors, degut a les característiques que presenta l'alumnat del centre.

Les classes de llatí de l'Institut Euclides es basen en el llibre *Lingua Latina per se Illustrata* i el professor segueix la lectura i els exercicis plantejats per l'autor Ørberg. Normalment, el professor llegeix el text en llatí i, gairebé de manera simultània, els alumnes tradueixen en veu alta. Els nous conceptes de gramàtica que apareixen, si no queden clars amb les explicacions del llibre de text, s'expliquen a la pissarra per tal de que tot el contingut quedi clar i assimilat. Després de la lectura es completen els *pensa* que corresponen a cada apartat o capítol. A 2n de Batxillerat, entre el gener i febrer, deixen d'utilitzar el llibre de text i comencen a traduir textos d'exàmens antics de les PAU per començar amb la preparació d'aquest examen final. Les classes també es basen en la traducció o correcció del text, tot i que en aquest cas presten més atenció a la part gramatical.

En aquest cas, l'observació en el centre de Pineda de Mar va ser als dos cursos: 2n de Batxillerat i també 1r. El motiu és que a segon ja estaven fent textos de tipus PAU, per tant, aquest fet no em permetria fer l'observació d'una classe de mètode Inductiu-Contextual. És per això que també vaig fer l'observació de una classe de primer.

- *Observació d'una unitat didàctica (2n de Batxillerat)*

Traduiran el següent text: <<Partito exercitu, Caesar T. Labienum cum legionibus tribus in eas partes quae Menapios attingunt proficisci iubet; C. Trebonium cum pari legionum numero ad eam regionem quae ad Atuaticos adiacet mittit. Ipse cum reliquis tribus legionibus ad flumen Scaldem, quod influit in Mosam, ire constituit.>> Cèsar, *B.G.* VI, 33

“El professor reparteix el text i tots els alumnes subratllen el lèxic del text que els ve donat al glossari. Comencen a traduir tots junts en veu alta. Identifiquen l'ablatiu absolut ràpidament. El professor demana que busquin al diccionari que

significa ‘partito exercitu’. Tot i això, abans de buscar-ho, ja saben el significat, el suposen. El professor demana quin és el verb principal. És ‘iubet’. Coneixen el significat pel *Lingua Latina*. Sabent això, ja poden començar a traduir. Tenen problemes amb el temps verbal del verb. Han de buscar al diccionari per saber a quina conjugació pertany i, així, podran saber el temps verbal. Veuen que el verb està en present. Identifiquen l’oració de relatiu. No recorden el significat de ‘proficisci’ (verb deponent) tot i haver sortit al *Lingua Latina*. Comencen a traduir: “Cèsar ordena que Tit Labiè marxi...”. Repassen el cum, tots expressen preocupació quan es troben el ‘cum’. Recorden la teoria i demostren saber-la tota. Veuen que, en aquest cas, el ‘cum’ és preposició perquè va seguit d’un ablatiu. El professor recorda que in+acusatiu indica direcció. Tot i saber el significat d’‘attingunt’, el busquen per assegurar-se. Saben que Menapios és acusatiu. Recorden les paraules que van sortir el dia anterior, i ja saben el significat. Busquen al diccionari el verb ‘mittit’ per saber en quin temps verbal està. Identifiquen que està en tema de present. ‘C. Trebonium’: Sense analitzar que és un acusatiu, el posen directament darrere del verb. Abans havien vist que no podia ser nominatiu per la desinència. Apareix un altre cum: demana que busquin la paraula que va a continuació: ‘pari’. Tradueixen la frase sense dificultats. No intenten identificar la morfologia d’‘Ipse’, ja saben el significat. També coneixen el significat de reliquis, flumen, inluit, etc. Acaben de traduir la frase sense grans dificultats. Toca el timbre i marxem al pati.”

- *Observació d’una unitat didàctica (1r de Batxillerat)*
Traduiran les pàgines 119 i 120 del capítol XVI i faran l’exercitum 1 del mateix capítol de *Lingua Latina per se Illustrata Pars I Familia Romana*.

“El professor posa en context als alumnes. Recorden què van fer el dia abans. Situen en el mapa el lloc geogràfic on es troba el protagonista del llibre. Normalment tradueixen en veu alta tots a la vegada, però avui, perquè jo pugui seguir la classe fàcilment, ho fa una alumna sola. El professor llegeix en llatí, l’alumna tradueix directament, en veu alta, sense fer pauses i sense pensar. Apareix una paraula sobre el significat de la qual dubta, però ràpidament la recorda, ja que el dia anterior havia sortit. Surt una paraula nova que els costa d’intuir. Llavors, el professor dona significat i la treballen per etimologia. ‘nauta’= mariner = astronauta, internauta, nàutic, etc. Em sorprèn molt la facilitat que tenen per traduir. S’introdueix un nou concepte gramatical amb el verb ‘operiri’. El *Lingua Latina* ho explica de la manera següent: operiri = expectare. Així identifiquen que és un infinitiu però amb una terminació diferent. A partir d’aquí el professor explica què són els verbs deponents. Els alumnes ho entenen i fan una bona traducció. Seguim: apareix una altra paraula nova, ‘flat’, que ràpidament l’entenen, pensant en l’etimologia. Hi ha una altre mot nou al text: ‘turbidum’. El llibre dona el significat posant-lo com a antònim de ‘tranquillum’. Amb aquestes paraules noves que apareixen, el professor va

preguntant si poden identificar la declinació a la qual pertanyen. Els alumnes, la majoria de vegades, encerten. Apareix l'ablatiu 'aqua' i, tot i no saber el seu cas, ho tradueixen bé, ja que té sentit tant dir 'Omplen els vaixells d'aigua' com dir 'Omplen els vaixells amb aigua'. Estaven traduint 'Vento secundo' com un subjecte quan és un ablatiu. El professor demana que mirin el cas: identifiquen que és ablatiu. Llavors, saben la traducció. Observo que els que dominen més la gramàtica fan més bona traducció quan hi ha una mica més de complicació o quan hi ha confusió segons la posició del mot. Ara, feta la traducció fan un exercici que consisteix en completar frases amb paraules llatines que ells han de declinar o conjugar, segons sigui un substantiu o un verb. Quan ja està fet el corregeixen en veu alta. Ho tenen tot bé. Ara tornen a traduir. Segueixen allí on s'havien quedat. Tradueixen de manera literal "el sol o les estrelles són guia per a ell". Afinen la traducció i queda així: "el sol o les estrelles són la seva guia". Apareix un participi, 'oriens' i necessiten l'ajuda del professor per identificar-lo com a participi de present. Ja ha tocat el timbre, s'ha acabat la classe."

Amb totes les respostes del qüestionari que han contestat els alumnes del centre, s'han creat gràfics amb percentatges i taules amb nombres absoluts. Tot aquest buidatge de dades es pot trobar a l'Annex I. La primera pregunta del qüestionari és de resposta oberta perquè els alumnes expressessin els motius reals pels quals van decidir d'estudiar llatí. Aquestes són les seves respostes:

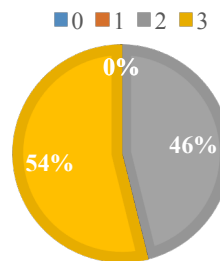
1. Per què vas decidir d'estudiar llatí?	
Opcions	Respostes
Perquè no volia fer matemàtiques	8
Perquè m'interessa la cultura clàssica	7
Perquè m'agraden les llengües, la literatura i la història	6
Perquè ho necessito per al grau	1

Taula 20 Pregunta 1: qüestionari alumnes_Institut Euclides

Amb les seves respostes veiem que el motiu més esmentat pels alumnes (8 per ser exactes) és el de fugir de les matemàtiques. El segon motiu més esmentat (7 alumnes) és el gust i l'interès per la cultura clàssica i el següent (6 alumnes) és el gust per les llengües, la literatura i la història en general. Per últim, un alumne va decidir d'estudiar llatí pensant en la necessitat final que implica el grau al qual li agradaria accedir.

A la segona pregunta (T'agrada aprendre llatí?) tots els alumnes es divideixen entre dues respostes: 6 alumnes responen que els agrada bastant i 7 alumnes diuen que els agrada molt.

2. T'AGRADA APRENDRE LLATÍ?

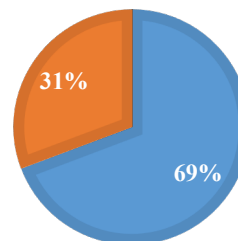

Gràfic 46 Pregunta 2: qüestionari alumnes_Institut Euclides

Tot i que als alumnes els agrada de manera especial, molts afirmen que els interessava més al començament, quan van tenir un primer contacte en la llengua que ara. En concret, el 69% se sentia més a gust al principi. A la resta, al 31%, li agrada més ara, amb l'experiència de l'estudi i l'increment de la dificultat.

3. T'AGRADAVA MÉS QUAN VAS TENIR UN PRIMER CONTACTE AMB AQUESTA LLENGUA O ARA?

■ Al començament ■ Ara

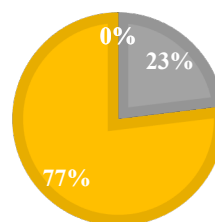

Gràfic 47 Pregunta 3: qüestionari alumnes_Institut Euclides

Com que hi cap la possibilitat que a algú li agradi l'estudi i l'aprenentatge del llatí però no les classes de llatí, es va demanar als alumnes que valoressin entre 0 i 3 el seu gust per l'ensenyament del llatí per part del seu professor o professora. Al 77% dels alumnes li agraden molt les classes de llatí. Aquesta dada, en nombres absoluts es tradueix a 10

4. T'AGRADEN LES CLASSES DE LLATÍ?

■ 0 ■ 1 ■ 2 ■ 3

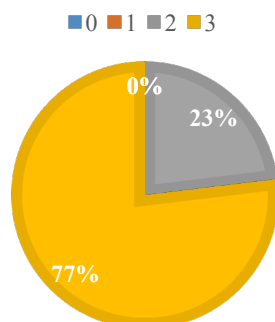
Gràfic 48 Pregunta 4: qüestionari alumnes_Institut Euclides

alumnes de 13. Els tres alumnes restants afirmen que estan bastant satisfets amb les classes de llengua llatina que els ofereix el professor.

La cinquena pregunta fa referència a la sensació d'aprenentatge que té l'alumnat quant a les classes de llatí. També el 77% de l'alumnat creu que les classes són molt productives.

L'altre 23% dels alumnes creu que durant una classe aprenen força. Destaca el fet que no hi ha cap alumne que pensi que aprèn poc durant una hora d'ensenyament de llatí.

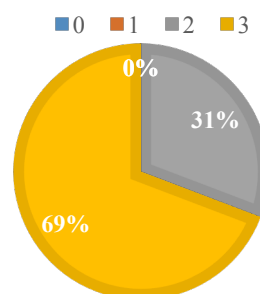
5. CREUS QUE APRENS DURANT LES CLASSES DE LLATÍ?

Gràfic 49 Pregunta 5: qüestionari alumnes_Institut Euclides

A la sisena pregunta continua havent poca varietat d'opinió. Totes les respostes es divideixen entre les opcions 2/3 i 3/3. La majoria (69%) respon que els materials proporcionats pel professor li són molt útils. Al 31%, és a dir, a 4 alumnes els materials que utilitzen per a l'aprenentatge del llatí li són força útils.

6. ET SÓN ÚTILS ELS MATERIALS QUE S'UTILITZEN?

Gràfic 50 Pregunta 6: qüestionari alumnes_Institut Euclides

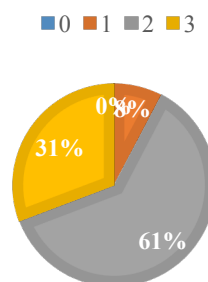
Seguint amb els materials, es va demanar als alumnes que esmentessin tots aquells utilitzats a classe i que els fossin d'utilitat. La major part d'alumnes esmenten els exàmens tipus PAU amb els quals practiquen i es preparen per a aquesta prova final d'accés a la universitat. Onze alumnes esmenten el diccionari i 10 el dossier del professor, el qual conté tot el contingut de cultura. També mencionen el llibre de text i les presentacions amb Power Point que fa el professor.

Materials utilitzats	
Opcions	Respostes
Exàmens tipus PAU	12
Diccionari	11
Dossier professor	10
Lingua Latina Per Se Illustrata	5
Power Point	1

Taula 21 Pregunta 6: qüestionari alumnes_Institut Euclides

A la setena pregunta hi ha més varietat d'opinió, ja que un 8% de les respostes valora que els exercicis plantejats pel professor el motiven poc (1/3). En canvi, al 31% de l'alumnat se sent molt motivat amb aquests mateixos exercicis (3/3). El percentatge majoritari (61%) pertany a l'opció 2/3, és a dir, a 8 alumnes els motiven força els exercicis proposats.

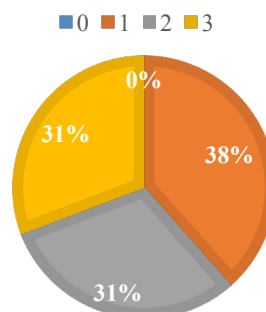
7. ET MOTIVEN ELS EXERCICIS PLANTEJATS?

Gràfic 51 Pregunta 7: qüestionari alumnes_Institut Euclides

Amb la vuitena pregunta es pot veure que hi ha 5 alumnes (38%) que reconeixen participar poc a classe. En canvi, n'hi ha quatre que diuen participar-hi força i uns altres quatre que hi participen molt.

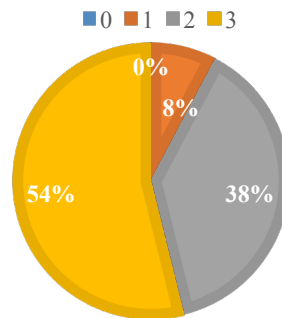
8. PARTICIPES DURANT LA CLASSE?

Gràfic 52 Pregunta 8: qüestionari alumnes_Institut Euclides

Per saber els interessos que tenen els alumnes quant a l'aprenentatge del llatí oral, es va formular la novena pregunta. A partir de les seves respostes, podem saber que el 54 % no es conforma només amb la comprensió escrita sinó que també voldrien aprendre a parlar llatí (3/3). Al 38% de l'alumnat li

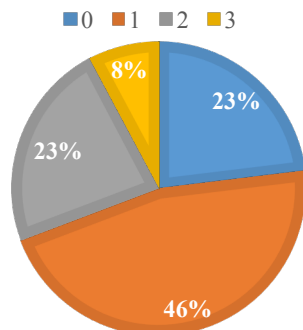
9. T'AGRADARIA APRENDRE A PARLAR LLATÍ?

Gràfic 53 Pregunta 9: qüestionari alumnes_Institut Euclides

agradaria força aprendre el vessant oral. No li agradaria tant al 8% dels alumnes, que en nombres absoluts correspon a només un alumne. Així doncs, el 92% de l'alumnat té especial interès en l'aprenentatge d'aquesta habilitat.

10. CREUS QUE PODRIES ENTENDRE EL LLATÍ DE MANERA ORAL ACTUALMENT?

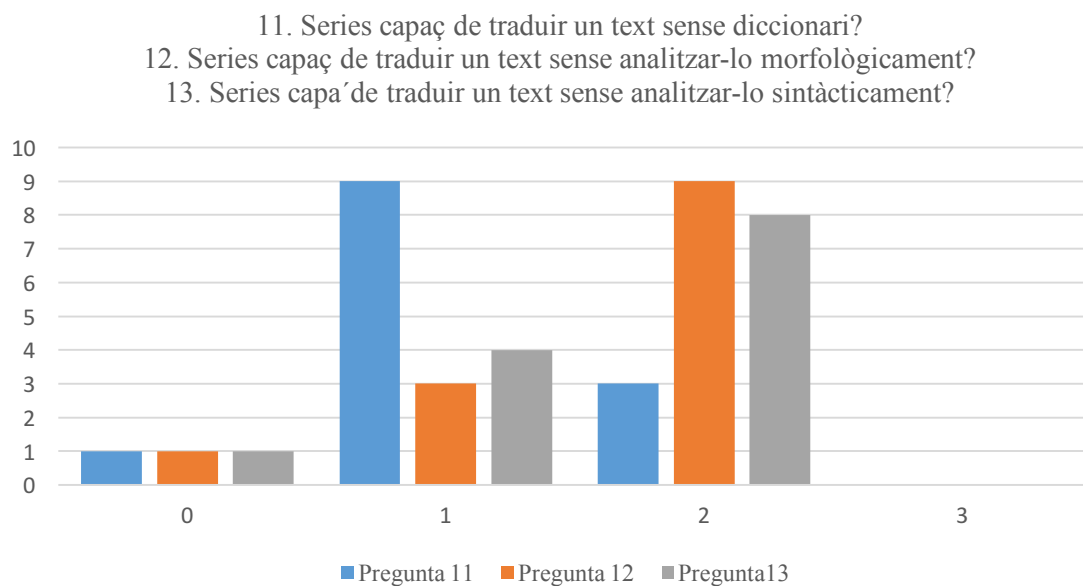
Gràfic 54 Pregunta 10: qüestionari alumnes_Institut Euclides

entendre el llatí amb l'escolta d'aquest. El 46% afirma que el podria comprendre escassament. D'altra banda, el 23% afirma poder-lo entendre amb bastanta precisió i el 8% diu que seria totalment capaç de fer-ho.

Ara es pregunta per la seva habilitat quant a la comprensió oral. Destaca que apareix per primera vegada la resposta 0/3 al llarg de tot el qüestionari. I també, en aquest cas, la major part de les respostes es situen entre el 0 i l'1, la qual cosa difereix de la resta de preguntes. Així doncs, el 23% afirma ser totalment incapaç de poder

Comparant les preguntes que corresponen a la numeració 11, 12 i 13 es pot apreciar la capacitat que creuen tenir els alumnes a traduir sense eines útils per a fer una traducció: diccionari, anàlisi morfològica i anàlisi sintàctica. Destaca el fet que cap dels alumnes es veu capaç de traduir un text sense fer ús del diccionari o de l'anàlisi morfosintàctica. Tot i això, només 1 alumne es veu totalment incapaç de fer-ho sense diccionari i anàlisi

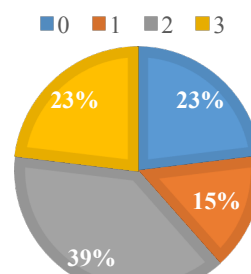
morfològica i sintàctica. Així doncs, la major part de respostes es concentren entre les opcions 1/3 i 2/3. Per als alumnes, en general, és més complicat la traducció sense diccionari que sense anàlisi morfosintàctica. És a dir, 9 alumnes afirmen ser poc capaços de traduir sense diccionari, 3 sense anàlisi morfològica i 4 sense anàlisi morfosintàctica. En canvi, només 3 alumnes diuen tenir l'habilitat de traduir sense diccionari però 9 afirmen ser capaços de fer una traducció sense anàlisi morfològica i 8, sense anàlisi sintàctica.

Gràfic 55 Pregunta 11, 12 i 13: qüestionari alumnes_Institut Euclides

Per últim, la darrera pregunta demana les intencions de futur que tenen els estudiants en referència al llatí o, almenys, el que els agradaria fer si tinguessin la possibilitat d'escollir segons els seus interessos. Aquesta pregunta també té varietat de resposta. Al 23% no li agradaria gens seguir amb l'aprenentatge del llatí i al 15% li agradaria més aviat poc. En canvi, al 39% li agradaria bastant i al 23% li agradaria molt.

14. T'AGRADARIA SEGUIR ESTUDIANT LLATÍ QUAN ACABIS EL CURS?

Gràfic 56 Pregunta 14: qüestionari alumnes_Institut Euclides

El professor de llatí del centre també ens va proporcionar els resultats de llatí dels alumnes de 2n de batxillerat a final de curs i a les PAU dels últims tres anys. De totes les dades obtingudes s'han calculat les mitges, i aquests són els resultats comparats amb la nota mitjana de Catalunya:

Curs	Nombre alumnes final de curs	Nombre alumnes PAU	Mitjana final de curs	Mitjana PAU	Mitjana Catalunya
2013- 2014	6	2	7,33	7	5,63
2014- 2015	15	5	6,27	6,8	5,86
2015- 2016	8	3	5,75	5,8	6,87

Taula 22 Resultats final de curs i PAU_ Institut Euclides

D'aquesta manera, amb la taula podem comparar el nombre d'alumnes que acaben el curs de llatí i el nombre d'alumnes que decideixen presentar-se a les PAU a l'examen de llatí. Al 2014 de 6 alumnes, només es presenten 2, al 2015 es presenten 5 alumnes de 15 i el darrer any, al 2016, es presenten 3 alumnes de 8. Comparant la nota mitjana de final de curs amb la mitjana de les PAU, veiem que al curs 2013-2014 la mitjana del curs va superar en 0,33 punts els resultats de les pau. En canvi, al 2015 i 2016 els resultats de les PAU estan per sobre dels de final de curs. Al 2015 supera en 0,53 punts i al 2016 supera en 0,05 punts. Comparant els resultats de les PAU dels alumnes de l'Institut Euclides amb els de la mitjana catalana, l'any 2014 els resultats del centre van ser molt superiors (1,37 punts) als catalans. Al 2015 els resultats del centre també van superar els de Catalunya en 0,94 punts. En canvi, al 2016 la mitjana del centre va estar per sota de la mitjana catalana. La diferència és de 1,07 punts.

2.4.1.6 Institut Bellvitge

L'Institut Bellvitge està situat a l'Hospitalet de Llobregat, comarca del Barcelonès (Barcelona). La professora de llatí és alhora directora del centre. És va doctorar en clàssiques i fa 25 anys que es dedica a l'ensenyament de llatí, 15 d'ells va ser docent de la

Imatge 6 Logotip Institut Bellvitge

Universitat Autònoma de Barcelona. Tot i haver tingut l'oportunitat d'impartir classes de geografia, història de l'art o llengua i literatura castellana a secundària i batxillerat, sempre ho ha combinat amb l'ensenyament del llatí. Des de sempre ha seguit el mateix mètode per ensenyar llatí, ja que n'està totalment satisfeta, se sent motivada i creu que la major part dels alumnes sempre han demostrat estar molt motivats. Sobre les PAU, la professora comenta que els resultats que obtenen els seus alumnes, gairebé sempre són més alts que els resultats de final de curs. Tot i ser un centre d'alta complexitat, la mitjana de llatí de les PAU sempre està en línia amb els resultats de Catalunya i, alguna vegada, ha estat superior.

La seva metodologia es basa en el sistema de casos, és a dir, ensenya les declinacions de manera horitzontal i per temes. Primer ensenya l'acusatiu, ja que és el més fàcil de reconèixer i un dels casos que surt amb més freqüència; després, ensenya el nominatiu; a continuació, el genitiu i, per últim, el datiu. Els temps verbals també els ensenya de manera progressiva i intercalant-los amb els casos. Insisteix especialment en la memorització de la tercera persona del singular i del plural. Abans d'introduir el diccionari a finals de primer de batxillerat, els alumnes han de ser capaços de reconèixer el tema dels mots. Fins que no comencen a utilitzar el diccionari, els alumnes tenen un llistat de vocabulari amb el tema de la paraula i el significat, així com també alguns derivats catalans i castellans. Per als exàmens, d'aquest llistat, memoritzen les paraules que apareixen de manera més freqüent i la resta són proporcionades per la professora. A finals de segon de batxillerat, la professora introdueix l'apèndix gramatical perquè aprenguin a utilitzar-lo per a l'examen d'accés a la universitat. Quant als textos, normalment fan un anàlisi morfològica i sintàctica. Fan una excepció quan el text és tan transparent, que no és necessari analitzar-lo, ja que la mateixa traducció proporciona la morfologia i la funció sintàctica de cada sintagma. Els textos que tradueixen són originals, tot i que moltes vegades són adaptats segons el nivell on es troben. Per tant, si és necessari,

elimina oracions subordinades o de relatiu, canvia el temps verbal dels verbs, etc. Quan els alumnes han adquirit un nivell més alt de conceptes, de vegades, tradueixen el mateix text que havia sofert l'adaptació, però, aquest cop, sense modificacions. Així, els alumnes ja saben el context del text i, a més, es motiven perquè veuen clarament el progrés que han fet amb la llengua llatina. La professora organitza el curs de manera que primer fan gramàtica i després cultura. D'aquesta manera, mentre la professora explica la cultura, els alumnes a casa poden treballar la gramàtica amb els textos i, així, no oblidar els continguts explicats.

Han contestat al qüestionari un total de tres alumnes: dos noies i un noi de 18 anys. Un d'ells és repetidor. Amb les respostes d'aquests alumnes s'han creat taules i gràfics, les quals es poden consultar al complet a l'Annex J. La primera pregunta, de resposta oberta, exposa els motius pels quals van decidir d'estudiar llatí. Així és com queda la taula:

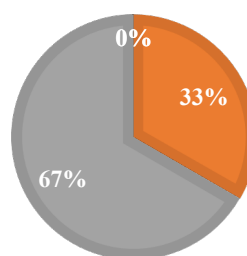
1. Per què vas decidir d'estudiar llatí?	
Opcions	Respostes
Per influència (professora, familiar)	2
Perquè m'agraden les llengües	1

Taula 23 Pregunta 1: qüestionari alumnes_Institut Bellvitge

Amb les seves respostes veiem que dos d'ells van decidir estudiar llatí per influència familiar o per la professora de llatí. L'altre diu que ho va decidir perquè li agraden les llengües.

2. T'AGRADA APRENDRE LLATÍ?

■ 0 ■ 1 ■ 2 ■ 3

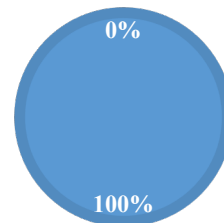
Dels tres alumnes, no n'hi ha cap que digui que li agrada molt el llatí (3/3). N'hi ha dos que diuen que aprenen llatí bastant de gust i l'altre que més aviat li agrada poc.

Gràfic 57 Pregunta 2: qüestionari alumnes_Institut de Bellvitge

Pel que fa al període en el qual se senten o se sentien més a gust estudiant llatí, tots els estudiants coincideixen en què preferien el llatí abans. És a dir, tots ells reconeixen que els va agradar més quan van tenir un primer contacte amb la llengua.

3. T'AGRADAVA MÉS QUAN VAS TENIR UN PRIMER CONTACTE AMB AQUESTA LLENGUA O ARA?

■ Al començament ■ Ara

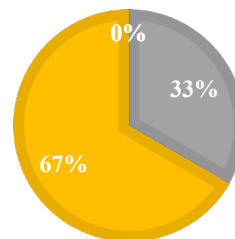

Gràfic 58 Pregunta 3: qüestionari alumnes_Institut Bellvitge

Tot i les dades comentades als gràfics anteriors, dos dels alumnes estan molt contents amb les classes de llatí i l'altre diu estar-ho bastant. Així doncs, la valoració de les classes de llengua llatina és força positiva.

4. T'AGRADEN LES CLASSES DE LLATÍ?

■ 0 ■ 1 ■ 2 ■ 3

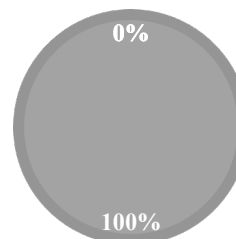

Gràfic 59 Pregunta 4: qüestionari alumnes_Institut Bellvitge

Tots els alumnes pensen el mateix: aprenen bastant durant les classes de llatí. És a dir, tots valoren el seu aprenentatge durant les classes amb un 2 sobre tres. Per tant, el resultat és d'un 100% en aquesta opció.

5. CREUS QUE APRENS DURANT LES CLASSES DE LLATÍ?

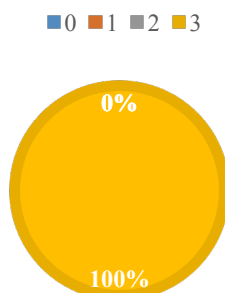
■ 0 ■ 1 ■ 2 ■ 3

Gràfic 60 Pregunta 5: qüestionari alumnes_Institut Bellvitge

A la sisena pregunta també hi ha consens. Tots opinen que els materials utilitzats per a l'ensenyament són molt útils per al seu aprenentatge de la llengua. És a dir, el 100% ha contestat 3/3. Vegem el següent gràfic:

6. ET SÓN ÚTILS ELS MATERIALS QUE S'UTILITZEN?

Gràfic 61 Pregunta 6: qüestionari alumnes_Institut Bellvitge

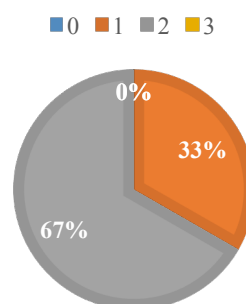
Els materials que nomenen són el diccionari el dossier creat per la professora i els textos que tradueixen tipus PAU. En aquesta taula hi ha el nombre de vegades que han estat mencionats les materials:

Materials utilitzats	
Opcions	Respostes
Diccionari	3
Dossiers	3
Textos PAU	2

Taula 24 Pregunta 6: qüestionari alumnes_Institut Bellvitge

Pel que fa als exercicis. No hi ha cap alumne que comenti que no el motiven gens, però tampoc n'hi ha cap que digui que se sent totalment motivat. Les respostes es reparteixen entre 'poc motivat' (1/3) i 'bastant motivat' (3/3).

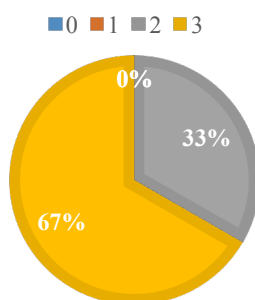
7. ET MOTIVEN ELS EXERCICIS PLANTEJATS?

Gràfic 62 Pregunta 7: qüestionari alumnes_Institut Bellvitge

La participació durant la classe, preguntada a la pregunta 8, és bastant alta. Dos dels alumnes diuen que hi participen amb una freqüència molt alta i l'altre estudiant diu que hi intervé bastant. Els percentatges són 67% enfront de 33%.

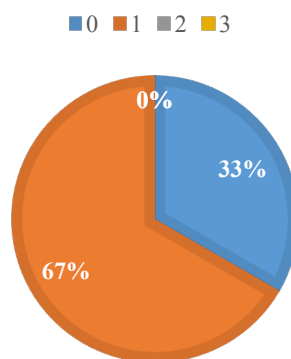
8. PARTICIPES DURANT LA CLASSE?

Gràfic 63 Pregunta 8: qüestionari alumnes_Institut Bellvitge

Amb la novena pregunta es pot apreciar el desinterès dels alumnes per aprendre a parlar llatí. El 33% respon que no li agradaria gens i l'altre 67% expressa que li interessaria poc.

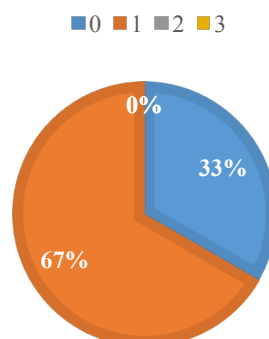
9. T'AGRADARIA APRENDRE A PARLAR LLATÍ?

Gràfic 64 Pregunta 9: qüestionari alumnes_Institut Bellvitge

S'obtenen els mateixos resultats amb la desena pregunta la qual demana si els alumnes es veurien capaços d'entendre el llatí si el poguessin escoltar. Amb les respostes també s'aprecia una mena de baixa confiança per la seva capacitat en comprensió oral. El 33% reconeix que no seria gens capaç d'entendre'l i el 67% creu que el podria entendre poc.

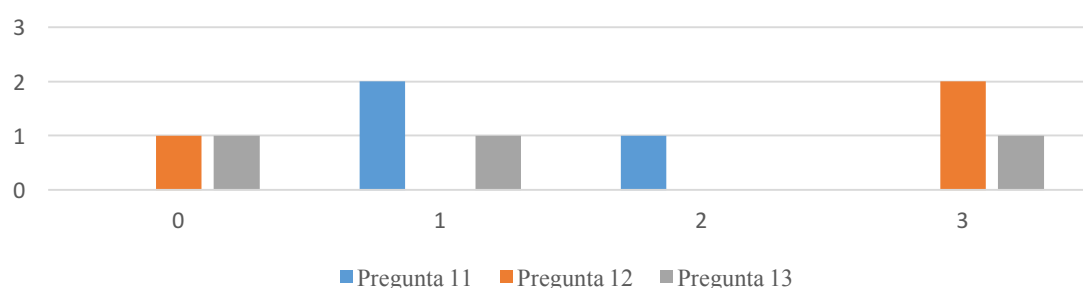
10. CREUS QUE PODRIES ENTENDRE EL LLATÍ DE MANERA ORAL ACTUALMENT?

Gràfic 65 Pregunta 10: qüestionari alumnes_Institut Bellvitge

Amb el següent gràfic comparatiu el qual plasma les preguntes 11, 12 i 13 podem veure l'opinió dels alumnes en relació a les seves capacitats per traduir sense diccionari, anàlisi morfològica i anàlisi sintàctica, respectivament. Hi ha dos alumnes que diuen necessitar bastant el diccionari per traduir, i n'hi ha un que diu necessitar-lo poc. En canvi, pel que fa a l'anàlisi morfològica l'opinió és totalment contrària entre les alumnes: un diu no necessitar-lo gens i els altres dos afirmen necessitar-lo molt. Pel que fa a la capacitat de traduir sense anàlisi sintàctica, l'opinió és variada: un alumne diu no ser-ne gens capaç, un altre, ser-ne poc capaç i l'últim diu no necessitar gens l'anàlisi de funcions.

11. Series capaç de traduir un text sense diccionari?
 12. Series capaç de traduir un text sense analitzar-lo morfològicament?
 13. Series capaç de traduir un text sense analitzar-lo sintàcticament?

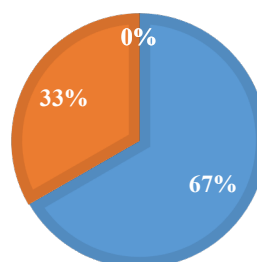

Gràfic 66 Pregunta 11, 12 i 13: qüestionari alumnes_Institut Bellvitge

Per acabar amb els resultats de l'Institut Bellvitge, dos dels tres alumnes confessen que no els agradaria gens continuar estudiant llatí i l'altre alumne diu interessar-li poc.

14. T'AGRADARIA SEGUIR ESTUDIANT LLATÍ QUAN ACABIS EL CURS?

■ 0 ■ 1 ■ 2 ■ 3

Gràfic 67 Pregunta 14: qüestionari alumnes_Institut Bellvitge

2.4.1.7 IES Mariano José de Larra (Madrid)

L'IES Mariano José de Larra està situat a la capital de l'Estat Espanyol, Madrid. Luisa Blecua és la professora de llatí del centre i és llicenciada en filologia clàssica. Tot i que treballava a Catalunya, ara és professora a la Comunitat de Madrid des de fa 2 anys. Per ensenyar llatí, ja fa 12 anys que utilitza el llibre

Imatge 7 Logotip IES Mariano José Larra

Lingua Latina per se illustrata com a mètode d'ensenyament. A més, la llengua vehicular de les seves classes és el llatí: “Intento parlar en llatí sempre que puc, però de vegades, quan veig que algunes coses no s'han entès del tot, o quan vull explicar cultura (el calendari, història de Roma o literatura a 2n de Batxillerat, per exemple), no tinc cap problema a no fer-ho en llatí. Crec que el primordial és assegurar-me que els alumnes entenguin el que dic, i si de vegades no importa si ho entenen a mitges, d'altres m'haig d'assegurar que ho entenen perfectament”. Els alumnes, per la seva part, també es comuniquen amb la professora en llatí, en la mesura del possible. De la mateixa manera que ho farien si comencessin a aprendre anglès o alemany, per exemple.

Comenta que va decidir començar a utilitzar aquest mètode perquè “d'entrada el que em va sobtar –i aquest seria el primer motiu pel qual vaig decidir a fer-lo servir– va ser que em vaig adonar que jo mateixa n'aprenia (i això ho vaig veure des de la primera pàgina, amb el *quoque* que apareix en les primeres línies i que jo havia buscat moltíssimes vegades al diccionari –per oblidar el seu significat minuts després–). Si jo n'aprenia, quin motiu hi havia perquè els alumnes no ho fessin també?” A més, durant el primer any que el posava a la pràctica, de seguida va comprovar que als alumnes els motivava molt entendre el text directament, sense ajuda de cap diccionari (cosa que a ells no els sobta, però a la professora sí) i, sobretot, que els encantava ser capaços de fer-lo servir de manera oral i escrita. La professora aprecia que els alumnes no només són capaços d'entendre i aprendre paraules noves en context, sinó que també són capaços de fer-les servir de manera activa molt ràpidament.

En aquest aprenentatge amè juga un paper important el fet que els alumnes s'apropin a una família benestant del segle II d. C., on els nens es barallen com qualsevol altre nen, juguen, tenen accidents, etc. Reconeix que “la història no té massa profunditat –n'he sentit queixes al respecte–, però crec que no s'ha de perdre de vista que el primer volum té el paper de donar una bona base gramatical, sintàctica i lèxica del llatí.”

La professora també veu molt positiu que els alumnes aprenguin a llegir des d'un bon principi – tot i que primer siguin textos senzills – i que no s'espantin de veure un text llarg. Els alumnes són capaços de trobar sinònims i antònims, contestar en llatí a preguntes fetes en llatí o definir en llatí conceptes aparentment senzills, però que no ho són tant, en realitat. Un altre aspecte molt positiu i que té la seva importància és el fet que ella mateixa afirma gaudir molt més de l'ensenyament del llatí amb aquest mètode que no pas explicant les declinacions i els casos i analitzant abans de traduir els textos.

Quan se li demana que esmenti els aspectes negatius que ha identificat sobre el mètode, menciona les PAU. Explica que per als alumnes, el pas dels textos de *Lingua Latina* als textos de tipus PAU, és un drama, ja que passen de textos llargs protagonitzats per personatges coneguts a enfrontar-se a un text sense context, a analitzar sintàcticament alguna de les seves frases i a fer l'anàlisi morfològica d'algunes paraules del text. També comenta que el fet de poder utilitzar el diccionari com a eina que els proporciona el significat de les paraules, deixen d'utilitzar la seva memòria com a recurs i passen a buscar al diccionari quasi cada paraula, tot i saber-ne el significat. Tot i que a 4t d'ESO i a 1r de Batxillerat no pensa en les PAU i no focalitza el seu ensenyament en aquest examen final, sí que comença a pensar-hi a 2n de Batxillerat: “És inevitable pensar en les PAU a 2n”.

Les seves classes normalment comencen amb un repàs del vocabulari nou que han vist al llarg del capítol –fent-los preguntes sobre el que ha passat o posant-los imatges del llibre i fent-los descriure la imatge o fent-los preguntes sobre la imatge que veuen (sempre en llatí)–. Després del repàs, o bé fan exercicis a l'aula o bé corregeixen els que han fet a casa com a deures. Després passen directament a llegir el *Lingua Latina* en el punt on es van quedar el dia anterior. Quan hi ha diàleg, moltes vegades es reparteixen els papers

entre els alumnes i fan una dramatització d'aquell passatge. Abans de finalitzar la classe, per tal de repassar el vocabulari, juguen a *Trade verbum*²⁸ i a *Verbum arcanum*²⁹.

Cal recordar que el qüestionari contestat pels alumnes l'han completat estudiants tan de 2n de batxillerat com de 1r. Han contestat un total de 14 alumnes: 11 noies i 3 nois. Tots es situen entre els 16 i 19 anys d'edat. Hi ha 10 alumnes de 2n curs de Batxillerat i 4 de primer curs. Tres d'aquests alumnes són repetidors. Els resultats estan tots recollits amb taules i gràfics a l'Annex K. Amb la primera pregunta, i amb la seva taula corresponent, podem saber el motiu pel qual els alumnes de l'institut de Madrid van decidir d'estudiar llatí. Aquests són els resultats:

1. Per què vas decidir d'estudiar llatí?	
Opcions	Respostes
Perquè és interessant	6
Perquè és l'origen de moltes llengües	4
Perquè és l'alternativa de ciències	3
Perquè és obligatori a humanitats	3
Perquè ho necessito per al grau	1
Perquè és una matèria nova	1
Perquè proporciona varietat de vocabulari	1

Gràfic 68 Pregunta 1: qüestionari alumnes_IES Mariano José de Larra

Amb aquesta taula veiem que 6 alumnes de 14 van decidir d'estudiar llatí perquè tenien interès, sigui per la llengua, sigui per la cultura, sigui per ambdues vessants. Quatre alumnes van veure interessant estudiar llatí perquè és l'origen de moltes llengües: aquest va ser el motiu que els va fer decidir. Tres alumnes esmenten el llatí com l'alternativa a estudiar ciències i uns altres tres diuen que no va ser una decisió lliure, sinó que els va venir imposat en escollir el batxillerat humanístic. Un altre estudiant comenta que estudia llatí perquè ho necessita per al grau que li agradaria estudiar en un futur, un altre ho fa

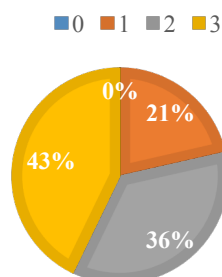
²⁸ <http://lingualatina-orberg.blogspot.com.es/2011/12/trade-verbum.html> [Data de consulta: 12/05/2017]

²⁹ <http://lingualatina-orberg.blogspot.com.es/2014/11/verbum-arcanum.html> [Data de consulta: 12/05/2017]

per provar una assignatura nova i un altre perquè el llatí proporciona varietat de vocabulari.

A la segona pregunta no hi ha cap alumne que reconegui que no li agrada gens estudiar llatí i només el 21% (3 alumnes) diuen que no els agrada gaire. En canvi, el 36% dels estudiants afirma que li agrada bastant i a la majoria (43%) els agrada molt aprendre llatí.

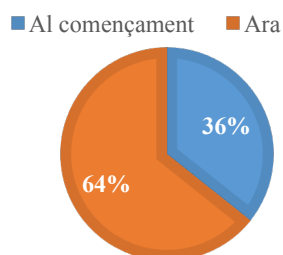
2. T'AGRADA APRENDRE LLATÍ?

Gràfic 69 Pregunta 2: qüestionari alumnes_IES Mariano José de Larra

Amb la tercera pregunta sabem si els agrada més el llatí ara o quan van tenir un primer contacte amb la llengua. Tenint en compte que alguns d'aquests estudiants van començar a aprendre llatí amb el mètode tradicional i que tots els alumnes que estan a 2n han deixat d'utilitzar el *Lingua Latina* per practicar amb exàmens de tipus

3. T'AGRADAVA MÉS QUAN VAS TENIR UN PRIMER CONTACTE AMB AQUESTA LLENGUA O ARA?

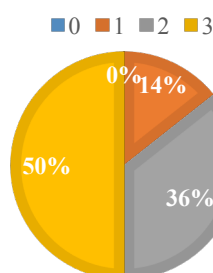

Gràfic 70 Pregunta 3: qüestionari alumnes_IES Mariano José de Larra

PAU, aquestes dades poden ser significatives. Al 64% de l'alumnat li agrada més ara el llatí que abans. En canvi, al 36% de tots els alumnes, preferien el llatí abans.

Amb la quarta pregunta veiem que al 50% dels alumnes els agraden molt les classes de llatí. El 36% diu que li agraden bastant, però no del tot i el 14% (3 alumnes) diu que li agraden molt poc les classes.

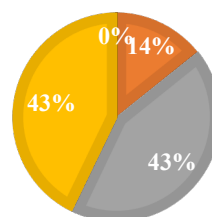
4. T'AGRADEN LES CLASSES DE LLATÍ?

Gràfic 71 Pregunta 4: qüestionari alumnes_IES Mariano José de Larra

5. CREUS QUE APRENS DURANT LES CLASSES DE LLATÍ?

■ 0 ■ 1 ■ 2 ■ 3

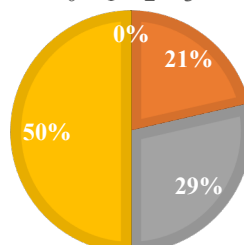

Gràfic 72 Pregunta 5: qüestionari alumnes_IES Mariano José de Larra

El 86% dels alumnes, a la 5a pregunta, afirmen aprendre entre bastant i molt durant una classe. En canvi, el 14 % de l'alumnat no té la sensació d'aprendre molt.

6. ET SÓN ÚTILS ELS MATERIALS QUE S'UTILITZEN?

■ 0 ■ 1 ■ 2 ■ 3

Gràfic 73 Pregunta 6: qüestionari alumnes_IES Mariano José de Larra

A la gran majoria li són útils els materials utilitzats. Aquestes dades les extraïem de la sisena pregunta. Al 50% li serveixen de molta ajuda per aprendre llatí. Al 29% li serveixen bastant. Tot i això, hi ha un 21% del grup d'estudiants que no està satisfet amb els materials que s'utilitzen per facilitar l'aprenentatge de la llengua.

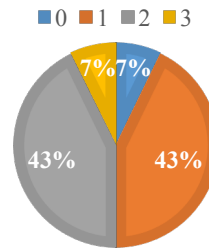
Com a materials, la majoria d'alumnes esmenten els llibres, sigui de text (*Lingua Latina*) o de lectura, i les fotocòpies de suport. També fan referència als apunts (7), al diccionari, als exàmens tipus PAU, etc.

Materials utilitzats	
Opcions	Respostes
Llibres	14
Fotocòpies	11
Apunts	7
Diccionaris	2
Exàmens tipus PAU	2
Power Point	2
Llibre Digital	1
Vídeos	1

Taula 25 Pregunta 6: qüestionari alumnes_IES Mariano José de Larra

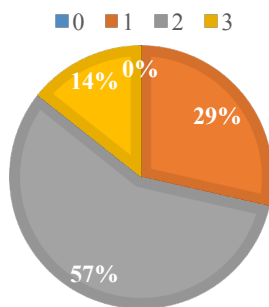
En aquest cas, a la pregunta 7 del qüestionari, la opinió varia més, ja que hi ha un 7% dels alumnes que afirmen no estar gens motivats pels exercicis plantejats. El 43% dels alumnes diu que estan poc motivats. De manera paral·lela, també el 43 % estan bastant motivats i el 7% ho està molt.

7. ET MOTIVEN ELS EXERCICIS PLANTEJATS?

Gràfic 74 Pregunta 7: qüestionari alumnes_IES Mariano José de Larra

8. PARTICIPES DURANT LA CLASSE?

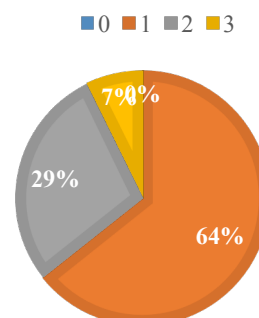

Gràfic 75 Pregunta 8: qüestionari alumnes_IES Mariano José de Larra

Quant a la participació durant la classe (pregunta 8), només hi ha 2 alumnes que afirmen estar molt actius a l'aula. El 57% expressa que participa bastant (2/3) mentre que el 14% diu que hi participa bastant poc. No hi ha ningú que reconegui no participar-hi gens.

Les dades d'aquesta novena pregunta s'han de llegir de manera diferent, ja que aquests alumnes estan aprenent llatí també de manera oral. Així que, molts d'ells ja serien capaços de dir algunes frases en sentit en llatí. Tenint en compte això, veiem que al 64% dels alumnes no els agradaria aprendre a parlar llatí, al 29% li agradaria bastant i al 7% (1 alumne) li agradaria molt ser capaç d'expressar-se en llatí.

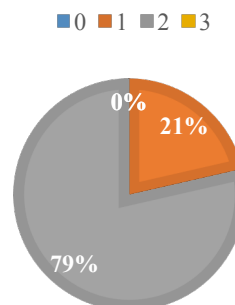
9. T'AGRADARIA APRENDRE A PARLAR LLATÍ?

Gràfic 76 Pregunta 9: qüestionari alumnes_IES Mariano José de Larra

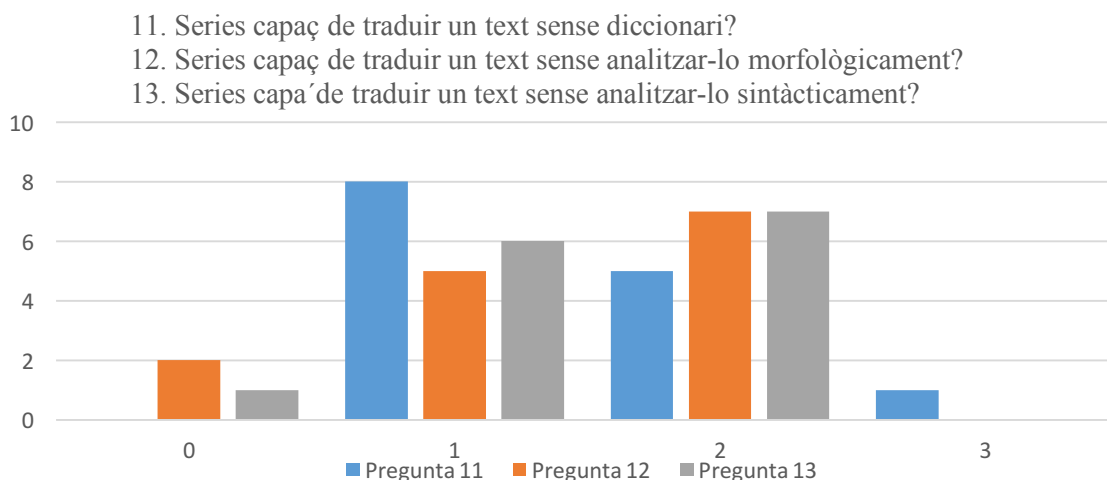
Aquests alumnes que escolten llatí oral cada dia a l'aula, donat que la professora fa les explicacions en llatí, responen el següent a la desena pregunta: 79% afirma ser bastant capaç d'entendre el llatí oral i el 21% expressa certa dificultat en poder-ho fer. No hi ha cap alumne que digui ser molt capaç o gens apte.

10. CREUS QUE PODRIES ENTENDRE EL LLATÍ DE MANERA ORAL ACTUALMENT?

Gràfic 77 Pregunta 10: qüestionari alumnes_IES Mariano José de Larra

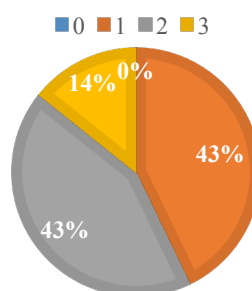
Amb el següent gràfic podem veure els resultats de les preguntes 11, 12 i 13 comparats i d'aquesta manera, identificar què és necessari per als alumnes per poder fer una traducció d'un text. Segons el gràfic, només un alumne es veu molt capaç de traduir sense diccionari. I no n'hi ha cap que es vegi molt capaç de fer-ho sense l'anàlisi morfològica i sintàctica. En canvi, 5 alumnes es veuen bastant preparats (2/3) per fer una traducció sense diccionari i 7 alumnes es veuen amb prou capacitat per fer-ho sense anàlisi morfosintàctica. Destaca que 8 alumnes es vegin poc capaços (1/3) d'enfrontar-se a un text sense el diccionari, 5 alumnes, de traduir un text sense analitzar-lo morfològicament i 6, sense analitzar-lo sintàcticament. A més, hi ha 2 alumnes que diuen ser incapaços de fer-ho sense anàlisi morfològica i 1, sense anàlisi sintàctica.

Gràfic 78 Pregunta 11, 12 i 13: qüestionari alumnes_IES Mariano José de Larra

Amb l'última pregunta, hi ha 2 alumnes (14%) que expressen que els agradaria molt seguir amb l'estudi del llatí una vegada acabat el curs. El 43% dels alumnes diu que li agradaria bastant estudiar llatí després de batxillerat i l'altre 43% restant, expressa que no li agradaria gaire continuar amb l'aprenentatge del llatí.

14. T'AGRADARIA SEGUIR ESTUDIANT LLATÍ QUAN ACABIS EL CURS?

Gràfic 79 Pregunta 14: qüestionari alumnes_IES Mariano José de Larra

La professora del centre ha proporcionat les dades que té dels seus alumnes de només un any enrere, ja que només fa 2 anys que treballa en aquest centre i no disposa de les altres dades, i tampoc serien objecte d'estudi, ja que es tractarien de resultats obtinguts amb una metodologia diferent. Així doncs, fent referència a la següent taula podem veure que la mitjana dels resultats de l'examen d'accés a la universitat està per sobre de la mitjana de final de curs.

Curs	Nombre alumnes final de curs	Nombre alumnes PAU	Mitjana final de curs	Mitjana PAU
2015-2016	18	10	6,61	7,05

Taula 26 Resultats finals i Pau_IES Mariano José de Larra

2.4.1.8 IES Porreres (Mallorca)

L'IES Porreres està situat a Porreres, un municipi mallorquí de la comarca del Pla de Mallorca (Illes Balears). El professor de llatí del centre és Raül Segarra i és llicenciat en filologia clàssica. Ensenya llatí amb el mètode Ørberg i intenta parlar sempre que pot en llatí per fer les explicacions pertinents a l'aula. Tot i que

Imatge 8 Logotip IES Porreres

coneix el mètode gramàtica-traducció perquè el va aprendre amb aquest sistema o el mètode per repetició de la sèrie Assimil, va preferir començar amb l'Ørberg. El motiu principal va ser perquè se'n va adonar que, tot i haver acabat la llicenciatura, no sabia gens de grec ni de llatí. Per intentar de solucionar el problema va començar a treballar el *Lingua Latina per se Illustrata* des del principi fins arribar a *Roma Aeterna*, sempre fent tots els exercicis i seguint el mètode tal i com va ser dissenyat. Quan va acabar els dos llibres, podia llegir bé i gaudir de Ciceró o Virgili en versió original, la qual cosa no podia fer abans. Així doncs, va decidir d'aplicar el mateix sistema als alumnes que ell ensenyava llatí, amb la intenció que aprenguin llatí d'una manera diferent i efectiva. Va observar que els alumnes gaudeixen molt més de les classes, a la vegada que aprenent molt més llatí, gairebé sense adonar-se'n. El professor afirma que els alumnes poden llegir en llatí i aprenen a entendre'l, no a traduir-lo, igual com es fa en anglès o francès. Segons el professor, el mètode en si no té cap aspecte negatiu, però la dificultat ve amb la legislació vigent i l'organització dels plans d'estudi. També és una dificultat quan arriba un alumne nou a l'aula que ha estudiat llatí amb el mètode gramàtica-traducció, ja que és molt complicat poder-se adaptar a la comprensió sense traducció dels capítols del *Lingua Latina*. També posa obstacles al mètode el fet que molts companys de professió desqualifiquin el mètode i el tractin com una pràctica pseudo-pedagògica.

La intenció del professor és ensenyar llatí, ensenyar la llengua llatina. Per tant, intenta pensar el mínim possible en les PAU “ja que són un entrebanc a l'aprenentatge, perquè condicionen el temps, el ritme i pràcticament tot 2n de Batxillerat” – afirma. La preparació específica per les PAU per als estudiants de 2n comença a partir de la primavera. Els resultats que van obtenir els seus alumnes de Catalunya tenien una mitjana

d'entre 8 i 9. Tot i això, no disposa del certificat oficial dels resultats que han obtingut els seus alumnes perquè és professor interí.

Una classe de llatí seva s'estructura en tres parts: praelectio, lectio i quaestiones. El professor comença amb la praelectio presentant el vocabulari i la gramàtica nova que veuran en llatí i de forma oral, perquè s'hi vagin acostumant. A continuació comença la lectio i comencen a llegir en veu alta el passatge del llibre. En cas que la lectio sigui un diàleg, l'interpreten a classe (amb els alumnes de peu fent teatre i movent-se per la classe). Un cop finalitzat, comença la part de les quaestiones. Consisteix en fer preguntes en llatí de comprensió del que han llegit i els alumnes responen en llatí. A casa els alumnes han de fer els exercicis que corregiran el proper dia. Al final de cada capítol fan els *pensa* del *capitulum* i interpreten el *colloquium personarum* corresponent al *capitulum*. A més, el professor prepara exercicis orals de creació pròpia per comprovar que s'ha assimilat correctament tota la gramàtica al final de cada capítol. La intenció d'aquests exercicis és que els alumnes contestin de manera ràpida sense pensar en el cas del substantiu (igual com passaria en català, castellà, anglès o qualsevol llengua moderna). També al final del *capitulum* els alumnes han d'escriure una descripció o breu narració en llatí, treballant el que s'ha fet en el capítol.

Han contestat al qüestionari un total de 6 alumnes, totes noies de 16 anys. Dos d'elles són repetidores. Amb les respostes d'aquestes alumnes s'han creat taules i gràfics, les quals es poden consultar al complet a l'Annex L. La primera pregunta, de resposta oberta, exposa els motius pels quals van decidir d'estudiar llatí. Així és com queda la taula:

1. Per què vas decidir d'estudiar llatí?	
Opcions	Respostes
Perquè és una llengua important	2
Perquè em pondera a les PAU	1
Perquè m'agrada el batxillerat humanístic	2
Perquè m'agraden les llengües	1

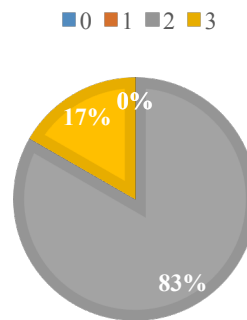
Taula 27 Pregunta 1: qüestionari alumnes_IES Porreres

Amb aquesta varietat de respostes que s'obtenen a partir de la primera pregunta, es pot apreciar que totes les alumnes, excepte una, van decidir d'estudiar llatí perquè o bé els interessa aquesta assignatura en particular o perquè els agraden les llengües en general.

Només una fa menció a la ponderació de les PAU, la qual cosa significa que la va fer decidir una motivació més aviat instrumental.

A la segona pregunta, totes contesten bastant positivament quan es tracta pel gust d'aprendre llatí. Al 17% li agrada molt estar aprenent llatí i a l'altre 83% restant li agrada bastant.

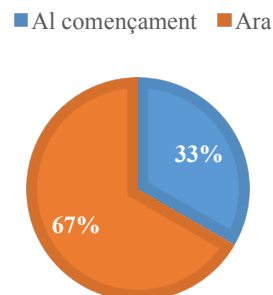
2. T'AGRADA APRENDRE LLATÍ?

Gràfic 80 Pregunta 2: qüestionari alumnes_IES Porreres

A la majoria d'elles li agrada més ara que quan va tenir un primer contacte amb la llengua. És a dir, el 67% se sent més a gust en l'actualitat, però el 33% restant prefereix el llatí amb menys dificultat, el qual van començar a estudiar en un principi.

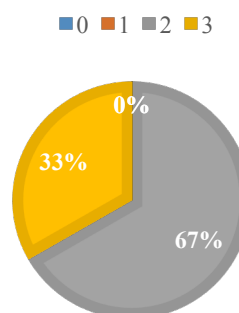
3. T'AGRADA MÉS QUAN VAS TENIR UN PRIMER CONTACTE AMB AQUESTA LLENGUA O ARA?

Gràfic 81 Pregunta 3: qüestionari alumnes_IES Porreres

Amb la quarta pregunta veiem que a totes els agraden els classes de llatí. El 33% (2 alumnes) se senten molt contentes amb les lliçons de llengua llatina i el 67% (4 alumnes) s'hi senten bastant contentes. No n'hi ha cap que expressi cap valor de desgrat.

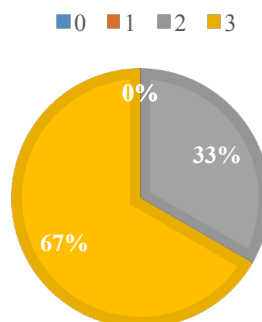
4. T'AGRADEN LES CLASSES DE LLATÍ?

Gràfic 82 Pregunta 4: qüestionari alumnes_IES Porreres

Tampoc hi ha valors negatius a la cinquena pregunta, la qual demana si pensen que aprenen suficient durant una classe de llatí. Quatre d'elles responen que aprenen molt i les altres dues contesten amb un 2 sobre 3, la qual cosa significa que l'aprenentatge és bastant alt.

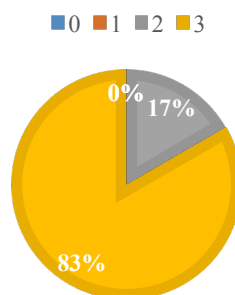
5. CREUS QUE APRENS DURANT LES CLASSES DE LLATÍ?

Gràfic 83 Pregunta 5: qüestionari alumnes_IES Porreres

Continua havent absència de respostes negatives a la sisena pregunta. Totes elles creuen que els materials utilitzats per a l'ensenyament i l'aprenentatge del llatí són útils. Concretament, cinc alumnes creuen que els són molt útils i l'altra restant pensa que ho són bastant, d'útils.

6. ET SÓN ÚTILS ELS MATERIALS QUE S'UTILITZEN?

Gràfic 84 Pregunta 6: qüestionari alumnes_IES Porreres

Els materials que esmenten són el llibre, les fotocòpies proporcionades pel professor, la pissarra digital amb la qual poden fer diferents tipus d'activitats i també els dossiers. Així queda la taula:

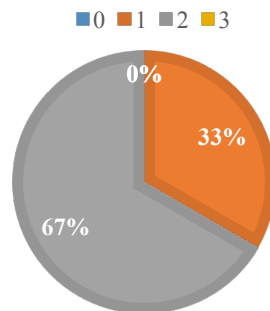
Materials utilitzats	
Opcions	Respostes
Llibre	5
Dossiers	1
Fotocòpies	5
Pissarra Digital	3

Taula 28 Pregunta 6: qüestionari alumnes_IES Porreres

La setena pregunta contrasta amb els resultats anteriors. En aquest cas, quan se'ls pregunta per la motivació que els proporcionen els exercicis que proposa el professor, hi ha un 33% que ho valora amb un 1/3, la qual cosa significa que se senten poc motivades.

En canvi, l'altre 67% se sent bastant motivat (2/3). No hi ha cap que valori els exercicis amb un 3/3.

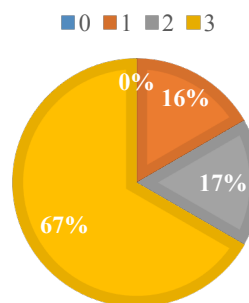
7. ET MOTIVEN ELS EXERCICIS PLANTEJATS?

Gràfic 85 Pregunta 7: qüestionari alumnes_IES Porreres

Quant a la participació durant les hores de classe, la major part de les alumnes valoren que hi estan molt actives. Hi ha un 17% que diu estar-ho bastant i l'altre 16% restant especifica que hi participa poc.

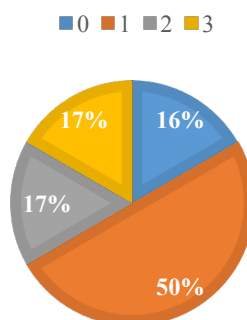
8. PARTICIPES DURANT LA CLASSE?

Gràfic 86 Pregunta 8: qüestionari alumnes_IES Porreres

Amb la novena pregunta hi ha molta varietat d'opinió, ja que hi ha representació en els quatre nombres de l'escala valorativa. La meitat (50%) diu que li agradaria poc aprendre a parlar llatí. A una de les alumnes no li agradaria gens, a una altra bastant i a l'altra molt.

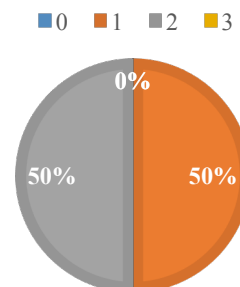
9. T'AGRADARIA APRENDRE A PARLAR LLATÍ?

Gràfic 87 Pregunta 9: qüestionari alumnes_IES Porreres

A la pregunta número deu, la meitat de les estudiants responen que és veuen amb poca capacitat per entendre el llatí de manera oral. En canvi, l'altra meitat és veu bastant capaç de poder-lo comprendre.

10. CREUS QUE PODRIES ENTENDRE EL LLATÍ DE MANERA ORAL ACTUALMENT?

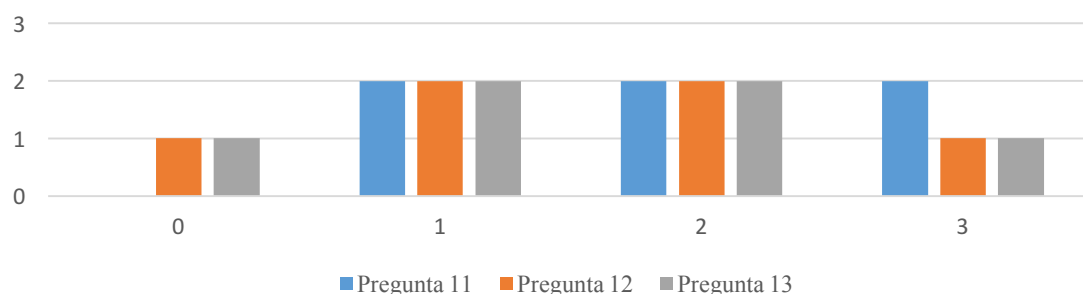
Gràfic 88 Pregunta 10: qüestionari alumnes_IES Porreres

Amb el següent gràfic podem comprar la capacitat que tenen les alumnes de Mallorca per traduir sense diccionari (pregunta 11), sense anàlisi morfològica (pregunta 12) i sense anàlisi sintàctica (pregunta 13). No hi ha cap alumna que es vegi totalment incapaç de traduir sense diccionari, però hi ha representació en tots els altres valors: dues se senten poc capaces, unes altres dues se senten bastant capaces i les últimes dues se senten amb molta capacitat per fer-ho. Pel que fa a l'anàlisi morfològica, hi ha una alumna que no es veu gens capaç d'enfrontar-se a un text sense fer l'anàlisi morfològica i una altra que, pel contrari, es veu totalment capacitada per fer-ho. Les altres quatre restants es divideixen entre l'1 i 2 sobre tres. Exactament el mateix passa amb l'anàlisi sintàctica. És a dir, els resultats de les preguntes 12 i 13 són els mateixos.

11. Series capaç de traduir un text sense diccionari?

12. Series capaç de traduir un text sense analitzar-lo morfològicament?

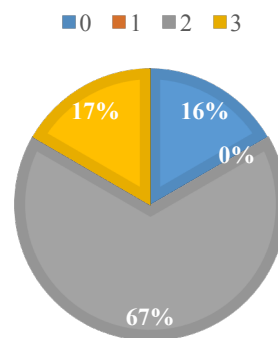
13. Series capaç de traduir un text sense analitzar-lo sintàcticament?

Gràfic 89 Pregunta 11, 12 i 13: qüestionari alumnes_IES Porreres

Pel que fa a l'última pregunta, la majoria de les alumnes de l'IES responen que els agradaria bastant seguir estudiant llatí en un futur. N'hi ha una que diu que li agradaria molt, però una altra que, contràriament, no li faria cap il·lusió.

14. T'AGRADARIA SEGUIR ESTUDIANT LLATÍ QUAN ACABIS EL CURS?

Gràfic 90 Pregunta 14: qüestionari alumnes_IES Porreres

2.4.1.9 Estudis clàssics UAB: Primer curs

La Universitat Autònoma de Barcelona està situada a Bellaterra, Cerdanyola del Vallès, municipi de la comarca del Vallès Occidental i ofereix el grau en Estudis Clàssics, així com els graus combinats amb Estudis Clàssics. L'assignatura de Textos Llatins és una de les assignatures de formació bàsica de 6 crèdits que es

Imatge 9 Logotip UAB

curra a 1r del grau. Aquesta assignatura de 1r l'estan cursant 32 alumnes³⁰: 20 noies i 11 nois. La major part d'ells provenen del Barcelonès i del Vallès Occidental. Tot i això, també hi ha alumnes de moltes altres comarques com Vallès Oriental, Tarragonès, Baix Llobregat, Baix Empordà, Montsià, etc. També hi ha alumnes que venen de fora de Catalunya, com Navarra, Eivissa, Mallorca, etc. Aquesta assignatura l'estan cursant

³⁰ Consulteu Annex M, per veure els resultats en gràfics (percentatges) i taules (nombres absoluts) de totes les preguntes del qüestionari.

quinze alumnes de grau combinat, dotze del grau pur d'Estudis Clàssics, quatre del grau Obert de Llengües i Literatura i un alumne del grau d'Arqueologia, el qual està a 4t curs i, per tant, cursa l'assignatura com a optativa. Així doncs, la majoria d'ells són de primer curs (28); n'hi ha dos de segon i un de tercer (repetidors), i un de 4t (optativa).

Amb la primera pregunta podem veure quins són els motius que els van portar a estar on estaven: una aula de 1r curs de la universitat estudiant llatí. Disset d'ells esmenten l'interès i la passió per la cultura greco-romana, per la literatura o la llengua. Quatre alumnes reconeixen que estan estudiant llatí gràcies a la influència del seu professor d'institut. També hi ha quatre respostes que diuen que estan estudiant llatí per vocació. Hi ha dos alumnes que diuen estar estudiant llatí, perquè els agrada el grec i, per tant, també han de cursar llatí. Uns altres esmenten la mitologia, la traducció, el desig de ser professor, etc.

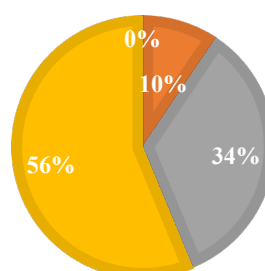
1. Per què vas decidir d'estudiar clàssiques?	
Opcions	Respostes
Interès per la cultura greco-romana	17
Per influència del professor de l'institut	4
Per vocació	4
Perquè m'agrada la llengua grega	2
Perquè m'interessa la mitologia	2
Perquè m'agrada la traducció	2
Perquè vull ser professor	1
Perquè no vaig poder accedir a Hispàniques	1
Perquè no em va agradar Educació Social	1

Taula 29 Pregunta 1: qüestionari alumnes_UAB 1r

En aquesta classe de Textos llatins, hi ha un 56% dels alumnes que els encanta aprendre llatí (3/3). Al 34% els agrada bastant (2/3). I al 10%, és a dir, 3 alumnes en nombres absoluts, els agrada poc. No hi ha cap alumne que reconegui no agradar-li gens aprendre llatí.

2. T'AGRADA APRENDRE LLATÍ?

■ 0 ■ 1 ■ 2 ■ 3

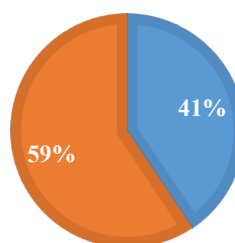

Gràfic 91 Pregunta 2: qüestionari alumnes_UAB 1r

Amb la tercera pregunta podem saber si els agrada més en aquests que ja han conegut moltes vessants diferents del llatí o si bé el preferien abans, quan van tenir un primer contacte amb el professor de batxillerat i els conceptes eren més simples. El 59% afirma que li agrada més ara que ja té més experiència en l'estudi del llatí.

3. T'AGRADAVA MÉS QUAN VAS TENIR UN PRIMER CONTACTE AMB AQUESTA LLENGUA O ARA?

■ Al començament ■ Ara

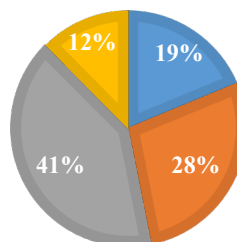
Gràfic 92 Pregunta 3: qüestionari alumnes_UAB 1r

En canvi, hi ha tretze alumnes (41%) que diuen que els agradava més quan van tenir un primer contacte amb la llengua.

Amb la quarta pregunta, la resposta està molt dividida. Començant pels que afirmen no sentir-se gens preparats quan van començar el grau, aquests són el 19% dels alumnes de primer curs. A continuació, el 28% diu que es va sentir poc preparat (1/3). El 41%, el grup més nombrós, creu que se sentia

4. ET SENTIES EL SUFICIENTMENT PREPARAT QUAN VAS COMENÇAR EL GRAU?

■ 0 ■ 1 ■ 2 ■ 3

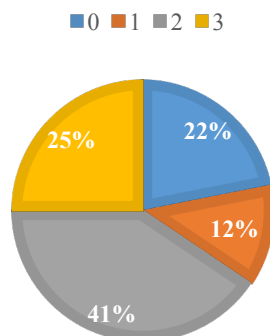
Gràfic 93 Pregunta 4: qüestionari alumnes_UAB 1r

bastant preparat, però no del tot (2/3). I, per últim, el 12% dels alumnes es va sentir amb les habilitats adients i totalment preparat per emprendre el grau universitari.

Amb la següent pregunta, descobrim, també, que hi ha alumnes de tot tipus i d'opinió variada. El 22% d'ells afirma no sentir-se en gens de desnivell respecte dels seus companys. El 12% se sentien en poca desigualtat. En canvi, hi ha tretze alumnes (41%) que se sentien bastant desiguals amb els seus companys. La resta, el 25% de tota la classe se sentia en molt de desnivell en comparació amb el seu grup de companys.

5. ET SENTIES EN DESNIVELL RESPECTE DELS TEUS COMPANYS?

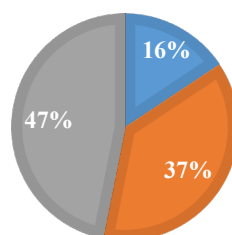

Gràfic 94 Pregunta 5: qüestionari alumnes_UAB 1r

Pel que fa al desnivell comentat en la pregunta 5, veiem que a la sisena pregunta el 37% respon que se sentia per sota dels seus companys, és a dir, amb menys capacitats que la mitjana de la seva classe. Per al 16% d'ells, el desnivell

6. EN CAS AFIRMATIU, CREUS QUE ESTAVES PER SOBRE, PER SOTA O COM LA MITJANA DE LA TEVA CLASSE?

■ per sobre ■ per sota ■ com la mitjana

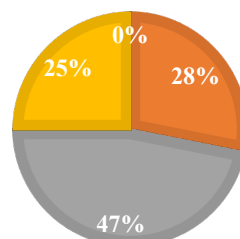
Gràfic 93 Pregunta 6: qüestionari alumnes_UAB 1r

era positiu, ja que se sentien més preparats i amb més capacitats que la resta del grup. L'altre 47% restant afirmen que no se sentien ni per sobre ni per sota, sinó que se sentien en igualtat de condicions.

La setena pregunta fa referència als seus gustos per les classes de llatí. Al 25% els agraden molt les classes de llatí i al 47%, bastant. És a dir, hi ha un 72% de l'alumnat que està molt satisfet. En canvi, hi ha un 28% que li agraden ben poc les classes de llatí (1/3).

7. T'AGRADEN LES CLASSES DE LLATÍ?

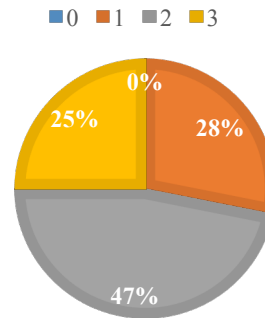
■ 0 ■ 1 ■ 2 ■ 3

Gràfic 95 Pregunta 7: qüestionari alumnes_UAB 1r

Les mateixes dades que resulten de la setena pregunta, resulten d'aquesta vuitena pregunta. Al 72% dels alumnes els agrada entre força i molt com s'ensenya llatí a la universitat. I al 28% restant, els agrada entre no gens i poc.

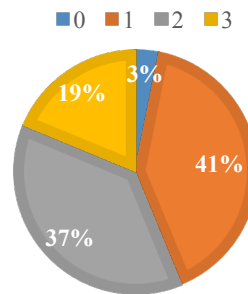
8. T'AGRADA COM S'ENSENYA LLATÍ A LA UNIVERSITAT?

Gràfic 96 Pregunta 8: qüestionari alumnes_UAB 1r

Tot i les respostes anteriors, amb la novena pregunta podem veure la sensació d'aprenentatge que tenen els alumnes respecte de les classes de llatí. El 41% dels alumnes afirma que sent que aprèn poc durant una classe de llatí. El 3% diu no aprendre gens ni mica. En canvi, a la banda que es situen els alumnes que creuen estar aprenent, hi ha el 37% que creu que aprèn força i el 19% que creu aprendre molt.

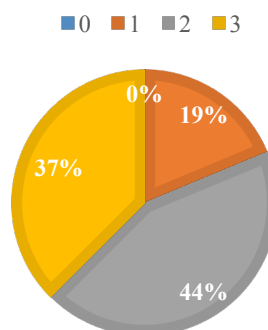
9. CREUS QUE APRENS DURANT LES CLASSES DE LLATÍ?

Gràfic 97 Pregunta 9: qüestionari alumnes_UAB 1r

Per tal de fer efectiu l'ensenyament i l'aprenentatge de la llengua llatina, els alumnes i professors utilitzen materials específics per a tal propòsit. Al 37% dels alumnes, tots aquests materials utilitzats els són molt útils. Al 44% els són bastant útils. Tot i això, el 19% no està gaire content (1/3) amb la utilitat dels materials.

10. ET SÓN ÚTILS ELS MATERIALS QUE S'UTILITZEN?

Gràfic 98 Pregunta 10: qüestionari alumnes_UAB 1r

Els materials o recursos que més esmenten són els Power Points que presenta el professor per explicar i el Campus Virtual de la universitat on hi ha penjats tots els documents i notícies que proporciona el professor. També esmenten les fotocòpies, diccionaris, textos, etc. Tots es poden veure a la següent taula:

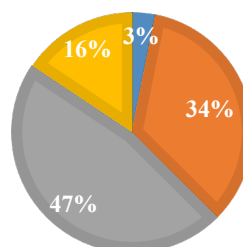
Materials utilitzats	
Opcions	Respostes
Power Points	16
Campus Virtual	16
Fotocòpies	11
Diccionaris	10
Text Llatí	9
Gramàtiques	7
Webs, blocs	6
Manuals	3
Imatges/mapes	2

Taula 30 Pregunta 10: qüestionari alumnes_UAB 1r

A la pregunta 11, el 16% dels alumnes respon que se senten molt motivats amb les activitats d'aprenentatge que els són plantejades. El 47% expressen estar força motivats. El 34% diu estar-ho poc, i el 3% afirma no estar-ho gens.

11. ET MOTIVEN ELS EXERCICIS/TEXTOS PLANTEJATS?

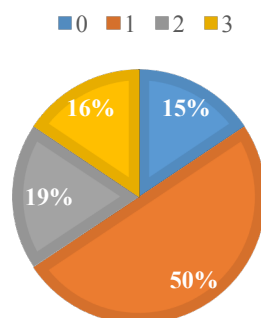
■ 0 ■ 1 ■ 2 ■ 3

Gràfic 99 Pregunta 11: qüestionari alumnes_UAB 1r

La opinió que tenen els alumnes respecte de la seva participació durant la classe es bastant variada. El 50% de l'alumnat afirma participar-hi molt poc. I el 15% diu no participar-hi gens. D'altra banda hi ha el 19% que diu participar força i el 16% que afirma participar molt. És a dir, hi ha 11 alumnes que estan realment actius durant la classe i 21 alumnes que diuen estar més passius.

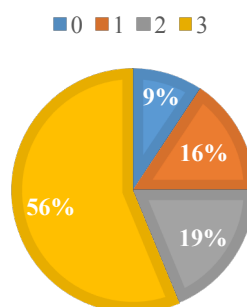
12. PARTICIPES DURANT LA CLASSE?

Gràfic 100 Pregunta 12: qüestionari alumnes_UAB 1r

A la pregunta número 13, el 56% dels alumnes respon que els agradaria molt aprendre a parlar llatí. El 19% d'ells també afirma que els agradaria força (2/3). Hi ha un 16% que no li agradaria gaire i un 9% que no li agradaria gens (3/3).

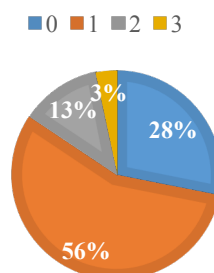
13. T'AGRADARIA APRENDRE A PARLAR LLATÍ?

Gràfic 101 Pregunta 13: qüestionari alumnes_UAB 1r

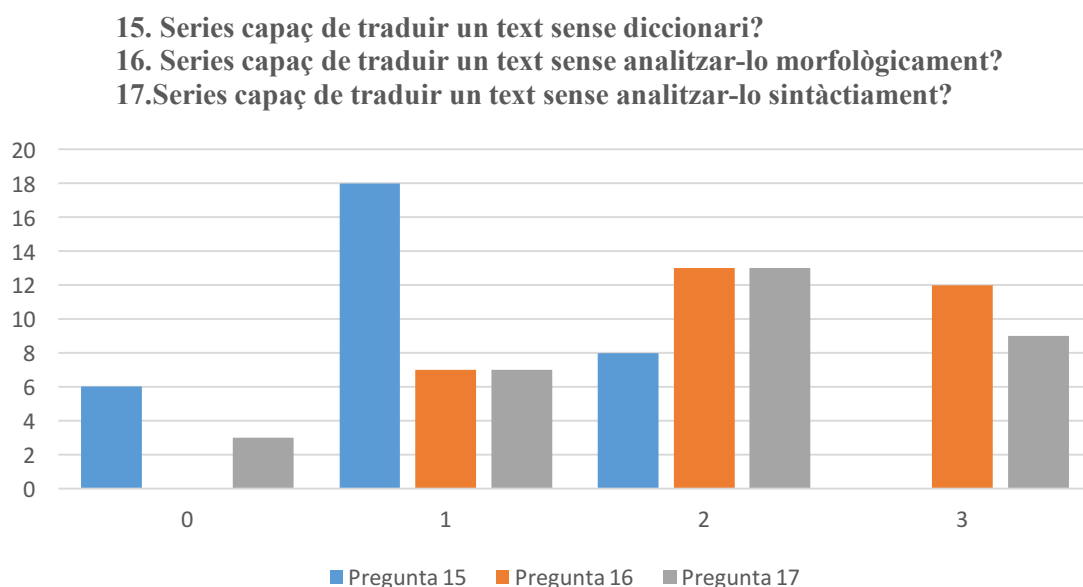
Tot i que els agradaria aprendre a parlar llatí de manera oral, molts d'ells afirmen que no serien gens capaços d'entendre'l (28%). El 56% afirma que gairebé no el podria entendre en cas de sentir parlar llatí. Només hi ha un 3%, és a dir, un alumne que diu que podria entendre llatí de manera oral perfectament. El 13% restant expressa que podria entendre'l força bé (2/3).

14. CREUS QUE PODRIES ENTENDRE EL LLATÍ DE MANERA ORAL ACTUALMENT?

Gràfic 102 Pregunta 14: qüestionari alumnes_UAB 1r

Les següents preguntes (15, 16 i 17) han estat comparades en un mateix gràfic per veure quant són de capaços els alumnes de traduir un text sense utilitzar diccionari (pregunta 15), sense fer anàlisi morfològica (pregunta 16) o sense fer anàlisi sintàctica (pregunta 17). Amb el gràfic veiem que la majoria d'alumnes (18) responen que serien molt poc capaços d'enfrontar-se a un text sense diccionari. A més, n'hi ha 6 que reconeixen ser totalment incapaços de fer-ho sense diccionari i no hi ha cap alumne que es declari amb les capacitats suficients per traduir un text totalment segur (3/3) sense aquesta eina. N'hi ha 8 que diuen que ho podria fent bastant bé (2/3). Pel que fa a l'anàlisi morfològica, sembla ser que sigui el més prescindible, ja que no hi ha cap alumne que es declari totalment incapaç de traduir sense fer aquesta anàlisi i la majoria d'alumnes (25/32) es situen entre el 2 i el 3 sobre 3. L'anàlisi sintàctica també podria ser prescindible per a força alumnes, tot i que n'hi ha tres que reconeixen ser totalment incapaços i 7 que els seria una tasca difícil. En canvi, n'hi ha tretze que ho podrien fer bastant bé i nou que afirmen no tenir cap dificultat en traduir sense anàlisi sintàctica. Aquest és el gràfic:

Gràfic 103 Pregunta 15, 16 i 17: qüestionari alumnes_UAB 1r

2.4.1.10 Estudis clàssics UAB: Tercer curs

A tercer curs del grau d'Estudis Clàssics, la UAB ofereix com a formació obligatòria l'assignatura anomenada Lírica Llatina. A l'aula de 3r hi ha 14 alumnes³¹: 9 noies i 5 nois. Sis dels catorze estudiants són de grau combinat i els 8 restants pertanyen al grau pur de clàssiques. La seva procedència molt variada es pot observar en la següent taula:

Comarca	
Opcions	Respostes
Barcelonès	3
Bages	2
Ripollès	1
Vallès Occidental	1
Baix Llobregat	1
Maresme	1
Vallès Oriental	1
Escaldes	1
Gironès	1
La Safor	1
La Selva	1

Taula 31 Comparques: qüestionari alumnes_UAB 3r

Els estudiants de 3r expliquen els motius pels quals van decidir d'estudiar llatí a nivell universitari. Onze d'ells utilitzen la paraula “passió” (o algun dels seus sinònims) per la cultura i la llengua clàssica o per les clàssiques en general. Tres d'ells esmenten al professor o professora que van tenir a l'institut, el qual els va animar o influenciar en la seva decisió. Dos alumnes diuen que era la assignatura que més els agradava a batxillerat. Un alumne diu que va decidir d'estudiar clàssiques perquè era l'únic que li agradava. Un altre comenta que era el que la seva mare havia estudiat i, per tant, el va guiar en la seva decisió. L'altre afirma que li agraden les llengües i que per això estudia llatí. Vegem la taula següent:

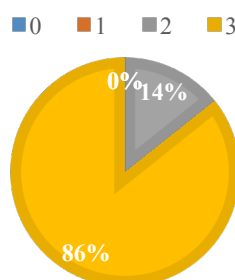
³¹ Consulteu Annex N, per veure els resultats en gràfics (percentatges) i taules (nombres absoluts) de totes les preguntes del qüestionari.

1. Per què vas decidir d'estudiar clàssiques?	
Opcions	Respostes
Passió per la cultura i la llengua/les clàssiques	11
Gràcies als professors de l'institut	3
Assignatura que més em va agradar a Batxillerat	2
L'únic que m'agradava	1
La meva mare la va estudiar	1
M'agraden les llengües	1

Taula 32 Pregunta 1: qüestionari alumnes UAB 3r

Amb la segona pregunta podem saber quant els agrada el llatí en una escala valorativa entre 0 i 3. A la gran majoria, al 86% dels alumnes els agrada molt aprendre llatí (3/3). A la resta els agrada bastant (2/3).

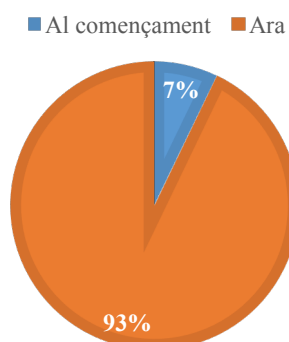
2. T'AGRADA APRENDRE LLATÍ?

Gràfic 104 Pregunta 2: qüestionari alumnes_UAB 3r

Amb la 3a pregunta podem veure si als alumnes els agradava més quan van tenir un primer contacte amb la llengua o ara, que ja porten 3 anys d'estudi universitari i han profunditzat molt en el llatí. Veiem que al 93% dels estudiants els agrada més ara, havent conegut gairebé totes les facetes que té el llatí. Només al 7% el qual correspon a 1 alumne, li agradava més abans.

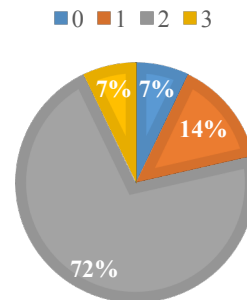
3. T'AGRADAVA MÉS QUAN VAS TENIR UN PRIMER CONTACTE AMB AQUESTA LLENGUA O ARA?

Gràfic 105 Pregunta 3: qüestionari alumnes_UAB 3r

Fent memòria de com es van sentir durant el primer any d'universitat quan es van trobar amb companys que provenien de centres diferents, amb realitats diferents i amb nivells d'aprenentatge diferents, el 72% dels alumnes expliquen que es van veure prou preparats per seguir amb el grau

4. ET SENTIES EL SUFICIENTMENT PREPARAT QUAN VAS COMENÇAR EL GRAU?

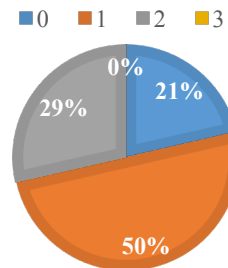

Gràfic 106 Pregunta 4: qüestionari alumnes_UAB 3r

universitari. El 7% d'ells se sentia molt preparat, però en canvi, també el 7% no se sentia gens preparat i el 14%, se sentia poc preparat.

Per saber com veien el seu nivell en relació amb els seus companys de classe, es va formular la cinquena pregunta. El 21% no se sentia en gens de desnivell dels seus companys, per tant, es veia en igualtat de condicions. El 50% dels alumnes se sentia en poc desnivell, és a dir, veia les seves condicions gairebé igualades a les dels seus companys. El 29% dels alumnes sí que se sentien en força desnivell.

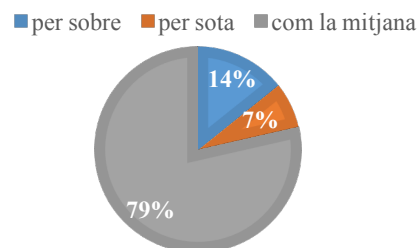
5. ET SENTIES EN DESNIVELL RESPECTE DELS TEUS COMPANYS?

Gràfic 107 Pregunta 5: qüestionari alumnes_UAB 3r

Per saber si aquest desnivell era positiu o negatiu, es va formular la sisena pregunta. El 79% es veia com la mitjana, per tant, no veuria gaire desnivell amb els seus companys. El 14% d'ells es veien per sobre i el 7% restant es veia per sota de la mitjana.

6. EN CAS AFIRMATIU, CREUS QUE ESTAVES PER SOBRE, PER SOTA O COM LA MITJANA DE LA TEVA CLASSE?

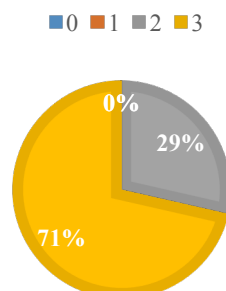

Gràfic 108 Pregunta 6: qüestionari alumnes_UAB 3r

Amb la setena pregunta veiem que a tots els agraden entre bastant i molt les classes de llatí. Al 71% li agraden molt i al 29% li agraden força. No hi ha ningú que valori entre 0 i 1 aquesta pregunta.

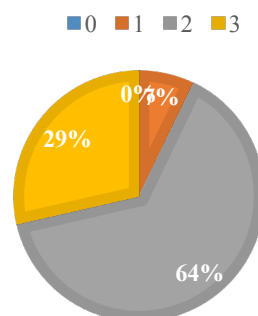
7. T'AGRADEN LES CLASSES DE LLATÍ?

Gràfic 109 Pregunta 7: qüestionari alumnes_UAB 3r

Tot i que a tots els agraden força les classes de llatí, hi ha un 7% dels alumnes que li agrada poc com s'ensenya aquesta llengua antiga a la universitat. En canvi, al 29% dels alumnes els agrada molt (3/3) i al 64% els agrada bastant (2/3).

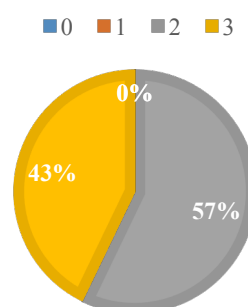
8. T'AGRADA COM S'ENSENYA LLATÍ A LA UNIVERSITAT?

Gràfic 110 Pregunta 8: qüestionari alumnes_UAB 3r

Gràcies a la novena pregunta veiem que l'alumnat té la sensació d'aprendre durant una classe de llatí, ja que no hi ha ningú que respongui amb un 0 o un 1 sobre 3. El 43% pensa que aprèn molt i el 57% pensa que aprèn força.

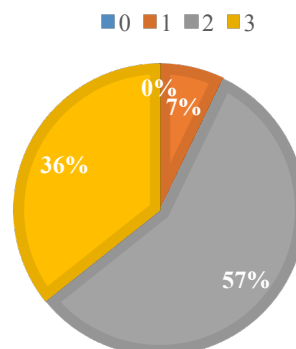
9. CREUS QUE APRENS DURANT LES CLASSES DE LLATÍ?

Gràfic 111 Pregunta 9: qüestionari alumnes_UAB 3r

Quant als materials que els són proporcionats, el 57% dels alumnes creu que els són força útils (2/3) i 36% afirma que li són molt útils. En canvi, hi ha un 7% de l'alumnat que diu que no els són gaire profitosos.

10. ET SÓN ÚTILS ELS MATERIALS QUE S'UTILITZEN?

Gràfic 112 Pregunta 10: qüestionari alumnes_UAB 3r

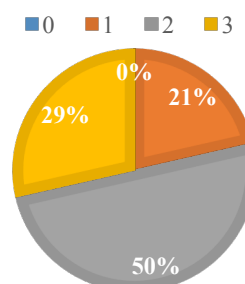
Com a materials esmenten, sobretot, el diccionari (11 alumnes). També fan referència a llibres i manuals (7 alumnes), a les gramàtiques, els articles (5 alumnes), etc. Tots aquests materials es poden observar a la següent taula.

Materials utilitzats	
Opcions	Respostes
Diccionari	11
Llibres i Manuals	7
Gramàtiques	5
Articles	5
Power Point	3
Edicions Bilingües	3
Enllaços Web	2
Textos	2
Fotocòpies	1

Taula 33 Pregunta 10: qüestionari alumnes_UAB 3r

Amb la pregunta 11 podem saber si l'alumnat se sent motivat amb les activitats que ha de fer perquè sigui efectiu el seu aprenentatge. El 50% afirma estar bastant motivat (2/3) amb els exercicis o textos plantejats. En canvi, el 21% diu estar-ho poc (1/3). Altrament, 29% ho està molt (3/3).

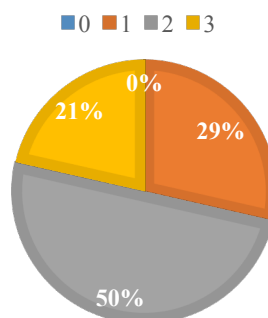
11. ET MOTIVEN ELS EXERCICIS/TEXTOS PLANTEJATS?

Gràfic 113 Pregunta 11: qüestionari alumnes_UAB 3r

Sobre la participació durant la classe, el 29% reconeix participar poc (1/3). Degut al fet que són classes essencialment pràctiques, no hi ha cap alumne que hagi dit que no hi participa gens. Tot i això, només tres alumnes de 14 reconeixen participar sempre (3/3). El 50% d'aquests alumnes diu que participa bastant (2/3).

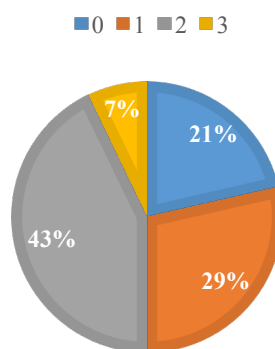
12. PARTICIPES DURANT LA CLASSE?

Gràfic 114 Pregunta 12: qüestionari alumnes_UAB 3r

Quant al seu interès per aprendre a parlar llatí, el 21% de l'alumnat expressa que no li agradaria gens aprendre'l de manera oral. El 29% diu que no li agradaria especialment aprendre'n. El 43% d'ells mostra un interès especial per adquirir l'habilitat d'expressar-se oralment en llatí. Només a un alumne li agradaria molt.

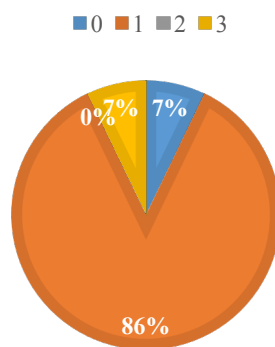
13. T'AGRADARIA APRENDRE A PARLAR LLATÍ?

Gràfic 115 Pregunta 13: qüestionari alumnes_UAB 3r

Amb els resultats de la pregunta número 14 podem apreciar que el 86% dels alumnes es veuen poc capaços d'entendre llatí de manera oral. En canvi, hi ha un alumne que afirma veure completament capaç de fer-ho. Per contra, un altre alumne diu no ser-ho gens de capaç.

14. CREUS QUE PODRIES ENTENDRE EL LLATÍ DE MANERA ORAL ACTUALMENT?

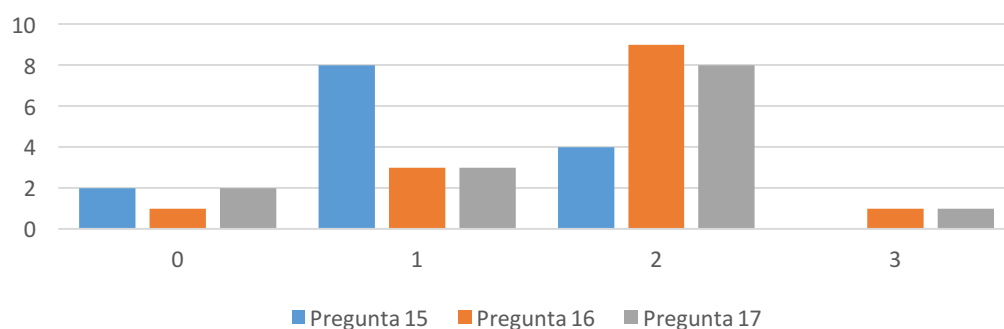
Gràfic 116 Pregunta 14: qüestionari alumnes_UAB 3r

Amb les preguntes 15, 16 i 17 es pot apreciar la capacitat que tenen els alumnes per traduir un text sense les eines del tipus diccionari, anàlisi morfològica i anàlisi sintàctica. Amb aquest gràfic comparatiu podem apreciar quina és l'eina que més es fa falta en el moment de la traducció o la seva capacitat de prescindir d'aquestes eines. La major part d'alumnes (8) es veu poc capaç de traduir sense utilitzar el diccionari. Pel que fa a l'anàlisi morfològica, la major part dels alumnes (9) diuen ser força capaços de traduir un text prescindint d'aquesta pràctica. Vuit alumnes diuen ser capaços de traduir sense fer l'anàlisi sintàctica. Només hi ha un alumne que digui ser totalment capaç de traduir sense anàlisi morfològica i també un, sense anàlisi sintàctica. A la part contrària, trobem a 2 alumnes que diuen ser totalment incapaços d'enfrontar-se a un text sense diccionari; 1 sense anàlisi morfològica i dos sense anàlisi sintàctica. Totes aquestes dades es poden apreciar al següent gràfic:

15. Series capaç de traduir un text sense diccionari?

16. Series capaç de traduir un text sense analitzar-lo morfològicament?

17. Series capaç de traduir un text sense analitzar-lo sintàcticament?

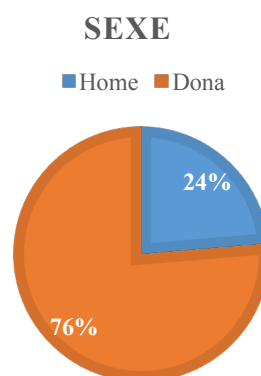

Gràfic 117 Pregunta 15, 16 i 17: qüestionari alumnes_UAB 3r

2.4.2 Anàlisi global dels alumnes de batxillerat

Per poder saber què pensen els alumnes de manera global s'han creat unes taules i gràfics³² agrupant els resultats extrets dels vuit instituts analitzats prèviament, tan dels centres catalans com dels centres no visitats (Mallorca i Madrid). Amb aquesta aproximació a les dades generals de tots els alumnes es podrà apreciar la visió que tenen de les classes de llatí i de la llengua llatina i es podran observar quines són les dades generalment més destacades.

Tal com observem al gràfic 117, d'un total de 93 alumnes de batxillerat, el 76% són dones i només el 24% són homes. És a dir, hi ha 71 noies i 22 nois, tots se situen entre els 16 i 20 anys.

Gràfic 118 Sexe: qüestionari alumnes_anàlisi global batxillerat

A la primera pregunta es preguntava el motiu pel qual van decidir d'estudiar llatí. Com que es tracta d'una pregunta de resposta oberta, cada alumne donava un motiu diferent. Tot i això, tots aquests motius es podien englobar en dues categories específiques: motivació instrumental o motivació integradora. Així doncs, emmarcant totes les seves respostes en aquestes dues opcions, aquests són els resultats que queden:

1. Per què vas decidir d'estudiar llatí?	
Opcions	Respostes
Motivació instrumental	53
Motivació integradora	67

Taula 34 Pregunta 1: qüestionari alumnes_anàlisi global batxillerat

---

³² Consulteu Annex O, per veure els resultats en gràfics (percentatges) i taules (nombres absoluts) de totes les preguntes del qüestionari.

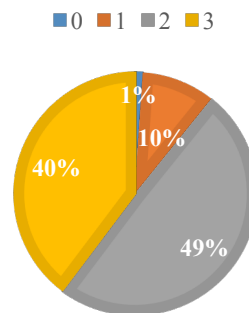
És a dir, una motivació industrial va fer decidir el 44% de l'alumnat, mentre que la motivació integradora va ser l'encarregada de fer que el 56% dels estudiants escollissin estudiar llengua llatina.

Amb la segona pregunta, el gust pel llatí es fa palès ben clarament. Al 40% li agrada molt (3/3). El 49% valora el seu gust pel llatí amb un 2/3. Així doncs, a la balança del sí hi ha un 89%. Per l'altra banda, al 10% li agrada poc (1/3) i només hi ha un alumne que declari que el llatí no li agrada gens.

Amb la tercera pregunta podem veure l'opinió general dels estudiants en relació amb el període que més els ha agradat el llatí: al principi, és a dir, quan van tenir un primer contacte amb la llengua o ara que ja tenen més experiència i la dificultat ha augmentat. Els resultats estan bastant igualats: el 53% prefereix el llatí ara que abans, mentre que el 47% totalment al contrari, el preferia al començament.

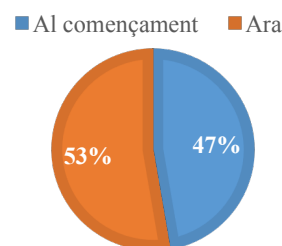
Amb la quarta pregunta obtenim uns resultats molt semblants als de la segona. El 95% dels alumnes afirmen que estan contents amb les classes de llatí. Més concretament, el 53% ho està 3/3 i el 42% 2/3. En

2. T'AGRADA APRENDRE LLATÍ?

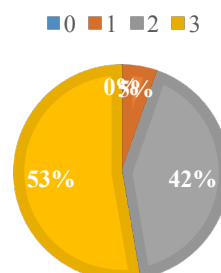
Gràfic 119 Pregunta 2: qüestionari alumnes_anàlisi global batxillerat

3. T'AGRADAVA MÉS QUAN VAS TENIR UN PRIMER CONTACTE AMB AQUESTA LLENGUA O ARA?

Gràfic 120 Pregunta 3: qüestionari alumnes_anàlisi global batxillerat

4. T'AGRADEN LES CLASSES DE LLATÍ?

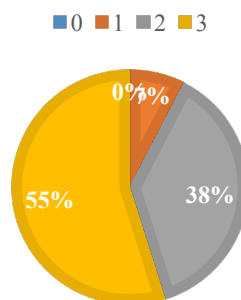

Gràfic 121 Pregunta 4: qüestionari alumnes_anàlisi global batxillerat

aquest cas no hi ha ningú que valori amb un 0 les classes però el 5% ho fa amb un 1.

La cinquena pregunta revela que la majoria pensa que aprèn durant les classes de llatí, és a dir, el 55% puntua 3/3. El 38% puntua amb la segona opció més alta l'aprenentatge durant una classe i hi ha un 7% que té la sensació d'aprendre poc (1/3).

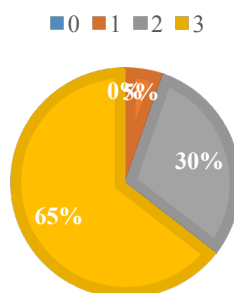
5. CREUS QUE APRENS DURANT LES CLASSES DE LLATÍ?

Gràfic 122 Pregunta 5: qüestionari alumnes_anàlisi global batxillerat

Amb la pregunta 6, el percentatge majoritari torna a sortir a la màxima puntuació. Hi ha un 65% de l'alumnat que creu que els materials utilitzats per a l'ensenyament i l'aprenentatge del llatí els són molt útils. Un 30% pensa que els són bastant útils (2/3) i, finalment, hi ha un baix percentatge que correspon a 1/3, el 5%.

6. ET SÓN ÚTILS ELS MATERIALS QUE S'UTILITZEN?

Gràfic 123 Pregunta 6: qüestionari alumnes_anàlisi global batxillerat

Igual com s'ha fet amb la pregunta número u, en aquesta sisena pregunta s'han recollit tots els resultats dels 93 alumnes i s'han emmarcat en 7 categories, les quals apareixen en la següent taula. D'aquesta manera, en una resposta oberta com és la sisena es pot apreciar més fàcilment quins són els materials més esmentats pels alumnes. Els materials que l'alumnat ha mencionat més cops són de caire digital. Dintre d'aquesta categoria entren les presentacions per part del professor amb Power Points, els vídeos didàctics, el joc *Kahoot* o *Hot Potatoes*, els blogs, el moodle, el llibre digital, la pissarra digital, etc. El segon material que ha sortit més cops en les respostes dels alumnes és el diccionari: un total de 57 persones l'esmenten. Els llibres són citats per gairebé la meitat dels alumnes. Dintre de la categoria de llibres hi ha els llibres de text i els llibres de lectura, és a dir, obres literàries. També són molt esmentats les fotocòpies i els dossiers. L'apèndix

gramatical és un gran aliat de 22 alumnes. També apareixen a la llista de materials els apunts propis que prenen durant la classe i que serveixen per estudiar i els textos que tradueixen. Així queda la taula de materials:

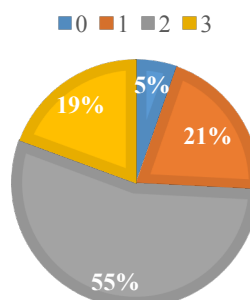
Materials utilitzats	
Opcions	Respostes
Recursos digitals	61
Diccionari	57
Llibres	45
Fotocòpies i Dossiers	43
Apèndix Gramatical	22
Apunts propis	15
Textos	8

Taula 35 Pregunta 6: qüestionari alumnes_anàlisi global batxillerat

Quant a la motivació que proporcionen els exercicis, els alumnes responen de manera més variada que a les anteriors preguntes. Només el 19% del total se sent totalment motivat amb les activitats proposades pel professor o professora. El 55% valora aquesta pregunta

amb un 2/3. Per tant, a la categoria del “sí” hi hauria un total de 69 alumnes de 93, és a dir, el 74%. D'altra banda, el 21% se sent poc motivat i el 5% es declara desmotivats quant als exercicis que se li ofereixen.

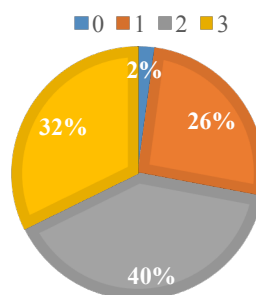
7. ET MOTIVEN ELS EXERCICIS PLANTEJATS?

Gràfic 124 Pregunta 7: qüestionari alumnes_anàlisi global batxillerat

Segons l'opinió dels alumnes, la participació durant la classe és bastant alta, ja que el 32% creu que participa constantment i el 40% pensa que està bastant actiu durant la classe. D'altra banda, hi

8. PARTICIPES DURANT LA CLASSE?

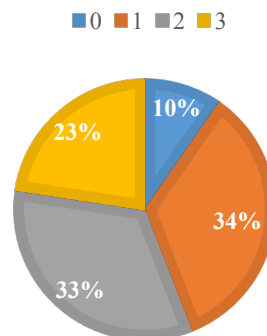
Gràfic 125 Pregunta 8: qüestionari alumnes_anàlisi global batxillerat

ha un 26% dels alumnes que reconeix participar poc, i només un 2% que diu no fer-ho gens.

Amb la novena pregunta veiem que hi ha un 23% del total d'alumnes a qui agradaria molt aprendre a parlar llatí. El 33% valora les seves ganexes per aprendre la llengua de manera oral amb un 2/3. Al 34% li agradaria poc i a la resta, al 10%, no li agradaria gens.

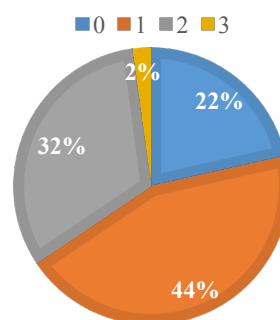
9. T'AGRADARIA APRENDRE A PARLAR LLATÍ?

Gràfic 126 Pregunta 9: qüestionari alumnes_anàlisi global batxillerat

La majoria dels alumnes opinen que podrien entendre el llatí de manera oral entre un 0 i un 1 sobre 3. És a dir, el 22% dels alumnes creu que no l'entendria gens, i el 44%, molt poc. A l'altra banda se situa el 2% que diu que el podria entendre al 100% sense cap tipus de problema i el 32% diu que se'n sortiria prou bé.

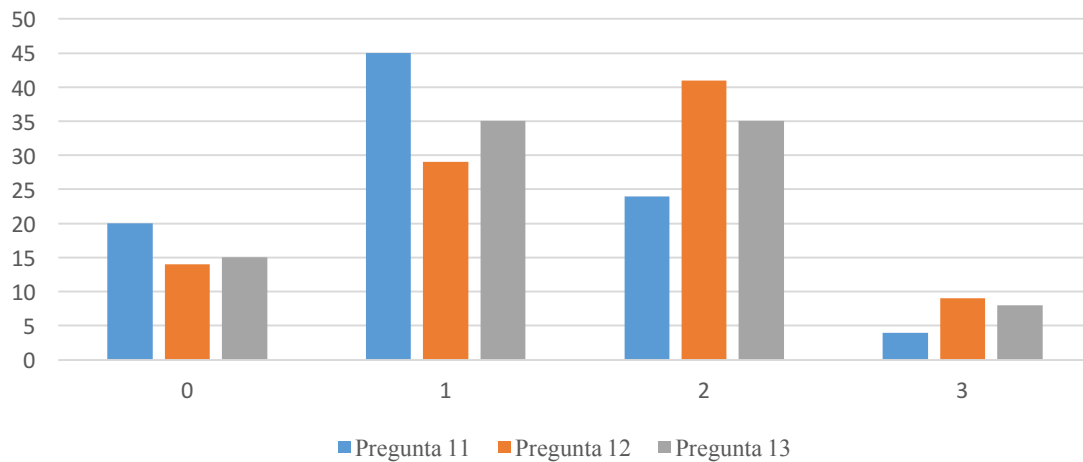
10. CREUS QUE PODRIES ENTENDRE EL LLATÍ DE MANERA ORAL ACTUALMENT?

Gràfic 127 Pregunta 10: qüestionari alumnes_anàlisi global batxillerat

En el cas de les preguntes 11, 12 i 13 s'ha creat el gràfic comparatiu. En global, les dades més baixes es recullen a l'opció 3/3, la qual cosa significa que hi ha molt pocs alumnes que se sentin totalment segurs de traduir sense utilitzar el diccionari i l'anàlisi morfosintàctica. La xifra individual més alta s'observa a l'opció 1/3 amb el diccionari, la qual cosa significa que 45 alumnes (gairebé la meitat d'ells) se senten poc capaços de traduir sense aquesta eina. Pel que fa a l'anàlisi morfològica, aquesta és la pregunta que s'ha valorat més alta: la major part dels alumnes escullen l'opció 2 i 3 sobre 3. Observant el gràfic, els resultats es veuen clars:

11. Series capaç de traduir un text sense diccionari?
 12. Series capaç de traduir un text sense analitzar-lo morfològicament?
 13. Series capaç de traduir un text sense analitzar-lo sintàcticament?

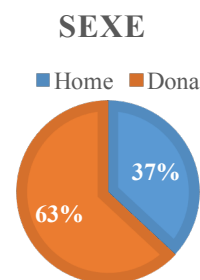

Gràfic 128 Pregunta 11, 12 i 13: qüestionari alumnes_anàlisi global batxillerat

2.4.3 Anàlisi global dels alumnes de la UAB

Per saber què pensen els alumnes de la UAB de manera global s'han creat unes taules i gràfics³³ agrupant els resultats extrets dels dos grups analitzats (primer i tercer curs). Aproximant-nos així als resultats extrets dels dos grups, podem apreciar de manera més assertiva la realitat dels estudiants de clàssiques de la Universitat Autònoma de Barcelona.

Han contestat al qüestionari un total de 46 alumnes: 29 són de gènere femení i la resta, masculí. Amb percentatge, aquestes dades equivalen a 63% de dones i 37% d'homes.

Gràfic 129 Sexe: qüestionari alumnes_anàlisi global UAB

³³ Consulteu Annex P, per veure els resultats en gràfics (percentatges) i taules (nombres absoluts) de totes les preguntes del qüestionari.

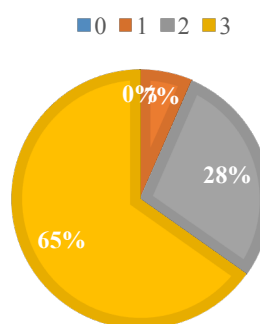
Amb la primera pregunta podem saber quin va ser el motiu que els va conduir a escollir estudiar un grau de clàssiques. En aquest cas, el 100% dels estudiants es mouen per una motivació integradora que té poc a veure amb els interessos laborals o econòmics. Totes les respostes han estat agrupades per poder crear una taula que representi els dos grups. Així doncs, veiem que al 68% dels estudiants, és a dir, 36 persones diuen que van decidir estudiar llatí perquè els interessa o apassiona la cultura greco-llatina. Aquesta i la resta de respostes, totes variades, es poden observar en la següent taula:

1. Per què vas decidir d'estudiar clàssiques?	
Opcions	Respostes
Interès per la cultura greco-romana	36
Per influència del professor de l'institut	7
Per vocació	4
Perquè vull ser professor	1
Perquè no vaig poder accedir a hispàniques	1
Perquè no em va agradar educació social	1
L'únic que m'agradava	1
La meva mare la va estudiar	1
M'agraden les llengües	1

Taula 36 Pregunta 1: qüestionari alumnes_anàlisi global UAB

A la segona pregunta, només hi ha 3 alumnes que responguin que els agrada poc aprendre llatí. A la banda contrària se situa la puntuació 3/3 amb un 65% de l'alumnat. El 28% afirma que li agrada bastant.

2. T'AGRADA APRENDRE LLATÍ?

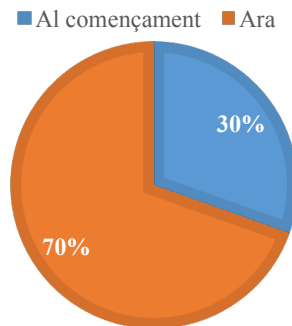

Gràfic 130 Pregunta 2: qüestionari alumnes_anàlisi global UAB

Aquests alumnes que ja són universitaris i porten o bé un any o bé tres anys estudiant llatí de manera més professional poden fer una valoració general del període en el qual els ha agradat més el llatí: ara que ja porten uns anys estudiant-lo i tenen experiència en la

matèria o abans, quan la dificultat era molt més baixa i els coneixements reduïts. El 70% afirma que li agrada més en l'actualitat, treballant-lo com es fa a nivell universitari. En canvi, hi ha un 30% a qui agradava més el llatí de principiant.

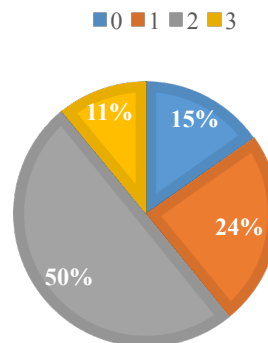
3. T'AGRADAVA MÉS QUAN VAS TENIR UN PRIMER CONTACTE AMB AQUESTA LLENGUA O ARA?

Gràfic 131 Pregunta 3: qüestionari alumnes_anàlisi global UAB

A la quarta pregunta veiem que l'11% dels alumnes se sentia totalment preparat per emprendre uns estudis universitaris en clàssiques. El 50% es veia bastant ben format. En canvi, el 24% diu que se sentia poc preparat i el 15% no gens.

4. ET SENTIES EL SUFICIENTMENT PREPARAT QUAN VAS COMENÇAR EL GRAU?

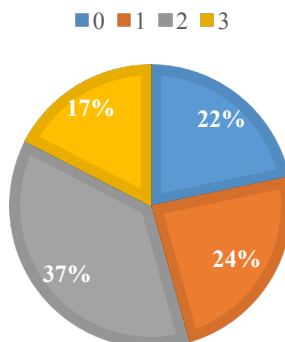

Gràfic 132 Pregunta 4: qüestionari alumnes_anàlisi global UAB

Quan es formula la cinquena pregunta, veiem que el 17% se sentia molt en desnivell respecte dels seus companys quan va començar. El 37% expressa que sentia un 2/3 de

desigualtat. A l'altra banda hi ha el 24% que va veure's en poc desnivell i el 22% que es veia molt desigualtat.

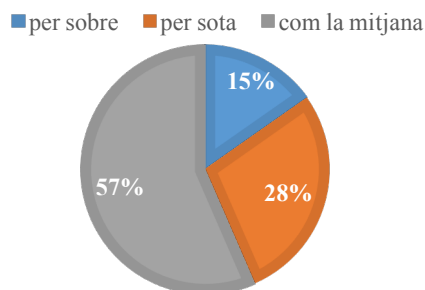
5. ET SENTIES EN DESNIVELL RESPECTE DELS TEUS COMPANYS?

Gràfic 133 Pregunta 5: qüestionari alumnes_anàlisi global UAB

Per saber si aquesta desigualtat comentada a la cinquena pregunta era per sobre dels companys, per sota o com la mitjana, es va formular la sisena pregunta. El 57% se sent com la mitjana. El 15% veia que tenia més capacitat o facilitat que els seus companys de classe i, en canvi, el 28% es veia per sota.

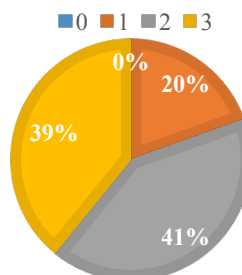
6. EN CAS AFIRMATIU, CREUS QUE ESTAVES PER SOBRE, PER SOTA O COM LA MITJANA DE LA TEVA CLASSE?

Gràfic 134 Pregunta 6: qüestionari alumnes_anàlisi global UAB

La major part de les respostes de la pregunta número 7 expressen que als alumnes les classes de llatí els agraden. Al 39% li agraden molt i al 41% li agraden bastant. En canvi, hi ha un 20% de l'alumnat que diu que li agraden poc.

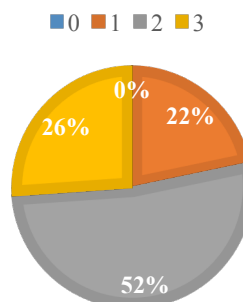
7. T'AGRADEN LES CLASSES DE LLATÍ?

Gràfic 135 Pregunta 7: qüestionari alumnes_anàlisi global UAB

Com que aquests alumnes poden fer la comparativa entre l'ensenyament secundari i l'universitari, se'ls va formular la vuitena pregunta. D'aquí se'n pot treure que al 26% li agrada molt com s'ensenya llatí a la universitat, i al 52% li agrada bastant. En canvi, al 22% no li acaben d'agradar gaire.

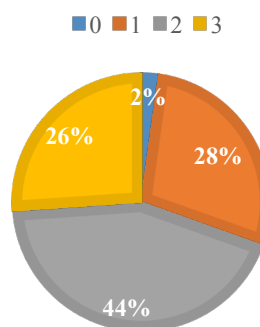
8. T'AGRADA COM S'ENSENYA LLATÍ A LA UNIVERSITAT?

Gràfic 136 Pregunta 8: qüestionari alumnes_anàlisi global UAB

El 26% de les respostes de la novena pregunta són a l'opció 3/3, és a dir, aquests estudiants creuen que aprenen molt durant les classes. El 44% escull l'opció 2/3. El 28% diu que no li agraden gaire i el 2%, gens.

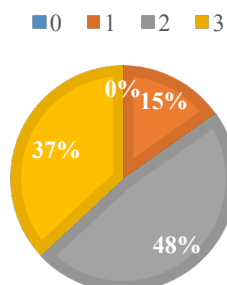
9. CREUS QUE APRENS DURANT LES CLASSES DE LLATÍ?

Gràfic 137 Pregunta 9: qüestionari alumnes_anàlisi global UAB

Amb la pregunta 10 veiem que al 84% dels alumnes li són útils els materials que s'utilitzen per fer efectiu l'ensenyament i l'aprenentatge de la llengua llatina: al 37% molt i al 48% bastant. En canvi, el 15% d'ells pensen que són poc útils.

10. ET SÓN ÚTILS ELS MATERIALS QUE S'UTILITZEN?

Gràfic 138 Pregunta 10: qüestionari alumnes_anàlisi global UAB

D'aquests materials dels quals han valorat la seva funció en el seu aprenentatge, n'han esmentat alguns. La majoria citen al diccionari. També es molt esmentat el Power Point, els llibres, manuals o articles, les fotocòpies, els textos, les gramàtiques, etc. Tots estan a la següent taula:

Materials utilitzats	
Opcions	Respostes
Power Points	19
Campus Virtual	16
Fotocopies	12
Diccionaris	21
Text Llatí	11
Gramàtiques	12
Webs, blogs	8
Llibres, manuals, articles	18
Imatges/mapes	2

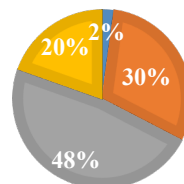
Taula 37 Pregunta 6: qüestionari alumnes

El major percentatge (48%) en relació amb la motivació dels exercicis ho valora amb un 2/3. La puntuació màxima és valorada pel 20% dels estudiants. Hi ha un 30% que pensa que les activitats el motiven poc. I hi ha un 2% que no se sent gens motivat.

A la pregunta 12, la major part de les preguntes se situen entre el 0 i 1 sobre tres. Hi ha un 11% que diu no participar gens i el 44% que diu participar poc. A l'altra banda, a la balança del sí, hi ha un 17% dels alumnes que afirma participar molt i el 28% que diu que ho fa bastant.

11. ET MOTIVEN ELS EXERCICIS/TEXTOS PLANTEJATS?

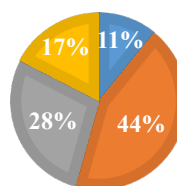
■ 0 ■ 1 ■ 2 ■ 3

12. PARTICIPES DURANT LA CLASSE?

B

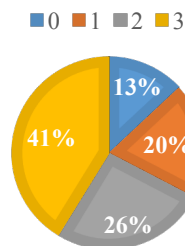
■ 0 ■ 1 ■ 2 ■ 3

Gràfic 140 Pregunta 12: qüestionari alumnes_anàlisi global UAB

A nivell universitari, la major part dels alumnes afirma que els agradaria molt aprendre a parlar llatí, concretament al 56%. El 19% diu que li agradaria bastant. En canvi, al 9% no li faria cap il·lusió i al 16% poca.

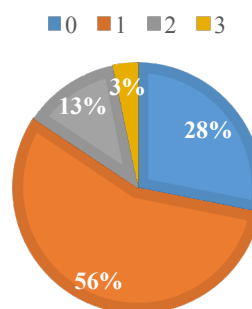
13. T'AGRADARIA APRENDRE A PARLAR LLATÍ?

Gràfic 141 Pregunta 13: qüestionari alumnes_anàlisi global UAB

També a nivell universitari, la major part dels alumnes diu que no serien capaços d'entendre el llatí de manera oral. Més concretament, el 28% diu que no ho seria gens i el 56% ho seria poc. Hi ha un 3%, que correspon a un sol alumne, s'atreveix a dir que no tindria cap tipus de dificultat de comprendre'l i el 13% diu que podria entendre'l bastant.

14. CREUS QUE PODRIES ENTENDRE EL LLATÍ DE MANERA ORAL ACTUALMENT?

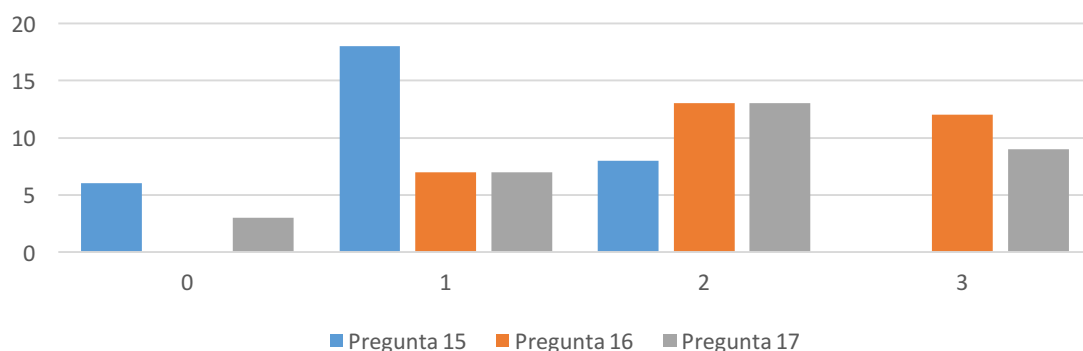
Gràfic 142 Pregunta 14: qüestionari alumnes_anàlisi global UAB

En les preguntes 15, 16 i 17 la

xifra que sobresurt més és la que té a veure amb el diccionari. Hi ha 18 alumnes que diuen ser poc capaços de traduir un text sense aquesta eina. I, seguint amb la mateixa eina, no hi ha ningú que es vegi capacitat per traduir un text sense consultar-lo gens. En canvi, pel que fa a l'anàlisi morfològica, no hi ha ningú que hagi dit que no seria gens capaç de fer-ho. Tot i aquests resultats individuals, la xifra total més baixa es registra a l'opció 0/3, la qual cosa significa que els alumnes de la universitat no se senten totalment lligats a les eines de traducció. Totes les dades es poden veure al següent gràfic de barres comparatiu:

15. Series capaç de traduir un text sense diccionari?
 16. Series capaç de traduir un text sense analitzar-lo morfològicament?
 17. Series capaç de traduir un text sense analitzar-lo sintàcticament?

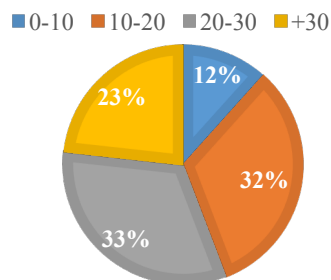
Gràfic 143 Pregunta 15, 16 i 17: qüestionari alumnes_anàlisi global UAB

2.4.4 Anàlisi del qüestionari dels professors

Els professors de cada institut visitat han contestat a un qüestionari on han expressat la seva opinió i el seu punt de vista quant a l'ensenyament del llatí. Aquest mateix formulari també ha estat contestat per molts altres professors de Catalunya, els quals el van poder realitzar a partir d'un enllaç web que els dirigia a un qüestionari amb les mateixes preguntes que contestaven els professors dels instituts visitats. Amb totes les seves respostes s'han creat taules i gràfics, les quals es poden consultar a l'Annex Q. Així doncs, amb tot, s'han recollit dades d'un total de 43 professors (30 dones i 13 homes). El 93% d'ells van estudiar filologia clàssica, alguns en l'especialitat de grec, altres, de llatí, i alguns d'ells van estudiar màster i doctorat. El 30% d'ells ensenyen a la comarca del Barcelonès, però també n'hi ha que ho fan al Maresme, Vallès Occidental, Vallès Oriental, Segrià, Tarragonès, etc.

Aquests professors van indicar quants anys feia que es dedicaven a l'ensenyament. Només hi ha un 12% que hagi començat fa menys de 10 anys. La major part d'ells es concentren entre els 10-20 i 20-30 anys de docència. Hi ha un 23% que fa més de 30 anys que es dedica a l'ensenyament.

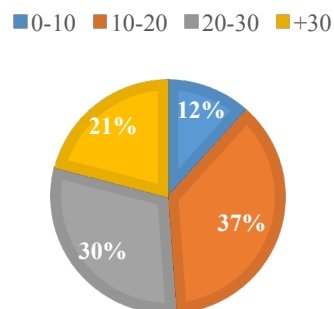
ANYS DEDICATS A L'ENSENYAMENT

Gràfic 144 Anys dedicats a l'ensenyament: qüestionari professors

Resulta un gràfic bastant semblant quan els professors indiquen els anys que fa que es dediquen a l'ensenyament del llatí específicament. En nombres absoluts, hi ha dos professors més que s'han dedicat entre 10 i 20 anys a l'ensenyament del llatí en concret. N'hi ha un més que

ANYS DEDICATS A L'ENSENYAMENT DEL LLATÍ

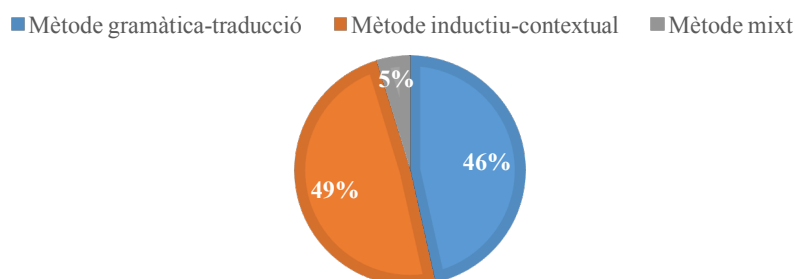
Gràfic 145 Anys dedicats a l'ensenyament del llatí: qüestionari professors

s'ha dedicat entre 20 i 30 anys i un menys que s'hagi dedicat més de trenta anys. Així queden els percentatges.

Tot i que la primera pregunta era de resposta oberta, totes les seves respostes s'han pogut agrupar en tres categories: mètode gramàtica-traducció, mètode inductiu-contextual, mètode mixt, el qual correspon al que van dissenyar els professors Alberich, Carbonell i Matas³⁴. El 49% dels professors ensenyen llatí seguint un mètode inductiu-contextual, mentre que l'altre 46% ho fa de manera tradicional. El mètode mixt el segueixen un 5% de professors.

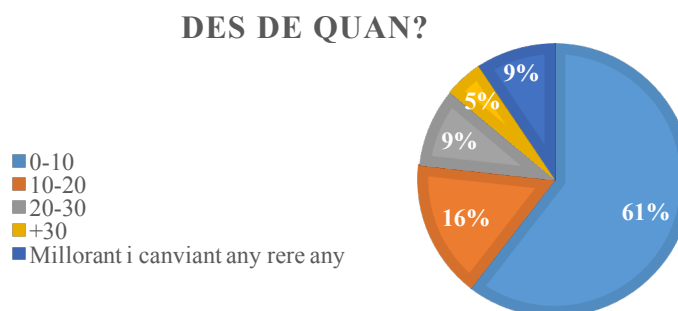
³⁴ Alberich, Joan, Carbonell, Joan i Matas, Bàrbara. *Llatí I*. Barcelona: Castellnou Edicions, 1997

1. QUIN MÈTODE UTILITZA PER ENSENYAR LLATÍ?

Gràfic 146 Pregunta 1: qüestionari professors

Molts dels professors fa relativament pocs anys que utilitza el mètode indicat. El 61% de tots els professors diu que fa relativament poc (entre 0 i 10 anys) que utilitza el mètode que està fent en l'actualitat. El 16% diu que fa més de 10 anys però menys de 20. Hi ha un 9% d'ells que diu que fa entre 20 i 30 anys que l'utilitza, i un 5% que en fa més de 30. Hi ha un 9% que afirma estar-lo millorant i renovant any rere any.

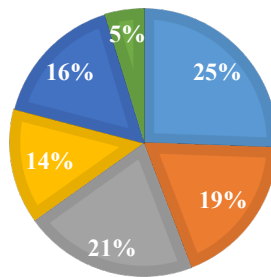
Gràfic 147 Pregunta 1.1: qüestionari professors

El 25% dels professors diu haver conegut el mètode a partir d'altres companys amb els quals comparteixen experiències de feina. El 21% diu haver-ho fet en conferències sobre

didàctica llatina com les que tenen lloc a la UAB³⁵, a Tarragona³⁶ o a Mèrida³⁷. Un altre 19% diu que està ensenyant llatí amb el mateix mètode que ell o ella va aprendre. També n'hi ha que han innovat a partir dels coneixements i de la informació que ha trobat navegant per internet i d'altres que l'han elaborat progressivament, ja sigui sols o amb un equip docent.

2. COM VA CONÈIXER EL MÈTODE?

■ Experiències compartides d'altres companys? ■ El que em van ensenyar
 ■ Conferències (UAB, Tgn, Mèrida) ■ Internet
 ■ Elaborat progressivament ■ Elaborat amb equip docent

Gràfic 148 Pregunta 2: qüestionari professors

La tercera pregunta demanava als professors que diguessin quins punts forts tenia el mètode que utilitzaven per ensenyar llatí. Tot el que els professors han esmentat s'ha anotat en les següents taules, les quals estan distribuïdes en els diferents mètodes que havien esmentat a la primera pregunta:

---

³⁵ Paideia. Trobada de didàctica dels estudis clàssics: <http://pagines.uab.cat/iceclassiques/paideia> [Data de consulta: 18/05/2017]

³⁶ Jornades de didàctica de llengües clàssiques: <http://www.cdl.cat/cursos-i-activitats?of=407> [Data de consulta: 18/05/2017]

³⁷ Jornades de cultura clàssica: <http://www.culturaclasica.com/?q=jornadas> [Data de consulta: 18/05/2017]

Punts Forts: mètode inductiu-contextual
Augment de l'interès i del vocabulari
Capacitat d'ampliació de vocabulari i gran facilitat de fixació de la gramàtica en context. Rapidesa en la comprensió de textos sense la necessitat de traduir-los
Aprenentatge similar a llengua viva.
Atreu alumnes; l'aprenentatge és natural
Hi ha molts recursos i activitats els quals s'adapten a la diversitat de l'aula
La immersió lingüística; poder practicar la competència oral
Els alumnes aprenen llatí, no gramàtica, i se'ls mostra el llatí com una llengua viva i no com unes normes que s'han d'aprendre
Els alumnes no es perden. La Gramàtica es progressiva. La història és contínua; així els alumnes entenen i es situen ràpidament en el context.
Mètode deductiu, treball oral.
Aprenentatge natural de la llengua
És més amè i atractiu per als alumnes. Aprenen a llegir i entendre el llatí.
Incorporació de vocabulari i estructures de forma progressiva. La base és el text, no frases soltes.
Els alumnes aprenen molt més llatí que amb el mètode tradicional; les notes a les PAU són més altes. Als alumnes els agrada moltíssim perquè veuen que són capaços de fer totes les competències, no només la part escrita i la traducció. A més a més, per al professor també és millor, perquè resulta més motivador per als alumnes i això fa que el professor estigui més motivat també.
Desenvolupa la intuïció, permet ràpidament progressar en l'aprenentatge i afegir-se al grup classe (noves incorporacions a 1r i a 2n). Fa perdre la por a enfrontar-se a un text llarg de llatí.

Taula 38 Pregunta 3: qüestionari professors_mètode inductiu-contextual

Punts Forts: mètode gramàtica-traducció
Milloren molt en sintaxi i els ajuda a treure millors notes de català i castellà.
Treballen molt sintaxi i el temari de les PAU
Aprenentatge gramatical sòlid
Poden treballar i enfortir els conceptes bàsics que tenen de morfologia, sintaxi, derivació i composició, alhora que els ofereix una mecànica clara i ordenada.
És més fàcil trobar material
Reforç de la morfologia
Anàlisi sintàctica, reforç a les altres assignatures de llengua (català, castellà, francès, etc.)

Taula 39 Pregunta 3: qüestionari professors_mètode inductiu-contextual

Punts Forts: mètode mixt
Ordre, sistematització, ús de textos reals (que permet introduir civilització, però també literatura), bona preparació per a les PAU.
Evita frases sense sentit del tipus "El senyor estima les cabretes", posa en contacte directe l'alumne amb el món romà, ja que són textos originals. És científic pel que fa a la gramàtica i no memorístic.
Moltes activitats per escollir. Mètode diferent del tradicional /declinacions, ja que es treballa sobre temes.
Claredat en l'explicació i, per tant, fàcil comprensió dels paradigmes gramaticals. El tipus d'exercicis, sobretot els relacionats amb el pas del llatí al català.

Taula 40 Pregunta 3: qüestionari professors_mètode mixt

Els professors, després d'esmentar els punts forts del mètode que utilitzen, van enumerar els punts febles que veien en el seu sistema didàctic. En aquest cas, també s'han recollit totes les respostes més significatives i s'han classificat segons el mètode:

Punts Febles: mètode inductiu-contextual
Necessitat de fer traducció per a les PAU
Els temps verbals s'introdueixen tard
Cal una dedicació força intensa per part de l'alumnat
És un mètode lent
Capítols massa llargs per arribar a <i>Roma Aeterna</i> .
Manca de cultura
Repetició
Sintaxi
Requereix un canvi de mentalitat de 180° per part del professor
És gairebé impossible arribar a completar-lo
És molt necessària la formació per part del professor
És difícil parlar llatí tota l'hora
Capítols massa llargs
Si no llegeixen molt i s'hi fixen bé (no sols amb la historieta), no acaben d'assolir les estructures gramaticals de la llengua llatina. Els costa molt passar del llatí viu al llatí de l'examen PAU.

Taula 41 Pregunta 3: qüestionari professors_mètode inductiu-contextual

Punts Febles: mètode gramàtica-traducció
La memorització pot resultar feixuga per a alguns alumnes.
És difícil compensar la manca de coneixements previs de llengua catalana o castellana a l'hora d'ensenyar llatí. Sempre has de començar explicant estructures i morfologia que teòricament ja haurien de saber, i això no hi ha mètode que ho solucioni.
Aprenen poc vocabulari.
No permet aprendre la llengua com un vehicle de comunicació i dificulta la lectura dels textos clàssics en la seva llengua original.

Els alumnes no aprenen llatí, només gramàtica llatina.
La lentitud en el procés de l'aprenentatge.
De vegades es poc engrescador.

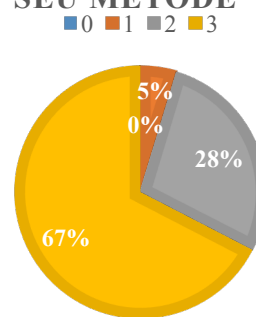
Taula 42 Pregunta 3: qüestionari professors_mètode gramàtica-traducció

Punts Febles: mètode mixt
El mètode necessita una revisió per baixar el nivell i adaptar-lo a les necessitats actuals de l'alumnat
Els punts febles són els textos a traduir i el fet que a l'alumnat li costa memoritzar els paradigmes si només s'expliquen amb el mètode horitzontal

Taula 43 Pregunta 3: qüestionari professors_mètode mixt

Amb la cinquena pregunta es pot copsar el grau de satisfacció que tenen els professors en referència al seu mètode. El 67% d'ells ho està molt i no hi ha ningú que digui que no ho estigui gens. El 28% d'ells valora la seva satisfacció amb un 2/3 i només el 5% diu estar-ho poc.

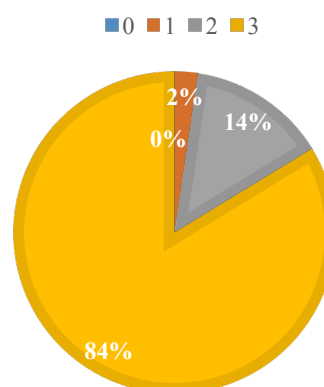
5. GRAU DE SATISFACCIÓ DEL SEU MÈTODE

Gràfic 149 Pregunta 5: qüestionari professors

La gran majoria diu estar molt motivat amb el mètode que utilitza. Concretament, són el 84% els que puntuen amb un 3/3 aquesta motivació. Hi ha un 14% que ho està bastant de motivat, i l'altre 2% ho està poc. No hi ha cap representació en la puntuació 0/3.

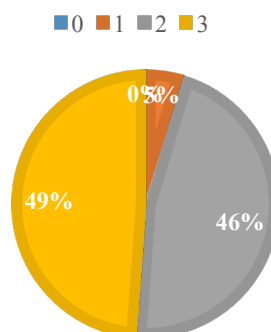
6. EL MOTIVA?

Gràfic 150 Pregunta 6: qüestionari professors

Majoritàriament (49%), els professors creuen que els alumnes se senten molt motivats amb el mètode emprat. Només hi ha un 5% que pensa que ho estan poc. El 46% creu que estan bastant motivats.

7. CREU QUE MOTIVA ALS ALUMNES?

Gràfic 151 Pregunta 7: qüestionari professors

La vuitena pregunta era una qüestió on es demanaven les dificultats del mètode. Molts dels professors van respondre el mateix que a la tercera pregunta la qual preguntava pels punts febles. Ambdues preguntes són molt similars, i el motiu pel qual es va incloure en el qüestionari va ser perquè tenia la funció de “pregunta prova”, ja que era molt interessant saber els punts febles de cada mètode i, en cas que la primera vegada no contestessin el que es demanava, a la segona pregunta, formulada de manera diferent, potser es podrien obtenir les respostes esperades. Així doncs, gran part de totes aquestes respostes ja han estat esmentades a les taules de la tercera pregunta. En general, comenten la pressió de les PAU i l'inconvenient que suposa que els alumnes no treballin a casa pel seu compte, la qual cosa és una dificultat en tots els mètodes.

Els comentaris que fan els professors en referència als resultats de les PAU són els següents:

Molt bons	7
Bons	7
Força bons	4
Iguals que els resultats de batxillerat	4
Iguals o més alts que a batxillerat	3
Per sobre de la mitjana catalana	2
No menys de 7	2
Entre bé i notable	1
Mediocres	1

Mitjana de 8	1
Com la mitjana catalana	1

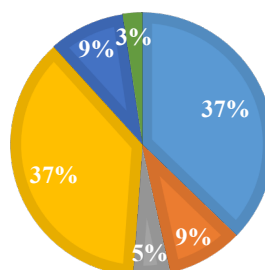
Taula 44 Pregunta 9: qüestionari professors

Tot i no saber quina nota numèrica significa “molt bons”, “bons”, “força bons”, etc. podem saber quina sensació tenen els professors i quin grau de satisfacció tenen quant als resultats dels seus alumnes.

Per saber en quin llibre es basen els professors per ensenyar llatí, es va formular aquesta pregunta. El 37% diu no utilitzar cap llibre, és a dir, molt probablement els alumnes disposin d'un dossier dissenyat pel professor amb tot el material recopilat necessari per aprendre llatí o també hi ha la possibilitat

10. EN CAS D'UTILITZAR LLIBRE, QUIN UTILITZA?

■ No utilitza llibre ■ Castellnou ■ Casals
■ Lingua Latina ■ Barcanova ■ Vicens Vives

Taula 45 Pregunta 10: qüestionari professors

que el professor expliqui el temari a partir d'apunts propis i els alumnes prenguin nota a les seves llibretes. L'altre 37% dels professors utilitza el llibre *Lingua Latina per se Illustrata* del professor Ørberg. També hi ha professors que utilitzen els llibres de les editorials Castellnou, Casals, Barcanova o Vicens Vives.

Els professors han esmentat molt altres materials complementaris que utilitzen per fer efectiu l'ensenyament. Aquest n'és un recull:

Apps mòvils
Kahoot ³⁸

³⁸ https://getkahoot.com/?utm_name=controller_app&utm_source=web_app&utm_medium=link
[Data de consulta: 18/05/2017]

Webs de contingut clàssic ³⁹
Material complementari del mètode
Materials audiovisuals
Imatges
Hot Potatoes ⁴⁰
Jocs de cartes i de taula
Materials de creació pròpia

Taula 46 Pregunta 11: qüestionari professors

2.5 Interpretació de les dades

2.5.1 Interpretació dels qüestionaris dels alumnes

Després de l'anàlisi de totes les dades obtingudes a partir de les respostes dels alumnes, se'n pot fer una interpretació. Tot i que la major part de les vegades, les dades parlen per si soles, d'altres vegades és necessari de fer una comparació entre gràfics per concebre de manera més acurada l'opinió general del grup d'estudiants. Amb les respostes d'un qüestionari d'aquest tipus, moltes vegades també és rellevant de fer judicis de veracitat en les respostes obtingudes.

2.5.1.1 Institut de Deltebre

A partir del buidatge de dades podem veure que 5 de les 14 respostes obtingudes expressen que la motivació instrumental va portar als alumnes a estudiar llatí, però la resta de les respostes té a veure amb la motivació integradora, la qual demostra que tenien interès per la cultura grecollatina. Tot i aquestes dades, les respostes que donen la majoria dels alumnes sobre el seu gust per l'estudi o les classes de llatí mostren que estan aprenent llatí de bon grat. Així doncs, la motivació instrumental per la qual alguns d'ells

---

³⁹ Com els blocs “El Fil de les Clàssiques” (<http://blocs.xtec.cat/elfildelesclassiques/>) [Data de consulta: 18/05/2017] o “Labyrinthus” (<http://www.xtec.cat/~sgiralt/>) [Data de consulta: 18/05/2017]

⁴⁰ <https://hotpot.uvic.ca/index.php> [Data de consulta: 18/05/2017]

van començar a estudiar llatí podria haver evolucionat a una motivació integradora. Tot i això, hi ha una contradicció quant al seu gust per les classes de llatí, ja que la majoria d'alumnes valoren molt positivament les lliçons, però la qualificació baixa (encara que sigui mínimament) quan han de valorar els exercicis plantejats. Suposant que les classes són eminentment els exercicis, aquestes respostes es podrien qualificar de contradictòries. Cal fer esment específic, també, a la pregunta deu, ja que, tot i no haver escoltat mai llatí de manera oral, només hi ha un 9% de l'alumnat que diu que no seria gens capaç d'entendre llatí. I, per contra, hi ha un gran percentatge d'alumnes que afirmen poder entendre bastant llatí. També sorprenen les dades de les preguntes 11, 12 i 13 a les quals la majoria responen que no els seria de gran necessitat el diccionari o l'anàlisi morfosintàctica per traduir un text. Sabent que aquest grup d'alumnes està aprenent llatí amb un mètode basat en gramàtica-traducció, és, si més no, estrany. Tot i això, la major part de les respostes indiquen que l'alumnat de 2n de l'Institut de Deltebre està motivat amb l'aprenentatge del llatí i això ho demostren, en part, amb la resposta a l'última pregunta en la qual el 73% d'ells ha contestat que li agradaria bastant seguir amb l'estudi de la llengua llatina.

2.5.1.2 Col·legi Diocesà Sagrada Família

Després de l'anàlisi de totes les dades obtingudes a partir de les respostes dels alumnes de 2n de batxillerat del Col·legi Diocesà Sagrada Família, es pot fer una interpretació d'elles: tot i que hi ha una petita representació d'alumnat que reconeix que no li agrada aprendre llatí, tots responen que els agraden les classes de llatí. Això no obstant, hi ha un 21% dels alumnes que no se sent motivat amb els exercicis plantejats a classe. Per consegüent, partint del fet que els exercicis formen la base de les classes, podria dir-se que el 21% dels alumnes no està motivat. Convé destacar que, tot i no ser la majoria, 8/21 afirmen que podrien entendre entre bastant i molt el llatí de manera oral. Aquestes dades poden sorprendre perquè segurament mai no hagin tingut l'oportunitat d'escoltar el llatí de manera oral, i de ben segur que mai no s'ha treballat aquesta habilitat lingüística. Quant a les seves habilitats de traducció, els alumnes reconeixen que l'eina que més necessiten per traduir un text és el diccionari. A més, són coherents quan cap d'ells respon ser totalment capaç de traduir sense utilitzar ni diccionari ni anàlisi morfosintàctica, ja que l'aprenentatge de la llengua llatina el fan a partir de la traducció de textos de manera tradicional.

2.5.1.3 Institut Gallecs

Havent fet l'anàlisi de totes les dades obtingudes a partir de les respostes del qüestionari, es poden fer les següents interpretacions. Els alumnes afirmen que el llatí els agrada una mitjana de 2,4 sobre tres. Tot i això, el 44% dels estudiants afirma que li agradava més abans que ara, tenint experiència i coneixent més a fons de la llengua. Per tant, el seu interès o motivació ha disminuït. Tots expressen que els agraden bastant les classes de llatí, els materials utilitzats, etc. però hi ha un 33% que no se sent gaire motivat. Aquesta desmotivació podria atribuir-se, tal com hem dit abans, al fet que els estudiants aprenien llatí més de gust abans que ara. Tot i l'interès general que mostren per la llengua, destaca també el fet que hi ha un 67% que li agradaria entre poc i gens aprendre a parlar llatí. Aquesta dada potser és així pel fet que probablement veuen innecessari l'aprenentatge oral del llatí. També és apreciable el cas que tots hagin valorat positivament les classes de llatí, però hi hagi un 67% que no voldria continuar estudiant llatí. És a dir, la majoria de l'alumnat de l'Institut Gallecs en té suficient amb tot el que ha après fins ara i no es queden amb ganes d'aprendre'n més.

2.5.1.4 Institut de Premià de Mar

Amb l'anàlisi de dades completada, ara es poden interpretar i destacar totes les respostes més rellevants. Primerament, destaca que 18/22 de les respostes donades com a motiu pel qual els alumnes estan estudiant llatí tinguin una motivació instrumental. Així doncs, només es donen 4 respostes que tenen a veure amb l'interès *per se* de la llengua. Aquesta dada, indubtablement, afectarà en les següents respostes, ja que la motivació per aprendre llatí no és la mateixa per al col·lectiu d'estudiants que decideix fer-ho per un interès integrador. En aquest centre, a diferència dels que s'han comentat fins ara, els alumnes expressen que els agradava més el llatí quan van tenir un primer contacte amb la llengua. Destaca el fet que hi hagi un percentatge molt baix en les respostes 3/3 en les primeres preguntes que tenen a veure amb la seva opinió sobre les classes i la llengua llatina. Amb tals respostes es pot extreure la conclusió que els alumnes tenen un baix interès per l'assignatura, la qual els motiva poc. En canvi, el percentatge de la màxima puntuació augmenta quan se'ls planteja la possibilitat d'aprendre llatí oral. Així doncs, tot i semblar que són uns alumnes amb poc interès per la llengua, hi ha un 75% que afirma que li agradaria entre bastant i molt aprendre a parlar llatí. La seva alta desmotivació es fa palesa

amb l'última pregunta, ja que no hi ha cap resposta amb un 3/3 i el 63% són entre un 0 i un 1. El 37% restant correspon a 2/3.

2.5.1.5 Institut Euclides

Després de l'anàlisi de totes les dades obtingudes a partir de les respostes dels alumnes de 2n de batxillerat de l'Institut Euclides, es pot fer una interpretació d'elles. Nou de les vint-i-dues respostes sobre la raó per la qual van decidir d'estudiar llatí són de motivació instrumental, la qual cosa significa que hi ha un motiu d'interès que no té a veure amb el desig d'estudiar llatí pel gust de la cultura o la llengua. Tot i això, els alumnes valorem amb puntuació molt alta gairebé totes les preguntes i, en especial, les que fan referència al gust pel llatí i per les classes de llatí. Tots aquests alts percentatges en respostes 3/3 i 2/3 demostren l'elevat punt de motivació. És per això que sorprèn obtenir la dada que el 69% dels alumnes afirmi que li agradava més al començament que ara, ja que aquest fet l'afectaria en el moment de valorar si li agraden molt o gens les classes de llatí. Tenint en compte que aquests alumnes han après llatí seguint el mètode Ørberg, és a dir, seguint un mètode inductiu-contextual, no hi ha cap alumne que es mostri totalment segur (3/3) de traduir un text sense diccionari. Fins i tot hi ha representació en la resposta 0/3, la qual significa que hi ha algú que considera imprescindible el diccionari per poder entendre un text. També sorprèn que un 23% de l'alumnat necessiti bastant l'anàlisi morfològica, i un 31% l'anàlisi sintàctica. En ambdues preguntes també hi ha representació de 0/3. Val la pena destacar que en cap de les 3 preguntes ningú no respon amb una valoració de 3/3. Aquestes dades potser es deuen al fet que en aquestes altures del curs els alumnes de 2n de Batxillerat comencen a traduir textos de tipus PAU per entrenar-se per a aquest examen d'accés a la universitat. Tots els professors que ensenyen llatí amb el *Lingua Latina* admeten que el pas dels textos d'Ørberg als textos PAU és, quant menys, dràstic i dramàtic. Endemés, quan els alumnes comencen a utilitzar el diccionari, s'acostumen ràpidament a ell i comencen a fer-ne ús excessiu en situacions que realment no el necessitarien. Així doncs, els alumnes prenen el diccionari com una eina d'ajuda que facilita la traducció i, moltes vegades, n'abusen. Aquest fet donaria explicació a tals dades. Amb els resultats esmentats al principi, també sorprèn que al 23% no li interessaria gens seguir amb l'estudi del llatí. Tot i això, no es pot arribar a dir que es tracta d'una contradicció, ja que hi cap la possibilitat que als alumnes els agradi molt aprendre llatí a batxillerat, però no tinguin interès de seguir aprenent-lo.

2.5.1.6 Institut Bellvitge

Els resultats obtinguts a partir del qüestionari que han contestat els alumnes de l'Institut de Bellvitge no es poden considerar determinants ni representatius de l'opinió general del grup-classe de 2n de batxillerat, atès que només tres alumnes l'han respost. Tot i això, aquestes dades sí que contribueixen en els resultats globals de tots els alumnes. De tota manera, els resultats són interpretables.

Per tant, es pot observar que als alumnes els agrada aprendre llatí una mitjana d'1,6 sobre 3 (ja que, dos alumnes han contestat 2/3 i un 1/3) però la mitjana puja un punt (2,6 sobre 3) quan valoren les classes de llatí. Malgrat aquests resultats, tots responen que la llengua llatina els agradava més al començament que ara. Crida l'atenció el fet que tots pensen que els materials proposats per a l'ensenyament-aprenentatge els són molt útils però, en canvi, els exercicis plantejats els motiven una mitjana d'1,6 sobre tres. Tenint en compte que els exercicis es basen en els materials que proporciona la professora, aquests resultats poden sorprendre. Una possible explicació podria ser que tot i que tots els alumnes aprecien la finalitat dels exercicis, no els trobin motivadors. Això significaria que als alumnes els motiven aspectes diferents del grau d'aprenentatge que pot tenir un exercici. Amb relació a les eines per traduir, el diccionari és l'única que ningú considera imprescindible. Ara bé, tampoc hi ha ningú que se senti totalment segur de traduir sense consultar-lo gens. Amb l'última pregunta es fa palesa la desmotivació i el desgat per part de l'alumnat, vist que ningú voldria realment seguir estudiant llatí.

2.5.1.7 IES Mariano José de Larra

Per fer la interpretació de les dades obtingudes a partir de les respostes dels alumnes de 2n de batxillerat d'un institut de Madrid s'ha de tenir molt en compte el fet que la professora fa la major part de les explicacions en llatí i que, per tant, aquests alumnes estan acostumats a escoltar llatí. Tenint aquesta particularitat en compte, és destacable la resposta dels alumnes quant a l'interès per aprendre a parlar llatí. Les dades demostren que el fet que la professora els parli en llatí, a ells no els ha despertat les ganes per aprendre aquesta habilitat. Seguint amb la mateixa premissa, la gran major part de l'alumnat diu poder-lo entendre bastant de manera oral. Tot i això, no hi ha ningú que assegurí entendre'l al 100%, però tampoc no hi ha ningú que digui no entendre'l gens. És a dir, les explicacions que fa la professora diàriament en llatí són força enteses, però

també s'ha de tenir present que hi ha un 21% del grup que pot perdre's durant les explicacions, ja que reconeix entendre'l poc. D'altra banda, tenint en compte que aquest grup-classe ha après llatí amb un mètode inductiu-contextual el qual aposta per la comprensió del text de manera directa i no a través de la traducció amb diccionari i anàlisi, són destacables els resultats extrets: el 57% dels alumnes diu necessitar bastant el diccionari per traduir i un 50% es declara entre gens i poc capaç de traduir sense anàlisi morfosintàctica. Aquestes dades, com ja s'ha esmentat a la interpretació de l'Institut Euclides, potser es deuen al fet que en aquests moments els alumnes estan traduint textos de tipus PAU, els quals tenen poc a veure amb el que han estat treballant al llarg dels dos cursos de batxillerat. Com que l'alumnat se sent molt insegur amb els nous textos i el canvi és substancial, comencen a veure el diccionari com una eina imprescindible per poder entendre el text, i l'anàlisi com una eina per poder fer una traducció acurada. D'aquí poden venir els resultats en aquestes preguntes.

2.5.1.8 IES Porreres

A partir de les dades i resultats obtinguts dels sis alumnes de Mallorca podem interpretar que són bastant coherents quan responen les preguntes 2, 3 i 4, ja que tots els estudiants els agrada entre bastant i molt el llatí i les classes de llatí, i gran part d'ells prefereixen el llatí que estan aprenent ara que el que van començar a aprendre al començament. Tenint en compte que el professor fa gran part de les explicacions en llengua llatina, hi ha tres alumnes que diuen entendre'l poc i els altres tres, bastant. Així doncs, molt probablement, aquests alumnes no podran captar totes les explicacions si aquestes són únicament amb la llengua de l'antic imperi romà. El mètode d'ensenyament amb el qual han après aquests alumnes es fa palès en les seves respostes a les preguntes 11, 12 i 13, ja que més de la meitat no necessitaria el diccionari per traduir, i la meitat no li faria falta fer l'anàlisi morfosintàctica. Les respostes negatives en aquestes tres preguntes potser són degudes al fet que els textos tipus PAU difereixen bastant del text del *Lingua Latina* i aquest fet fa que comencin a necessitar aquestes eines per fer una traducció satisfactòria. Molts dels alumnes se senten molt contents amb l'aprenentatge d'aquesta llengua, ja que només n'hi ha un que declini seguir estudiant. Els altres, per contra, els agradaria continuar amb la formació.

2.5.1.9 Estudis clàssics UAB: Primer curs

Amb les dades obtingudes del grau universitari es pot observar que no hi ha cap motivació instrumental per la qual algú estigui estudiant llatí. Gran part d'ells expressen el seu interès per la llengua i la cultura clàssica i, fins i tot, n'hi ha que afirmen que estudien llatí per vocació. Així doncs, veiem que en aquests nivells de formació, la motivació instrumental decau i guanya protagonisme la integradora. Es pot interpretar que el 10% que declara agradar-li poc el llatí correspon als estudiants que cursen l'assignatura tot i no fer el grau en estudis clàssics, ja que seria difícil de concebre el fet que algú escollís un grau d'estudis clàssics i que li agradés poc el llatí. Tot i això, es tracta d'una suposició que no pot ser contrastada. Les dades entre les respostes de les preguntes 5 i 6 són incoherents: hi ha un 66% de l'alumnat que a la pregunta 5 respon que se sentia desigualat dels seus companys, però només el 53% opina sentir-se per sobre o per sota de la resta d'alumnes, la qual resposta indica desnivell. A l'opinió contrària hi ha un 34% que diu sentir-se en igualtat de condicions però a la pregunta 6, el 47% respon sentir-se com la mitjana de la classe. Aquestes dades entren en contradicció, ja que hi ha un 13% de respostes incoherents. És a dir, si un alumne se sent en desnivell respecte dels seus companys, no pot sentir-se com la mitjana a la pregunta 6. En comparació amb les dades obtingudes als centres de secundària, a la universitat destaca la xifra dels alumnes que els encantaria parlar llatí. Hi ha un 56% que li agradaria molt i un 19% que li agradaria força. Amb aquestes dades veiem que l'interès pel llatí és bastant més alt en una aula d'universitat, ja que l'expressió oral és considerada la disciplina més difícil i, en aquest cas, la motivació és totalment integradora, donat que es tracta d'una llengua morta en el sentit que no hi ha cap comunitat que la parli. També sorprenen les dades de la pregunta 14 i, més encara, si es comparen amb les obtingudes a batxillerat. El 84% dels alumnes de primer curs de llatí a la UAB es declaren entre totalment i força incapaços d'entendre llatí de manera oral. Només un 16% gosa dir que el podria entendre. Aquesta dada podria donar-se al fet que molts dels alumnes esdevenen conscients de la complexitat del llatí quan són a la universitat. De les preguntes 15, 16 i 17 podem extreure la conclusió que als alumnes de 1r els fa menys falta l'anàlisi morfològica que la sintàctica, però es declaren bastant dependents del diccionari.

2.5.1.10 Estudis clàssics UAB: Tercer curs

Abans que res, fent el recompte de tots els resultats, crida l'atenció el nombre absolut de respostes comparant-lo amb els resultats absoluts obtinguts a primer curs. El total d'alumnes de primer és de 32 i a tercer curs el nombre davalla fins a 14 alumnes. Si s'assumeix que aquest fet es dona tots els anys, es podria afirmar que els alumnes que arriben a tercer curs són menys de la meitat dels que comencen a primer. Tot i això, per fer una afirmació tal, s'haurien de consultar les dades reals d'inici de curs a setembre i fer un seguiment per veure quants alumnes hi ha a segon, a tercer i a quart. Així podríem veure la diferència entre el nombre de matriculats i el de graduats.

Pel que fa al qüestionari, igual com als resultats de primer curs, en aquest cas els alumnes també es van guiar per una motivació integradora quan van escollir el grau que volien estudiar. Els alumnes de tercer semblen estar força motivats, ja que les dades així ho indiquen: els agraden les classes de llatí, els agrada com s'ensenya llatí a la universitat, senten que aprenen i creuen que els materials utilitzats per a l'ensenyament i l'aprenentatge els són útils, gairebé tots participen bastant durant la classe, un alt percentatge d'alumnes diuen que el llatí els agrada més en l'actualitat que quan van tenir un primer contacte. Així doncs, es fa palès que el fet de tractar de manera més profunda i professional la llengua llatina ha influït en la seva percepció del llatí. Tot i això, l'interès per aprendre a parlar llatí disminueix bastant si el comparem amb els resultats obtinguts a primer curs. Només al 50% li agradaria parlar-lo. La xifra contrasta amb el 75% de primer. Aquesta vegada, a les preguntes 5 i 6 els alumnes són més coherents que els alumnes de primer curs. Només hi ha un alumne que podria haver expressat una opinió contradictòria. Pel que fa a la comprensió oral, a 3r la xifra que revela que l'alumnat seria bastant incapaç d'entendre llatí augmenta fins a un 93%. Aquesta és la xifra més alta obtinguda en la pregunta 14. Amb les últimes preguntes veiem que l'eina més important per traduir un text és el diccionari també. Així doncs, a només un curs de graduar-se, els alumnes continuen necessitant un diccionari per poder traduir.

2.5.1.11 Interpretació global dels alumnes de batxillerat

El fet de disposar de les taules i gràfics de les dades de tots els alumnes dona la possibilitat de fer una interpretació de les seves respostes de forma global. D'aquesta manera, es

podrà deduir quina és l'opinió general dels alumnes de batxillerat quant al llatí i les classes d'aquesta matèria.

Observant les dades, crida l'atenció l'alt percentatge de dones estudiant llatí davant d'un percentatge reduït d'homes. Tot i això, no sorprenen, ja que normalment, en les aules d'estudis d'humanitats sempre hi ha més noies que nois. En aquest cas, els percentatges entre les motivacions que els van fer estudiar llatí estan molt igualats. La motivació instrumental que poden tenir els estudiants de batxillerat té a veure amb els interessos de futur que tenen amb el grau que tenen pensat estudiar, amb la nota de PAU que necessiten per accedir al grau o també amb el fet de no voler estudiar matemàtiques o ciències, en general. Els alumnes de batxillerat valoren les classes de llatí en una mitjana de 8 2,4 sobre 3. Comparant la pregunta 2 amb la 4 veiem que les dades que obtenim són coherents. La major part dels alumnes puntuen amb un 3 sobre 3 les classes de llatí, l'aprenentatge durant les lliçons i els materials utilitzats, però en canvi la valoració baixa fins a 46 punts quan es tracta de la motivació que tenen amb els exercicis que planteja el professor. També crida l'atenció el fet que tan pocs alumnes esmentin, a la pregunta 6, com a material d'ensenyament i aprenentatge, els textos proporcionats pels professors o professores. Sorpren perquè és la base d'una classe de llatí, tal com s'ha comentat al llarg de l'anàlisi de cada institut. La desena pregunta és la que té el nombre més baix de respostes a l'opció 3/3, la qual cosa significa que no hi ha gairebé ningú que pugui entendre el llatí de manera oral. Molt pocs alumnes, després de portar dos o tres cursos estudiant llatí, s'atreveixen a traduir un text sense diccionari i anàlisi morfosintàctica. El diccionari és l'eina que més necessiten i l'anàlisi morfològica, la que menys. Hem de recordar que part d'aquestes respostes són producte de les incongruències ja esmentades en els apartats anteriors quan s'ha fet la interpretació individual de cada institut.

2.5.1.12 Interpretació global dels alumnes de la UAB

Amb les dades obtingudes a partir del qüestionari fet als dos cursos del grau en Estudis Clàssics de la UAB s'han fet taules i gràfiques, les quals ens proporcionen uns resultats globals. Amb aquesta generalització es pot extreure una interpretació més acurada a l'opinió general dels estudiants d'aquest grau a la universitat.

En el cas de la universitat, tot i que continua havent-hi diferència en el nombre de dones i homes, aquesta no és tan gran com en el cas dels instituts. Així doncs, és possible que

als estudis superiors de llatí arribi més varietat de sexes. És important d'apreciar el fet que totes les raons que donen els alumnes per les quals van decidir d'estudiar llatí són de motivació integradora. Així doncs, en aquest cas, no hi ha cap interès de benefici laboral o econòmic que dugui als estudiants a matricular-se en un grau com aquest. Continuant amb la comparació entre els alumnes de batxillerat i els de la universitat, veiem que en aquests primers cursos els percentatges estan molt igualats a la pregunta que demana: "[El llatí] t'agradava més quan vas tenir un primer contacte amb aquesta llengua o ara?". En canvi, a la universitat la diferència és molt més notable: als estudiants els agrada més ara que abans. S'ha de tenir en compte que aquests alumnes estudien en profunditat la llengua llatina i ja tenen una experiència més gran, així doncs, poden donar una valoració més rigorosa quant a aquesta pregunta. En aquest cas, val la pena d'esmentar el fet que hi hagi tres alumnes que els agrada poc aprendre llatí. Aquesta dada és sorprenent, ja que es pot donar per entès que les persones que es matriculen a Estudis Clàssics tenen un interès especial pel llatí. Una possible explicació seria que els alumnes que no són del grau de clàssiques hagin valorat l'aprenentatge del llatí amb un 1 sobre tres. Quan els alumnes van començar, més de la meitat se sentien desigualats amb els seus companys i només el 15% d'ells es veia per sobre. La resta, com la mitjana o per sota. Aquesta dada reflecteix la sensació general que tenen els estudiants quan comencen els seus estudis universitaris i es veuen amb menys capacitats que la resta dels seus companys. El material que més esmenten els alumnes de la UAB és el diccionari. És a dir, tot i ser estudiants que haurien de dominar la llengua, aquest és el material més important per al seu aprenentatge. La participació dels alumnes és prou baixa, ja que un 55% diu participar poc o no gens. És a dir, hi ha molts alumnes que no intervenen ni col·laboren en les classes de llatí. Comparant-ho amb els resultats dels instituts, les dades són més baixes. Pot ser el fet que les classes de la universitat siguin més nombroses que les dels instituts, els alumnes s'acomodin i tinguin una participació més baixa. Amb la pregunta número 14 veiem la sinceritat dels alumnes de la universitat, els quals diuen que gairebé cap d'ells no podria entendre el llatí de manera oral. Havent conegut la profunditat del llatí, veuen les seves limitacions quant a la llengua. També és rellevant el fet que el diccionari sigui valorat per més alumnes com l'única eina bastant necessària per fer la traducció. És més, ningú no diu que pugui fer una traducció sense consultar-lo gens. Aquest fet demostra que en aquests nivells encara és molt necessari buscar el significat de les paraules per entendre el text.

2.5.2 Interpretació dels qüestionaris dels professors

Havent fet el buidatge de totes les dades i l'anàlisi dels resultats en gràfics i taules, ara es pot procedir a fer la interpretació del que opina el conjunt de professorat sobre el seu mètode per ensenyar llatí. En fer el buidatge de les respostes on els professors indicaven el seu mètode, molts d'ells comentaven la seva forma d'aplicar-lo i alguns mesclaven diferents tècniques. Gairebé cada professor expressava tenir el seu propi mètode, tot i que després es podien emmarcar dintre d'un dels tres ja esmentats en l'anàlisi. Crida l'atenció l'alta quantitat que hi ha de professors que fan servir el mètode Ørberg. Quan es formula la pregunta "Des de quan [utilitza aquest mètode]?" el 61% dels professors indica que l'utilitza des de fa menys de 10 anys, la qual cosa significa que segueixen renovant o innovant. La xifra puja més encara tenint en compte al 9% que diu que millora i revisa el seu sistema any rere any, ja que el seu mètode canvia segons les necessitats de l'alumnat. Amb la segona pregunta es pot veure la importància que tenen els congressos i jornades que se celebren per donar difusió als mètodes i presentar nous estudis que poden ser d'interès per a professors que busquen millorar en la seva feina. També són molt importants les converses entre companys que treballen en el mateix sector i que comparteixen experiències i coneixement. El fet que hi hagi tants professors que diguin que ensenyen amb el mateix mètode que amb el que ells van aprendre pot significar que aquests docents, quan eren alumnes, van aprendre molt bé el llatí i els va agradar molt tal com el van aprendre. És per això que potser no es van veure amb la necessitat d'innovar. Del mètode inductiu-contextual destaquen que s'aprèn molt vocabulari i els alumnes se senten motivats quan es veuen capaços d'entendre llatí. Endemés, la gran part d'ells destaquen l'aprenentatge viu, com el d'una llengua moderna. Tot i això, qualifiquen el mètode com un sistema lent i repetitiu amb el qual és difícil adquirir coneixements sintàctics. A més, aquest mètode requereix una formació especial per part del professorat. Els punts forts més esmentats en el mètode gramàtica-traducció són el coneixement profund de la sintaxi i la morfologia i el fet que aquest mètode és molt adaptable als continguts de les PAU. A més, serveix d'ajuda per a les altres assignatures de llengua. Tot i això, aquest últim punt pot jugar una contrapartida, ja que si els conceptes sintàctics no es tenen assimilats, en la llengua materna, el professor de llatí ha d'invertir part del seu temps en ensenyar-los-els. També esmenten com a punt feble la memorització i el fet que els alumnes no aprenen llatí, sinó gramàtica llatina. Quant al mètode mixt, destaquen

l'ús de textos reals i originals i l'explicació lògica de les desinències per temes i no per declinacions. Tot i això, el nivell de dificultat s'ha quedat bastant alt respecte del perfil d'alumnes que ara cursen llatí. Així doncs, s'hauria de fer una revisió del sistema per adaptar-lo a la nova audiència. En general, la satisfacció i motivació dels professors és bastant alta, així com la motivació que creuen els professors que els alumnes tenen. Aquesta satisfacció potser ve donada pels resultats que obtenen la major part dels alumnes, ja que gairebé tots en fan una valoració molt positiva.

3. CONCLUSIONS

En aquest últim apartat es presenten els resultats obtinguts i les conclusions de la investigació. En primer lloc, es relaciona l'anàlisi de dades amb els objectius plantejats. En segon lloc, es plasmen les conclusions extretes a partir de la interpretació particular i global de cada grup d'estudi. Per últim, es donen a conèixer les aportacions, limitacions i línies obertes d'investigació.

L'objectiu establert en el present treball feia referència a la identificació del mètode d'ensenyament de llatí que proporcionés un aprenentatge efectiu i substancial de la llengua. Per saber si aquest aprenentatge és el desitjat, s'han de saber les intencions personals dels individus que l'estudien. Per tant, si la persona que decideix aprendre llatí té com a meta poder arribar a llegir i entendre un discurs de Ciceró, un poema d'Horaci o la *Guerra de les Gàl·lies* de Cèsar el mètode més adient no serà el mateix que el que hauria d'emprar la persona que voldria poder arribar a produir, sigui de manera oral o escrita, la llengua llatina.

Per bé que molts no consideren el llatí una llengua morta atès que hi ha comunitats d'estudiosos que fan trobades en les quals la llengua vehicular és el llatí, els fets certs i innegables són: a) aquestes comunitats són una minoria i b) no hi ha cap parlant nadiu llatí. Així doncs, la intenció substancial d'un individu amb la voluntat de conèixer la llengua seria poder arribar a copsar tot el llegat literari de l'antiguitat que hem heretat. Per consegüent, el professor o professora de llatí s'ha de plantejar l'ensenyament del llatí tenint en compte aquesta premissa com a meta final.

L'escorcoll de dades i l'anàlisi de les mateixes ha proporcionat el reflex d'allò que es viu en una aula de llatí de batxillerat i de grau. Gràcies a aquestes observacions el lector es pot crear la seva opinió quant als diferents mètodes utilitzats i a l'actitud i reacció de l'alumnat envers aquests sistemes.

Una de les dades més significatives i importants que s'han obtingut ha estat el motiu pel qual els estudiants van decidir d'estudiar llatí. Aquesta pregunta dona a conèixer la motivació que té cada individu per estudiar llatí. Ja s'ha comentat que aquesta motivació canvia entre els estudiants de batxillerat i els de la universitat. Als cursos preuniversitaris, gairebé el 50% del l'interès és instrumental, mentre que en el grau, la motivació és quasi

totalment integradora. Així doncs, els estudiants universitaris tenen una motivació lligada als interessos socioculturals i una actitud positiva cap a la comunitat a la qual pertany la llengua estudiada. Gran part dels alumnes de batxillerat cursen l'assignatura de llatí per una raó basada en la seva funcionalitat. És a dir, busquen obtenir una recompensa a canvi de l'aprenentatge. Gràcies a l'estudi experimental fet per Carrió-Pastor i Mestre sabem que els alumnes amb una motivació integradora requereixen un mètode que escapi de la sistematització i repetició d'activitats o paradigmes i de la solució única. Aquest tipus d'alumnes necessita un mètode més flexible amb el qual puguin organitzar el seu aprenentatge i amb el qual les respostes o solucions no estiguin estipulades a una sola opció sinó que impliquin individualitat. Per contra, els alumnes motivats de manera instrumental busquen un aprenentatge ràpid, útil i precís, el qual els proporcioni eines específiques per a l'adquisició d'allò imprescindible. Aquesta demanda la satisfan els mètodes basats en la repetició, amb exercicis sense possibilitat de variació, organitzats de manera rutinària i seguint patrons establerts. Consegüentment, es pot arribar a la conclusió que els alumnes de grau requereixen un mètode actiu que permeti aprofundir en la llengua, en els perquès i que impliqui debat. Altrament, els alumnes de batxillerat, a causa de la seva diversitat (tinguem en compte que resta un 50% amb una motivació integradora també) se'ls ha d'ensenyar amb un sistema que combini ambdues metodologies. Talment fóra bo que el professor o professora de batxillerat tingués coneixença de quins són els motius que han portat als alumnes a estudiar llatí i, així, poder adaptar el seu mètode a l'audiència que té al seu davant.

Prenent com a pretext l'audiència, és a dir, l'alumnat que decideix aprendre llatí, s'ha de tenir en compte que aquesta és molt variada i cadascú té les seves pròpies característiques, les quals diferencien l'alumne i el fan únic. Partim de la base que un mètode educatiu dissenyat per adaptar-se a les necessitats i particularitats específiques de cada alumne és materialment impossible. Per tant, s'ha d'arribar a una generalització la qual podria limitar-se al territori, comunitat o cultura a la qual resideix tal audiència. Així doncs, quant a l'ensenyament del llatí, no tenen les mateixes propietats els alumnes, posem per cas, anglesos que els danesos, i molt menys a dir, els alumnes danesos que els castellans o catalans. Donat que les llengües romàniques actuals provenen del llatí, els parlants de tals llengües presentaran unes particularitats, alhora semblants i diferents, quant a l'estudi del llatí, les quals els facilitarà l'adquisició. Aquest és un estudi fet a Catalunya (majoritàriament) i per a Catalunya i, per tant, s'han de tenir en compte els trets que tenen

els alumnes catalans, en concret. Aquests estudiants comparteixen la particularitat i el privilegi de conèixer de manera natural dues llengües (com a mínim) romàniques: el català i el castellà. Per tant, el mètode d'ensenyament del llatí per als alumnes de Catalunya ha de tenir en compte tots aquests aspectes diferenciadors.

Al llarg del treball, s'ha pogut veure que hi ha un mètode que ha estat dissenyat per professors⁴¹ catalans en el qual van tenir en compte el seu tipus d'alumnat. D'aquest mètode s'han recollit dades tant d'alumnes⁴² com de professors⁴³ i aquests últims han expressat que convindria una revisió del mètode per poder ser més acurat a l'edat i al nivell actual dels estudiants. Així doncs, en aquest cas, es pot identificar un inconvenient del mètode el qual té a veure amb l'estreta relació que hi ha d'haver entre el sistema didàctic i el *target* al qual va dirigit. Tot i això, aquest mètode escapa de les frases buides de sentit com "*Poeta rosam reginae dat*" i dels textos artificials que ofereix Ørberg, ja que des d'un primer moment la morfologia és explicada com una eina per entendre textos originals els quals posen a l'alumne en contacte amb el món romà, i no com a continguts que s'han de memoritzar amb la finalitat de conèixer gramàtica. L'explicació de la morfologia per declinacions implica començar amb la traducció de frases que no podem trobar en cap text original llatí com l'esmentada unes poques línies més amunt, ja que Ciceró no va escriure cap frase on només utilitzés una única declinació. En canvi, començar amb l'explicació de l'acusatiu i el nominatiu, deixant de banda les declinacions, permet la traducció d'un text original com el primer que apareix per traduir al llibre *ERIDANVS*⁴⁴ o *Llatí I*⁴⁵.

Seguint ara amb el mètode d'Ørberg, el qual ha estat testat en instituts com el de Premià de Mar, Euclides, IES Mariano José de Larra i IES Porreres, podem extreure'n algunes

---

⁴¹ Joan Alberich, Joan Carbonell i Bàrbara Matas. Veure notes 16 i 17.

⁴² Consultar apartats 2.4.1.2 *Col·legi Diocesà Sagrada Família* i 2.4.1.6 *Institut Bellvitge*

⁴³ Consultar apartat 2.4.4 *Anàlisi del qüestionari dels professors*

⁴⁴ Alberich, Joan, Carbonell, Joan i Matas, Bàrbara. *ERIDANVS. Iniciació al llatí*. Madrid: Alhambra, 1986

⁴⁵ Alberich, Joan, Carbonell, Joan i Matas, Bàrbara. *Llatí I*. Barcelona: Castellnou Edicions, 1997

conclusions. Amb l'observació que es va fer a l'institut de Pineda de Mar⁴⁶, el grup de primer de batxillerat tenia una facilitat extraordinària i infreqüent d'entendre els continguts en llatí del llibre *Lingua Latina per se Illustrata*. De manera intuïtiva i fent molt poques aturades en el text, podien copsar quin era el sentit del que estaven llegint i ho podien traduir al català de manera simultània. Al grup de segon de batxillerat, els quals havien adquirit la llengua llatina amb el mètode Ørberg i ara estaven treballant textos tipus PAU, l'observació també va permetre d'apreciar el volum de paraules que coneixien gràcies al mètode que havien seguit amb anterioritat. Tot i això, tenien mancances quant a la gramàtica, les quals intentaven suplir consultant el diccionari. Aquest fet porta a pensar que el mètode Ørberg és molt efectiu per poder entendre els textos dissenyats per al mètode en concret, però té caresties quan arriba el moment d'entendre textos originals d'autors llatins. Tornant a fer referència a l'alumnat al qual va dirigit cada mètode, aquest en concret va ser dissenyat per un danès per a alumnes danesos els quals parlen una llengua no romànica. Aquests alumnes necessiten un tipus de sistema didàctic que els faciliti la comprensió del llatí des d'un bon començament i segueixi un increment de la dificultat molt progressiu. Per aquest motiu els són de molta utilitat els textos artificials creats amb tal intenció. Però a un alumne català, tenint a la seva disposició les eines adequades, no li fa falta un mètode com aquest per poder arribar a entendre llatí. No hem de deixar de banda que el mètode inductiu-contextual dissenyat per Ørberg no es limita només al llibre *Lingua Latina per se Illustrata* sinó que té una continuïtat amb *Roma Aeterna*, el qual sí que pot arribar a prestar les eines necessàries que durien a entendre un text original d'un autor llatí. Tot i això, a nivell de batxillerat, per qüestió de temps, mai no es pot arribar a treballar amb aquest últim llibre mencionat i als graus universitaris no s'ha pogut observar la seva posada en pràctica, amb la qual cosa no es pot arribar a certificar la seva competència.

Continuant amb el mètode inductiu-contextual, però amb una aplicació oral i escrita les conclusions són les que segueixen. Si un professor de llengua anglesa entra a l'aula i pregunta “*What's your name?*”, és beneficiós, ja que si l'alumne parla amb una persona anglesa o va a un país anglès, pot tenir aquest tipus d'*imput* i és necessari conèixer la construcció per entendre-la i poder-la respondre. Segurament, en una obra de Shakespeare

---

⁴⁶ Consultar apartat 2.4.1.5 Institut Euclides

mai no aparegui una pregunta com aquesta, però un ciutadà de Londres sí que ho pot preguntar. En canvi, és freturós de benefici ensenyar o aprendre “*Quod nomen tibi est?*” perquè no hi haurà mai cap comunitat lingüística que faci aquesta pregunta a l’alumne que aprèn llatí i, sobretot, perquè aquest no és un tipus de construcció que aparegui en el cànon de literatura clàssica. Per tant, aquesta pregunta ha estat creada artificialment amb la finalitat d’entendre el llatí de manera oral, però la necessitat d’aquesta comprensió és qüestionable. Endemés, i posant molt en relleu aquesta idea, els centres enquestats on el professor o professora fa gran part de les seves explicacions en llatí, no hi ha cap alumne que expressi que el pot entendre perfectament i hi ha una part important d’ells que, fins i tot, diu entendre’l poc. És a dir, hi ha la possibilitat que molts d’aquests alumnes es perdi amb les explicacions en llatí. Així doncs, el llatí oral en una aula pot estar provocant un rendiment més baix que l’esperat. Tot i això, són importants i destacables els beneficis que també aporta a un aprenent. Aquests són la rapidesa en la comprensió i el fet de captar molt ràpidament el significat d’allò que escolten sense haver de pensar en la morfologia o sintaxi de cada paraula. Aquesta destresa pot portar beneficis i facilitats en la comprensió de textos i en la traducció d’aquests.

El mètode gramàtica-traducció és molt adient per adaptar-lo a les demandes específiques de les proves PAU, ja que tracta en profunditat la morfologia, la sintaxi i la traducció acurada. Aquest fet es pot veure reflectit en els resultats de les PAU. La mitjana més alta dels últims tres anys s’enregistra a l’Institut Gallecs (6,9), on el mètode que empren és gramàtica-traducció. L’Institut de Deltebre, el qual implementa la mateixa metodologia, és el tercer d’aquest rànquing amb un 6,4. Al seu davant hi ha l’Institut Euclides (inductiu-contextual) amb un 6,5. Aquestes dades donen a entendre que aquest mètode realment funciona per fer completar i aprovar molt satisfactòriament un examen. Però si l’objectiu d’estudiar llatí és aprendre’l i no només superar un examen, llavors el coneixement de la llengua llatina es queda limitat. Tots els professors destaquen l’elevat grau de coneixement de la sintaxi. Tot i això, és qüestionable si els alumnes entenen realment què diu el text llatí, donat que aquests aprenen la gramàtica llatina, però no la llengua.

El llatí no és poder traduir “*Poeta rosam reginae dat*”. Els textos llatins que ens han arribat no contenen frases d’aquest tipus buides de contingut. La intenció d’aprendre llatí és entendre els textos que han arribat als nostres dies, els quals contenen les importants reflexions que feien els romans, les quals encara són de necessitat avui. El món ha

evolució, la tecnologia ens ha dut avenços importantíssims, però gran part del pensament i de l'essencial vital està escrit en obres clàssiques, les quals seria molt enriquidor poder-les entendre amb versió original, sense traducció. Sabent que tots els llatínistes estan d'acord amb aquesta afirmació, encara roman en un punt obscur i inexplicable el motiu pel qual es continua ensenyant a traduir el llatí.

Un mètode com el dissenyat per Ørberg va en la direcció d'entendre el llatí i no traduir-lo, però les dades han confirmat que l'alumnat continua necessitant el diccionari i l'anàlisi morfosintàctica per traduir textos originals. Així doncs, donats aquests fets, l'alumnat català requereix un mètode amb la vitalitat que té el de l'Ørberg però adaptat a les especificitats romàniques que presenten els catalans. Tals particularitats permetrien un ritme més accelerat i, per tant, es podria anticipar el nivell que correspon a *Roma Aeterna*, el qual permet l'aproximació satisfactòria a obres llatines. Endemés, d'aquesta forma es podrien reduir els aspectes negatius que indiquen els professors, com el fet que sigui un mètode lent i repetitiu. Però llavors el conflicte estaria amb el disseny i continguts dels exàmens d'accés a la universitat, ja que aquests demanen una traducció acurada i no una interpretació del text i aleshores molts dels professors seguirien escollint una metodologia tradicional, la qual s'adaptés a les necessitats de les PAU, perquè els seus alumnes poguessin obtenir els resultats més alts possibles i així facilitar-los l'accés al grau desitjat.

Acabada l'exposició anterior, un altre punt important és el següent. A continuació, es fa una valoració general que, d'una banda, posi de relleu les aportacions d'aquest resultat i, de l'altra, posi també de manifest les diverses qüestions problemàtiques, així com els aspectes insuficientment resolts.

En primer lloc, aquest treball, tot i estar centrat en un estudi de cas concret, aporta un conjunt d'informació rellevant sobre múltiples i variats aspectes que incideixen en el tractament del llatí en les aules de batxillerat i de la universitat. En segon lloc, el treball aporta també dades d'utilitat en relació a una possible elaboració d'un mètode adequat i adaptat a les necessitats de l'alumnat català.

Al costat d'aquestes aportacions convé assenyalar algunes limitacions. D'entrada, l'enfocament holístic de la recerca, en detriment de focalitzar l'atenció únicament en un aspecte, ha comportat disposar d'una ingent quantitat d'informació difícilment analitzada amb la suficient profunditat. La segona limitació que és de rellevància té a veure amb els

instruments de recollida de dades. Som conscients que l'observació és l'eina principal per acostar-nos a la comprensió d'una realitat complexa com són les aules malgrat que en aquest treball no li hem atorgat la centralitat que es mereix per manca de temps. Els qüestionaris adreçats als docents ens han possibilitat recollir moltes dades rellevants per a l'estudi però no reflecteixen exactament la pràctica real. El mateix passa amb l'opinió de l'alumnat expressada a partir dels qüestionaris. Cada resposta de l'alumnat es pot analitzar i interpretar amb una atenció molt més particular i específica, la qual proporcionaria unes conclusions més concretes i substancials. Una tercera limitació rau en el fet de no haver donat veu a tots els actors protagonistes, ja que s'ha comptat amb una participació limitada dels centres catalans.

Juntament a les limitacions volem referir-nos a algunes de les qüestions pendents que deixa el present treball. Principalment, l'estudi d'impacte a llarg termini que té una metodologia començada a batxillerat i continuada a nivell universitari. D'altra banda, resten com a propostes de continuïtat, el disseny de mètodes adaptats als alumnes catalans a partir dels resultats obtinguts amb l'estudi de dades. Per últim, seria molt interessant un estudi semblant al present que se centrés en el grec clàssic amb l'objectiu de saber quines són les necessitats que requereix l'alumne que escull estudiar grec i quin és el mètode més adequat per dur a terme un ensenyament-aprenentatge efectiu.

***

Per últim, i a mode de síntesi, es procedeix a enumerar les conclusions més rellevants del present estudi:

- L'ensenyament del llatí ha de tenir com a objectiu final, principal i únic la comprensió, i el gaudi que aquest comporta, de les obres llatines en la seva versió original.
- El mètode gramàtica-traducció forma a un alumne expert en gramàtica, però no en la llengua i, per tant, no és capaç d'entendre el llatí en la seva essència sense el treball rígid que implica la traducció.
- El mètode inductiu-contextual té un ritme massa lent en la progressió per als alumnes catalans als quals se'ls pot exigir un esforç més alt pel fet de ser fills lingüístics del llatí.

Aquest mètode, a batxillerat, mai no arriba a proporcionar les eines que necessita un individu per entendre llatí.

-El mètode que algunes vegades ha estat batejat com a mixt precisa d'una revisió per al seu nou públic. A partir d'aquesta revisió s'haurien de comprovar els seus resultats de nou.

-Les PAU i el disseny dels seus exàmens de llengua llatina condicionen enormement a l'ensenyament natural del llatí.

BIBLIOGRAFIA

- Alberich, Joan, Carbonell, Joan i Matas, Bàrbara. *ERIDANVS. Iniciació al llatí*. Madrid: Alhambra, 1986
- Alberich, Joan, Carbonell, Joan i Matas, Bàrbara. *Llatí I*. Barcelona: Castellnou Edicions, 1997
- Alcalde-Diosdado Gómez, Alfonso. “La Necesidad de renovación didáctica de las lenguas clásicas: una nueva propuesta metodológica” *Methodos* Núm 0, 2011: 1-24
- Bombín García, Francisco. “Estudios clásicos y la didáctica del latín” *Estudios Clásicos*, Núm. 99, 1991: 109-120.
- Campos Vargas, Henry. “¿Cómo enseñar en latín?, una propuesta metodológica.” *Pensamiento Actual*, Núm. 24 Vol. 15, 2015: 83-91.
- Cano, P. Ll., Carbonell, J., i Matas, B. *Introducció a l'estudi de la llengua llatina. Modul I*. Bellaterra: Servei de Publicacions Universitat Autònoma de Barcelona, 1998
- Carbonell i Manils, J. “El reto de una metamorfosis del latín per se al latín instrumental” *Aspectos didácticos de latín*. Núm. 5, Zaragoza: ICE, 1997
- Carrió-Pastor, Mª Luisa i Mestre Mestre, Eva M^a. “Motivation in Second Language Acquisition” *Procedia – Social and Behavioral Sciences*, Núm 116, 2014: 240-244
- Fernández Cacho, Joaquín. *Didáctica del Latín*. Zaragoza: ICE Universidad de Zaragoza, 2001.
- Fernández Corral, Celia. Reseña de V. Valcárcel, (ed.) “Didáctica del latín. Actualización cinetífico-pedagógica” *Minerva*, Núm. 12, 1998:238-240.
- Hernández Vista, V. E. *La enseñanza actual del latín*. Madrid : Dirección General de Enseñanza Media, DL 1960

- Huckin i Coady “Incidental vocabulary acquisition in a second language: A review” *Studies in Second Language Acquisition*. Núm. 2 Vol. 21, 1999
- Juffs, Alan. “Second Language Acquisition” *Wiley Interdisciplinary Reviews*. Núm 3 Vol. 2, 2011
- Klein, Wolfgang. *Second Language Acquisition*. Cambridge: University Press, 1986
- Macías Villalobos, Cristóbal. “Claves para el empleo de una metodología híbrida en la enseñanza del latín” *Aula de Secundaria*, Núm. 21, 2017: 32-35
- Macías Villalobos, Cristóbal. “Internet y la didáctica del latín” *Revista de Estudios Latinos*, Núm. 1, 2001: 203-236.
- Mariner Bigorra, Sebastián. *Didáctica del Latín*. Madrid: Dirección general de enseñanza media, 1962.
- Miraglia, Luigi. “Cómo (no) se enseña latín” *Micromega*, Núm 5, 1996
- Puigvert i Planagumà, Gemma. “Un exemple de millora de la metodologia docent i de l’avaluació dels aprenentatges en l’assignatura Llatí i Cultura Clàssica” *Faventia* Vol. 31, Núm 1-2, 2009: 295-303.
- Restrepo Ramos, Falcon Dario. “Incidental vocabulary learning in second language acquisition: a literatura review” *Profile Issues in Teachers’ Professional Development*, Núm. 1 Vol. 17, 2015: 157-166
- Ricucci, Marco. “7. “Adattare una versione latina è come addomesticare il testo antico? Il punto di vista di Stephen D. Krashen” *I Quaderni della Ricerca*, Núm 16, 2015: 97-115.
- Ricucci, Marco. “Sulla via del método neocomparativo: il latina nella scuola e nella società plurilingue” *Babylonia*. Núm 14, Vol. 1, 2014: 80-85
- Riquelme Otálora, José. *Una programación de la enseñanza universitaria del latín*. Zaragoza : Universidad. Prensas Universitarias, 1990

WEBGRAFIA

Accademia Vivarium Novum: <https://vivariumnovum.net/en> [Data de consulta: 16/05/2017]

Cultura clàssica: Lingua Latina per se Illustrata. Hans H. Ørberg:
<http://www.culturaclasica.com/lingualatina/index.htm> [Data de consulta: 16/04/2017]

Centro Virtual Cervantes: Método Natural:
http://cvc.cervantes.es/ensenanza/biblioteca_ele/diccio_ele/diccionario/metodona-tural.htm [Data de consulta: 16/04/2017]

Cultura clàssica: Didáctica de las lenguas clásicas:
<http://www.culturaclasica.com/?q=node/1918> [Data de consulta: 3/03/2017]

El fil de les clàssiques: <http://blocs.xtec.cat/elfildelesclassiques/> [Data de consulta: 2/05/2017]

Generalitat de Catalunya: Currículum Batxillerat:
<http://xtec.gencat.cat/web/.content/alfresco/d/d/workspace/SpacesStore/0092/e4494b91-e084-4675-b25a-6f26c8ded3aa/llati.pdf> [Data de consulta: 10/04/2017]

Generalitat de Catalunya: Currículum educació secundària obligatòria:
<http://xtec.gencat.cat/web/.content/curriculum/eso/curriculum2015/documents/ANNEX-3-Ambit-lingueistic.pdf> [Data de consulta: 10/04/2017]

Hot Potatoes: <https://hotpot.uvic.ca/index.php> [Data de consulta: 2/05/2017]

Jornadas de cultura clàssica: <http://www.culturaclasica.com/?q=jornadas> [Data de consulta: 18/05/2017]

Jornades de didàctica de llengües clàssiques: <http://www.cdl.cat/cursos-i-activitats?of=407> [Data de consulta: 18/05/2017]

Kahoot:
https://getkahoot.com/?utm_name=controller_app&utm_source=web_app&utm_medium=link [Data de consulta: 2/05/2017]

Labyrinthus: <http://www.xtec.cat/~sgiralt/> [Data de consulta: 18/05/2017]

Lingua Latina per se Illustrata: Trade Arcanum: <http://lingualatina-orberg.blogspot.com.es/2014/11/verbum-arcanum.html> [Data de consulta: 12/05/2017]

Lingua Latina per se Illustrata: Trade Verbum: <http://lingualatina-orberg.blogspot.com.es/2011/12/trade-verbum.html> [Data de consulta: 12/05/2017]

Paideia. Trobada de didàctica dels estudis clàssics:
<http://pagines.uab.cat/iceclassiques/paideia> [Data de consulta: 18/05/2017]

ANNEX A

QÜESTIONARI ALS ALUMNES DE BATXILLERAT

IES: _____

Comarca: _____

Edat: _____

☐ Home   ☐ Dona

Repetidor: ☐ Sí   ☐ No

1. Per què vas decidir d'estudiar llatí?

---

2. T'agrada aprendre llatí? (0=no gens, 3=molt)

0   1   2   3

3. T'agradava més quan vas tenir un primer contacte amb aquesta llengua o ara?

☐ Al començament   ☐ Ara

4. T'agraden les classes de llatí? (0=no gens, 3=molt)

0   1   2   3

5. Creus que aprens durant les classes de llatí? (0=no gens, 3=molt)

0   1   2   3

6. Et són útils els materials que s'utilitzen? (0=no gens, 3=molt)

0   1   2   3

Enumera alguns dels materials utilitzats:

---

7. Et motiven els exercicis plantejats? (0=no gens, 3=molt)

0   1   2   3

8. Participes durant la classe? (0=no gens, 3=molt)

0   1   2   3

9. T'agradaria aprendre a parlar llatí? (0=no gens, 3=molt)

0   1   2   3

10. Creus que podries entendre el llatí de manera oral actualment? (0=no gens, 3=molt)

0   1   2   3

11. Series capaç de traduir un text sense diccionari? (0=no gens, 3=molt)

0   1   2   3

12. Series capaç de traduir un text sense analitzar-lo morfològicament? (0=no gens, 3=molt)

0   1   2   3

13. Series capaç de traduir un text sense analitzar-lo sintàcticament? (0=no gens, 3=molt)

0   1   2   3

14. T'agradaria seguir estudiant llatí quan acabis el curs? (0=no gens, 3=molt)

0   1   2   3

ANNEX B

QÜESTIONARI ALS ALUMNES DE LA UAB

IES de procedència: _____

Comarca: _____

Edat: _____

Grau: _____

Curs: _____

Has repetit alguna assignatura? ☐ Sí ☐ No

En cas afirmatiu, quina o quines?

_____

☐ Home ☐ Dona

1. Per què vas decidir d'estudiar clàssiques?

_____
_____
_____

2. T'agrada aprendre llatí? (0=no gens, 3=molt)

0   1   2   3

3. T'agradava més quan vas tenir un primer contacte amb aquesta llengua o ara?

☐ Al començament ☐ Ara

4. Et senties el suficientment preparat quan vas començar el grau? (0=no gens, 3=molt)

0   1   2   3

5. Et senties en desnivell dels teus companys? (0=no gens, 3=molt)

0   1   2   3

6. En cas afirmatiu, creus que estaves per sobre, per sota o com la mitjana de la teva classe?

☐ per sobre ☐ per sota ☐ com la mitjana

7. T'agraden les classes de llatí? (0=no gens, 3=molt)

0   1   2   3

8. T'agrada com s'ensenya llatí a la universitat? (0=no gens, 3=molt)

0   1   2   3

9. Creus que aprens durant les classes de llatí? (0=no gens, 3=molt)

0   1   2   3

10. Et són útils els materials que s'utilitzen? (0=no gens, 3=molt)

0   1   2   3

Enumera alguns dels materials utilitzats:

_____, _____, _____,
_____, _____, _____

11. Et motiven els exercicis/textos plantejats? (0=no gens, 3=molt)

0   1   2   3

12. Participes durant la classe? (0=no gens, 3=molt)

0   1   2   3

13. T'agradaria aprendre a parlar llatí? (0=no gens, 3=molt)

0   1   2   3

14. Creus que podries entendre el llatí de manera oral actualment? (0=no gens, 3=molt)

0   1   2   3

15. Series capaç de traduir un text sense diccionari? (0=no gens, 3=molt)

0   1   2   3

16. Series capaç de traduir un text sense analitzar-lo morfològicament? (0=no gens, 3=molt)

0   1   2   3

17. Series capaç de traduir un text sense analitzar-lo sintàcticament? (0=no gens, 3=molt)

0   1   2   3

ANNEX C

QÜESTIONARI ALS PROFESSORS

IES: _____

Comarca: _____

Titulació universitària: _____

Anys dedicats a l'ensenyament: _____

Anys dedicats a l'ensenyament del llatí: _____

☐ Professor   ☐ Professora

1. Quin mètode utilitza per ensenyar llatí?

_____

Des de quan?

_____

2. Com va conèixer el mètode?

_____
_____

3. Punts forts del mètode:

_____
_____
_____

4. Punts febles del mètode:

_____
_____
_____

5. Grau de satisfacció del seu mètode(0=no gens, 3=molt)

0   1   2   3

6. El motiva? (0=no gens, 3=molt)

0   1   2   3

7. Creus que motiva als alumnes? (0=no gens, 3=molt)

0   1   2   3

8. Quines dificultats troba en el seu mètode?

---

9. Valora breument els resultats de les PAU amb el seu mètode

---

---

10. En cas d'utilitzar llibre de text, quin utilitza?

---

11. Utilitza algun altre material didàctic que creu convenient destacar?

ANNEX D

GUIÓ DE L'ENTREVISTA A PROFESSORS

PUNTS PER REFLEXIONAR

1. Mètode d'ensenyament
2. Quins altres mètodes coneix?
3. Per què utilitza aquest mètode?
4. Aspectes positius del mètode?
5. Aspectes negatius del mètode?
6. Quin és el seu objectiu quan ensenya llatí? Pensa en les PAU?
7. Quina formació té en quant al mètode que emprava?
8. En què es basa una classe seva?
9. Com s'organitza (programació anual del curs i programació d'una classe)?
10. Utilitza eines TIC?

M'agradaria poder disposar de:

-Resultats acadèmics dels últims 3 anys (Resultats de la nota final de curs i resultats de les PAU).

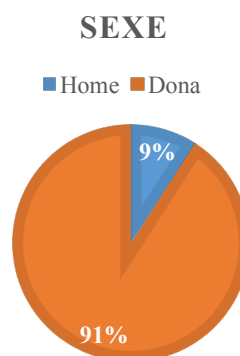
-Programació anual del curs

ANNEX E

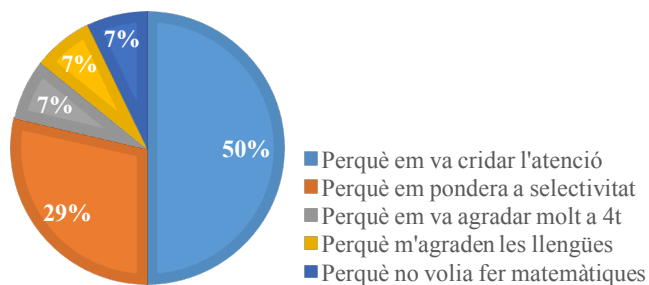
INSTITUT DE DELTEBRE

Sexe	
Opcions	Respostes
Home	1
Dona	10

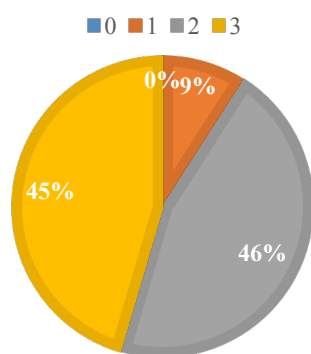
1. Per què vas decidir d'estudiar llatí?	
Opcions	Respostes
Perquè em va cridar l'atenció	7
Perquè em pondera a les PAU	4
Perquè em va agradar molt a 4t	1
Perquè m'agraden les llengües	1
Perquè no volia fer matemàtiques	1

1. PER QUÈ VAS DECIDIR D'ESTUDIAR LLATÍ?

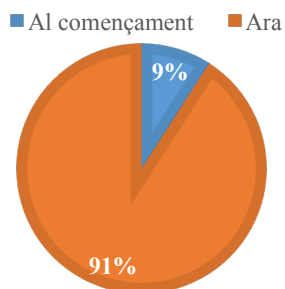
2. T'agrada aprendre llatí?	
Opcions	Respostes
0	0
1	1
2	5
3	5

2. T'AGRADA APRENDRE LLATÍ?

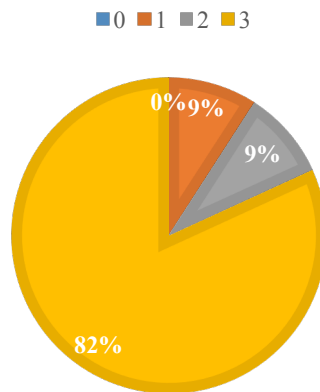
3. T'agradava més quan vas tenir un primer contacte amb aquesta llegua o ara?	
Opcions	Respostes
Al començament	1
Ara	10

3. T'AGRADAVA MÉS QUAN VAS TENIR UN PRIMER CONTACTE AMB AQUESTA LLENGUA O ARA?

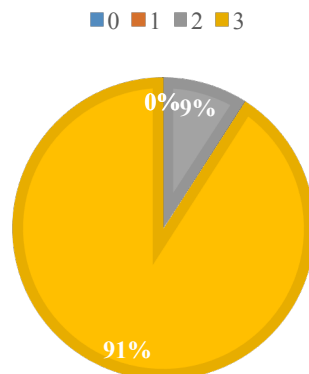
4. T'agraden les classes de llatí?	
Opcions	Respostes
0	0
1	1
2	1
3	9

4. T'AGRADEN LES CLASSES DE LLATÍ?

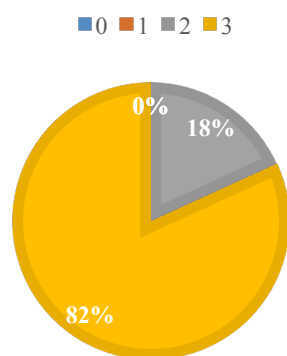
5. Creus que aprens durant les classes de llatí?	
Opcions	Respostes
0	0
1	0
2	1
3	10

5. CREUS QUE APRENS DURANT LES CLASSES DE LLATÍ?

6. Et són útils els materials que s'utilitzen?	
Opcions	Respostes
0	0
1	0
2	2
3	9

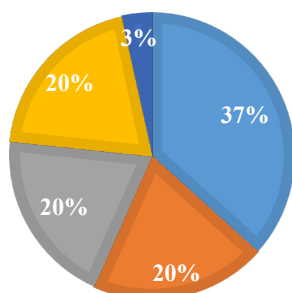
6. ET SÓN ÚTILS ELS MATERIALS QUE S'UTILITZEN?

Materials utilitzats	
Opcions	Respostes
Diccionari	11
Dossiers	6
Power Point	6
Textos	6
Lectures	1

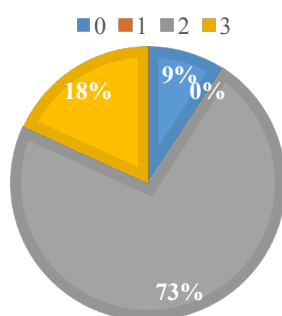
MATERIALS UTILITZATS

■ Diccionari ■ Dossiers ■ Power Point ■ Textos ■ Lectures

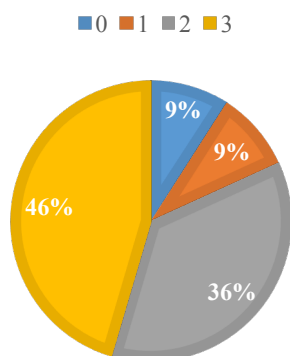
7. Et motiven els exercicis plantejats?	
Opcions	Respostes
0	1
1	0
2	8
3	2

7. ET MOTIVEN ELS EXERCICIS PLANTEJATS?

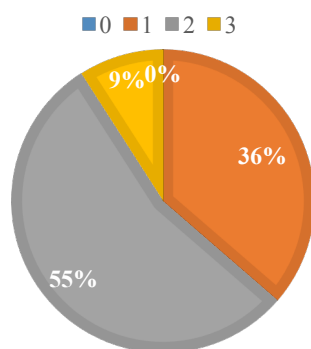
8. Participes durant la classe?	
Opcions	Respostes
0	1
1	1
2	4
3	5

8. PARTICIPES DURANT LA CLASSE?

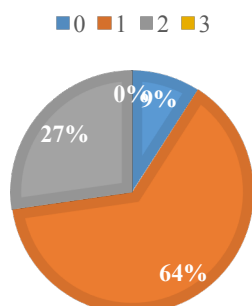
9. T'agradaria aprendre a parlar llatí?	
Opcions	Respostes
0	0
1	4
2	6
3	1

9. T'AGRADARIA APRENDRE A PARLAR LLATÍ?

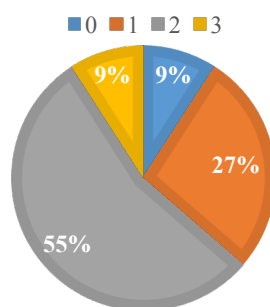
10. Creus que podries entendre el llatí de manera oral actualment?	
Opcions	Respostes
0	1
1	7
2	3
3	0

10. CREUS QUE PODRIES ENTENDRE EL LLATÍ DE MANERA ORAL ACTUALMENT?

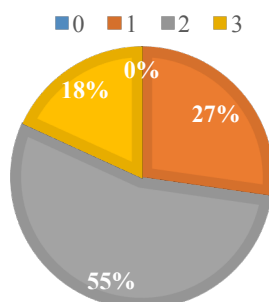
11. Series capaç de traduir un text sense diccionari?	
Opcions	Respostes
0	1
1	3
2	6
3	1

11. SERIES CAPAÇ DE TRADUIR UN TEXT SENSE DICCIONARI?

12. Series capaç de traduir un text sense analitzar-lo morfològicament?	
Opcions	Respostes
0	0
1	3
2	6
3	2

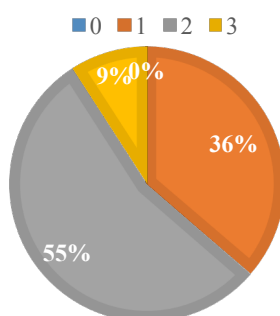
12. SERIES CAPAÇ DE TRADUIR UN TEXT SENSE ANALITZAR-LO MORFOLÒGICAMENT?

13. Series capaç de traduir un text sense analitzar-lo sintàcticament?

Opcions	Respostes
0	0
1	4
2	6
3	1

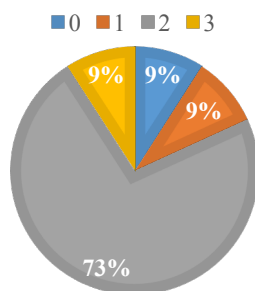
13. SERIES CAPAÇ DE TRADUIR UN TEXT SENSE ANALITZAR-LO SINTÀCTICAMENT?

14. T'agradaria seguir estudiant llatí quan acabis el curs?

Opcions	Respostes
0	1
1	1
2	8
3	1

14. T'AGRADARIA SEGUIR ESTUDIANT LLATÍ QUAN ACABIS EL CURS?

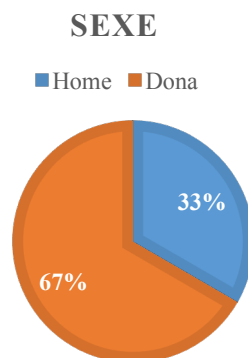

ANNEX F

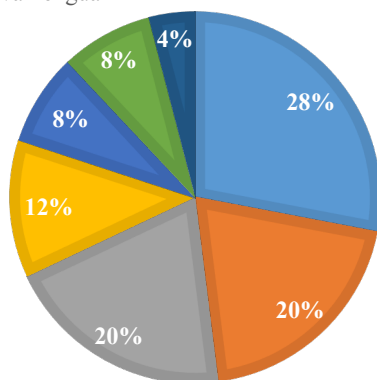
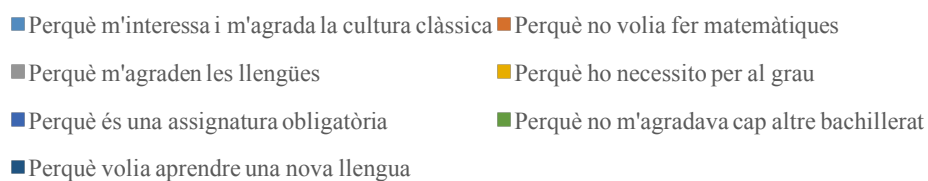
COL·LEGI DIOCESÀ SAGRADA FAMÍLIA

Sexe	
Opcions	Respostes
Home	7
Dona	14

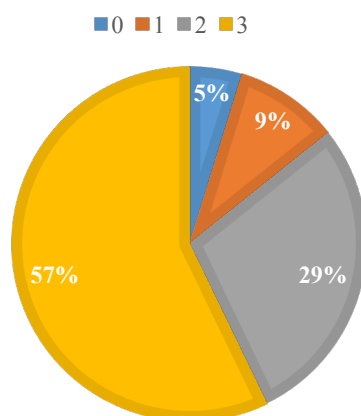
1. Per què vas decidir d'estudiar llatí?	
Opcions	Respostes
Perquè m'interessa i m'agrada la cultura clàssica	7
Perquè no volia fer matemàtiques	5
Perquè m'agraden les llengües	5
Perquè ho necessito per al grau	3
Perquè és una assignatura obligatòria	2
Perquè no m'agradava cap altre batxillerat	2
Perquè volia aprendre una nova llengua	1

1. PER QUÈ VAS DECIDIR D'ESTUDIAR LLATÍ?

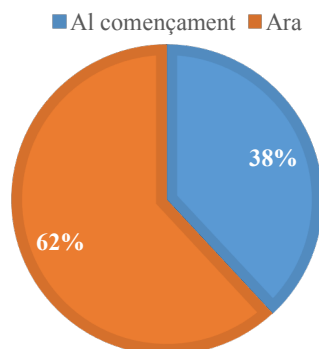
2. T'agrada aprendre llatí?	
Opcions	Respostes
0	1
1	2
2	6
3	12

2. T'AGRADA APRENDRE LLATÍ?

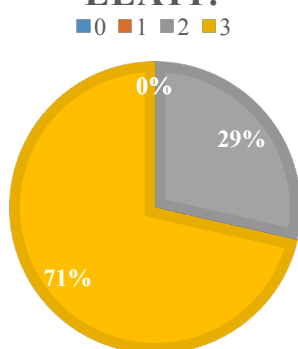
3. T'agradava més quan vas tenir un primer contacte amb aquesta llegua o ara?	
Opcions	Respostes
Al començament	8
Ara	13

3. T'AGRADAVA MÉS QUAN VAS TENIR UN PRIMER CONTACTE AMB AQUESTA LLENGUA O ARA?

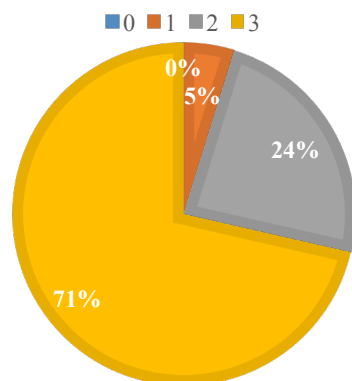
4. T'agraden les classes de llatí?	
Opcions	Respostes
0	0
1	0
2	6
3	15

4. T'AGRADEN LES CLASSES DE LLATÍ?

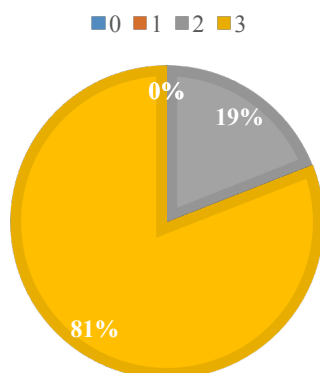
5. Creus que aprens durant les classes de llatí?	
Opcions	Respostes
0	0
1	1
2	5
3	15

5. CREUS QUE APRENS DURANT LES CLASSES DE LLATÍ?

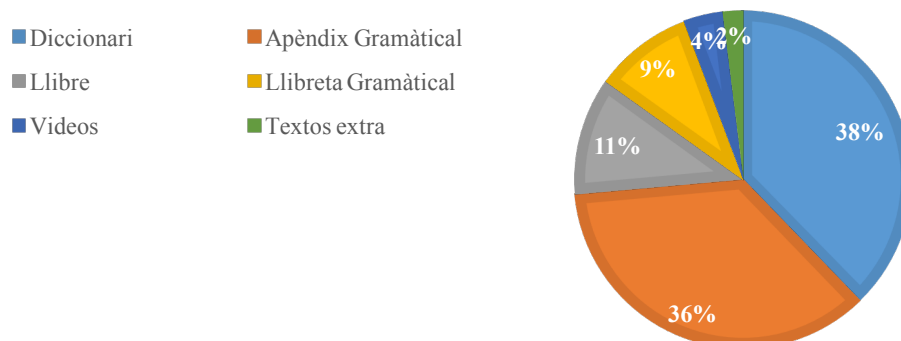
6. Et són útils els materials que s'utilitzen?	
Opcions	Respostes
0	0
1	0
2	4
3	17

6. ET SÓN ÚTILS ELS MATERIALS QUE S'UTILITZEN?

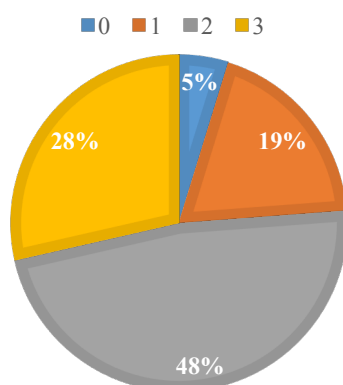
Materials utilitzats	
Opcions	Respostes
Diccionari	20
Apèndix Gramatical	19
Llibre de text	6
Llibreta Gramatical	5
Vídeos	2
Textos extra	1

MATERIALS UTILITZATS

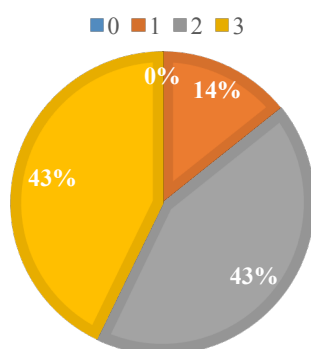
7. Et motiven els exercicis plantejats?	
Opcions	Respostes
0	1
1	4
2	10
3	6

7. ET MOTIVEN ELS EXERCICIS PLANTEJATS?

8. Participes durant la classe?	
Opcions	Respostes
0	0
1	3
2	9
3	9

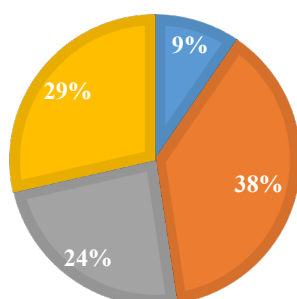
8. PARTICIPES DURANT LA CLASSE?

9. T'agradaria aprendre a parlar llatí?	
Opcions	Respostes
0	2
1	8
2	5
3	6

9. T'AGRADARIA APRENDRE A PARLAR LLATÍ?

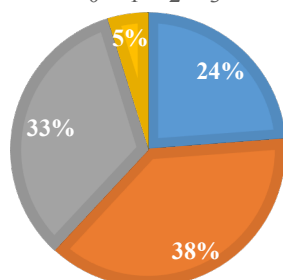
■ 0 ■ 1 ■ 2 ■ 3

10. Creus que podries entendre el llatí de manera oral actualment?	
Opcions	Respostes
0	5
1	8
2	7
3	1

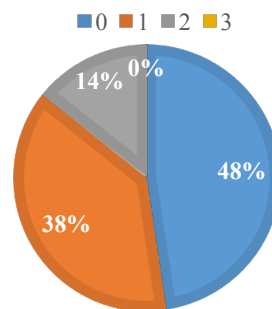
10. CREUS QUE PODRIES ENTENDRE EL LLATÍ DE MANERA ORAL ACTUALMENT?

■ 0 ■ 1 ■ 2 ■ 3

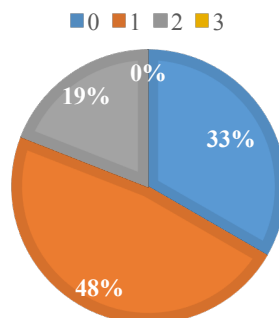
11. Series capaç de traduir un text sense diccionari?	
Opcions	Respostes
0	10
1	8
2	3
3	0

11. SERIES CAPAÇ DE TRADUIR UN TEXT SENSE DICCIONARI?

12. Series capaç de traduir un text sense analitzar-lo morfològicament?	
Opcions	Respostes
0	7
1	10
2	4
3	0

12. SERIES CAPAÇ DE TRADUIR UN TEXT SENSE ANALITZAR-LO MORFOLÒGICAMENT?

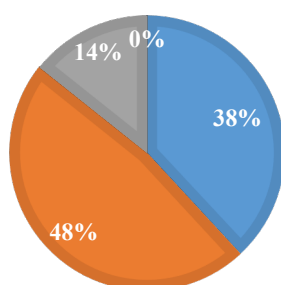

13. Series capaç de traduir un text sense analitzar-lo sintàcticament?

Opcions	Respostes
0	8
1	10
2	3
3	0

13. SERIES CAPAÇ DE TRADUIR UN TEXT SENSE ANALITZAR-LO SINTÀCTICAMENT?

■ 0 ■ 1 ■ 2 ■ 3

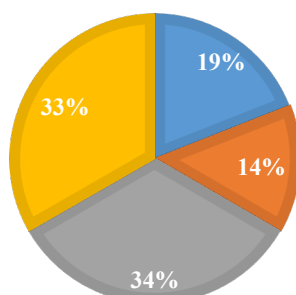

14. T'agradaria seguir estudiant llatí quan acabis el curs?

Opcions	Respostes
0	4
1	3
2	7
3	7

14. T'AGRADARIA SEGUIR ESTUDIANT LLATÍ QUAN ACABIS EL CURS?

■ 0 ■ 1 ■ 2 ■ 3

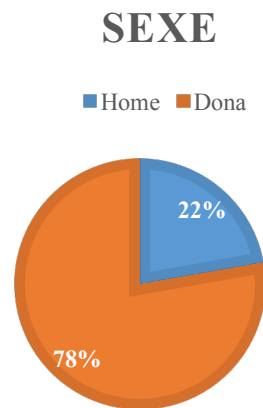

ANNEX G

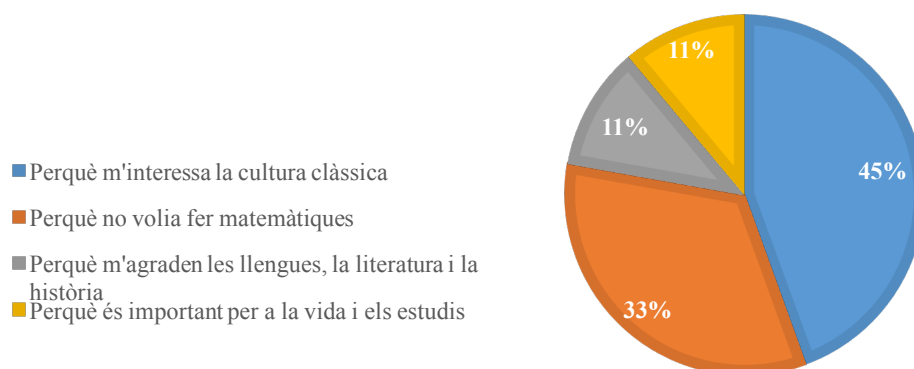
INSTITUT GALLECS

Sexe	
Opcions	Respostes
Home	2
Dona	7

1. Per què vas decidir d'estudiar llatí?	
Opcions	Respostes
Perquè m'interessa la cultura clàssica	4
Perquè no volia fer matemàtiques	3
Perquè m'agraden les llengües, la literatura i la història	1
Perquè és important per a la vida i els estudis	1

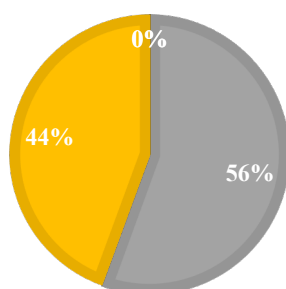
1. PER QUÈ VAS DECIDIR D'ESTUDIAR LLATÍ?

2. T'agrada aprendre llatí?	
Opcions	Respostes
0	0
1	0
2	5
3	4

2. T'AGRADA APRENDRE LLATÍ?

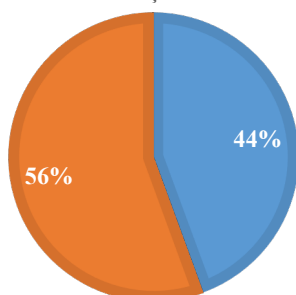
■ 0 ■ 1 ■ 2 ■ 3

3. T'agradava més quan vas tenir un primer contacte amb aquesta llegua o ara?	
Opcions	Respostes
Al començament	4
Ara	5

3. T'AGRADAVA MÉS QUAN VAS TENIR UN PRIMER CONTACTE AMB AQUESTA LLENGUA O ARA?

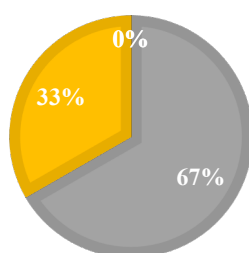
■ Al començament ■ Ara

4. T'agraden les classes de llatí?	
Opcions	Respostes
0	0
1	0
2	6
3	3

4. T'AGRADEN LES CLASSES DE LLATÍ?

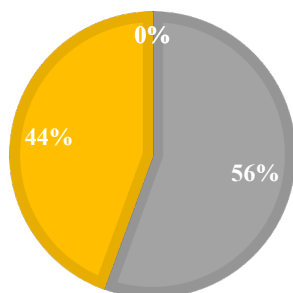
■ 0 ■ 1 ■ 2 ■ 3

5. Creus que aprens durant les classes de llatí?	
Opcions	Respostes
0	0
1	0
2	5
3	4

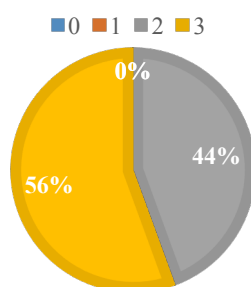
5. CREUS QUE APRENS DURANT LES CLASSES DE LLATÍ?

■ 0 ■ 1 ■ 2 ■ 3

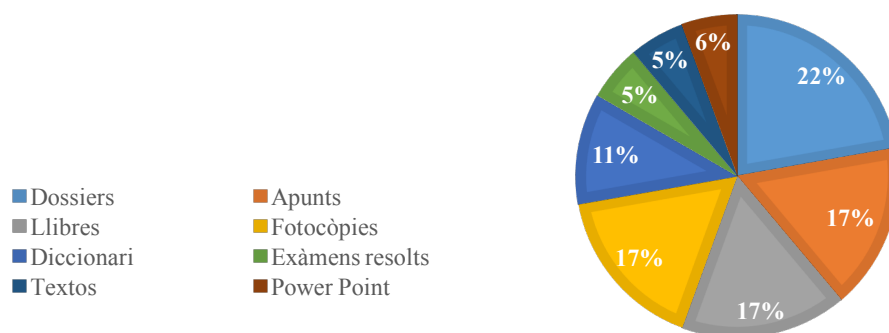
6. Et són útils els materials que s'utilitzen?	
Opcions	Respostes
0	0
1	0
2	4
3	5

6. ET SÓN ÚTILS ELS MATERIALS QUE S'UTILITZEN?

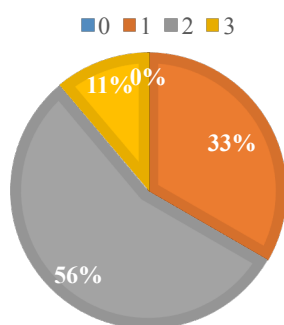
Materials utilitzats	
Opcions	Respostes
Dossiers	4
Apunts	3
Llibres	3
Fotocòpies	3
Diccionari	2
Exàmens resolts	1
Textos	1
Power Point	1

MATERIALS UTILITZATS

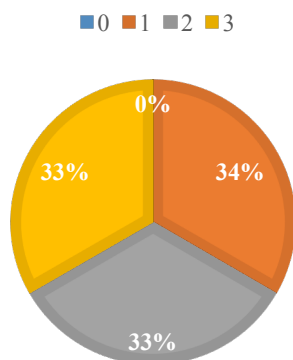
7. Et motiven els exercicis plantejats?	
Opcions	Respostes
0	0
1	3
2	5
3	1

7. ET MOTIVEN ELS EXERCICIS PLANTEJATS?

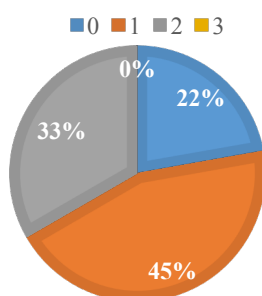
8. Participes durant la classe?	
Opcions	Respostes
0	0
1	3
2	3
3	3

8. PARTICIPES DURANT LA CLASSE?

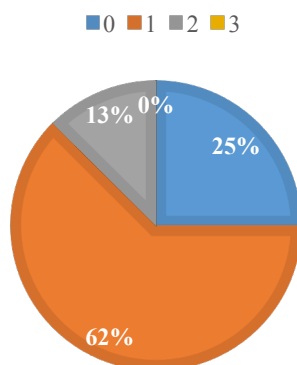
9. T'agradaria aprendre a parlar llatí?	
Opcions	Respostes
0	2
1	4
2	3
3	0

9. T'AGRADARIA APRENDRE A PARLAR LLATÍ?

10. Creus que podries entendre el llatí de manera oral actualment?	
Opcions	Respostes
0	2
1	5
2	1
3	0

10. CREUS QUE PODRIES ENTENDRE EL LLATÍ DE MANERA ORAL ACTUALMENT?

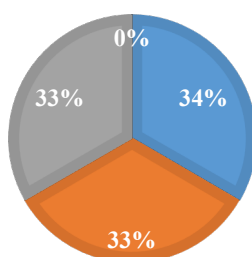

11. Series capaç de traduir un text sense diccionari?

Opcions	Respostes
0	3
1	3
2	3
3	0

11. SERIES CAPAÇ DE TRADUIR UN TEXT SENSE DICCIONARI?

■ 0 ■ 1 ■ 2 ■ 3

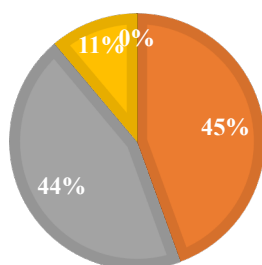

12. Series capaç de traduir un text sense analitzar-lo morfològicament?

Opcions	Respostes
0	0
1	4
2	4
3	1

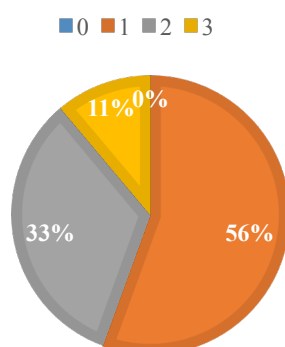
12. SERIES CAPAÇ DE TRADUIR UN TEXT SENSE ANALITZAR-LO MORFOLÒGICAMENT?

■ 0 ■ 1 ■ 2 ■ 3

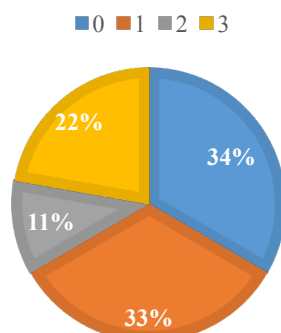
13. Series capaç de traduir un text sense analitzar-lo sintàcticament?	
Opcions	Respostes
0	0
1	5
2	3
3	1

**13. SERIES CAPAÇ DE TRADUIR UN TEXT
SENSE ANALITZAR-LO SINTÀCTICAMENT?**

14. T'agradaria seguir estudiant llatí quan acabis el curs?	
Opcions	Respostes
0	3
1	3
2	1
3	2

**14. T'AGRADARIA SEGUIR ESTUDIANT LLATÍ
QUAN ACABIS EL CURS?**

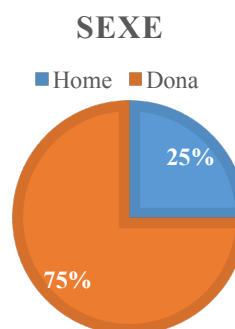

ANNEX H

INSTITUT de PREMIÀ DE MAR

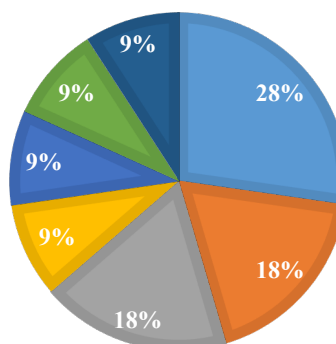
Sexe	
Opcions	Respostes
Home	4
Dona	12

1. Per què vas decidir d'estudiar llatí?	
Opcions	Respostes
Perquè no volia fer matemàtiques	6
Perquè és obligatòria	4
Perquè ho necessito per al grau	4
Perquè em pondera 0,2 a les PAU	2
Perquè és necessari per a un batxillerat humanístic	2
Perquè és interessant	2
Perquè és interessant per a altres matèries	2

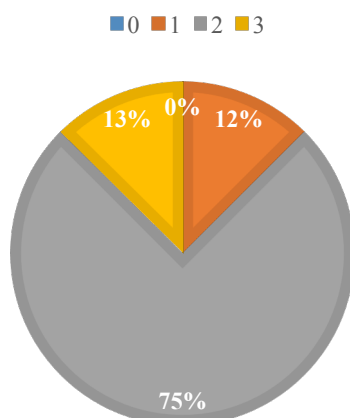
1. PER QUÈ VAS DECIDIR D'ESTUDIAR LLATÍ?

- Perquè no volia fer matemàtiques
- Perquè és obligatòria
- Perquè ho necessito per al grau
- Perquè em pondera 0,2 a les PAU
- Perquè és necessari per a un batxillerat humanístic
- Perquè és interessant
- Perquè és interessant per a altres matèries

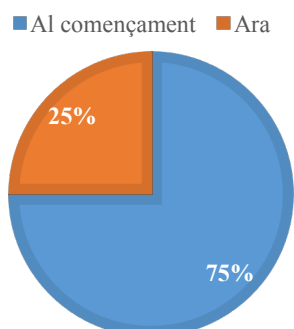
2. T'agrada aprendre llatí?	
Opcions	Respostes
0	0
1	2
2	12
3	2

2. T'AGRADA APRENDRE LLATÍ?

3. T'agradava més quan vas tenir un primer contacte amb aquesta llegua o ara?	
Opcions	Respostes
Al començament	12
Ara	4

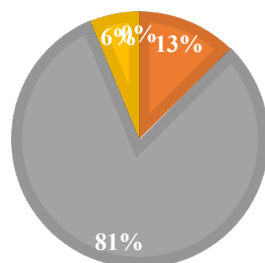
3. T'AGRADAVA MÉS QUAN VAS TENIR UN PRIMER CONTACTE AMB AQUESTA LLENGUA O ARA?

4. T'agraden les classes de llatí?	
Opcions	Respostes
0	0
1	2
2	13
3	1

4. T'AGRADEN LES CLASSES DE LLATÍ?

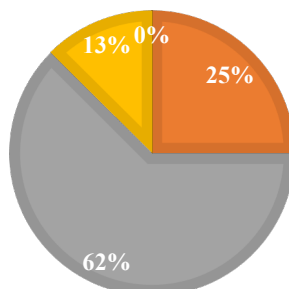
■ 0 ■ 1 ■ 2 ■ 3

5. Creus que aprens durant les classes de llatí?	
Opcions	Respostes
0	0
1	4
2	10
3	2

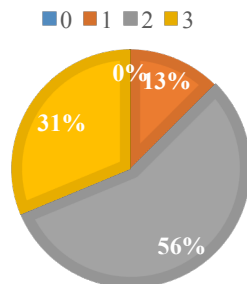
5. CREUS QUE APRENS DURANT LES CLASSES DE LLATÍ?

■ 0 ■ 1 ■ 2 ■ 3

6. Et són útils els materials que s'utilitzen?	
Opcions	Respostes
0	0
1	2
2	9
3	5

6. ET SÓN ÚTILS ELS MATERIALS QUE S'UTILITZEN?

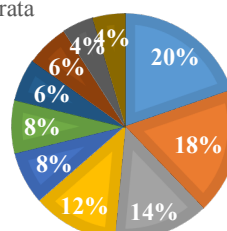

Materials utilitzats	
Opcions	Respostes
Kahoot	13
Moodle	12
Blogs	9
Diccionari	8
Internet	5
Hot Potatoes	5
Llibres	4
Lingua Latina Per Se Illustrata	4
Lectures	3
Apèndix	3

MATERIALS UTILITZATS

■ Kahoot
■ Blogs
■ Internet
■ Llibres
■ Lectures

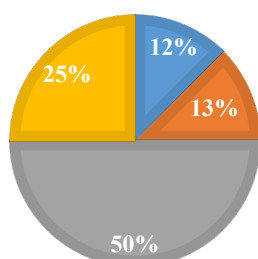
■ Moodle
■ Diccionari
■ Hot Potatoes
■ Lingua Latina Per Se Illustrata
■ Apèndix

7. Et motiven els exercicis plantejats?	
Opcions	Respostes
0	2
1	2
2	8
3	4

7. ET MOTIVEN ELS EXERCICIS PLANTEJATS?

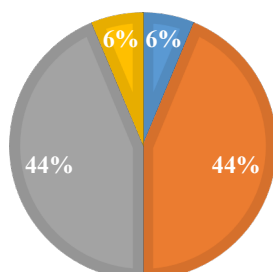
■ 0 ■ 1 ■ 2 ■ 3

8. Participes durant la classe?	
Opcions	Respostes
0	1
1	7
2	7
3	1

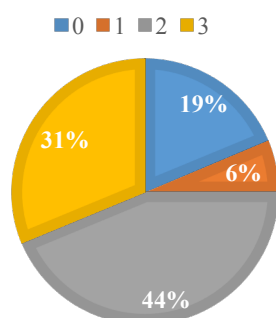
8. PARTICIPES DURANT LA CLASSE?

■ 0 ■ 1 ■ 2 ■ 3

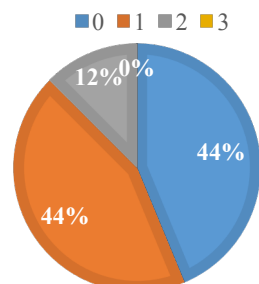
9. T'agradaria aprendre a parlar llatí?	
Opcions	Respostes
0	3
1	1
2	7
3	5

9. T'AGRADARIA APRENDRE A PARLAR LLATÍ?

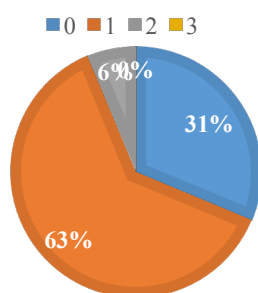
10. Creus que podries entendre el llatí de manera oral actualment?	
Opcions	Respostes
0	7
1	7
2	2
3	0

10. CREUS QUE PODRIES ENTENDRE EL LLATÍ DE MANERA ORAL ACTUALMENT?

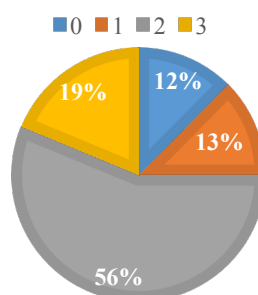
11. Series capaç de traduir un text sense diccionari?	
Opcions	Respostes
0	5
1	10
2	1
3	0

**11. SERIES CAPAÇ DE TRADUIR UN TEXT
SENSE DICCIONARI?**

12. Series capaç de traduir un text sense analitzar-lo morfològicament?	
Opcions	Respostes
0	2
1	2
2	9
3	3

**12. SERIES CAPAÇ DE TRADUIR UN TEXT
SENSE ANALITZAR-LO
MORFOLÒGICAMENT?**

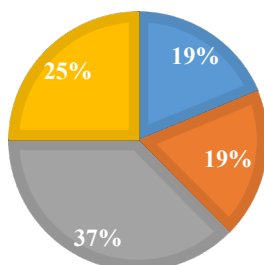

13. Series capaç de traduir un text sense analitzar-lo sintàcticament?

Opcions	Respostes
0	3
1	3
2	6
3	4

13. SERIES CAPAÇ DE TRADUIR UN TEXT SENSE ANALITZAR-LO SINTÀCTICAMENT?

■ 0 ■ 1 ■ 2 ■ 3

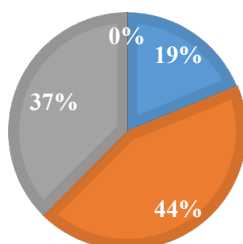

14. T'agradaria seguir estudiant llatí quan acabis el curs?

Opcions	Respostes
0	3
1	7
2	6
3	0

14. T'AGRADARIA SEGUIR ESTUDIANT LLATÍ QUAN ACABIS EL CURS?

■ 0 ■ 1 ■ 2 ■ 3

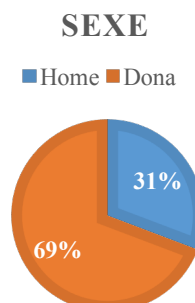

ANNEX I

INSTITUT EUCLIDES

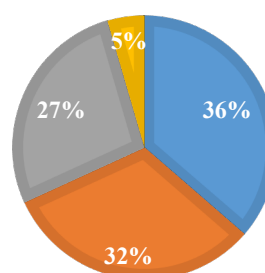
Sexe	
Opcions	Respostes
Home	4
Dona	9

1. Per què vas decidir d'estudiar llatí?	
Opcions	Respostes
Perquè no volia fer matemàtiques	8
Perquè m'interessa la cultura clàssica	7
Perquè m'agraden les llengües, la literatura i la història	6
Perquè ho necessito per al grau	1

1. PER QUÈ VAS DECIDIR D'ESTUDIAR LLATÍ?

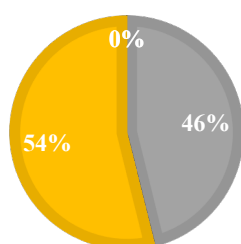
- Perquè no volia fer matemàtiques
- Perquè m'interessa la cultura clàssica
- Perquè m'agraden les llengües, la literatura i la història
- Perquè ho necessito per al grau

2. T'agrada aprendre llatí?	
Opcions	Respostes
0	0
1	0
2	6
3	7

2. T'AGRADA APRENDRE LLATÍ?

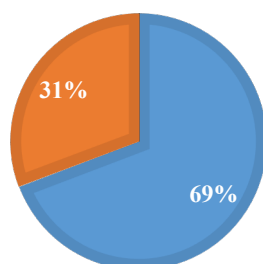
■ 0 ■ 1 ■ 2 ■ 3

3. T'agradava més quan vas tenir un primer contacte amb aquesta llegua o ara?	
Opcions	Respostes
Al començament	9
Ara	4

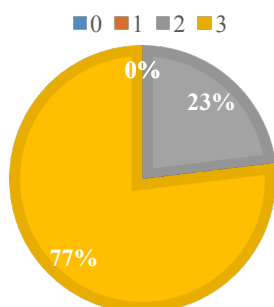
3. T'AGRADAVA MÉS QUAN VAS TENIR UN PRIMER CONTACTE AMB AQUESTA LLENGUA O ARA?

■ Al començament ■ Ara

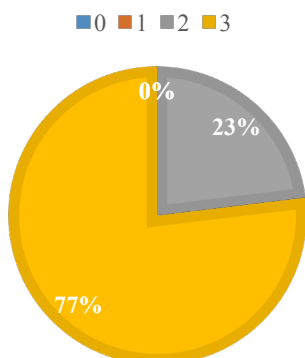
4. T'agraden les classes de llatí?	
Opcions	Respostes
0	0
1	0
2	3
3	10

4. T'AGRADEN LES CLASSES DE LLATÍ?

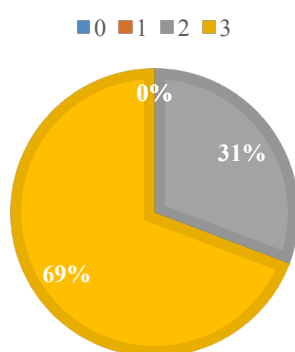
5. Creus que aprens durant les classes de llatí?	
Opcions	Respostes
0	0
1	0
2	3
3	10

5. CREUS QUE APRENS DURANT LES CLASSES DE LLATÍ?

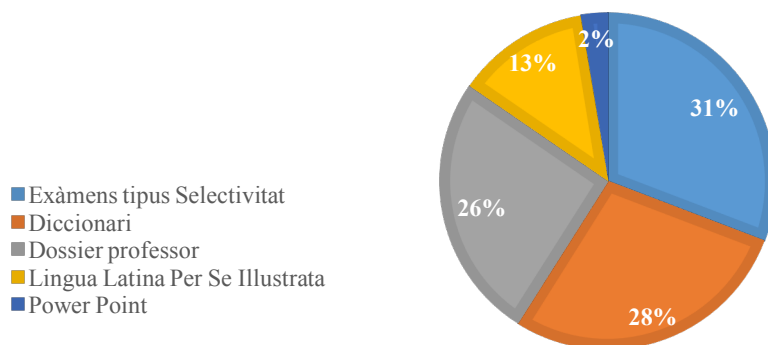
6. Et són útils els materials que s'utilitzen?	
Opcions	Respostes
0	0
1	0
2	4
3	9

6. ET SÓN ÚTILS ELS MATERIALS QUE S'UTILITZEN?

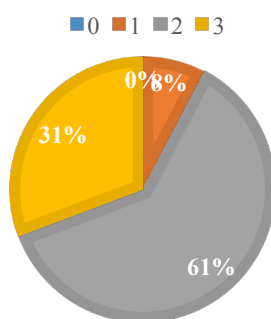
Materials utilitzats	
Opcions	Respostes
Exàmens tipus PAU	12
Diccionari	11
Dossier professor	10
Lingua Latina Per Se Illustrata	5
Power Point	1

MATERIALS UTILITZATS

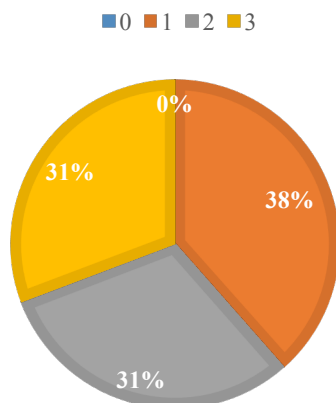
7. Et motiven els exercicis plantejats?	
Opcions	Respostes
0	0
1	1
2	8
3	4

7. ET MOTIVEN ELS EXERCICIS PLANTEJATS?

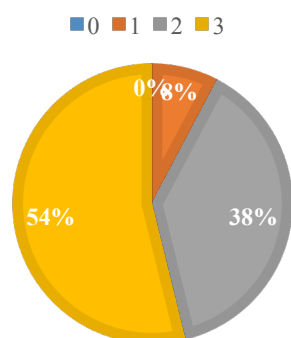
8. Participes durant la classe?	
Opcions	Respostes
0	0
1	5
2	4
3	4

8. PARTICIPES DURANT LA CLASSE?

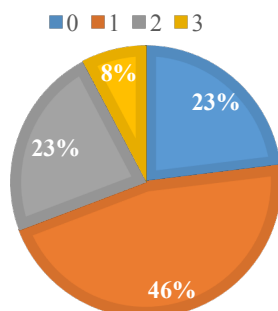
9. T'agradaria aprendre a parlar llatí?	
Opcions	Respostes
0	0
1	1
2	5
3	7

9. T'AGRADARIA APRENDRE A PARLAR LLATÍ?

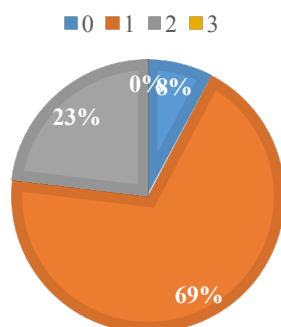
10. Creus que podries entendre el llatí de manera oral actualment?	
Opcions	Respostes
0	3
1	6
2	3
3	1

10. CREUS QUE PODRIES ENTENDRE EL LLATÍ DE MANERA ORAL ACTUALMENT?

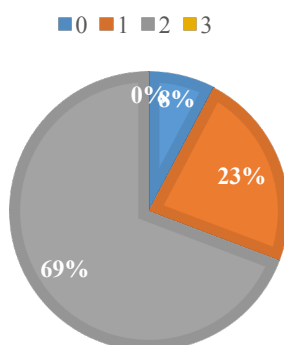
11. Series capaç de traduir un text sense diccionari?	
Opcions	Respostes
0	1
1	9
2	3
3	0

11. SERIES CAPAÇ DE TRADUIR UN TEXT SENSE
DICCIONARI?

12. Series capaç de traduir un text sense analitzar-lo morfològicament?	
Opcions	Respostes
0	1
1	3
2	9
3	0

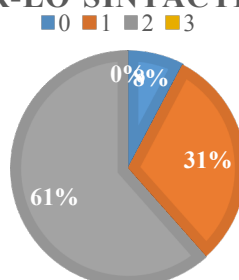
12. SERIES CAPAÇ DE TRADUIR UN TEXT SENSE
ANALITZAR-LO MORFOLÒGICAMENT?

13. Series capaç de traduir un text sense analitzar-lo sintàcticament?

Opcions	Respostes
0	1
1	4
2	8
3	0

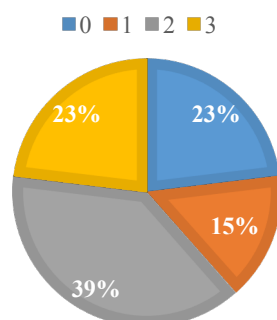
13. SERIES CAPAÇ DE TRADUIR UN TEXT SENSE ANALITZAR-LO SINTÀCTICAMENT?

14. T'agradaria seguir estudiant llatí quan acabis el curs?

Opcions	Respostes
0	3
1	2
2	5
3	3

14. T'AGRADARIA SEGUIR ESTUDIANT LLATÍ QUAN ACABIS EL CURS?

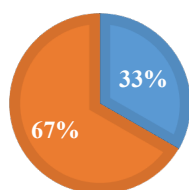
ANNEX J

INSTITUT DE BELLVITGE

Sexe	
Opcions	Respostes
Home	1
Dona	2

SEXE

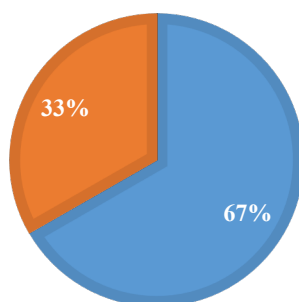
■ Home ■ Dona

1. Per què vas decidir d'estudiar llatí?	
Opcions	Respostes
Per influència (professora, familiar)	2
Perquè m'agraden les llengües	1

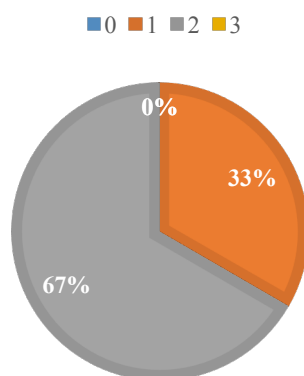
1. PER QUÈ VAS DECIDIR D'ESTUDIAR LLATÍ?

■ Per influència (professora, familiar) ■ Perquè m'agraden les llengües

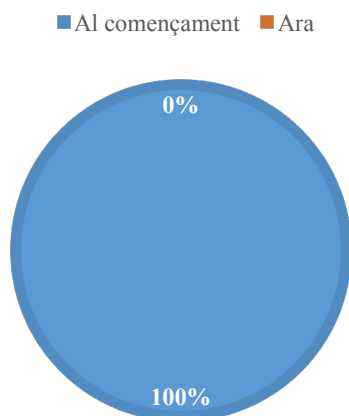
2. T'agrada aprendre llatí?	
Opcions	Respostes
0	0
1	1
2	2
3	0

2. T'AGRADA APRENDRE LLATÍ?

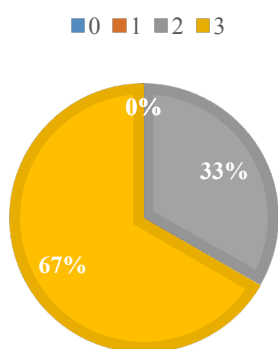
3. T'agradava més quan vas tenir un primer contacte amb aquesta llegua o ara?	
Opcions	Respostes
Al començament	3
Ara	0

3. T'AGRADAVA MÉS QUAN VAS TENIR UN PRIMER CONTACTE AMB AQUESTA LLENGUA O ARA?

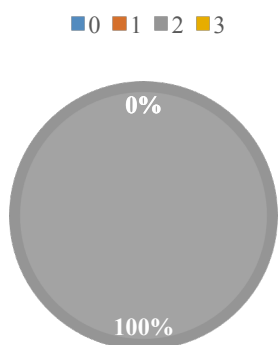
4. T'agraden les classes de llatí?	
Opcions	Respostes
0	0
1	0
2	1
3	2

4. T'AGRADEN LES CLASSES DE LLATÍ?

5. Creus que aprens durant les classes de llatí?	
Opcions	Respostes
0	0
1	0
2	3
3	0

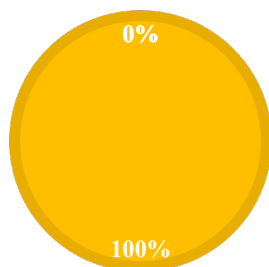
5. CREUS QUE APRENS DURANT LES CLASSES DE LLATÍ?

6. Et són útils els materials que s'utilitzen?	
Opcions	Respostes
0	0
1	0
2	0
3	3

6. ET SÓN ÚTILS ELS MATERIALS QUE S'UTILITZEN?

■ 0 ■ 1 ■ 2 ■ 3

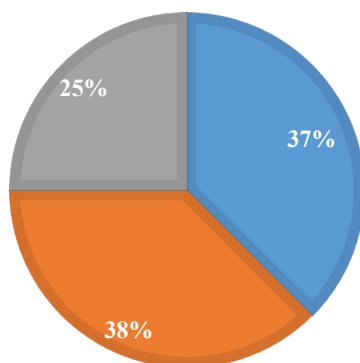

+

Materials utilitzats	
Opcions	Respostes
Diccionari	3
Dossiers	3
Textos PAU	2

MATERIALS UTILITZATS

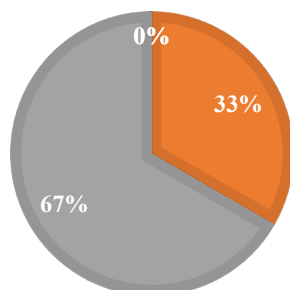
■ Diccionari ■ Dossiers ■ Textos PAU

7. Et motiven els exercicis plantejats?	
Opcions	Respostes
0	0
1	1
2	2
3	0

7. ET MOTIVEN ELS EXERCICIS PLANTEJATS?

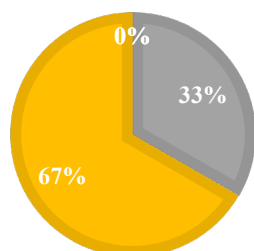
■ 0 ■ 1 ■ 2 ■ 3

8. Participes durant la classe?	
Opcions	Respostes
0	0
1	0
2	1
3	2

8. PARTICIPES DURANT LA CLASSE?

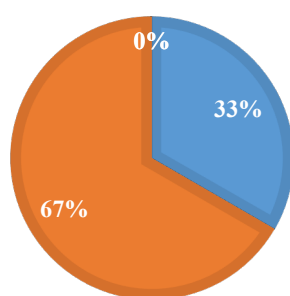
■ 0 ■ 1 ■ 2 ■ 3

9. T'agradaria aprendre a parlar llatí?	
Opcions	Respostes
0	1
1	2
2	0
3	0

9. T'AGRADARIA APRENDRE A PARLAR LLATÍ?

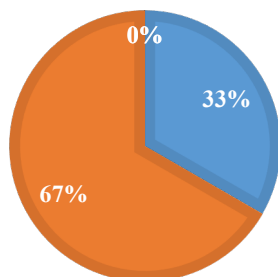
■ 0 ■ 1 ■ 2 ■ 3

10. Creus que podries entendre el llatí de manera oral actualment?	
Opcions	Respostes
0	1
1	2
2	0
3	0

10. CREUS QUE PODRIES ENTENDRE EL LLATÍ DE MANERA ORAL ACTUALMENT?

■ 0 ■ 1 ■ 2 ■ 3

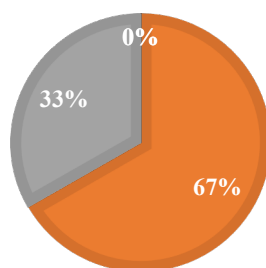

11. Series capaç de traduir un text sense diccionari?

Opcions	Respostes
0	0
1	2
2	1
3	0

11. SERIES CAPAÇ DE TRADUIR UN TEXT SENSE DICCIONARI?

■ 0 ■ 1 ■ 2 ■ 3

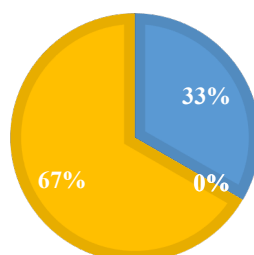

12. Series capaç de traduir un text sense analitzar-lo morfològicament?

Opcions	Respostes
0	1
1	0
2	0
3	2

12. SERIES CAPAÇ DE TRADUIR UN TEXT SENSE ANALITZAR-LO MORFOLÒGICAMENT?

■ 0 ■ 1 ■ 2 ■ 3

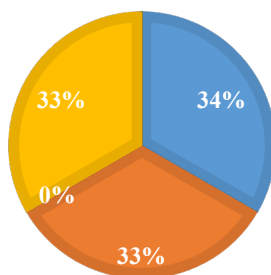

13. Series capaç de traduir un text sense analitzar-lo sintàcticament?

Opcions	Respostes
0	1
1	1
2	0
3	1

13. SERIES CAPAÇ DE TRADUIR UN TEXT SENSE ANALITZAR-LO SINTÀCTICAMENT?

■ 0 ■ 1 ■ 2 ■ 3

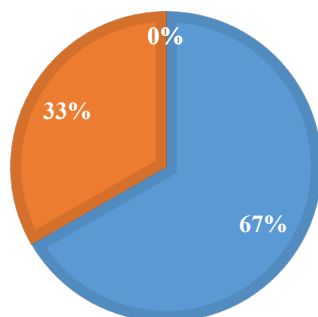

14. T'agradaria seguir estudiant llatí quan acabis el curs?

Opcions	Respostes
0	2
1	1
2	0
3	0

14. T'AGRADARIA SEGUIR ESTUDIANT LLATÍ QUAN ACABIS EL CURS?

■ 0 ■ 1 ■ 2 ■ 3

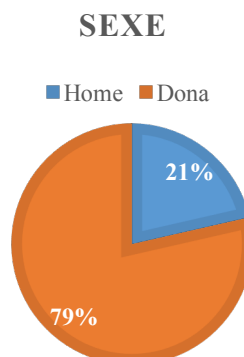

ANNEX K

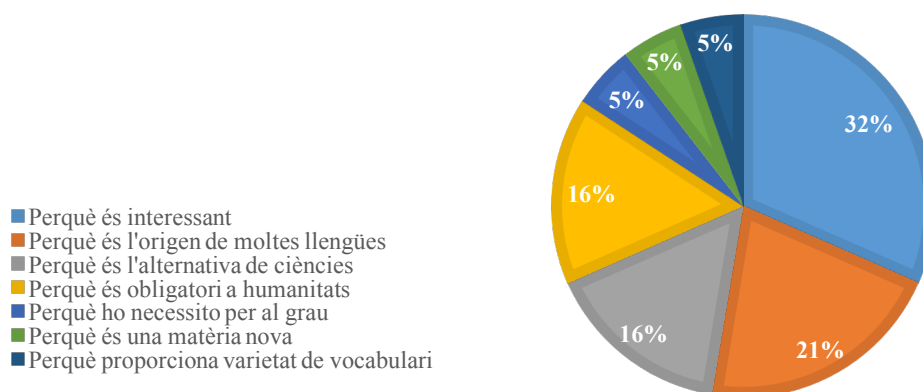
I.E.S MARIANO JOSÉ LARRA

Sexe	
Opcions	Respostes
Home	3
Dona	11

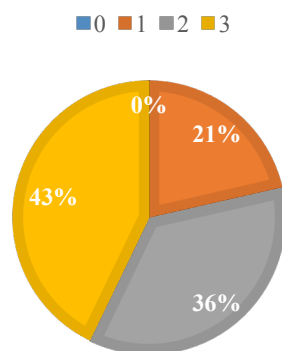
1. Per què vas decidir d'estudiar llatí?	
Opcions	Respostes
Perquè és interessant	6
Perquè és l'origen de moltes llengües	4
Perquè és l'alternativa de ciències	3
Perquè és obligatori a humanitats	3
Perquè ho necessito per al grau	1
Perquè és una matèria nova	1
Perquè proporciona varietat de vocabulari	1

1. PER QUÈ VAS DECIDIR D'ESTUDIAR LLATÍ?

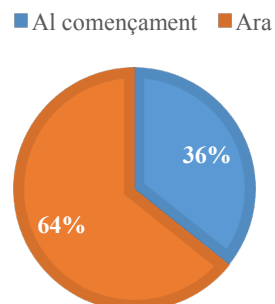
2. T'agrada aprendre llatí?	
Opcions	Respostes
0	0
1	3
2	5
3	6

2. T'AGRADA APRENDRE LLATÍ?

3. T'agradava més quan vas tenir un primer contacte amb aquesta llegua o ara?	
Opcions	Respostes
Al començament	5
Ara	9

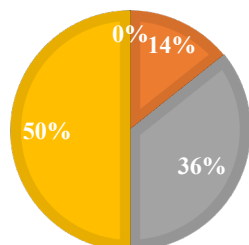
3. T'AGRADAVA MÉS QUAN VAS TENIR UN PRIMER CONTACTE AMB AQUESTA LLENGUA O ARA?

4. T'agraden les classes de llatí?	
Opcions	Respostes
0	0
1	2
2	5
3	7

4. T'AGRADEN LES CLASSES DE LLATÍ?

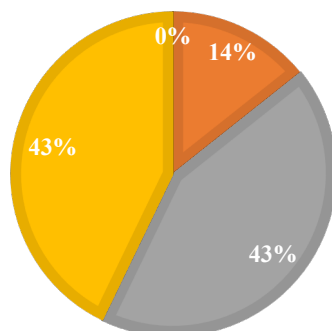
■ 0 ■ 1 ■ 2 ■ 3

5. Creus que aprens durant les classes de llatí?	
Opcions	Respostes
0	0
1	2
2	6
3	6

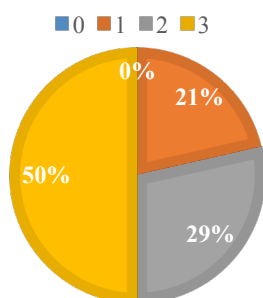
5. CREUS QUE APRENS DURANT LES CLASSES DE LLATÍ?

■ 0 ■ 1 ■ 2 ■ 3

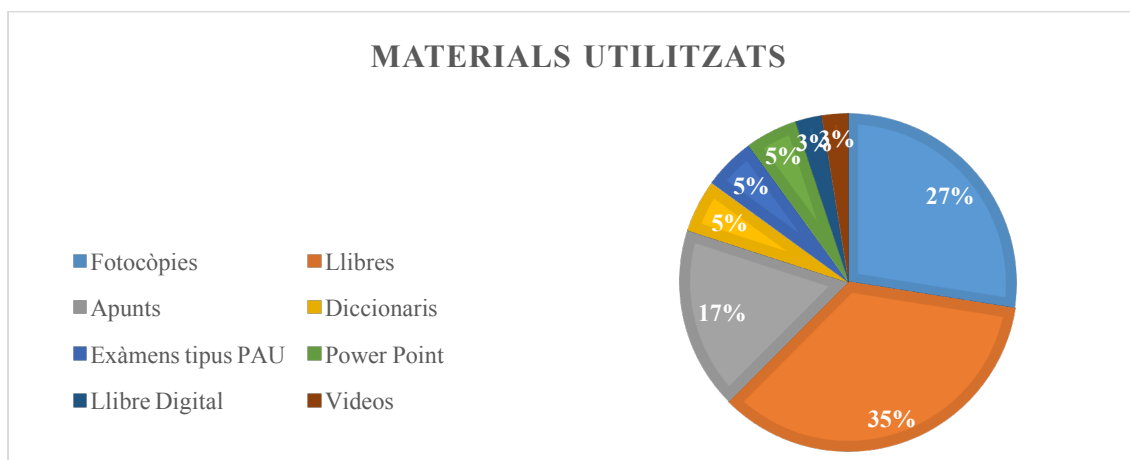

6. Et són útils els materials que s'utilitzen?	
Opcions	Respostes
0	0
1	3
2	4
3	7

6. ET SÓN ÚTILS ELS MATERIALS QUE S'UTILITZEN?

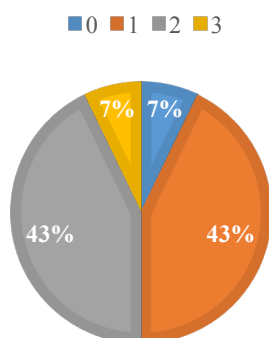

Materials utilitzats	
Opcions	Respostes
Llibres	14
Fotocòpies	11
Apunts	7
Diccionaris	2
Exàmens tipus PAU	2
Power Point	2
Llibre Digital	1
Videos	1

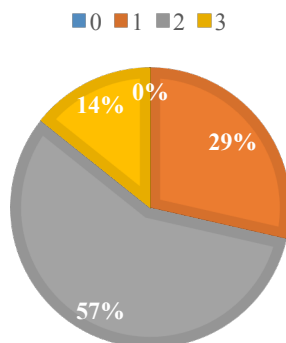
7. Et motiven els exercicis plantejats?	
Opcions	Respostes
0	1
1	6
2	6
3	1

7. ET MOTIVEN ELS EXERCICIS PLANTEJATS?

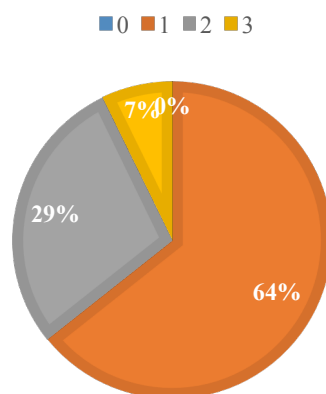
8. Participes durant la classe?	
Opcions	Respostes
0	0
1	4
2	8
3	2

8. PARTICIPES DURANT LA CLASSE?

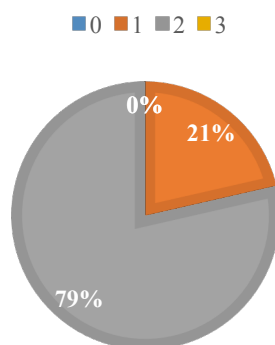
9. T'agradaria aprendre a parlar llatí?	
Opcions	Respostes
0	0
1	9
2	4
3	1

9. T'AGRADARIA APRENDRE A PARLAR LLATÍ?

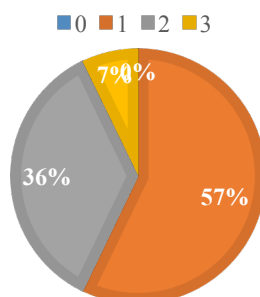
10. Creus que podries entendre el llatí de manera oral actualment?	
Opcions	Respostes
0	0
1	3
2	11
3	0

10. CREUS QUE PODRIES ENTENDRE EL LLATÍ DE MANERA ORAL ACTUALMENT?

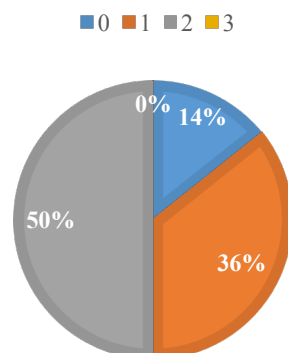
11. Series capaç de traduir un text sense diccionari?	
Opcions	Respostes
0	0
1	8
2	5
3	1

**11. SERIES CAPAÇ DE TRADUIR UN TEXT
SENSE DICCIONARI?**

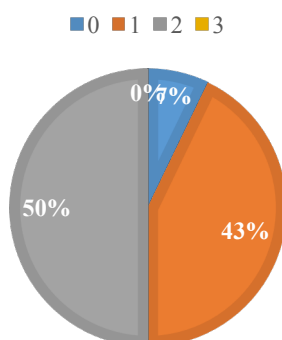
12. Series capaç de traduir un text sense analitzar-lo morfològicament?	
Opcions	Respostes
0	2
1	5
2	7
3	0

**12. SERIES CAPAÇ DE TRADUIR UN TEXT
SENSE ANALITZAR-LO
MORFOLÒGICAMENT?**

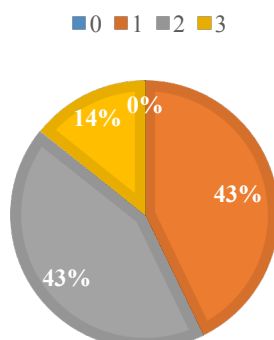
13. Series capaç de traduir un text sense analitzar-lo sintàcticament?	
Opcions	Respostes
0	1
1	6
2	7
3	0

**13. SERIES CAPAÇ DE TRADUIR UN TEXT
SENSE ANALITZAR-LO
SINTÀCTICAMENT?**

14. T'agradaria seguir estudiant llatí quan acabis el curs?	
Opcions	Respostes
0	0
1	6
2	6
3	2

**14. T'AGRADARIA SEGUIR ESTUDIANT LLATÍ
QUAN ACABIS EL CURS?**

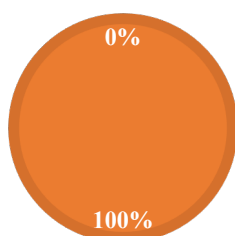
ANNEX L

INSTITUT DE MALLORCA

Sexe	
Opcions	Respostes
Home	0
Dona	6

SEXE

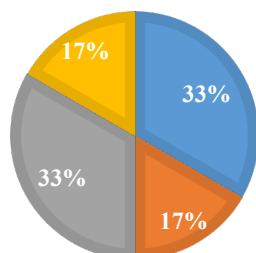
■ Home ■ Dona

1. Per què vas decidir d'estudiar llatí?	
Opcions	Respostes
Perquè és una llengua important	2
Perquè em pondera a selectivitat	1
Perquè m'agrada el batxillerat humanístic	2
Perquè m'agraden les llengües	1

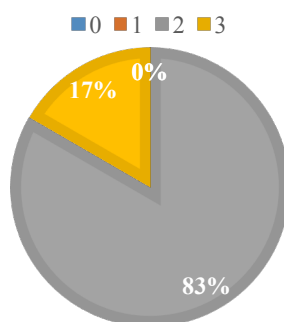
1. PER QUÈ VAS DECIDIR D'ESTUDIAR LLATÍ?

■ Perquè és una llengua important ■ Perquè em pondera a selectivitat
■ Perquè m'agrada el batxillerat humanístic ■ Perquè m'agraden les llengües

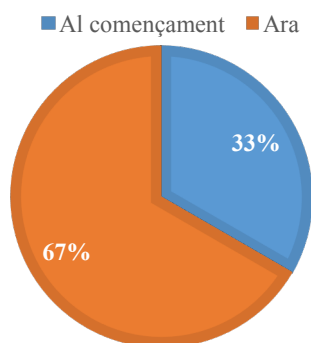
2. T'agrada aprendre llatí?	
Opcions	Respostes
0	0
1	0
2	5
3	1

2. T'AGRADA APRENDRE LLATÍ?

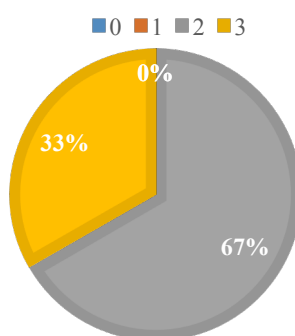
3. T'agradava més quan vas tenir un primer contacte amb aquesta llengua o ara?	
Opcions	Respostes
Al començament	2
Ara	4

3. T'AGRADAVA MÉS QUAN VAS TENIR UN PRIMER CONTACTE AMB AQUESTA LLENGUA O ARA?

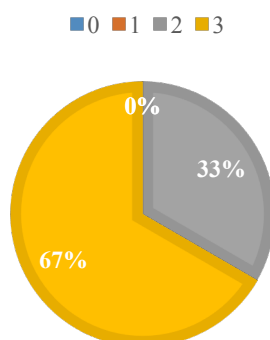
4. T'agraden les classes de llatí?	
Opcions	Respostes
0	0
1	0
2	4
3	2

4. T'AGRADEN LES CLASSES DE LLATÍ?

5. Creus que aprens durant les classes de llatí?	
Opcions	Respostes
0	0
1	0
2	2
3	4

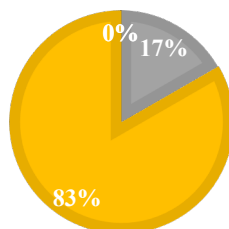
5. CREUS QUE APRENS DURANT LES CLASSES DE LLATÍ?

6. Et són útils els materials que s'utilitzen?	
Opcions	Respostes
0	0
1	0
2	1
3	5

6. ET SÓN ÚTILS ELS MATERIALS QUE S'UTILITZEN?

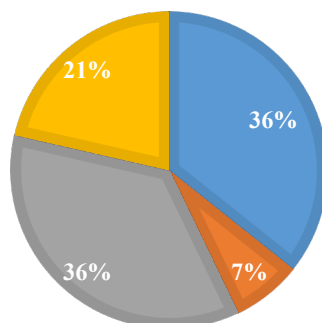
■ 0 ■ 1 ■ 2 ■ 3

Materials utilitzats	
Opcions	Respostes
Llibre	5
Dossiers	1
Fotocòpies	5
Pissarra Digital	3

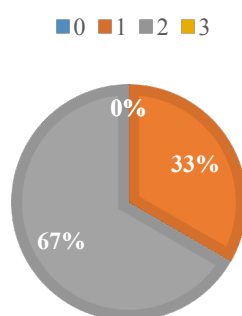
MATERIALS UTILITZATS

■ Llibre ■ Dossiers ■ Fotocòpies ■ Pissara Digital

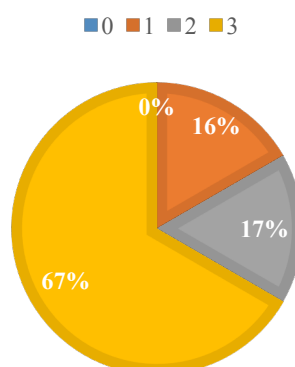
7. Et motiven els exercicis plantejats?	
Opcions	Respostes
0	0
1	2
2	4
3	0

7. ET MOTIVEN ELS EXERCICIS PLANTEJATS?

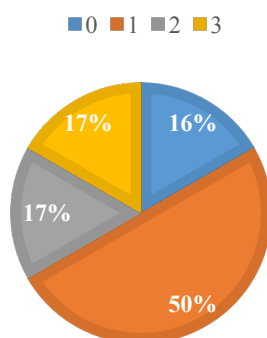
8. Participes durant la classe?	
Opcions	Respostes
0	0
1	1
2	1
3	4

8. PARTICIPES DURANT LA CLASSE?

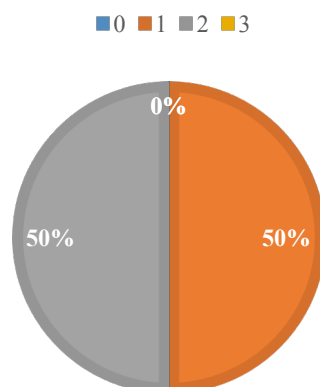
9. T'agradaria aprendre a parlar llatí?	
Opcions	Respostes
0	1
1	3
2	1
3	1

9. T'AGRADARIA APRENDRE A PARLAR LLATÍ?

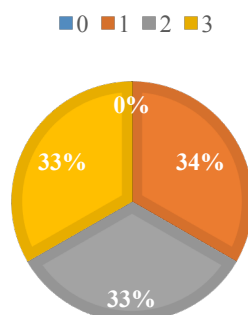
10. Creus que podries entendre el llatí de manera oral actualment?	
Opcions	Respostes
0	0
1	3
2	3
3	0

10. CREUS QUE PODRIES ENTENDRE EL LLATÍ DE MANERA ORAL ACTUALMENT?

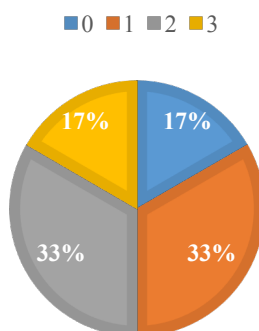
11. Series capaç de traduir un text sense diccionari?	
Opcions	Respostes
0	0
1	2
2	2
3	2

**11. SERIES CAPAÇ DE TRADUIR UN TEXT
SENSE DICCIONARI?**

12. Series capaç de traduir un text sense analitzar-lo morfològicament?	
Opcions	Respostes
0	1
1	2
2	2
3	1

**12. SERIES CAPAÇ DE TRADUIR UN TEXT
SENSE ANALITZAR-LO
MORFOLÒGICAMENT?**

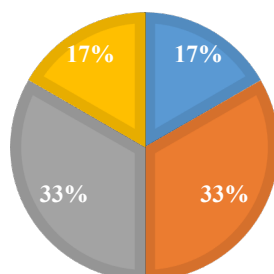

13. Series capaç de traduir un text sense analitzar-lo sintàcticament?

Opcions	Respostes
0	1
1	2
2	2
3	1

13. SERIES CAPAÇ DE TRADUIR UN TEXT SENSE ANALITZAR-LO SINTÀCTICAMENT?

■ 0 ■ 1 ■ 2 ■ 3

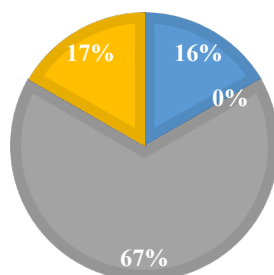

14. T'agradaria seguir estudiant llatí quan acabis el curs?

Opcions	Respostes
0	1
1	0
2	4
3	1

14. T'AGRADARIA SEGUIR ESTUDIANT LLATÍ QUAN ACABIS EL CURS?

■ 0 ■ 1 ■ 2 ■ 3

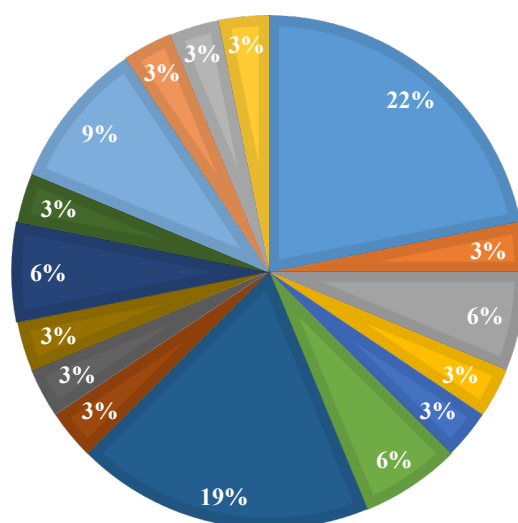

ANNEX M

UNIVERSITAT AUTÒNOMA DE BARCELONA: 1r

Comarca	
Opcions	Respostes
Barcelonès	7
Vallès Occidental	6
Palma de Mallorca	2
Vallès Oriental	1
Tarragonès	1
Eivissa	2
Baix Llobregat	1
Pamplona	1
Gironès	1
Baix Empordà	1
Maresme	2
Anoia	1
Alt Empordà	3
Moianès	1
Montsià	1
No espanyola	1

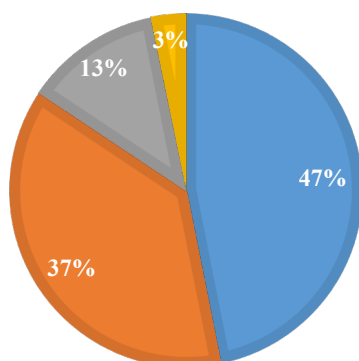
COMARCA

Grau	
Opcions	Respostes
Combinat	15
No combinat	12
Llengües i literatura	4
Arqueologia	1

GRAU

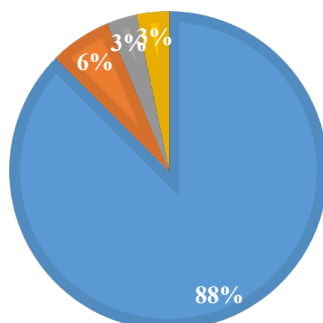
■ Combinat ■ No combinat ■ Llengües i literatura ■ Arqueologia

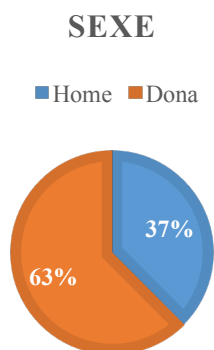
Curs	
Opcions	Respostes
1r	28
2n	2
3r	1
4t	1

CURS

■ 1r ■ 2n ■ 3r ■ 4t

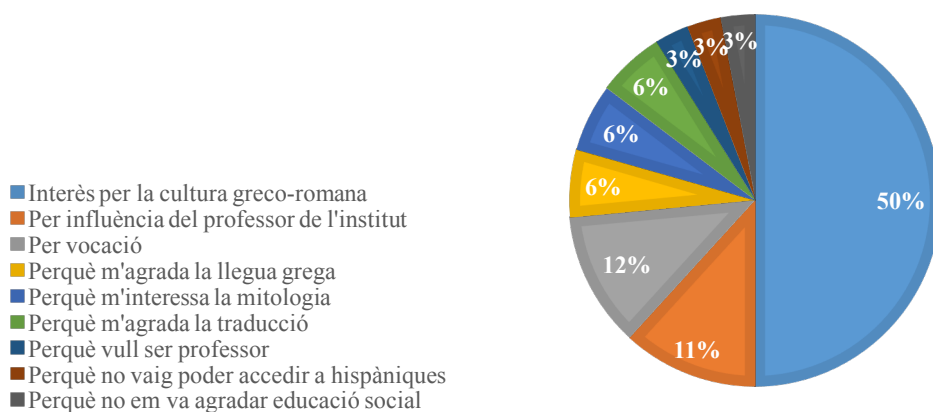

Sexe	
Opcions	Respostes
Home	12
Dona	20

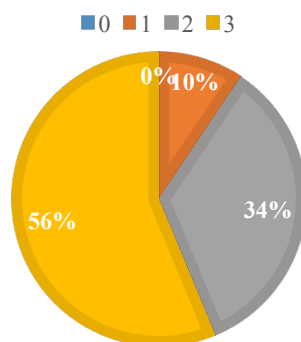
1. Per què vas decidir d'estudiar clàssiques?	
Opcions	Respostes
Interès per la cultura greco-romana	17
Per influència del professor de l'institut	4
Per vocació	4
Perquè m'agrada la llengua grega	2
Perquè m'interessa la mitologia	2
Perquè m'agrada la traducció	2
Perquè vull ser professor	1
Perquè no vaig poder accedir a hispàniques	1
Perquè no em va agradar educació social	1

1. PER QUÈ VAS DECIDIR D'ESTUDIAR CLÀSSIQUES?

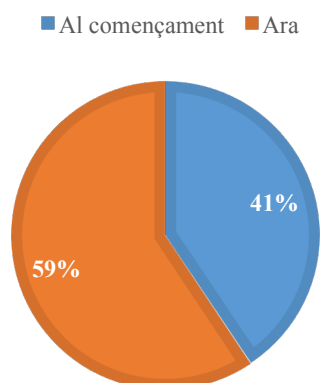
2. T'agrada aprendre llatí?	
Opcions	Respostes
0	0
1	3
2	11
3	18

2. T'AGRADA APRENDRE LLATÍ?

3. T'agradava més quan vas tenir un primer contacte amb aquesta llegua o ara?	
Opcions	Respostes
Al començament	13
Ara	19

3. T'AGRADAVA MÉS QUAN VAS TENIR UN PRIMER CONTACTE AMB AQUESTA LLENGUA O ARA?

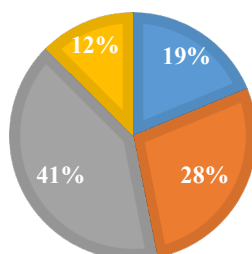

4. Et senties el suficientment preparat quan vas començar el grau?

Opcions	Respostes
0	6
1	9
2	13
3	4

4. ET SENTIES EL SUFICIENTMENT PREPARAT QUAN VAS COMENÇAR EL GRAU?

■ 0 ■ 1 ■ 2 ■ 3

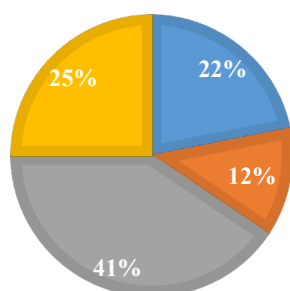

5. Et senties en desnivell respecte dels teus companys?

Opcions	Respostes
0	7
1	4
2	13
3	8

5. ET SENTIES EN DESNIVELL RESPECTE DELS TEUS COMPANYS?

■ 0 ■ 1 ■ 2 ■ 3

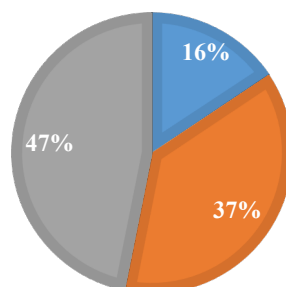

6. En cas afirmatiu, creus que estaves per sobre, per sota o com la mitjana de la teva classe?

Opcions	Respostes
per sobre	5
per sota	12
com la mitjana	15

6. EN CAS AFIRMATIU, CREUS QUE ESTAVES PER SOBRE, PER SOTA O COM LA MITJANA DE LA TEVA CLASSE?

■ per sobre ■ per sota ■ com la mitjana

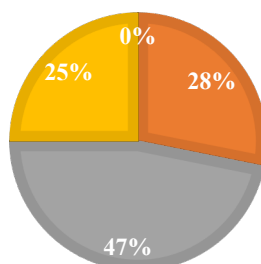

7. T'agraden les classes de llatí?

Opcions	Respostes
0	0
1	9
2	15
3	8

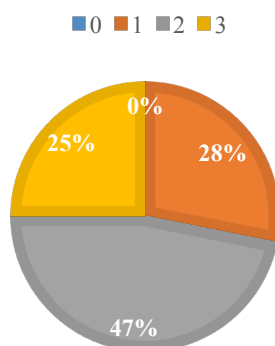
7. T'AGRADEN LES CLASSES DE LLATÍ?

■ 0 ■ 1 ■ 2 ■ 3

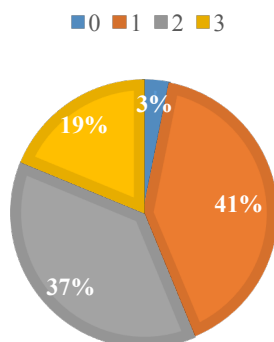
8. T'agrada com s'ensenya llatí a la universitat?	
Opcions	Respostes
0	0
1	9
2	15
3	8

8. T'AGRADA COM S'ENSENYA LLATÍ A LA UNIVERSITAT?

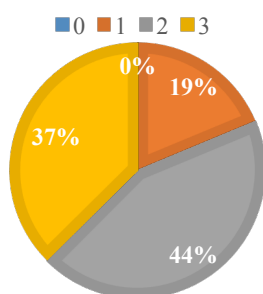
9. Creus que aprens durant les classes de llatí?	
Opcions	Respostes
0	1
1	13
2	12
3	6

9. CREUS QUE APRENS DURANT LES CLASSES DE LLATÍ?

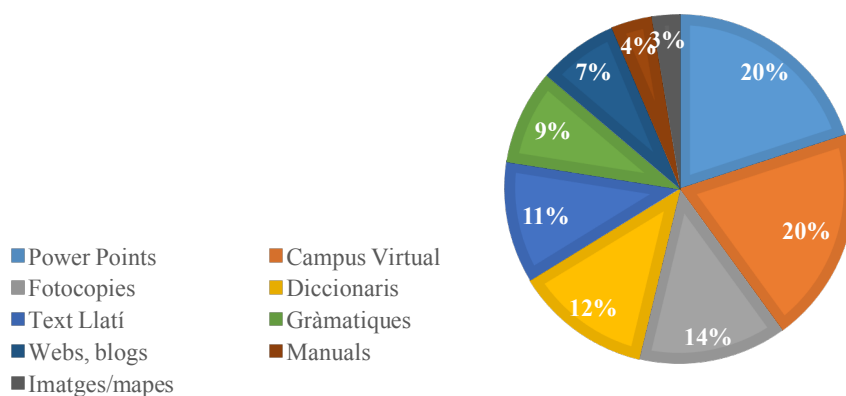
10. Et són útils els materials que s'utilitzen?	
Opcions	Respostes
0	0
1	6
2	14
3	12

10. ET SÓN ÚTILS ELS MATERIALS QUE S'UTILITZEN?

Materials utilitzats	
Opcions	Respostes
Power Points	16
Campus Virtual	16
Fotocopies	11
Diccionaris	10
Text Llatí	9
Gramàtiques	7
Webs, blocs	6
Manuais	3
Imatges/mapes	2

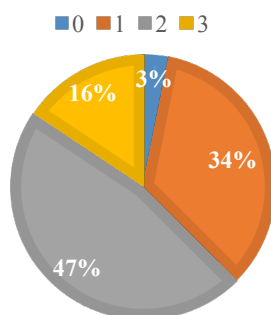
MATERIALS UTILITZATS

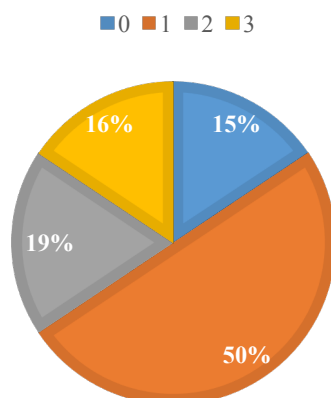
11. Et motiven els exercicis/textos plantejats?	
Opcions	Respostes
0	1
1	11
2	15
3	5

11. ET MOTIVEN ELS EXERCICIS/TEXTOS PLANTEJATS?

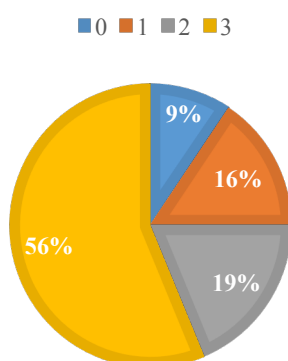
12. Participes durant la classe?	
Opcions	Respostes
0	5
1	16
2	6
3	5

12. PARTICIPES DURANT LA CLASSE?

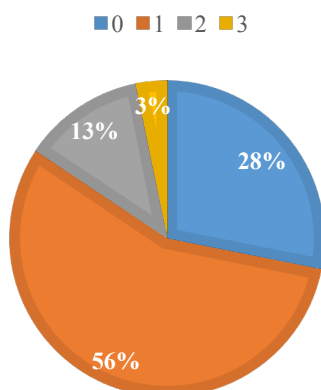
13. T'agradaria aprendre a parlar llatí?	
Opcions	Respostes
0	3
1	5
2	6
3	18

13. T'AGRADARIA APRENDRE A PARLAR LLATÍ?

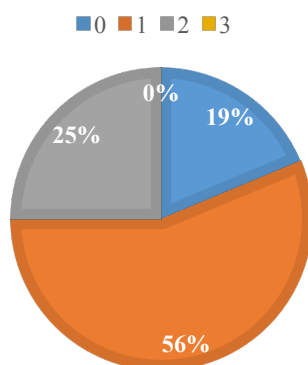
14. Creus que podries entendre el llatí de manera oral actualment?	
Opcions	Respostes
0	9
1	18
2	4
3	1

14. CREUS QUE PODRIES ENTENDRE EL LLATÍ DE MANERA ORAL ACTUALMENT?

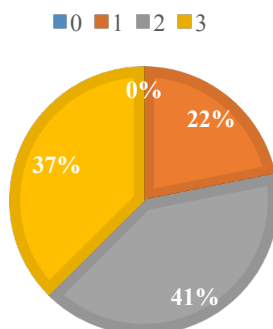
15. Series capaç de traduir un text sense diccionari?	
Opcions	Respostes
0	6
1	18
2	8
3	0

15. SERIES CAPAÇ DE TRADUIR UN TEXT
SENSE DICCIONARI?

16. Series capaç de traduir un text sense analitzar-lo morfològicament?	
Opcions	Respostes
0	0
1	7
2	13
3	12

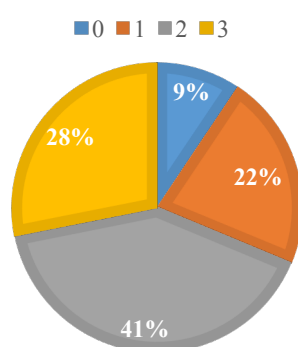
16. SERIES CAPAÇ DE TRADUIR UN TEXT
SENSE ANALITZAR-LO
MORFOLÒGICAMENT?

17. Series capaç de traduir un text sense analitzar-lo sintàcticament?

Opcions	Respostes
0	3
1	7
2	13
3	9

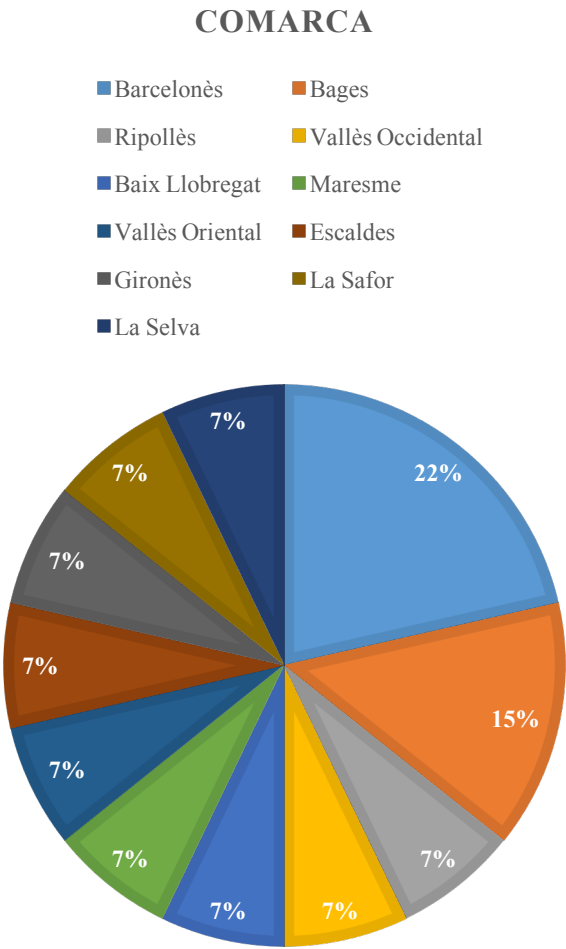
17. SERIES CAPAÇ DE TRADUIR UN TEXT SENSE ANALITZAR-LO SINTÀCTICAMENT?

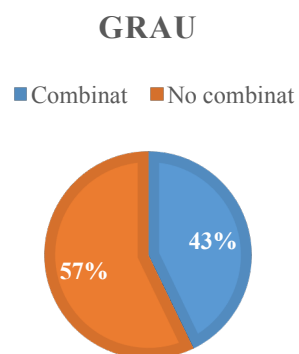
ANNEX N

UNIVERSITAT AUTÒNOMA DE BARCELONA: 3r

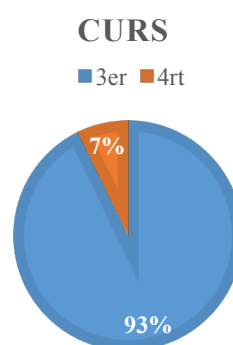
Comarca	
Opcions	Respostes
Barcelonès	3
Bages	2
Ripollès	1
Vallès Occidental	1
Baix Llobregat	1
Maresme	1
Vallès Oriental	1
Escaldes	1
Gironès	1
La Safor	1
La Selva	1

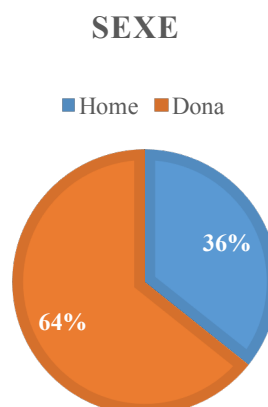
Grau	
Opcions	Respostes
Combinat	6
No combinat	8

Curs	
Opcions	Respostes
3er	13
4rt	1

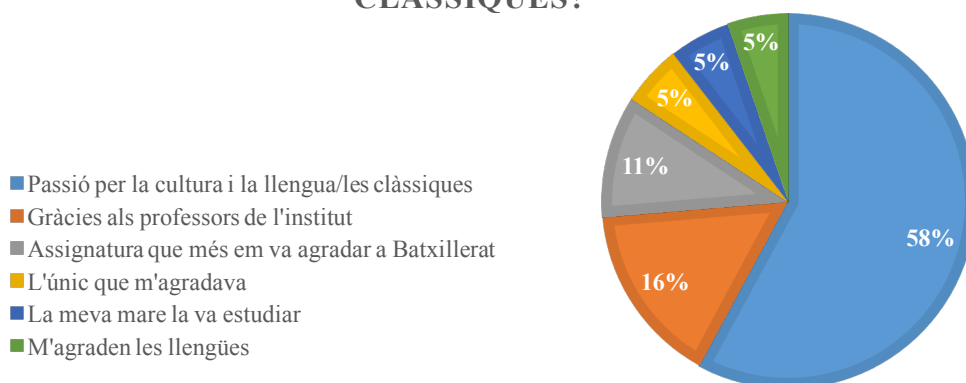

Sexe	
Opcions	Respostes
Home	5
Dona	9

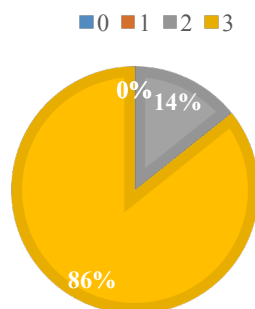
1. Per què vas decidir d'estudiar clàssiques?	
Opcions	Respostes
Passió per la cultura i la llengua/les clàssiques	11
Gràcies als professors de l'institut	3
Assignatura que més em va agradar a Batxillerat	2
L'únic que m'agradava	1
La meva mare la va estudiar	1
M'agraden les llengües	1

1. PER QUÈ VAS DECIDIR D'ESTUDIAR CLÀSSIQUES?

2. T'agrada aprendre llatí?	
Opcions	Respostes
0	0
1	0
2	2
3	12

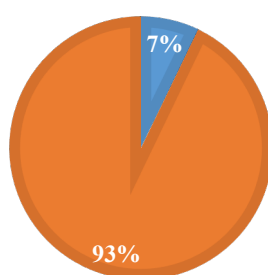
2. T'AGRADA APRENDRE LLATÍ?

3. T'agradava més quan vas tenir un primer contacte amb aquesta llegua o ara?	
Opcions	Respostes
Al començament	1
Ara	13

3. T'AGRADAVA MÉS QUAN VAS TENIR UN PRIMER CONTACTE AMB AQUESTA LLENGUA O ARA?

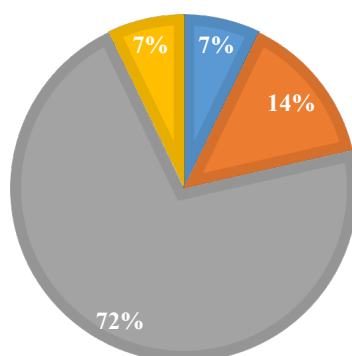
■ Al començament ■ Ara

4. Et senties el suficientment preparat quan vas començar el grau?	
Opcions	Respostes
0	1
1	2
2	10
3	1

4. ET SENTIES EL SUFICIENTMENT PREPARAT QUAN VAS COMENÇAR EL GRAU?

■ 0 ■ 1 ■ 2 ■ 3

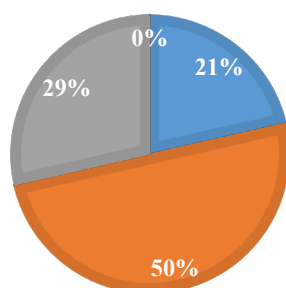

5. Et senties en desnivell respecte dels teus companys?

Opcions	Respostes
0	3
1	7
2	4
3	0

5. ET SENTIES EN DESNIVELL RESPECTE DELS TEUS COMPANYS?

■ 0 ■ 1 ■ 2 ■ 3

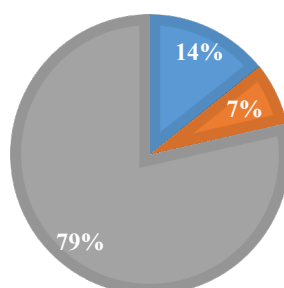

6. En cas afirmatiu, creus que estaves per sobre, per sota o com la mitjana de la teva classe?

Opcions	Respostes
per sobre	2
per sota	1
com la mitjana	11

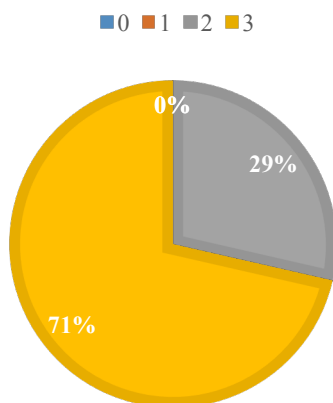
6. EN CAS AFIRMATIU, CREUS QUE ESTAVES PER SOBRE, PER SOTA O COM LA MITJANA DE LA TEVA CLASSE?

■ per sobre ■ per sota ■ com la mitjana

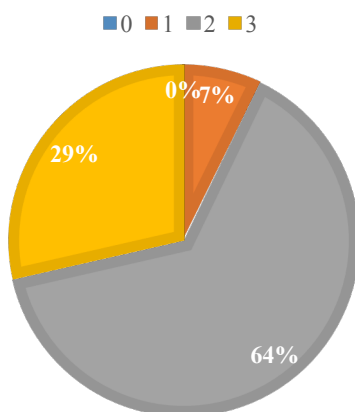
7. T'agraden les classes de llatí?	
Opcions	Respostes
0	0
1	0
2	4
3	10

7. T'AGRADEN LES CLASSES DE LLATÍ?

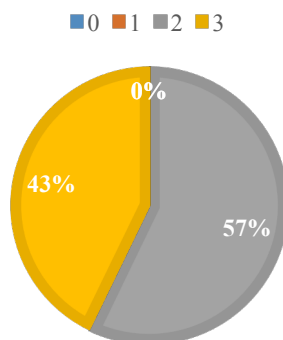
8. T'agrada com s'ensenya llatí a la universitat?	
Opcions	Respostes
0	0
1	1
2	9
3	4

8. T'AGRADA COM S'ENSENJA LLATÍ A LA UNIVERSITAT?

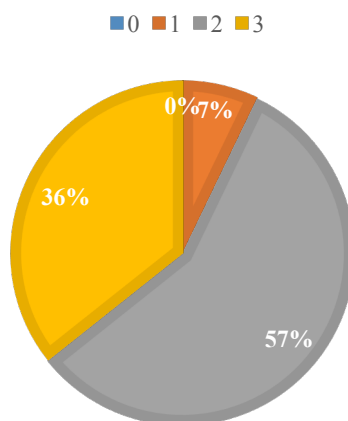
9. Creus que aprens durant les classes de llatí?	
Opcions	Respostes
0	0
1	0
2	8
3	6

9. CREUS QUE APRENS DURANT LES CLASSES DE LLATÍ?

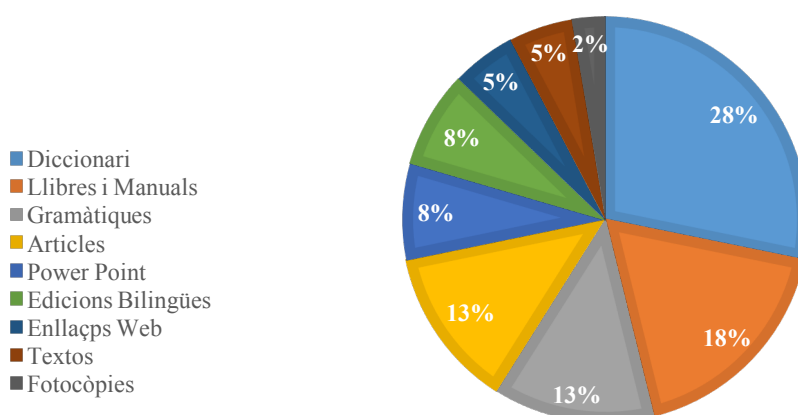
10. Et són útils els materials que s'utilitzen?	
Opcions	Respostes
0	0
1	1
2	8
3	5

10. ET SÓN ÚTILS ELS MATERIALS QUE S'UTILITZEN?

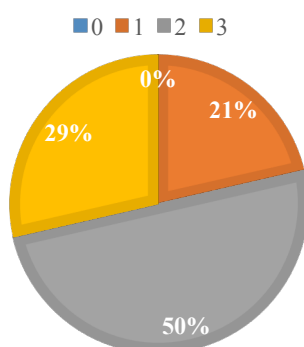
Materials utilitzats	
Opcions	Respostes
Diccionari	11
Llibres i Manuals	7
Gramàtiques	5
Articles	5
Power Point	3
Edicions Bilingües	3
Enllaços Web	2
Textos	2
Fotocòpies	1

MATERIALS UTILITZATS

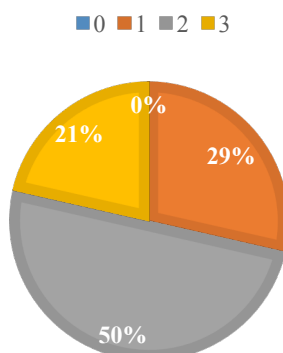
11. Et motiven els exercicis/textos plantejats?	
Opcions	Respostes
0	0
1	3
2	7
3	4

11. ET MOTIVEN ELS EXERCICIS/TEXTOS PLANTEJATS?

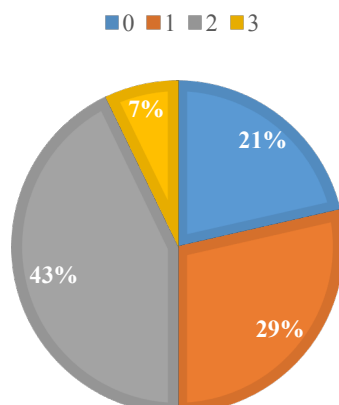
12. Participes durant la classe?	
Opcions	Respostes
0	0
1	4
2	7
3	3

12. PARTICIPES DURANT LA CLASSE?

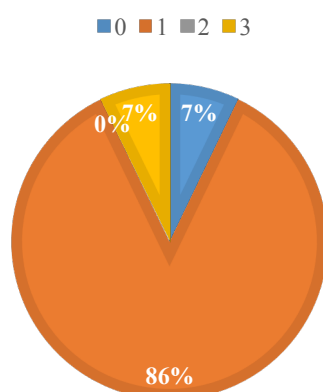
13. T'agradaria aprendre a parlar llatí?	
Opcions	Respostes
0	3
1	4
2	6
3	1

13. T'AGRADARIA APRENDRE A PARLAR LLATÍ?

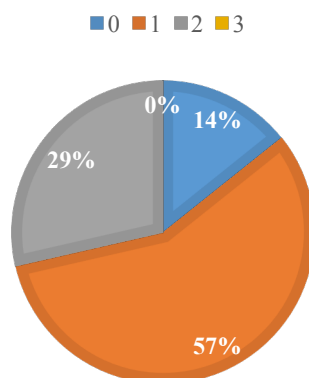
14. Creus que podries entendre el llatí de manera oral actualment?	
Opcions	Respostes
0	1
1	12
2	0
3	1

14. CREUS QUE PODRIES ENTENDRE EL LLATÍ DE MANERA ORAL ACTUALMENT?

15. Series capaç de traduir un text sense diccionari?	
Opcions	Respostes
0	2
1	8
2	4
3	0

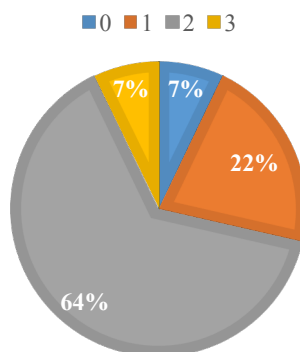
15. SERIES CAPAÇ DE TRADUIR UN TEXT SENSE DICCIONARI?

16. Series capaç de traduir un text sense analitzar-lo morfològicament?

Opcions	Respostes
0	1
1	3
2	9
3	1

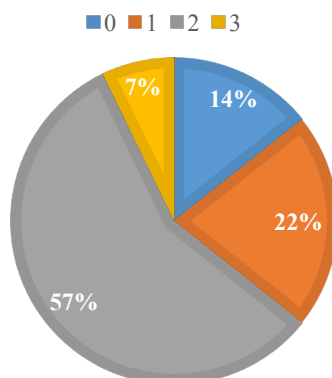
16. SERIES CAPAÇ DE TRADUIR UN TEXT SENSE ANALITZAR-LO MORFOLÒGICAMENT?

17. Series capaç de traduir un text sense analitzar-lo sintàcticament?

Opcions	Respostes
0	2
1	3
2	8
3	1

17. SERIES CAPAÇ DE TRADUIR UN TEXT SENSE ANALITZAR-LO SINTÀCTICAMENT?

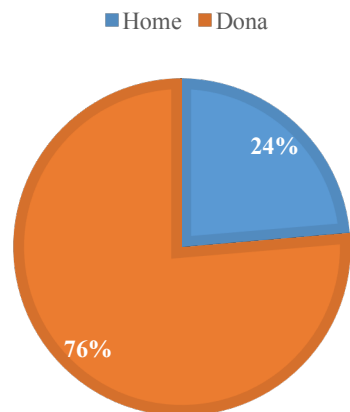

ANNEX O

GLOBAL DELS ALUMNES DE BATXILLERAT

Sexe	
Opcions	Respostes
Home	22
Dona	71

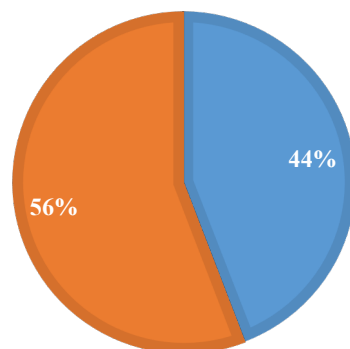
SEXE

1. Per què vas decidir d'estudiar llatí?	
Opcions	Respostes
Motivació instrumental	53
Motivació integradora	67

1. PER QUÈ VAS DECIDIR D'ESTUDIAR LLATÍ?

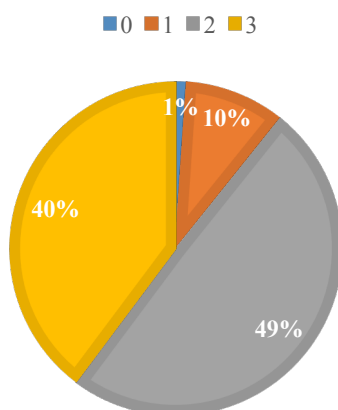
■ Motivació instrumental ■ Motivació integradora

2. T'agrada aprendre llatí?	
Opcions	Respostes
0	1
1	9
2	46
3	37

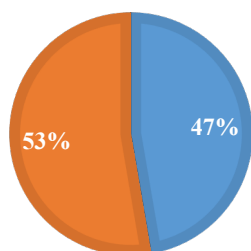
2. T'AGRADA APRENDRE LLATÍ?

3. T'agradava més quan vas tenir un primer contacte amb aquesta llegua o ara?	
Opcions	Respostes
Al començament	44
Ara	49

3. T'AGRADAVA MÉS QUAN VAS TENIR UN PRIMER CONTACTE AMB AQUESTA LLENGUA O ARA?

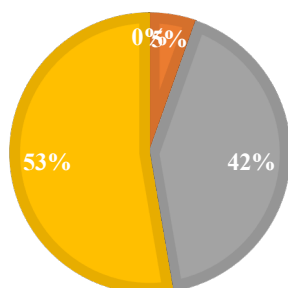
■ Al començament ■ Ara

4. T'agraden les classes de llatí?	
Opcions	Respostes
0	0
1	5
2	39
3	49

4. T'AGRADEN LES CLASSES DE LLATÍ?

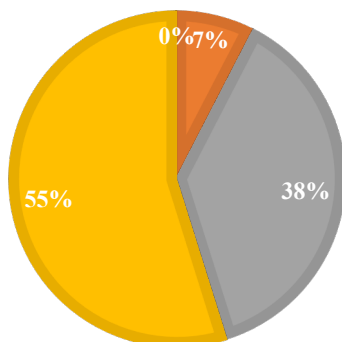
■ 0 ■ 1 ■ 2 ■ 3

5. Creus que aprens durant les classes de llatí?	
Opcions	Respostes
0	0
1	7
2	35
3	51

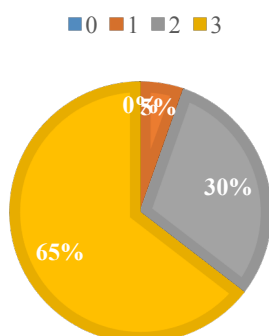
5. CREUS QUE APRENS DURANT LES CLASSES DE LLATÍ?

■ 0 ■ 1 ■ 2 ■ 3

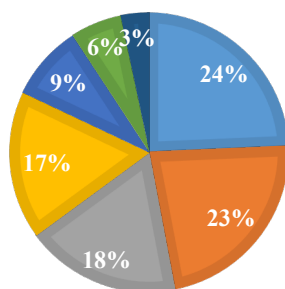
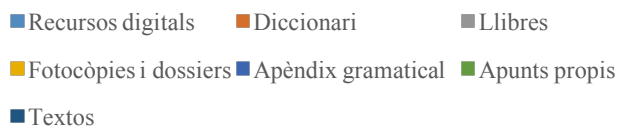
6. Et són útils els materials que s'utilitzen?	
Opcions	Respostes
0	0
1	5
2	28
3	60

6. ET SÓN ÚTILS ELS MATERIALS QUE S'UTILITZEN?

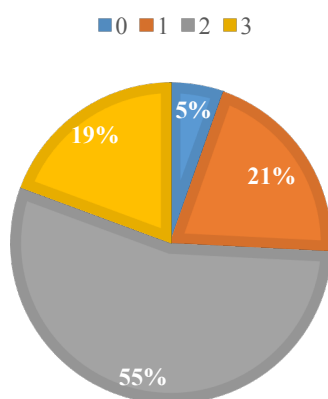
Materials utilitzats	
Opcions	Respostes
Recursos digitals	61
Diccionari	57
Llibres	45
Fotocòpies i dossiers	43
Apèndix gramatical	22
Apunts propis	15
Textos	8

MATERIALS UTILITZATS

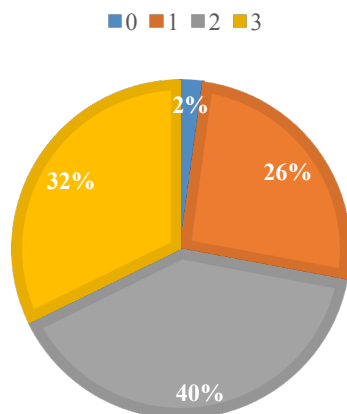
7. Et motiven els exercicis plantejats?	
Opcions	Respostes
0	5
1	19
2	51
3	18

7. ET MOTIVEN ELS EXERCICIS PLANTEJATS?

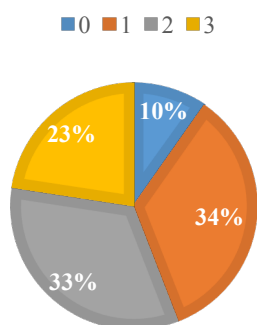
8. Participes durant la classe?	
Opcions	Respostes
0	2
1	24
2	37
3	30

8. PARTICIPES DURANT LA CLASSE?

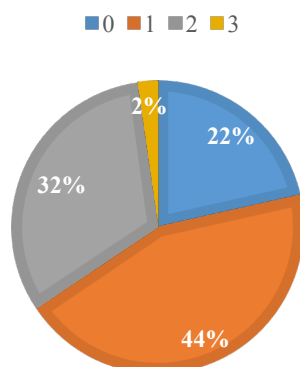
9. T'agradaria aprendre a parlar llatí?	
Opcions	Respostes
0	9
1	32
2	31
3	21

9. T'AGRADARIA APRENDRE A PARLAR LLATÍ?

10. Creus que podries entendre el llatí de manera oral actualment?	
Opcions	Respostes
0	20
1	41
2	30
3	2

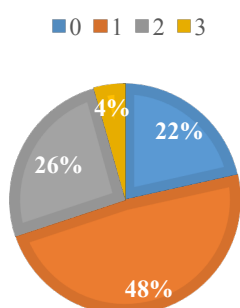
10. CREUS QUE PODRIES ENTENDRE EL LLATÍ DE MANERA ORAL ACTUALMENT?

11. Series capaç de traduir un text sense diccionari?

Opcions	Respostes
0	20
1	45
2	24
3	4

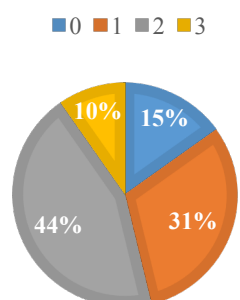
11. SERIES CAPAÇ DE TRADUIR UN TEXT SENSE DICCIONARI?

12. Series capaç de traduir un text sense analitzar-lo morfològicament?

Opcions	Respostes
0	14
1	29
2	41
3	9

12. SERIES CAPAÇ DE TRADUIR UN TEXT SENSE ANALITZAR-LO MORFOLÒGICAMENT?

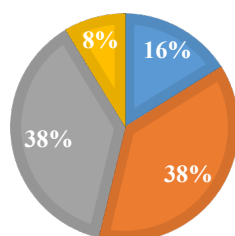

13. Series capaç de traduir un text sense analitzar-lo sintàcticament?

Opcions	Respostes
0	15
1	35
2	35
3	8

13. SERIES CAPAÇ DE TRADUIR UN TEXT SENSE ANALITZAR-LO SINTÀCTICAMENT?

■ 0 ■ 1 ■ 2 ■ 3

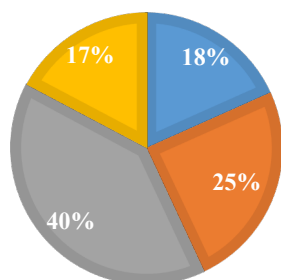

14. T'agradaria seguir estudiant llatí quan acabis el curs?

Opcions	Respostes
0	17
1	23
2	37
3	16

14. T'AGRADARIA SEGUIR ESTUDIANT LLATÍ QUAN ACABIS EL CURS?

■ 0 ■ 1 ■ 2 ■ 3

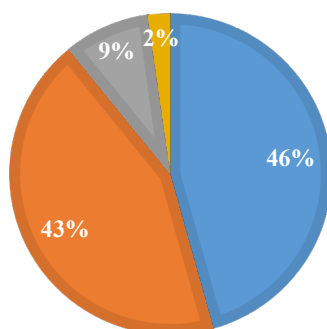
ANNEX P

GLOBAL DELS ALUMNES DE LA UAB

Grau	
Opcions	Respostes
Combinat	21
No combinat	20
Llengües i literatura	4
Arqueologia	1

GRAU

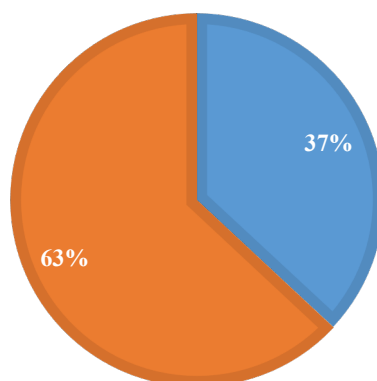
■ Combinat ■ No combinat ■ Llengües i literatura ■ Arqueologia

Sexe	
Opcions	Respostes
Home	17
Dona	29

SEXE

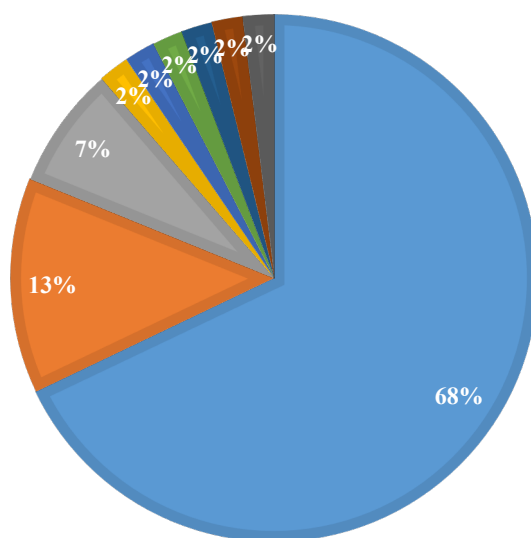
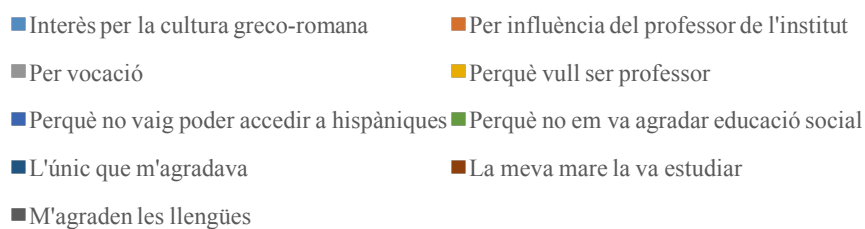
■ Home ■ Dona

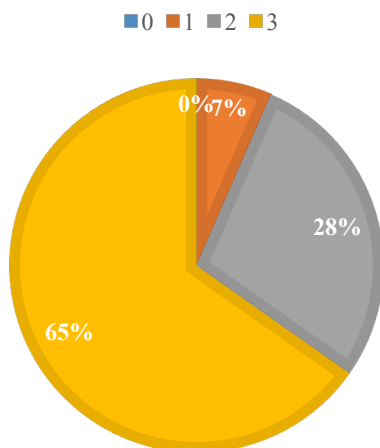
1. Per què vas decidir d'estudiar clàssiques?	
Opcions	Respostes
Interès per la cultura greco-romana	36
Per influència del professor de l'institut	7
Per vocació	4
Perquè vull ser professor	1
Perquè no vaig poder accedir a hispàniques	1
Perquè no em va agradar educació social	1
L'únic que m'agradava	1
La meva mare la va estudiar	1
M'agraden les llengües	1

1. PER QUÈ VAS DECIDIR D'ESTUDIAR CLÀSSIQUES?

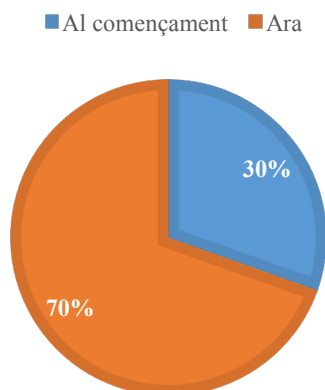
2. T'agrada aprendre llatí?	
Opcions	Respostes
0	0
1	3
2	13
3	30

2. T'AGRADA APRENDRE LLATÍ?

3. T'agradava més quan vas tenir un primer contacte amb aquesta llegua o ara?	
Opcions	Respostes
Al començament	14
Ara	32

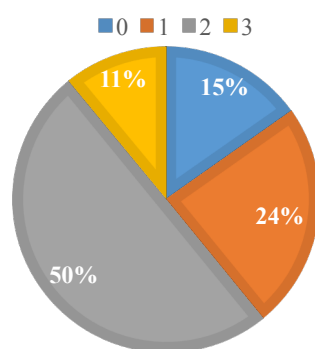
3. T'AGRADAVA MÉS QUAN VAS TENIR UN PRIMER CONTACTE AMB AQUESTA LLENGUA O ARA?

4. Et senties el suficientment preparat quan vas començar el grau?

Opcions	Respostes
0	7
1	11
2	23
3	5

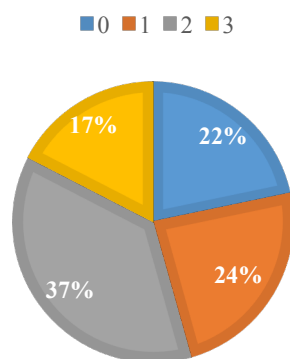
4. ET SENTIES EL SUFICIENTMENT PREPARAT QUAN VAS COMENÇAR EL GRAU?

5. Et senties en desnivell respecte dels teus companys?

Opcions	Respostes
0	10
1	11
2	17
3	8

5. ET SENTIES EN DESNIVELL RESPECTE DELS TEUS COMPANYS?

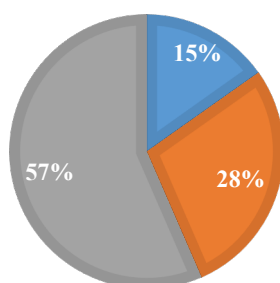

6. En cas afirmatiu, creus que estaves per sobre, per sota o com la mitjana de la teva classe?

Opcions	Respostes
per sobre	7
per sota	13
com la mitjana	26

6. EN CAS AFIRMATIU, CREUS QUE ESTAVES PER SOBRE, PER SOTA O COM LA MITJANA DE LA TEVA CLASSE?

■ per sobre ■ per sota ■ com la mitjana

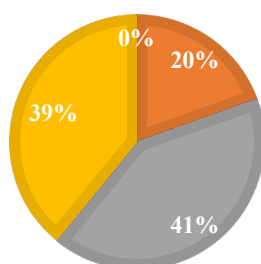

7. T'agraden les classes de llatí?

Opcions	Respostes
0	0
1	9
2	19
3	18

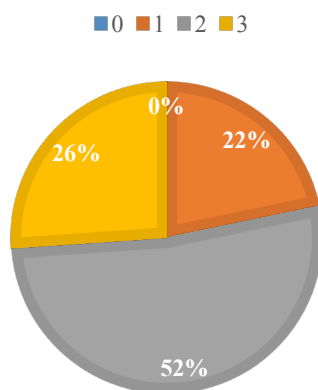
7. T'AGRADEN LES CLASSES DE LLATÍ?

■ 0 ■ 1 ■ 2 ■ 3

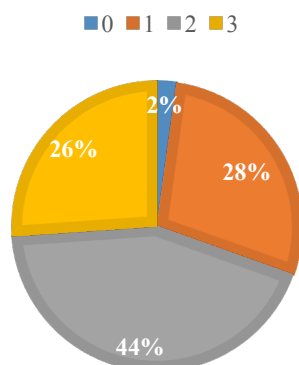
8. T'agrada com s'ensenya llatí a la universitat?	
Opcions	Respostes
0	0
1	10
2	24
3	12

8. T'AGRADA COM S'ENSENYA LLATÍ A LA UNIVERSITAT?

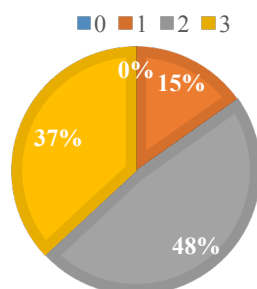
9. Creus que aprens durant les classes de llatí?	
Opcions	Respostes
0	1
1	13
2	20
3	12

9. CREUS QUE APRENS DURANT LES CLASSES DE LLATÍ?

10. Et són útils els materials que s'utilitzen?	
Opcions	Respostes
0	0
1	7
2	22
3	17

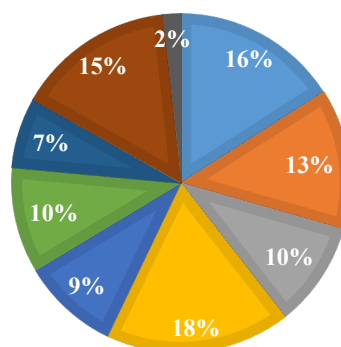
10. ET SÓN ÚTILS ELS MATERIALS QUE S'UTILITZEN?

Materials utilitzats	
Opcions	Respostes
Power Points	19
Campus virtual	16
Fotocòpies	12
Diccionaris	21
Text llatí	11
Gramàtiques	12
Webs, blogs	8
Llibres, manuals, articles	18
Imatges, mapes	2

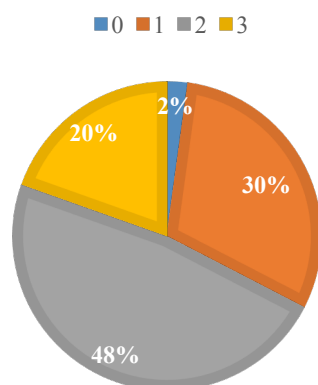
MATERIALS UTILITZATS

■ Power Points
 ■ Campus virtual
 ■ Fotocòpies
 ■ Diccionaris
 ■ Text llatí
 ■ Gramàtiques
 ■ Webs, blogs
 ■ Llibres, manuals, articles
 ■ Imatges, mapes

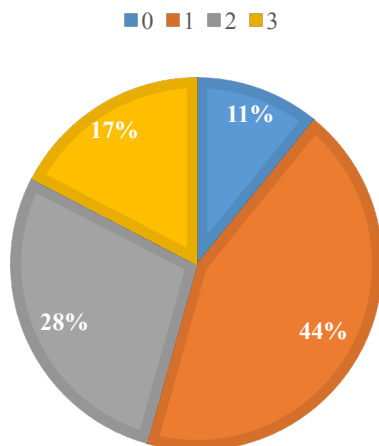
11. Et motiven els exercicis/textos plantejats?	
Opcions	Respostes
0	1
1	14
2	22
3	9

11. ET MOTIVEN ELS EXERCICIS/TEXTOS PLANTEJATS?

12. Participes durant la classe?	
Opcions	Respostes
0	5
1	20
2	13
3	8

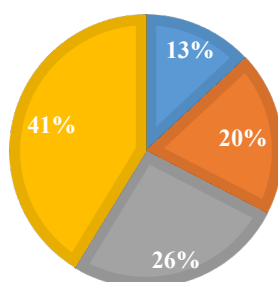
12. PARTICIPES DURANT LA CLASSE?

13. T'agradaria aprendre a parlar llatí?	
Opcions	Respostes
0	6
1	9
2	12
3	19

13. T'AGRADARIA APRENDRE A PARLAR LLATÍ?

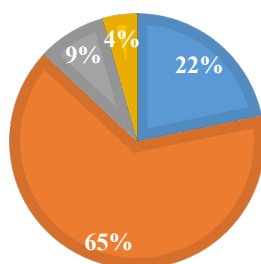
■ 0 ■ 1 ■ 2 ■ 3

14. Creus que podries entendre el llatí de manera oral actualment?	
Opcions	Respostes
0	10
1	30
2	4
3	2

14. CREUS QUE PODRIES ENTENDRE EL LLATÍ DE MANERA ORAL ACTUALMENT?

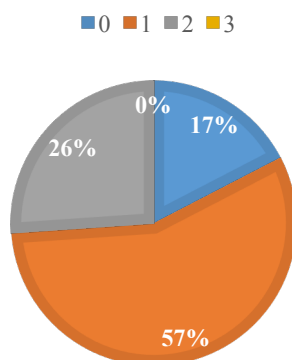
■ 0 ■ 1 ■ 2 ■ 3

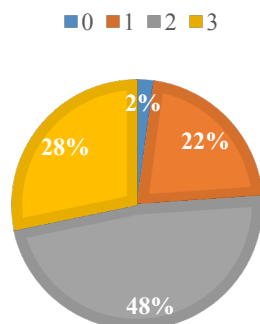
15. Series capaç de traduir un text sense diccionari?	
Opcions	Respostes
0	8
1	26
2	12
3	0

15. SERIES CAPAÇ DE TRADUIR UN TEXT SENSE DICCIONARI?

16. Series capaç de traduir un text sense analitzar-lo morfològicament?	
Opcions	Respostes
0	1
1	10
2	22
3	13

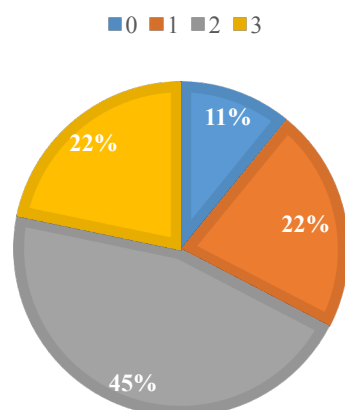
16. SERIES CAPAÇ DE TRADUIR UN TEXT SENSE ANALITZAR-LO MORFOLÒGICAMENT?

17. Series capaç de traduir un text sense analitzar-lo sintàcticament?

Opcions	Respostes
0	5
1	10
2	21
3	10

17. SERIES CAPAÇ DE TRADUIR UN TEXT SENSE ANALITZAR-LO SINTÀCTICAMENT?

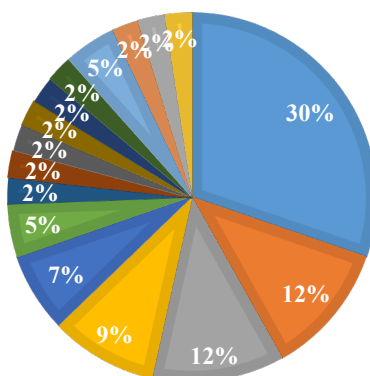
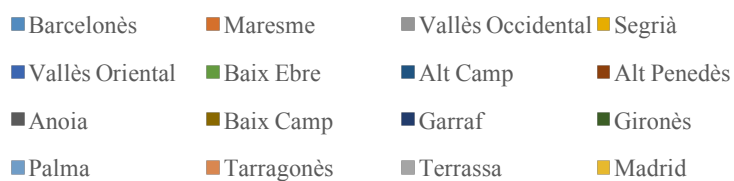

ANNEX Q

PROFESSORS

Comarca	
Opcions	Respostes
Barcelonès	13
Maresme	5
Vallès Occidental	5
Segrià	4
Vallès Oriental	3
Baix Ebre	2
Alt Camp	1
Alt Penedès	1
Anoia	1
Baix Camp	1
Garraf	1
Gironès	1
Palma	2
Tarragonès	1
Terrassa	1
Madrid	1

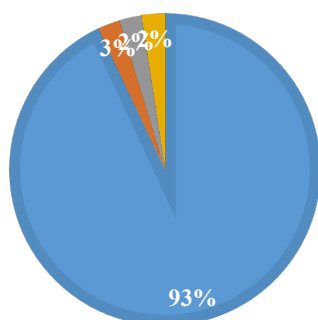
COMARCA

Titulació Universitària	
Opcions	Respostes
Filologia Clàssica	40
Filologia B. Trilingüe	1
Filologia Catalana	1
Filologia Hispànica	1

TITULACIÓ UNIVERSITÀRIA

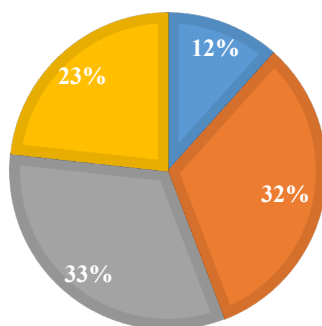
■ Filologia Clàssica ■ Filologia B. Trilingüe ■ Filologia Catalana ■ Filologia Hispànica

Anys dedicats a l'ensenyament	
Opcions	Respostes
0-10	5
10-20	14
20-30	14
+30	10

ANYS DEDICATS A L'ENSENYAMENT

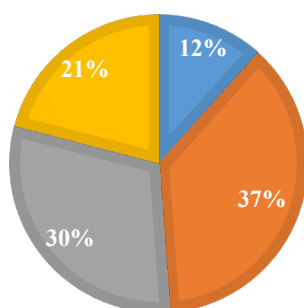
■ 0-10 ■ 10-20 ■ 20-30 ■ +30

Anys dedicats a l'ensenyament del llatí	
Opcions	Respostes
0-10	5
10-20	16
20-30	13
+30	9

ANYS DEDICATS A L'ENSENYAMENT DEL LLATÍ

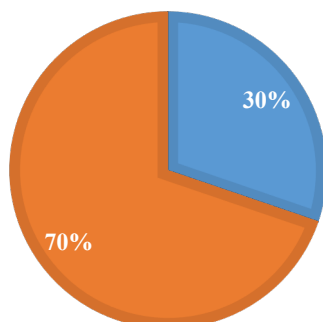
■ 0-10 ■ 10-20 ■ 20-30 ■ +30

Sexe	
Opcions	Respostes
Professor	13
Professora	30

SEXE

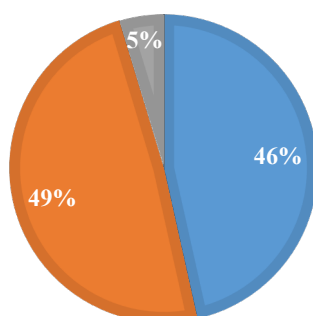
■ Professor ■ Professora

1. Quin mètode utilitza per ensenyar llatí?	
Opcions	Respostes
Mètode gramàtica-traducció	20
Mètode inductiu-contextual	21
Mètode mixt	2

1. QUIN MÈTODE UTILITZA PER ENSENYAR LLATÍ?

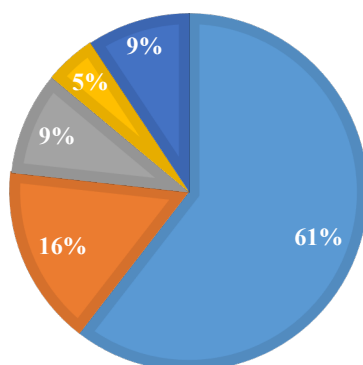
■ Mètode gramàtica-traducció ■ Mètode inductiu-contextual ■ Mètode mixt

Des de quan?	
Opcions	Respostes
0-10	26
10-20	7
20-30	4
+30	2
Millorant i canviant any rere any	4

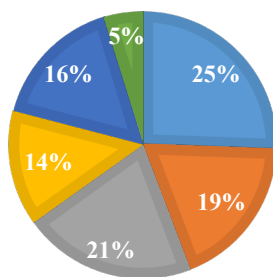
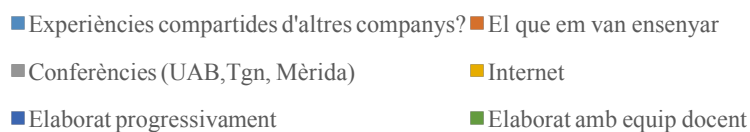
DES DE QUAN?

■ 0-10 ■ 10-20 ■ 20-30 ■ +30 ■ Millorant i canviant any rere any

2. Com va conèixer el mètode?	
Opcions	Respostes
Experiències compartides d'altres companys?	11
El que em van ensenyar	8
Conferències (UAB,Tgn, Mèrida)	9
Internet	6
Elaborat progressivament	7
Elaborat amb equip docent	2

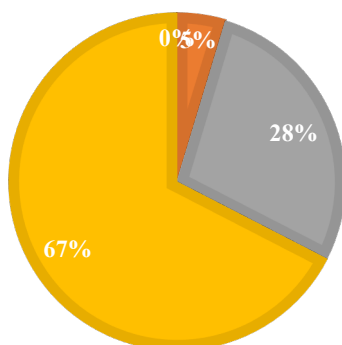
2. COM VA CONÈIXER EL MÈTODE?

5. Grau de satisfacció del seu mètode	
Opcions	Respostes
0	0
1	2
2	12
3	29

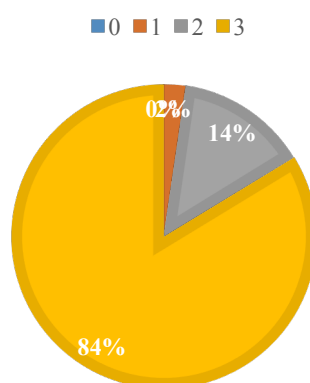
5. GRAU DE SATISFACCIÓ DEL SEU MÈTODE

■ 0 ■ 1 ■ 2 ■ 3

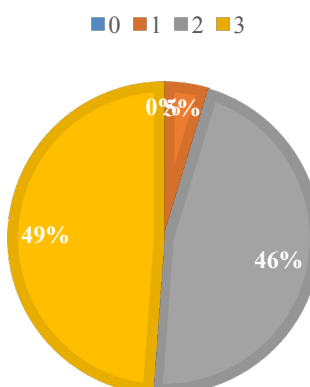
6. El motiva?	
Opcions	Respostes
0	0
1	1
2	6
3	36

6. EL MOTIVA?

7. Creu que motiva als alumnes?	
Opcions	Respostes
0	0
1	2
2	20
3	21

7. CREU QUE MOTIVA ALS ALUMNES?

10. En cas d'utilitzar llibre, quin utilitza?	
Opcions	Respostes
No utilitza llibre	16
Castellnou	4
Casals	2
Lingua Latina	16
Barcanova	4
Vicens Vives	1

10. EN CAS D'UTILITZAR LLIBRE, QUIN UTILITZA

■ No utilitza llibre ■ Castellnou ■ Casals ■ Lingua Latina ■ Barcanova ■ Vicens Vives

